

Sejm Śląski

Druk Nr. 220/III.

Ustawy Sejmu Śląskiego

1922—1932 r.

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Śląskiego
w Księgarni i Drukarni Katolickiej Sp. Akc. w Katowicach
ulica Marszałka Piłsudskiego 58

SL 6 c 29

doublet

~~3507.1~~

~~I~~

1922-1923

386946

I (1.)

Wydawnictwo Państwowe Zakład Wydawnictw Literackich
ul. Krakowska 10, 31-004 Kraków

Marszałek
Sejmu Śląskiego

*Niniejszy zbiór ustaw ma ułatwić pracę
Sejmowi Śląskiemu i jego Komisjom.*

*Zdaję sobie sprawę, że zbiór ten nie jest
doskonałym; będę wdzięczny każdemu za
nadesłanie mi swoich uwag.*

Katowice, 1 października 1932 r.

(—) Wolny

Treść.

	Strona
Statut organiczny Województwa Śląskiego	9
Sejm Śląski	33
Dziennik Ustaw Śląskich	75
Śląska Rada Wojewódzka	83
Sądownictwo Administracyjne	91
Urząd Kontroli Państwowej	101
Generalna Prokuratura R. P.	105
Język Urzędowy	111
Administracja ogólna i samorządowa	117
Śląski Urząd Wojewódzki i Starostwa	119
Powiaty i gminy	124
1. Zmiany obszarów i nazw	126
2. Ordynacja miejska i wiejska	209
3. Ordynacje wyborcze	220
Finanse komunalne	315
Śląski Fundusz pożyczkowo-zapomogowy	357
Komunalne Kasy Oszczędności	361
Bezpieczeństwo publiczne	385
Sanitarne Ustawodawstwo	410

	Strona
Kultura Krajowa	425
Rolnictwo	427
Lasy	461
Łowiectwo	462
Woda	469
 Roboty Publiczne	 471
Regulacja rzek i potoków	473
Budowa kolei	477
 Ubezpieczenia socjalne	 481
Urzędy Ubezpieczeń	483
Zakład Ubezpieczeń Społecznych Wojewódz-	
twa Śląskiego	497
Ordynacja Ubezpieczeń (zmiany)	507
Ubezpieczenie na wypadek choroby	559
„ od wypadków	567
„ pracowników umysłowych	587
 Opieka Społeczna	 589
Inwalidzi pracy, wdowy, sieroty	591
Renty wojskowe i powstańcze	603
Uchodźcy	609
Opieka położowa	611
Żłóbki dla niemowląt	629
Wojewódzkie Zakłady Humanitarne	631
 Ochrona pracy	 633
 Handel, finanse, przemysł	 639

Apropowizacja	653
Skarbowość	657
Organizacja władz i urzędów skarbowych	659
Budżety	680
Podatki bezpośrednie	687
Podatki pośrednie	697
Opłaty stemplowe	705
Wojewódzki Fundusz Drogowy	707
Pożyczka amerykańska	719
Pożyczki i subwencje ze Skarbu Śląskiego	741
1. Pożyczki i zaliczki na cele Kościoła	741
2. Pożyczki dla Zakładu Ubezpieczeń i Spółki Brackiej	744
3. Pożyczki dla miast	746
4. Pożyczki i subwencje dla kooperatyw	749
Loterja	755
Nieruchomości Skarbu Śląskiego	757
Mieszkaniowe ustawodawstwo	763
Ochrona lokatorów	765
Budowa domów mieszkalnych	797
Śląski Fundusz Gospodarczy	803
Oświecenie Publiczne	813
Dział ogólny	815
Szkoły powszechne	819
Oświata pozaszkolna	823
Seminarja	825
Szkolnictwo średnie	829

	Strona
Szkolnictwo zawodowe	835
Stypendja	839
Ochronki i bursy	843
Muzeum Śląskie	847
Urzędnicze ustawodawstwo	853
Służba cywilna	855
Urzednicy Biura Sejmu Śląskiego	863
Stosunki służbowe nauczycieli	917
Uposażenie funkcjonariuszów Województwa Śląskiego i Związków Komunalnych	1001
Emerytury	1033
Funkcjonariusze komunalni	1075

Statut organiczny

USTAWA KONSTYTUCYJNA

z dnia 15-go lipca 1920 roku

**zawierająca statut organiczny Województwa
Śląskiego.**

(Dz. U. R. P. nr. 73, poz. 497 z 1920 r., nr. 26,
poz. 146 z 1921 r., nr. 46, poz. 388 art. 2 liczba
9 i 12 z 1922 r.)

I. Przepisy ogólne.

Art. 1.

Województwo Śląskie będzie obejmowało wszystkie ziemie śląskie przyznane Polsce, czy to ze Śląska Cieszyńskiego, czy też na mocy art. 88 Traktatu Wersalskiego z Niemcami z 28 czerwca 1919 r. (Dz. Ustaw z 26 kwietnia 1920 r. Nr. 35, poz. 200).

Województwo Śląskie będzie nieodłączalną częścią składową Rzeczypospolitej Polskiej i będzie posiadało prawa samorządne stosownie do przepisów niniejszego statutu organicznego.

Art. 2.

Dotychczasowe prawa i rozporządzenia, obowiązujące w dniu wejścia w życie niniejszego statutu w granicach Śląska, pozostają w mocy nadal, o ile nie zostaną zmienione zgodnie z przepisami tego statutu.

Art. 3.

Wszyscy mieszkańcy Województwa Śląskiego, posiadający prawa obywatelstwa Rzeczypospolitej Polskiej, są równouprawnieni, a wszelkie prawa wyjątkowe zostaną zniesione z chwilą wejścia w życie niniejszego statutu.

II. Kompetencje ustawodawstwa i samorządu śląskiego.**Art. 4.**

Dla ustawodawstwa Sejmu Śląskiego są zastrzeżone sprawy następujące:

1. ustawodawstwo o używaniu języka polskiego i niemieckiego w służbie zewnętrznej wszelkich cywilnych władz i urzędów na obszarze Śląska,
2. ustawodawstwo o ustroju śląskich władz administracyjnych i o samorządzie powiatowym i gminnym, tudzież podział administracyjny Śląska,
3. ustawodawstwo sanitarne w zakresie higieny publicznej i samorządowych urządzeń sanitarnych z wyjątkiem przepisów o zwalczaniu chorób zaraźliwych i zaraz zwierzęcych;
4. ustawodawstwo o organizacji sił policyjnych i żandarmerji,
5. ustawodawstwo o policji budowlanej, ogniowej, drogowej i o utrzymywaniu dróg lądowych,

6. ustawodawstwo w zakresie szkolnictwa ogólnokształcącego oraz zawodowego wszelkich typów i stopni,
7. ustawodawstwo w sprawach wyznaniowych z wykluczeniem spraw kościelnych, wchodzących w zakres polityki zagranicznej (Concordat),
8. ustawodawstwo o zaopatrzeniu ubogich i o zwalczaniu żebractwa i włóczęgostwa,
9. ustawodawstwo we wszystkich sprawach, których przedmiotem jest ustawowa organizacja zawodowa rolnicza, organizacja kredytu rolniczego, komasacja gruntów, wytwórczość rolnicza i leśna oraz uprawianie i używanie przeznaczonych na nie obszarów, jako to: leśnictwo, polowanie, rybołówstwo, chów bydła, ochrona pól (policja polowa) i zarządzenia celem tępienia szkodników rolnych i leśnych,
10. ustawodawstwo o melioracjach rolnych,
11. ustawodawstwo wodne łącznie z ustawodawstwem o budownictwie wodnem, z wyjątkiem ustawodawstwa o sztucznych drogach wodnych, tudzież regulacji rzek żeglownych i granicznych,
12. ustawodawstwo o zaopatrzeniu ludności śląskiej w energję elektryczną dla celów prywatnych i publicznych,
13. ustawodawstwo o kolejach drugo i trzeciorzędnych (lokalnych), oraz o komunikacji elektrycznej i motorowej,

14. ustawy przeciwko lichwie, tudzież ustawodawstwo, zmierzające do ukrócenia spekulacji na każdym polu (spekulacji nieruchomości, skup towarów, kwestja mieszkaniowa i t. d.,
15. ustawodawstwo w sprawie zakładów użyteczności publicznej względnie w sprawie robót publicznych, dokonanych na koszt Skarbu Śląskiego, tudzież w sprawie dotowanych ze Skarbu Śląskiego spółek akcyjnych lub kooperatyw,
16. ustalanie dorocznego budżetu śląskiego i zatwierdzanie zamknięć rachunkowych, zaciąganie pożyczek wojewódzkich, zbywanie, zamiana i obciążanie nieruchomości majątku wojewódzkiego i przyjęcie gwarancji finansowej przez Skarb Śląski.
Sprzedaż publiczna rent i innych obligacyj wojewódzkich śląskich może być dokonywana poza granicami Śląska tylko za zezwoleniem Ministerstwa Skarbu,
17. nakładanie podatków i opłat publicznych śląskich stosownie do przepisów ustawy, przewidzianej w artykule 5-tym.

Art. 5.

Zakres spraw Sejmu Śląskiego w dziedzinie skarbowości, a zwłaszcza stosunek systemu podatkowego śląskiego do systemu podatkowego państwowego i wzajemny stosunek administracji skarbowej państwowej i śląskiej będą ustalone w równobrzmiących ustawach: państwowej

i śląskiej. Projekt tych ustaw będzie ułożony przez Radę Ministrów w porozumieniu z Radą Wojewódzką.

Do tego czasu obowiązują na terenie Województwa Śląskiego:

1. ustawy o podatkach i opłatach, które obowiązywały na Śląsku dnia 1-go stycznia 1919 roku;
2. ustawy o podatkach i opłatach, wprowadzonych później przez rządy niemiecki, pruski lub czeski i komisje międzysojusznicze o tyle, o ile ich ważność będzie utrzymana ustawą Sejmu Śląskiego;
3. ustawy o dodatkach do podatków bezpośrednich, uchwalone na potrzeby województwa przez Sejm Śląski, które bez zgody Ministra Skarbu nie będą mogły przekraczać 100%;
4. obowiązywać będą wreszcie i te podatki i opłaty, które zostały jednolicie uregulowane przez ustawy państwowe na całym terenie Rzeczypospolitej, a których moc rozciąga się także na terytorjum Województwa Śląskiego. W wypadku tym podatki te i opłaty wchodzi w miejsce analogicznych podatków i opłat, poprzednio obowiązujących.

Sejm Śląski mocen będzie ujednolicić podatki, datą pobierane na ziemiach śląskich i utrzymać te systemy, które w czasie objęcia władzy przez Polskę na tych ziemiach obowią-

zywały, o ile nie będzie się to sprzeciwiało powyższemu punktowi 4.

Dochód z podatków i opłat, pobieranych ze Śląska, wpływać będzie do Skarbu Śląskiego, który też prowadzi administrację podatkową.

Z tych dochodów oddaje Skarb Śląski na potrzeby ogólnopństwowe część, odpowiadającą liczbie mieszkańców i sile podatkowej Śląska, a obliczoną w sposób podany w dodatku.

Kwotę należną ustala corocznie Rada Ministrów na podstawie wniosków Rady Wojewódzkiej i publikuje swą decyzję wraz ze szczegółowym uzasadnieniem.

Dodatek do artykułu 5-go.

Należy obliczać corocznie:

1. ludność cywilną Województwa Śląskiego, = a,
2. ludność cywilną Rzeczypospolitej Polskiej wraz z Województwem Śląskiem, = b,
3. dochód ogólny Skarbu Śląskiego z podatków i opłat pobieranych ze Śląska, atoli bez dochodu z dodatków do podatków (punkt 3, art. 5), = c,
4. dochód ogólny Skarbu Rzeczypospolitej i Skarbu Śląskiego z podatków i opłat wszelkiego rodzaju (bez dodatków do podatków), = d,
5. Skarb Śląski zatrzymuje na własne potrzeby część równającą się:

$$\frac{c + d}{2} \cdot \frac{a}{b},$$

6. Skarb Śląski oddaje na potrzeby ogólnopaiństwowe część równającą się:

$$\frac{c}{2} - \frac{d}{2} \cdot \frac{a}{b}.$$

Art. 6.

We wszystkich sprawach, niezastrzeżonych dla Śląska, jest ustawodawstwo śląskie właściwem, o ile Województwo Śląskie jest wyraźnie wyjętem z pod zakresu działania odnośnej ustawy państwowej.

Ustawodawstwo śląskie będzie jednak zawsze uprawnione do wydawania przepisów cywilnych i karnych w sprawach, zastrzeżonych dla ustawodawstwa śląskiego.

Art. 7.

Ustawodawstwo o ubezpieczeniu socjalnem i zaopatrzeniu inwalidów wojennych, tudzież wdów i sierot wojennych jest rzeczą Sejmu Śląskiego tak długo, dopóki ustawodawstwo państwowe nie zapewni klasie robotniczej, względnie inwalidom, wdowom i sierotom wojennym w całej Rzeczypospolitej Polskiej lepszego lub przynajmniej takiego samego zaopatrzenia, co ustawy na Śląsku obowiązujące.

Art. 8.

Zgody Sejmu Śląskiego będzie wymagało:

1. wszelkie ograniczanie ilościowe wytwórczości przedsiębiorstw śląskich w dziedzinie produkcji węgla, hutnictwa, wyrobów che-

micznych, cementu i innych gałęzi produkcji, zatrudniających na Śląsku conajmniej tylu robotników, co odpowiednie przedsiębiorstwa w innych dzielnicach Polski razem wziętych;

2. wprowadzanie podatków od produkcji lub monopoli na węgiel, wyroby hutnicze, wyroby chemiczne, cement i inne gałęzie produkcji, zatrudniające na Śląsku conajmniej tylu robotników, co odpowiednie przedsiębiorstwa w innych dzielnicach Polski razem wziętych.

Podatek handlowy lub podatek konsumpcyjny nie będzie uważany za podatek od produkcji.

Art. 8 a *)

Wszelkie zmiany ustaw, dotyczących górnictwa, przemysłu, handlu i rękodzielnictwa, obowiązujących w Województwie Śląskiem w dniu przyjęcia Górnego Śląska przez Polskę, mogą nastąpić tylko za zgodą Sejmu Śląskiego.

*) Artykuł 8 a podano w brzmieniu artykułu 1-go litera „A” Ustawy Konstytucyjnej z dnia 8 marca 1921 roku (Dz. U. R. P. nr. 26, poz. 146) dotyczącej uzupełnienia Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15-go lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. nr. 73, poz. 497).

Art. 9.

Wprowadzenie waluty polskiej, jako jedyne go prawnego środka płatniczego w Województwie Śląskiem, nastąpi w drodze porozumienia się Ministerstwa Skarbu z Radą Wojewódzką. W powyższy sposób zostanie ustalony sposób

przejścia na walutę polską, przyczem będą obowiązywały przepisy art. 10.

Art. 10*).

Znaki pieniężne w walucie niemieckiej, znajdujące się w posiadaniu ludności Województwa Śląskiego, nie będą poddane przymusowemu wykupowi na rzecz Skarbu Państwa, będą natomiast traktowane narówni z innymi walutami zagranicznymi i jako takie dopuszczone do transakcyj bankowych i giełdowych.

Przepisy artykułu 2-go ustawy z dnia 20-go listopada 1919 r. o walucie w obrębie b. dzielnicy pruskiej, według którego wszystkie zobowiązania w markach niemieckich winny być uiszczone markami polskimi w równej nominalnej sumie, nie znajdują w Województwie Śląskiem zastosowania.

Uchwała Sejmu Śląskiego z dnia 19 grudnia 1922 r. (Dz. U. Śl. nr. 3, poz. 18). — Rozp. Ministra Skarbu z dnia 12 lutego 1923 r. (Dz. U. R. P. nr. 18, poz. 117).

Art. 11.

Połączenie administracji kolejowej na terenie Województwa Śląskiego z administracją kolejową państwową będzie przeprowadzone stopniowo w porozumieniu Rządu Rzeczypospolitej z Radą Wojewódzką, względnie z Tymczasową Radą Wojewódzką.

Art. 12.

Na własność Skarbu Śląskiego przechodzi położona w obrębie Województwa Śląskiego własność b. prowincjonalnego związku komunal-

nego śląskiego, a wzgl. funduszy i zakładów, pozostających pod zwierzchnim zarządem Sejmu i Wydziału Prowincjonalnego we Wrocławiu, tudzież własność b. funduszu krajowego śląskiego i innych funduszy i zakładów, pozostających pod zwierzchnim zarządem Sejmu Krajowego i Wydziału Krajowego w Opawie.

III. O Sejmie i ustawodawstwie śląkiem.

Art. 13.

Pierwszy Sejm Śląski będzie wybrany w głosowaniu powszechnem, bezpośredniem, równem, tajnem i stosunkowem. Na każdych 25.000 mieszkańców będzie przypadał jeden poseł.

Podział na okręgi wyborcze ustali Rada Ministrów na wniosek Tymczasowej Rady Wojewódzkiej. Wybory do Sejmu Śląskiego muszą się odbyć najdalej w ciągu 80 dni od chwili objęcia kraju przez władze polskie.

Wybory będą się odbywały według ordynacji wyborczej, obowiązującej przy wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, z tem zastrzeżeniem, że prawo wyborcze czynne przysługuje każdej osobie, posiadającej obywatelstwo polskie i zamieszkałej na Śląsku w dniu objęcia kraju przez władze polskie. Gdyby ze względów na odrębne stosunki Śląska niektóre przepisy tej ordynacji nie mogły znaleźć zastosowania — zastąpi je Rada Ministrów na wniosek Tymczasowej Rady Wojewódzkiej innemi przepisami.

Art. 14.

Sejm Śląski uchwali ustawę o wewnętrznym ustroju Województwa Śląskiego.

Ustawa ta określi szczegółowo skład Śląskiego Sejmu Wojewódzkiego, ordynację wyborczą i prawo wyborcze do tegoż Sejmu, sposób uchwalania i ogłaszania ustaw śląskich, ewentualnie zaprowadzenie referendum ludowego, prawo Sejmu do wykonywania kontroli nad działalnością Rady Wojewódzkiej, zwłaszcza zaś prawo Sejmu do zwracania się z interpelacjami do wojewody i do Rady Wojewódzkiej, prawo Sejmu do urządzania ankiet lub do delegowania specjalnych komisji w obrębie ustawodawstwa śląskiego i administracji śląskiej, czas trwania mandatu wybieralnych członków Rady Wojewódzkiej, zakres działania i ustrój izby obrachunkowej śląskiej i inne ważniejsze kwestje ustroju Sejmu Śląskiego, Rady Wojewódzkiej i jej departamentów administracyjnych, śląskiego urzędu wojewódzkiego i innych urzędzeń śląskich.

Art. 15.

Ustawa o wewnętrznym ustroju Województwa Śląskiego będzie opublikowana w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej i w Dzienniku Ustaw Śląskich po podpisaniu jej przez Naczelnika Państwa. Naczelnik Państwa może odmówić swego podpisu, gdyby ustawa ta naruszała przepisy niniejszego statutu.

Decyzja Naczelnika Państwa winna nastąpić w ciągu 45 dni od dnia wręczenia Mu ustawy.

Zmiana ogłoszonej w ten sposób ustawy o wewnętrznym ustroju Województwa Śląskiego może nastąpić tylko z zachowaniem warunków, w niniejszym artykule wyszczególnionych.

Art. 16.

Sejm sprawdza ważność wyborów niezaprotestowanych. O ważności wyborów zaprotestowanych rozstrzyga sąd, wyznaczony przez ustawę śląską, względnie co do pierwszego Sejmu Śląskiego — przez Sejm Śląski.

Art. 17.

Członkowie Sejmu Śląskiego korzystają z takich samych praw nietykalności poselskiej, co posłowie do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 18.

Posłowie otrzymują diety w wysokości, określonej uchwałą Sejmu. Oprócz tego przysługuje im prawo bezpłatnego przejazdu na kolejach w obrębie Śląska położonych.

Art. 19.

Nikt nie może być pociągnięty do odpowiedzialności za zgodne z prawdą sprawozdanie z jawnego posiedzenia Sejmu.

Art. 20.

Sejm wybiera ze swego grona Marszałka i jego zastępców. Regulamin sejmowy określi prawa i obowiązki Marszałka, liczbę wicemar-

szalków i sekretarzy, rodzaj i ilość komisij sejmowych, tudzież sposób i porządek obrad sejmowych.

Art. 21.

Naczelnik Państwa zwołuje, odracza i zamyka Sejm Śląski. Sejm winien być zwołany na pierwsze posiedzenie w trzeci wtorek po dniu wyborów i corocznie we wrześniu na sesję zwyčajną. Sesja ta nie może być ani odroczone, ani zamknięta przed uchwaleniem budżetu.

Naczelnik Państwa może zwołać Sejm Śląski w każdym czasie na sesję nadzwyczajną, winien zaś to uczynić na żądanie Rady Wojewódzkiej w ciągu 2-ch tygodni.

Art. 22.

Ustawa o wewnętrznym ustroju Województwa Śląskiego określi okres wyborczy Sejmu Śląskiego. Okres ten nie może trwać dłużej niż lat 5, licząc od dnia otwarcia Sejmu.

Naczelnik Państwa może rozwiązać Sejm Śląski, w wypadku tym jednak winien równocześnie zarządzić nowe wybory, które się muszą odbyć w ciągu 75 dni od dnia rozwiązania.

Art. 23.

Inicjatywa ustawodawcza w Sejmie Śląskim przysługuje wojewodzie z upoważnienia Rządu Rzeczypospolitej, Radzie Wojewódzkiej i posłom sejmowym stosownie do przepisów regulaminu sejmowego.

Wojewodzie, zastępcy wojewody, członkom Rady Wojewódzkiej oraz wydelegowanym przez wymienionych urzędnikom przysługuje prawo przemawiania w Sejmie poza koleją zapisanych mówców. To samo prawo przysługuje Ministrom Rzeczypospolitej.

Ustawy śląskie nie mogą naruszać niniejszego statutu, praw obywatelskich, zagwarantowanych w ustawie konstytucyjnej Rzeczypospolitej Polskiej, przepisów traktatów międzynarodowych, obowiązujących w Rzeczypospolitej Polskiej, ani też przepisów innych ustaw państwowych, obowiązujących w dziedzinie, nie zastrzeżonej dla ustawodawstwa śląskiego.

IV. Władze administracyjne Województwa Śląskiego.

Art. 24.

Naczelnymi organami administracji Województwa Śląskiego są: Wojewoda i Rada Wojewódzka.

Art. 25.

Rada Wojewódzka składa się z wojewody śląskiego, z tegoż zastępcy i 5 członków wybranych w głosowaniu stosunkowym przez Sejm Śląski. Przepisy o sposobie wyboru tych członków uchwali Sejm Śląski.

Wojewodę i jego zastępcę mianuje Naczelnik Państwa na wniosek Rady Ministrów.

Naczelnik Państwa może na wniosek Rady Ministrów zwolnić z urzędu wojewodę i jego zastępcę z prawem do emerytury.

Art. 26. *)

O ile ustawy państwowe lub śląskie stosownie do swych kompetencji nic innego nie przepiszą, łączy wojewoda w sobie zakres praw naczelnego prezesa Regencji, a względnie prezydenta kraju.

*) Ustęp 2-gi art. 26-go uchylono ustawą Sejmu R. P. z 13 lutego 1924 r. (Dz. U. R. P. nr. 21, poz. 224) i z 18-go marca 1925 r. (Dz. U. R. P. nr. 36, poz. 240); Sejm Śląski wyraził swą zgodę ustawą z 9 lipca 1924 r. (Dz. U. Śl. nr. 18, poz. 73).

Art. 27.

Rada Wojewódzka korzysta z praw, ustawą niniejszą i późniejszymi ustawami państwowymi lub śląskimi jej nadanych, tudzież z praw, nadanych ustawami pruskiemi Radzie Prowincjonalnej, względnie Wydziałowi Prowincjonalnemu, a względnie z praw, nadanych statutem krajowym lub innemi ustawami austriackimi Wydziałowi Krajowemu.

Art. 28.

O ile ustawy śląskie nic innego nie przepiszą, zastępuje Rada Wojewódzka w całym zakresie ustawodawstwa śląskiego organ, przewidziany dotychczas przez prawodawstwo dla zatwierdzania rozporządzeń naczelnego prezesa lub prezesa Regencji.

Art. 29.

Aż do wydania ustaw przez Sejm Śląski wyda Rada Wojewódzka za zgodą wojewody

przejściowe przepisy o używaniu języka polskiego we władzach i urzędach, szkołach i t. d.

Art. 30.

Rada Wojewódzka pełni aż do innego uregulowania sprawy ustawą lub w drodze, przewidzianej w art. 39, funkcje wydziału Regencji, o ileby była sądem administracyjnym, wystarcza obecność 4-ch członków Rady i sędziego, zamianowanego przez Naczelnika Państwa. W wypadku tym wojewoda i jego zastępca nie biorą udziału w Radzie.

Art. 31.

Radę Wojewódzką zwołuje wojewoda, musi ją zaś zwołać na żądanie trzech członków Rady. Rada rozstrzyga większością głosów w obecności co najmniej trzech członków, nie licząc atoli wojewody względnie tegóż zastępcy.

Art. 32.

Wojewodzie przysługuje prawo do zawieszenia uchwał Rady, sprzeciwiających się ustawom lub przekraczających zakres działania Rady. W wypadkach takich oddaje wojewoda sprawę do rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego w Warszawie.

Art. 33.

Urzednicy państwowi urzędujący w Województwie Śląskiem, powinni w zasadzie pochodzić z Województwa Śląskiego. Przy obsadzaniu urzędów administracji państwowej na obszarze Województwa Śląskiego mają przy równych kwalifikacjach pierwszeństwo urzednicy, pocho-

dzący z Województwa Śląskiego. Urzędnicy i pracownicy, tudzież robotnicy z Województwa Śląskiego zatrudnieni w administracji państwowej, lub w przedsiębiorstwach państwowych w Województwie Śląskiem, mogą zostać przeniesieni do innych dzielnic Rzeczypospolitej Polskiej wbrew swej woli tylko wtenczas, jeżeli wymaga tego koniecznie ich wykształcenie, lub wydoskonalenie, albo przeważający interes służby państwowej.*)

*) Artykuł 33 obejmował 3 ustępy. Ustępy 1 i 2 artykułu 33-go wprowadziła ustawa konstytucyjna z dnia 15 lipca 1920 r. a ustęp 3-ci ustawa konstytucyjna z dnia 8 marca 1921 r. (Dz. U. R. P. nr. 26, poz. 146).

Ustępy 1-szy i 2-gi artykułu 33-go zniesiono ustawą z dnia 13-go lutego 1924 r. (Dz. U. R. P. nr. 21, poz. 224), na którą wyraził Sejm Śląski swą zgodę ustawą z dnia 9 lipca 1924 r. (Dz. U. Śl. nr. 18, poz. 73).

Na zniesienie ustępu 3-go Sejm Śląski w wyżej podanej ustawie odmówił swej zgody. Ustawę Sejmu Śląskiego uwzględnia ustawa z dnia 18-go marca 1925 r. (Dz. U. Śl. nr. 36, poz. 240).

Art. 34.

Urzędnicy ślascy, nauczyciele i urzędnicy komunalni składają przysięgę służbową według roty i w sposób, przepisany dla urzędników Rzeczypospolitej.

Członkowie Rady Wojewódzkiej przysięgają, że będą pełnili obowiązki sumiennie, zgodnie z prawem i w zamiarze służenia Rzeczypospolitej Polskiej.

V. Sady.

Art. 35.

Wszystkie sądy wydają wyroki w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 36.*)

Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Radą Wojewódzką utworzy sąd apelacyjny dla Województwa Śląskiego, oznaczy jego siedzibę i wprowadzi rozporządzeniami nieodzowne zmiany w ustroju sądownictwa, adwokatury i notariatu oraz w ustawach postępowania sądowego. To upoważnienie Ministra Sprawiedliwości ustaje po upływie sześciu miesięcy od dnia objęcia władzy na Górnym Śląsku przez Rzeczpospolitą Polską. Wydane przez Ministra Sprawiedliwości rozporządzenia z mocą ustaw będą bezwzględnie przedstawione Sejmowi Rzeczypospolitej, który może je zmienić lub uchylić.

O ile ustawa państwowa nic innego nie przepisze, przysługują:

1. sądowi apelacyjnemu, oznaczonemu w ust. 1 kompetencja sądu apelacyjnego we Wrocławiu i sądu kameralnego w Berlinie w stosunku do ziem z Śląska Pruskiego oraz sądu apelacyjnego w Krakowie i w Bernie w stosunku do ziem z Śląska Cieszyńskiego;
2. Sądowi Najwyższemu w Warszawie atrybucje sądu Rzeszy Niemieckiej w Lipsku, jako

*) Ustęp 1 podano w brzmieniu ustawy z dnia 18-go października 1921 r. (Dz. U. R. P. nr. 85, poz. 608).

instancji rewizyjnej i zażaleniowej, z wyjątkiem spraw o przestępstwa, których akt oskarżenia nie kwalifikuje jako zbrodnie. W sprawach tych będzie sąd apelacyjny, oznaczony w ustępie 1-szym właściwą instancją do rozstrzygnięcia zażaleń oraz rewizyj, wniesionych przeciwko uchwałom sądów okręgowych, względnie wyrokom, wydanym przez nie jako sądów pierwszej instancji;

3. Sądowi Najwyższemu w Warszawie atrybucje Sądu Najwyższego w Wiedniu w stosunku do ziem z Śląska Cieszyńskiego.

Art. 37.

Nadzór nad wszystkimi sądami zwyczajnymi przysługuje Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 38.

Mianowanie urzędników wymiaru sprawiedliwości dokonuje się na zasadach, obowiązujących w Rzeczypospolitej Polskiej, a to w pierwszych 5 latach po wysłuchaniu wojewody.

Art. 39. *)

Ustawa śląska ustanowi w miejsce sądów niemieckich i pruskich, a względnie austriackich,

*) Patrz rozporządzenie Wojewody Śląskiego z dnia 1 sierpnia 1922 r. (Dz. U. Śl. nr. 12, poz. 42) i dnia 19 września 1922 r. (Dz. U. Śl. nr. 24, poz. 82) oraz ustawę z dnia 9 maja 1923 r. (Dz. U. Śl. nr. 20, poz. 129), dalej ustawę z dnia 28 maja 1924 r. w przedmiocie rozciągnięcia mocy obowiązującej ustaw o Najwyższym Trybunale Administracyjnym (Dz. U. R. P. nr. 50, poz. 505).

które nie są sądami zwyczajnymi, sądy administracyjne z właściwością aż do ujednostajnienia danego prawodawstwa dla całej Polski.

VI. Przepisy końcowe.

Art. 40. *)

Od chwili przyznania Polsce Śląska Cieszyńskiego, aż do objęcia kraju przez Polskę na Górnym Śląsku rządzić będzie na Śląsku Cieszyńskim Komisja Tymczasowa, złożona z Komisarza Rządowego, z jego zastępcy i z 5 członków, mianowanych przez Radę Ministrów. Komisarza i jego zastępcę mianuje Naczelnik Państwa na wniosek Rady Ministrów.

Od chwili przejęcia władzy na Górnym Śląsku przez Rzeczpospolitą obejmą zarząd administracyjny Województwa Śląskiego zamianowani na wniosek Rady Ministrów przez Naczelnika Państwa wojewoda i jego zastępcę i Tymczasowa Rada Wojewódzka, złożona z 20-tu członków, mianowanych przez Radę Ministrów. Z tych 20 członków pochodzić będzie $\frac{3}{4}$ z Górnego Śląska a $\frac{1}{4}$ ze Śląska Cieszyńskiego. Mianowanie nastąpi na wniosek wojewody z uwzględnieniem miejscowych potrzeb administracyjnych, gospodarczych i narodowościowych tak polskich jak i niemieckich.

Wojewoda w porozumieniu z tymczasową Radą Wojewódzką będzie miał do czasu zebrania się Sejmu Śląskiego władzę ustawodawczą w zakresie, zastrzeżonym dla ustawodawstwa śląskie-

go, i w wypadkach, wymagających koniecznie niezwłocznego ustawodawczego uregulowania. Wydane na tej podstawie dekrety z mocą ustawy tracą swoją moc, o ile ich nie zatwierdzi Sejm Śląski, któremu muszą być na pierwszym posiedzeniu do zatwierdzenia przedłożone.

Czynność Tymczasowej Rady Wojewódzkiej ustaje z chwilą ukonstytuowania się Rady Wojewódzkiej, co nastąpić winno najpóźniej w 2 tygodnie po zebraniu się Sejmu Śląskiego.

Aż do ukonstytuowania się Rady Wojewódzkiej kompetencje jej, z wyjątkiem kompetencji określonych w art. 9 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15-go lipca 1920 r. wykonywać będzie Tymczasowa Rada Wojewódzka.

*) Ustępy 3 i 5 zaprowadzono ustawą z 30 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. nr. 69, poz. 449).

Art. 41.

W ciągu pierwszych 10 lat od chwili objęcia Śląska przez Polskę nominacja wszystkich urzędników, których nie mianują lub nie wybierają władze lub instytucje śląskie, nie może nastąpić bez wysłuchania wojewody.

Art. 42.

Niniejsza ustawa konstytucyjna uchyla wszelkie dotychczasowe przepisy sprzeczne z jej postanowieniami.

Art. 43.

Wykonanie niniejszej ustawy należy do Prezydenta Ministrów.

Art. 44.*)

Ustawa, zmieniająca niniejszą Ustawę Konstytucyjną, a ograniczająca prawa ustawodawstwa lub samorządu śląskiego (artykuły 1, 4 do 12, 13 do 33, 36 do 42 i 44) wymagać będzie zgody Sejmu Śląskiego.

*) Co do artykułu 8 a i art. 33 obowiązuje artykuł 2 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 8 marca 1921 r. (Dz. U. R. P. nr. 26, poz. 146) dotyczącej uzupełnienia ustawy konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. nr. 74, poz. 497): „Ustawa, zmieniająca niniejszą Ustawę Konstytucyjną, wymagać będzie zgody Sejmu Śląskiego.“

Art. 45.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem objęcia Województwa Śląskiego przez Rzeczpospolitą Polską.

Sejm Śląski

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW*)

z dnia 25 lipca 1922 r.

**w przedmiocie ordynacji wyborczej do Sejmu
Śląskiego.**

(Dz. U. R. P. nr. 59, poz. 527 i 528, Dz. U. Śl.
nr. 11, poz. 40.)

*) Rozporządzenie obowiązywało w poprzednim brzmieniu tylko przy wyborach do I-szego Sejmu Śląskiego. Przy wyborach do II-go i III-go Sejmu Śląskiego obowiązywało rozporządzenie to ze zmianami niżej podanej ustawy z dnia 22 marca 1929 r.

USTAWA

z dnia 22 marca 1929 roku

**w sprawie ordynacji wyborczej do Sejmu
Śląskiego.**

(Dz. U. R. P. 1930 r. nr. 12, poz. 87).

Art. 1.

Wybory do Sejmu Śląskiego będą przeprowadzone na podstawie przepisów dekretu z dnia 28 listopada 1918 roku o ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego (Dz. P. P. nr. 18, poz. 46) w brzmieniu, ogłoszonym rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 lipca 1922 roku (Dz. U. R. P. nr. 59, poz. 528 z dnia 2 sierpnia 1922 r.), a opierającym się na rozporzą-

dzeniu Rady Ministrów z dnia 25 lipca 1922 roku w przedmiocie ordynacji wyborczej do Sejmu Śląskiego ze zmianami, wyszczególnionymi w art. 2 niniejszej ustawy.

Art. 2.

1. Art. 1 dekretu z dnia 28 listopada 1918 roku w brzmieniu, ogłoszonym rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 lipca 1922 r. (Dz. U. R. P. nr. 59, poz. 528) ma brzmieć:

„Wyborcą do Sejmu Śląskiego jest każdy obywatel Rzeczypospolitej Polskiej bez względu na płeć, który w dniu ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej zarządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o wyborach do Sejmu Śląskiego (art. 12 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 lipca 1922 roku, Dz. U. R. P. nr. 59, poz. 528) ma ukończonych 21 lat życia, mieszka przynajmniej od przedednia zarządzenia wyborów na obszarze województwa śląskiego i w myśl postanowień niniejszego dekretu prawa tego nie jest pozbawiony.“

2. Art. 9 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 lipca 1922 r. (Dz. U. R. P. nr. 59, poz. 528) ma brzmieć:

„Dla przeprowadzenia wyborów obszar województwa śląskiego dzieli się na trzy okręgi wyborcze, jak następuje:

Okręg nr. 1 z siedzibą Głównej Komisji Wyborczej w Cieszynie obejmuje: miasto Bielsko, powiat Bielsko, powiat Cieszyn, powiat Pszczyna

z wyjątkiem gminy Paniowy i powiat Rybnik z wyjątkiem gmin: Bujaków, Chudów, Gierałtowice, Paniówki i Przyszowice. Okrąg ten wybiera 18 posłów.

Okręg nr. 2 z siedzibą Głównej Komisji Wyborczej w Katowicach obejmuje: miasto Katowice, powiat Katowice oraz gminy: Ruda, Bujaków, Chudów, Gierałtowice, Paniowy, Paniówki i Przyszowice. Okrąg ten wybiera 15 posłów.

Okręg nr. 3 z siedzibą Głównej Komisji Wyborczej w Królewskiej Hucie obejmuje: miasto Królewska Huta, powiat Świętochłowice z wyjątkiem gminy Ruda, powiat Tarnowskie Góry i powiat Lubliniec. Okrąg ten wybiera 15 posłów.“

3. Art. 11 wymienionego wyżej rozporządzenia otrzymuje brzmienie:

„Wybory poselskie będą zarządzane przez Prezydenta Rzeczypospolitej.“

4. W art. 15 tegoż rozporządzenia słowa: „Tymczasową Radę Wojewódzką“ zmienia się na słowa: „Śląską Radę Wojewódzką“.

5. Ustęp 1 art. 26 tego rozporządzenia otrzymuje brzmienie:

„Osoby, powołane na członków komisji wyborczych, które uchylają się po przyjęciu wyboru od spełnienia swoich obowiązków bez usprawiedliwionej przyczyny, ulegną karze grzywny od 20 do 100 zł; ukaranie po raz trzeci powoduje wykreślenie z listy członków komisji.“

6. Art. 27 tego rozporządzenia otrzymuje brzmienie:

„Członkowie komisji wyborczych, o ile wskutek udziału w pracach wyborczych ponieśli by dotkliwy uszczerbek w swym zarobku dziennym, otrzymują za dni rzeczywistej pracy diety, o ile mieszkają poza miejscem urzędowania również zwrot kosztów podróży.

Wysokość diet i kosztów podróży określi wojewoda śląski po wysłuchaniu opinii Śląskiej Rady Wojewódzkiej.“

7. Art. 58 tego rozporządzenia otrzymuje brzmienie:

„Przewodniczący może usunąć z lokalu wyborczego osoby, które zakłócają spokój lub agitują; w razie zaś usiłowania ponownego wejścia skazać je na grzywnę do 50 zł.“

Art. 3.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia i traci swą moc obowiązującą z dniem ogłoszenia ordynacji wyborczej do Sejmu Śląskiego Wojewódzkiego, uchwalonej przez Sejm Śląski, zgodnie z postanowieniami art. 14 i 15 ustawy konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 roku, zawierającej statut organiczny dla województwa śląskiego (Dz. U. R. P. nr. 73, poz. 497).

Art. 4.

Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Ministrowi Sprawiedliwości.

ORDYNACJA WYBORCZA DO SEJMU ŚLĄSKIEGO

w brzmieniu obecnie obowiązującym.

(Podany jest dekret z dnia 28 listopada 1918 r. o ordynacji wyborczej do Sejmu ustawodawczego [Dz. Pr. P. P. nr. 18, poz. 46] z uwzględnieniem rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 lipca 1922 r. w przedmiocie ordynacji wyborczej do Sejmu Śląskiego [Dz. U. R. P. nr. 59, poz. 527 i Dz. U. Śl. nr. 11, poz. 40] i ustawy z dnia 22 marca 1929 roku w sprawie ordynacji wyborczej do Sejmu Śląskiego [Dz. U. R. P. 1930 r. nr. 12, poz. 87].)

ROZDZIAŁ I.

Prawo wybierania.

Art. 1.*)

Wyborcą do Sejmu Śląskiego jest każdy obywatel Rzeczypospolitej Polskiej, bez względu na płeć, który w dniu ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej zarządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o wyborach do Sejmu Śląskiego (art. 12 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 lipca 1922 r. (Dz. U. R. P. nr. 59, poz. 528) ma ukończonych 21 lat życia, mieszka przynajmniej od przedednia zarządzenia wyborów na obszarze Województwa Śląskiego i w myśl postanowień niniejszego dekretu prawa tego nie jest pozbawiony.

* Art. 1 podany w brzmieniu ustawy z dnia 22-go marca 1929 r. (Dz. U. R. P. 1930 r. nr. 12, poz. 87.)

Art. 2.

Każdy wyborca ma prawo wybierania tylko w tym okręgu wyborczym, w którym zamieszkuje

przynajmniej od przedednia ogłoszenia wyborów w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Każdy wyborca ma prawo oddania jednego głosu w jednym tylko obwodzie głosowania, w którym zostanie wpisany do spisu wyborców.

Art. 3.

Wojskowi wszystkich stopni i wszystkich rodzajów broni, w służbie czynnej, nie biorą udziału w głosowaniu.

Art. 4.

Prawo głosowania winno być wykonywane osobiście.

Art. 5.

Prawo wybierania nie przysługuje:

1. pozbawionym całkowicie lub częściowo własności, tudzież upadłym dłużnikom — w czasie trwania tego stanu;
2. pozbawionym z mocy orzeczenia sądowego władzy ojcowskiej względnie rodzicielskiej — w czasie trwania tego stanu;
3. prawomocnie skazanym wyrokiem sądowym, jeśli zarazem orzeczono oddanie względnie dopuszczalność oddania pod dozór policyjny lub do domu pracy — na czas trwania dozoru lub pobytu w domu pracy — w każdym razie przez lat 3 po prawomocności wyroku, o ile w myśl innych przepisów pozbawienie praw wyborczych nie rozciąga się na czas dłuższy;

4. nadto w Górnośląskiej części Województwa Śląskiego:

- a) pozbawionym prawomocnym wyrokiem sądowym obywatelskich praw honorowych, a to na czas trwania tego stanu;
- b) prawomocnie skazanym za kradzież i sprzeniewierzenie (cz. 2 rozdz. XIX Kodeksu Karnego, obowiązującego w byłej dzielnicy pruskiej), oszustwo i nieuczciwość (cz. 2, rozdział XXII Kodeksu), lichwiarski wyzysk, kuplerstwo, tudzież za zbrodnie i występki odnoszące się do wykonywania praw obywatelskich (cz. 2 rozdział V Kodeksu) a to w braku innych przepisów prawnych na przeciąg lat trzech po odbyciu kary;

5. na Śląsku Cieszyńskim prawomocnie skazanym:

- a) za zbrodnie, przewidziane w austriackiej ustawie karnej, tudzież za przekroczenia kradzieży, sprzeniewierzenia i uczestnictwa w tychże, oszustwa i kuplerstwa (§§ 460, 461, 463, 464, 512 Ust. Karn.);
- b) za przestępstwa, przewidziane w § 1 ustawy z dnia 28 maja 1881 roku o środkach zaradczych przeciw nierzetelnemu postępowaniu w czynnościach kredytowych (Dz. U. P. nr. 47), względnie w §§ 2, 3 i 4 ces. ros. z dnia 12 października 1914 roku (Dz. U. P. Nr. 275);

- c) za przestępstwa, przewidziane w § 1 ustawy z dnia 25 maja 1883 roku o przepisach karnych przeciwko udaremnieniu egzekucji (Dz. U. P. nr. 78);
- d) za występki, przewidziane w ustawie z dnia 26 stycznia 1907 roku w przedmiocie postanowień karnych, mających na celu ochronę wyborów (Dz. U. P. nr. 18), a to na czas, określony w § 14 tejże ustawy;
- e) za przestępstwa, przewidziane w ustawie z dnia 2 lipca 1920 roku o zwalczaniu lichwy wojennej (Dz. U. R. P. nr. 67, poz. 449), względnie poprzednio obowiązujących w tym przedmiocie przepisach, jeśli ze skazaniem łączą się te same skutki, co ze skazaniem za przekroczenie oszustwa.

Pozbawienie prawa wybierania, o ile skutków karno-sądowych skazania nie uchylono wcześniej, ustaje przy zbrodniach wymienionych w § 6 ust. 1—10 ustawy z dnia 15 listopada 1867 roku (Dz. P. P. nr. 131), z chwilą odbycia kary, przy zbrodniach, za które orzeczono karę co najmniej pięcioletniego pozbawienia wolności — po dziesięciu latach po odcierpieniu kary, przy innych zbrodniach po latach pięciu po odcierpieniu kary, zaś przy występkach i przekroczeniach po upływie lat trzech po odcierpieniu kary;

- 6. W b. dzielnicy rosyjskiej prawomocnie skazanym za zbrodnie tudzież na kary, z którymi łączy się pozbawienie lub ograniczenie praw,

(art. 25—30 K. K.), tudzież pozbawionym praw w myśl Kodeksu kar głównych i poprawczych;

7. Prawomocnie skazanym przez sądy wojskowe za przestępstwa pospolite, wyszczególnione powyżej w ustępach 4, 5 i 6 oraz za przestępstwa wojskowe w armji polskiej, jeśli orzeczono utratę obywatelskich praw honorowych, lub postąpiono w myśl art. 23, 24, 42 i 43 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 roku w przedmiocie wprowadzenia w życie wojskowego kodeksu karnego (Dz. U. R. P. nr. 59, poz. 369).

ROZDZIAŁ II.

Wybieralność.

Art. 6.

Wybieralni do Sejmu są wszyscy obywatele (ki) państwa posiadający czynne prawo wyborcze, niezależnie od miejsca zamieszkania, jak również wojskowi, o ile do dnia ogłoszenia wyborów w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej ukończyli 25 lat.

O zakwestjonowaniem prawie wybieralności rozstrzyga wyłącznie Sąd Apelacyjny w Katowicach.

Art. 7.

Państwowi urzędnicy administracyjni wszelkich dykasterji oraz sędziowie i urzędnicy sądowi nie mogą być wybierani w tych okręgach wyborczych, w których pełnią swą służbę.

Przepis ten nie dotyczy urzędników państwowych i wojewódzkich oraz wojskowych tych władz, których kompetencja rozciąga się na całe Województwo.

Art. 8.

Pracownicy państwowi i samorządowi z wyjątkiem Ministrów, Podsekretarzy Stanu i profesorów wyższych uczelni z chwilą wyboru na posła otrzymują na czas trwania kadencji sejmowej bezpłatny urlop.

Wojskowi w razie wyboru na posła zostają na czas trwania mandatu poselskiego przeniesieni w stan nieczynny ze zwolnieniem od wszelkiej zależności służbowej bez prawa noszenia munduru. Lata spędzone na wykonywaniu mandatu poselskiego liczą się do lat służby.

ROZDZIAŁ III.

Okręgi wyborcze i obwody głosowania.

Art. 9.*)

Dla przeprowadzenia wyborów obszar Województwa Śląskiego dzieli się na trzy okręgi wyborcze jak następuje:

Okręg nr. 1 z siedzibą Głównej Komisji Wyborczej w Cieszynie obejmuje: miasto Bielsko, powiat Bielsko, powiat Cieszyn, powiat Pszczyna z wyjątkiem gminy Paniowy i powiat Rybnik z wyjątkiem gmin: Bujaków, Chudów, Gierałtówice, Paniówki i Przyszowice. — Okrąg ten wybiera 18 posłów.

*) Art. 9. podany w brzmieniu ust. z dnia 22. III. 1929 r.

Okręg nr. 2 z siedzibą Głównej Komisji Wyborczej w Katowicach obejmuje miasto Katowice, powiat Katowice oraz gminy: Ruda, Bujaków, Chudów, Gierałtówce, Paniowy, Paniówki i Przyszowice. — Okręg ten wybiera 15 posłów.

Okręg nr. 3 z siedzibą Głównej Komisji Wyborczej w Królewskiej Hucie obejmuje: miasto Królewska Huta, powiat Świętochłowice z wyjątkiem gminy Ruda, powiat Tarnowskie Góry i powiat Lubliniec. — Okręg ten wybiera 15 posłów.

Art. 10.

Główna Komisja Wyborcza dzieli okręg wyborczy na obwody głosowania.

ROZDZIAŁ IV.

Wybory poselskie.

- a) Zarządzenie wyborów, dzień i miejsce wyborów.

Art. 11.*)

Wybory poselskie będą zarządzane przez Prezydenta Rzeczypospolitej.

*) Art. 11. podany w brzmieniu ust. z dnia 22. III. 1929 r.

Art. 12.

W zarządzeniu wyborów oznaczony będzie dzień głosowania, na który wybrać należy niedzielę lub święto. Głosowanie odbywa się w jednym dniu w całym Województwie.

Głosowanie powinno być wyznaczone najwcześniej na pięćdziesiąty dzień, a najpóźniej na

sześćdziesiąty dzień po dniu zarządzenia wyborów.

Zarządzenie wyborów winno być ogłoszone w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej oraz w Dzienniku Ustaw Śląskich.

Dzień ogłoszenia wyborów w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej uważa się za dzień zarządzenia wyborów.

Art. 13.

Najpóźniej w dwudziestym dniu po dniu zarządzenia wyborów główna komisja wyborcza ogłosi publicznie we wszystkich gminach okręgu wyborczego dzień wyborów poselskich, godziny głosowania, liczbę posłów, którzy mają być wybrani, miejsce, czas, sposób i ostatni termin zgłaszania kandydatur poselskich według przepisów rozdziału IV d), a wreszcie skład i lokal urzędowy głównej komisji wyborczej.

Równocześnie będzie ogłoszony w każdej gminie lub mieście podział danej gminy lub miasta na obwody głosowania, wyznaczony lokal wyborczy dla każdego obwodu oraz skład i lokal urzędowy oraz godziny urzędowania miejscowych komisji wyborczych.

Ogłoszenie to nastąpić winno w sposób zwykły w danej gminie używany przy ogłaszaniu rozporządzeń.

Art. 14.

W razie zmiany lokalu wyborczego, względnie lokalu urzędowania głównej lub miejscowej

komisji wyborczej, zmiana ta musi być natychmiast podana do publicznej wiadomości.

b) Komisje wyborcze.

Art. 15. *)

Dla każdego okręgu wyborczego ustanawia się główną komisję wyborczą, dla każdego obwodu głosowania — miejscową komisję wyborczą. Wojewoda kontroluje normalne powstanie komisji. Nadzór nad czynnościami komisji będzie pełnił w każdym okręgu komisarz wyborczy, mianowany przez Wojewodę i pozostający pod bezpośrednią kontrolą Generalnego Komisarza Wyborczego, mianowanego przez Wojewodę w porozumieniu z Śląską Radą Wojewódzką.

*) W brzmieniu ustawy z dnia 22 marca 1929 r.

Art. 16.

Główna Komisja Wyborcza składa się z przewodniczącego, zastępcy przewodniczącego i trzech członków.

Przewodniczącym głównej komisji jest prezes sądu okręgowego, lub też sędzia przez niego powołany.

Art. 17.

Prezes sądu okręgowego powołuje zastępcę przewodniczącego z grona sędziów.

Art. 18.

Pozostałych trzech członków głównej komisji wyborczej i tyluż ich zastępców, wybiera zgromadzenie naczelników gmin wiejskich i miejskich.

Art. 19.

Naczelnicy gmin wiejskich i miejskich będą zawiadomieni o wyborach na trzy dni przed posiedzeniem. W razie niemożności zawiadomienia osobistego należy wybory ogłosić w dzienniku miejscowym.

Art. 20.

Każdy naczelnik gminy wiejskiej i miejskiej pisze na swej kartce do głosowania jedno nazwisko. Za wybranych uważa się tych, którzy otrzymali największą ilość głosów. W razie równości głosów, otrzymanych przez poszczególnych kandydatów, rozstrzyga los, wyciągnięty przez przewodniczącego.

Art. 21.

Przewodniczący zawiadomi zebranych bezwzględnie o wynikach głosowania i prześle odpis protokołu wyboru z dokładnym adresem wybranych przewodniczącemu głównej komisji wyborczej. Ewentualne protesty przeciwko wyborowi w ciągu czterech dni od dnia głosowania należy wnosić do przewodniczącego głównej komisji wyborczej. Protesty rozstrzyga niezwłocznie Sąd Apelacyjny w Katowicach. W razie unieważnienia wyborów naczelnicy gmin wiejskich i miejskich przystąpią do ponownych wyborów.

Art. 22.

Miejscowa Komisja wyborcza składa się z przewodniczącego, zastępcy przewodniczącego

i trzech członków; wszystkich powołuje główna komisja wyborcza.

Art. 23.

Do powzięcia uchwały w głównej i miejscowej komisji wyborczej niezbędna jest obecność przynajmniej trzech członków.

Uchwały komisji zapadają zwykłą większością głosów. W razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący.

Art. 24.

Jeden z członków komisji prowadzi protokoły obrad komisji. Protokoły winny być podpisane przez obecnych na zebraniu członków komisji.

Art. 25.

Kandydat na posła nie może brać udziału w pracach komisji wyborczych.

Art. 26.*)

Osoby, powołane na członków komisji wyborczych, które uchylają się po przyjęciu wyborów od spełnienia swoich obowiązków bez usprawiedliwionej przyczyny, ulegną karze grzywny od 20 do 100 złotych; ukaranie poraz trzeci powoduje wykreślenie z listy członków Komisji.

Kary te na członków miejscowych i głównych komisji wyborczych nakłada komisja główna.

*) Ustęp I podany w brzmieniu ustawy z dnia 22-go marca 1929 r.

Art. 27.*)

Członkowie komisyj wyborczych, o ile wskutek udziału w pracach wyborczych ponieśliby dotkliwy uszczerbek w swym zarobku dziennym, otrzymują za dni rzeczywistej pracy diety, o ile mieszkają poza miejscem urzędowania — również zwrot kosztów podróży.

Wysokość diet i kosztów podróży określi Wojewoda Śląski po wysłuchaniu opinii Śląskiej Rady Wojewódzkiej.

*) Art. 27 podany w brzmieniu ustawy z dnia 22-go marca 1929 r

c) Sprawdzanie praw wyborczych.

Art. 28.

Naczelnicy gmin, wzgl. naczelnicy byłych obszarów dworskich, sporządzą w porządku alfabetycznym spis wyborców (według wzoru dodatk Nr. 1) zamieszkałych w przeddzień zarządzenia wyborów w poszczególnych miejscowościach. Do tego spisu dołączy naczelnik gminy, wzgl. naczelnik byłego obszaru dworskiego, spis osób, które nie mają prawa głosowania w myśl art. 5 niniejszej ustawy. W miastach spisy te przygotowuje magistrat według obwodów.

Art. 29.

Najpóźniej 20. dnia od ogłoszenia wyborów naczelnik gminy, względnie burmistrz miasta, spisy te dostarcza komisjom miejscowym.

Art. 30.

Natychmiast po otrzymaniu tych spisów komisja miejscowa przystępuje do ich zbadania oraz zatwierdza listę wyborców.

Art. 31.

Komisja ma prawo żądać okazania materiałów, na których podstawie sporządzone zostały spisy mieszkańców i udzielania przez naczelnika gminy wyjaśnień.

Art. 32.

Komisja miejscowa najpóźniej 25-go dnia od ogłoszenia wyborów przesyła zatwierdzoną przez się listę wyborców głównej komisji wyborczej.

Jednocześnie drugie egzemplarze listy wyborców wyłożone będą do przejrzania w lokalu komisji miejscowej na 8 godzin dziennie przez dni ośm.

Art. 33.

Każdy obywatel, stale zamieszkały na obszarze województwa śląskiego, ma prawo wnosić reklamacje przeciwko liście wyborców zarówno o wykreślenie jak i wpisanie na listę siebie lub kogokolwiek.

Reklamacje należy poprzeć dowodami.

Art. 34.

Reklamacje mogą być wnoszone piśmiennie lub ustnie do komisji miejscowej, która ustne reklamacje protokuluje.

Reklamacje są uważane za poufne, lecz nie mogą być bezimienne.

Art. 35.

Komisja miejscowa zawiadomi piśmiennie osoby, co do których wniesiono reklamacje o ich wykreślenie, najpóźniej nazajutrz po otrzymaniu reklamacji. W zawiadomieniu tem będzie przytoczony art. 36 ordynacji wyborczej.

Art. 36.

Osoby, których prawo głosowania podano w wątpliwość, mogą wnosić obronę na ręce komisji miejscowej w przeciągu trzech dni od dnia doręczenia zawiadomienia.

Art. 37.

Komisja miejscowa rozstrzyga reklamacje w ciągu trzech dni. Od postanowień komisji miejscowej można się odwołać do komisji głównej za pomocą reklamacyj, złożonych do komisji miejscowej w ciągu 48 godzin od daty doręczenia decyzji komisji miejscowej, przeciwreklamacje mogą być składane komisji miejscowej ustnie, do protokołu, albo piśmiennie.

Reklamacje o wykreślenie zatrzymuje komisja miejscowa do upływu terminu obrony, poczem wraz z przeciwreklamacjami przesyła głównej komisji wyborczej.

Art. 38.

Komisja główna bada spisy, listy, protesty, reklamacje i przeciwreklamacje, ustala ostatecznie

listy wyborców i rozsyła poprawione i podpisane listy komisjom miejscowym najpóźniej w czterdziestym piątym dniu od ogłoszenia wyborów.

Art. 39.

Orzeczenia głównej komisji wyborczej mogą być zaskarżone do Sądu Apelacyjnego w Katowicach tylko z powodu przekroczenia prawa.

d) Zgłaszanie kandydatur poselskich.

Art. 40.

Kandydatury poselskie będą zgłaszane piśmiennie na ręce przewodniczącego głównej komisji wyborczej nie później jak trzydziestego czwartego dnia od ogłoszenia wyborów.

Art. 41.

Zgłoszenie winno być podpisane łącznie lub na oddzielnych deklaracjach conajmniej przez pięćdziesięciu wyborców, zamieszkałych w okręgu wyborczym.

Art. 42.

Zgłoszone listy kandydatów będą oznaczone przez główną komisję wyborczą numerem porządkowym w kolejności ich składania i w tym samym porządku zostaną wydrukowane na afiszach wyborczych.

Art. 43.

Zgłaszający listę kandydatów winni wskazać swego pełnomocnika, uprawnionego wyłącznie do

składania w imieniu grupy oświadczeń w sprawie wad zgłoszenia.

Art. 44.

Grupy, które zgłosiły listy kandydatów, mogą przez swoich pełnomocników wyrażnie do tego w zgłoszeniu upoważnionych oświadczyć najpóźniej trzydziestego siódmego dnia od ogłoszenia wyborów, że tworzą związek wyborczy, a wówczas będą miały wobec innych grup prawa jednej grupy, a zgłoszenia ich będą stanowiły jedno zgłoszenie.

Art. 45.

W zgłoszeniu kandydaci wini być wymienieni w porządku pierwszeństwa, w jakim wybrani wchodzi do Sejmu.

Art. 46.

W zgłoszeniu powinno być podane imię i nazwisko, zawód, wiek i miejsce zamieszkania każdego kandydata.

Art. 47.

Ta sama osoba może kandydować w wielu okręgach wyborczych.

Art. 48.

Główna komisja wyborcza bada zgłoszenia i oświadczenia a o dostrzeżonych brakach i wadach zawiadamia właściwego pełnomocnika trzydziestego ósmego dnia od ogłoszenia wyborów.

Art. 49.

Jeżeli wady nie zostaną usunięte w przeciągu trzech dni, główna komisja wyborcza stwierdza nieważność zgłoszenia w całości albo nieważność kandydatów, których wady dotyczą.

Art. 50.

W razie zgłoszenia w terminie jednej tylko listy kandydatów, jak również w razie zgłoszenia paru list z ogólną ilością kandydatów nie większą od liczby posłów, przypadającej na dany okręg, głosowanie nie odbywa się; natomiast główna komisja wyborcza ogłasza o wyborze na posłów kandydatów zgłoszonych.

Art. 51.

W razie zgłoszenia więcej niż jednej listy o łącznej ilości kandydatów większej od liczby posłów, których okręg ma wybrać, komisja główna ogłosi najpóźniej czterdziestego drugiego dnia od ogłoszenia wyborów listy kandydatów — wszystkie równocześnie w kolejnym porządku ich zgłoszenia.

e) Głosowanie.

Art. 52.

Głosowanie rozpoczyna się o godzinie ósmej rano i trwa bez przerwy do godziny ósmej wieczorem.

Art. 53.

Od chwili rozpoczęcia głosowania aż do chwili zakończenia winni być obecni w lokalu wy-

borczym bez przerwy conajmniej trzech członkowie komisji wyborczej.

Przewodniczący komisji i członek komisji wybrany do pisania protokołu, nie mogą równocześnie oddalić się z lokalu wyborczego.

Art. 54.

Głosowanie raz rozpoczęte nie może być przerwane. Gdyby wskutek siły wyższej czynności wyborcze były wręcz uniemożliwione, komisja wyborcza może przedłużyć głosowanie o kilka godzin lub odroczyć do dnia następnego.

Art. 55.

W razie przerwania głosowania — komisja wyborcza winna opieczętować akta wyborcze i urnę wyborczą i przechować je pod osobistą odpowiedzialnością przewodniczącego.

Art. 56.

Protokół głosowania winien być spisany według wzoru (patrz dodatek nr. 2).

Art. 57.

Wyborca po oddaniu głosu winien opuścić lokal. Wstęp do miejsca wyborów mają tylko wyborcy i członkowie komisji oraz osoby, wskazane w art. 59.

Art. 58.*)

Przewodniczący może usunąć z lokalu wyborczego osoby, które zakłócają spokój lub agi-

*) Art. 58 w brzmieniu ustawy z dnia 22. IX. 1929 r.

tuja; w razie zaś usiłowania ponownego wejścia, skazać je na grzywnę do 50 złotych.

Art. 59.

Prawo obecności w lokalu wyborczym od chwili rozpoczęcia czynności aż do zakończenia głosowania mają przedstawiciele grup wyborczych, zgłoszeni przez pełnomocników po jednym do każdej komisji z pośród miejscowych wyborców.

Art. 60.

Przedstawiciela grup wyborczych komisja wyborcza może wydalic z lokalu wyborczego w wypadkach przewidzianych w art. 58 dopiero po bezskuteczności uprzedniego upomnienia. Fakt wydalenia z lokalu wyborczego i powody wydalenia muszą być zaznaczone w protokole komisji.

Art. 61.

W czasie głosowania nie wolno ani w lokalu wyborczym, ani w budynku, w którym się ten lokal znajduje, wygłaszać przemów do wyborców i w jakikolwiek sposób agitować.

Art. 62.

W razie gdyby tłumne zgromadzenie się publiczności tamowało wyborcom dostęp do budynku lub do lokalu wyborczego, przewodniczący komisji poczyni potrzebne zarządzenia, by zapewnić wyborcom swobodny dostęp.

Art. 63.

W celu zapewnienia wykonania zarządzeń przewodniczącego oddana będzie do jego rozporządzenia straż w odpowiedniej sile.

Art. 64.

Przed rozpoczęciem głosowania komisja i przedstawiciele grup wyborczych powinni się przekonać, czy urna jest pusta. Od tej chwili aż do skończenia głosowania urna w żadnym razie nie może być otwierana.

Art. 65.

Przewodniczący komisji wyborczej może żądać dokumentów od osoby głosującej w celu ustalenia tożsamości. Od decyzji przewodniczącego można się odwołać do komisji, która orzeka większością głosów ostatecznie. W razie niejednoznaczności orzeczenia należy wniesć to do protokołu. Zarzuty co do tożsamości osoby mogą być wnoszone ustnie lub piśmiennie, ale tylko dopóty, dopóki osoba, o którą chodzi, nie oddała głosu.

Art. 66.

Głosowanie odbywa się za pomocą kart do głosowania. Karta zawierać ma jedynie numer listy kandydatów, na którą wyborca oddaje swój głos.

Numer może być drukowany albo pisany.

Art. 67.

Głosowanie odbywa się w sposób następujący: wyborca wchodząc do lokalu wyborczego,

udaje się do stołu, przy którym siedzi komisja wyborcza i wymienia swe nazwisko. Po sprawdzeniu przez członka prowadzącego protokół czy nazwisko wyborcy znajduje się na liście wyborców, wyborca otrzymuje ostemplowaną kopertę do głosowania, udaje się następnie do celi izolowanej, gdzie wkłada w kopertę kartę do głosowania i wręcza potem kopertę przewodniczącemu komisji. Ten, sprawdzwszy stempel na kopercie, wrzuca ją do urny wyborczej; jednocześnie inny członek komisji obok nazwiska wyborcy czyni adnotację, że głos swój już oddał, poczem wyborca oddala się z sali.

Art. 68.

Przewodniczący nie przyjmuje karty do głosowania, którą wyborca pragnąłby oddać bez włożenia jej do koperty urzędowej; również nie przyjmuje kopert oznaczonych jakimkolwiek znakiem poza stemplem urzędowym.

Art. 69.

Z uderzeniem godziny ósmej wieczorem przewodniczący nakazuje zamknięcie lokalu wyborczego. Odtąd mogą głosować tylko wyborcy, którzy jeszcze przed uderzeniem godziny ósmej znajdują się w lokalu wyborczym.

Art. 70.

Po ogłoszeniu przez przewodniczącego, że głosowanie jest ukończone, przewodniczący pomiesza koperty złożone do urny wyborczej, poczem liczy je, nie otwierając.

Jednocześnie ustala się na podstawie notatek na liście wyborców liczbę wyborców, którzy głosowali.

Gdyby liczba ta, mimo kilkakrotnego liczenia, różniła się od liczby kopert, wyjętych z urny, należy to w protokole zaznaczyć, podając okoliczności, mogące wyjaśnić przyczynę niezgodności.

f) Stwierdzenie wyniku głosowania w komisji miejscowej.

Art. 71.

Natychmiast po ukończeniu głosowania komisja przystępuje do obliczenia głosów, oddanych na poszczególne listy kandydatów.

Art. 72.

Nieważne są: 1. karty do głosowania włożone nie do urzędownie ostemplowanej koperty lub też koperty oznaczonej znakiem odróżniającym; 2. karty do głosowania puste; 3. karty do głosowania, nie wypełnione w sposób właściwy w myśl art. 66.

Art. 73.

Nieważność oddanych kart sprawdza główna komisja wyborcza. Orzeczenie jej sprawdza w razie wniesienia protestu przeciwko wyborowi Sąd wyznaczony przez Sejm Śląski.

Art. 74.

Karty do głosowania, które na podstawie art. 72 zostały przez komisję miejscową unieważ-

nione, należy oznaczyć numerami porządkowymi i dołączyć do protokołu wraz z kopertami.

Art. 75.

Protokół musi być podpisany przez wszystkich członków komisji i przedstawicieli poszczególnych grup wyborców i łącznie z kartami do głosowania oraz z listami wyborców, po staranem zapieczętowaniu i ostemplowaniu, odesłany natychmiast do głównej komisji wyborczej.

Każdy członek komisji, jeżeli uważa, że protokół nie jest zgodny z rzeczywistością, ma prawo swoje oświadczenie podyktować i załączyć na piśmie do protokołu.

g) Stwierdzenie wyniku głosowania w całym okręgu wyborczym.

Art. 76.

Posiedzenie głównej komisji wyborczej w celu ustalenia wyniku głosowania, odbywa się najpóźniej na trzeci dzień po głosowaniu w poszczególnych obwodach głosowania. O miejscu i czasie tego posiedzenia powinni być zawiadomieni, conajmniej na 24 godziny przed terminem, członkowie komisji i pełnomocnicy grup wyborczych.

Art. 77.

Główna komisja wyborcza po obliczeniu głosów, oddanych na poszczególne listy kandydatów, przystępuje do rozdzielenia mandatów poselskich między poszczególne listy.

Sposób wyliczeń wykazuje dodatek Nr. 3.

Art. 78.

Z czynności głównej komisji wyborczej spisuje się w protokół. W protokole powinny być umieszczone wszystkie obliczenia dokonane przy obrachowywaniu głosów.

Art. 79.

Po ustaleniu treści protokołu przewodniczący głównej komisji wyborczej ogłasza wynik głosowania i podaje do wiadomości w dzienniku miejscowym lub w inny sposób, używany zwykle w tej miejscowości.

Art. 80.

Dla każdego z wybranych posłów przewodniczący głównej komisji wyborczej wystawi bezwzględnie list wierzytelny, podpisany przez członków komisji wyborczej, a zawierający: 1. nazwę okręgu wyborczego; 2. dzień wyborów; 3. imię i nazwisko, zawód, miejsce zamieszkania i wiek wybranego.

Art. 81.

Po wystawieniu listów wierzytelnych protokół zostaje odczytany i podpisany przez członków komisji wyborczej.

Art. 82.

Protokół wraz z aktami wyborczymi poszczególnych komisji wyborczych i kartami do głosowania powinien być opieczętowany, opatrzony

napisem, oznaczającym zawartość i odesłany do prezesa Sądu Apelacyjnego w Katowicach.

Odpis uwierzytelniony protokołu przewodniczący prześle do kancelarii Sejmu Śląskiego.

h) Koszta wyborcze.

Art. 83.

Wszystkie wydatki, połączone z przeprowadzeniem wyborów, ponosi skarb śląski z wyjątkiem kosztu kart do głosowania.

Dostarczenie urny, lokalu, sprzętów i przyborów do pisania dla komisji wyborczej jest obowiązkiem gminy, w obrębie której komisja urządzuje.

ROZDZIAŁ V.

Sprawdzanie ważności mandatów.

Art. 84.

W ciągu 14 dni po ogłoszeniu wyniku głosowania przez główną komisję wyborczą każdy obywatel uprawniony do głosowania może wnieść protest przeciwko wyborowi. Protest winien być wniesiony w dwóch egzemplarzach na ręce przewodniczącego głównej komisji wyborczej.

Art. 85.

Przewodniczący głównej komisji wyborczej ogłasza natychmiast w gazecie urzędowej Województwa i w dziennikach miejscowych, że protest został wniesiony, wyznaczając dziesięciodniowy termin do wnoszenia zarzutów przeciwko

treści protestu. Przed upływem tych dziesięciu dni wolno każdemu wyborcy przeglądać protest w lokalu komisji i czynić z niego odpisy, poczem protest wraz z zarzutami są przesyłane do kancelarji Sejmu Śląskiego.

Art. 86.

O ważności wyborów, zaprotestowanych według art. 84, rozstrzyga Sąd, wyznaczony przez Sejm Śląski stosownie do art. 16 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny województwa śląskiego (Dz. U. R. P. nr. 73, poz. 497), bez kosztów dla stron, w przeciągu 6 miesięcy od dnia wyborów.

Art. 87.

Jeżeli wskutek pogwałcenia obowiązku urzędowego przez członka komisji wyborczej głosowanie zostało w całości lub w niektórych obwodach głosowania unieważnione, winny może być skazany na zapłacenie kosztów ponownego głosowania lub też części tych kosztów. Koszta te płaci skazany w kwocie przez sąd oznaczonej, do kasy wojewódzkiej względnie gminnej. Do orzekania w tych sprawach powołany jest miejscowy sąd powiatowy.

Art. 88.

Posiedzenia Sądu stanowiącego o ważności wyborów odbywają się publicznie.

Art. 89.

Ważność wyborów niezaprotestowanych rozważy Sejm najpóźniej w przeciągu dwóch mie-

sięcy. W wypadku zakwestjonowania*) wyboru posła, mimo braku protestu, Sejm oddaje sprawę do zbadania i rozstrzygnięcia Sądowi przezeń wyznaczonemu.

*) Poseł może utracić mandat:

- a) z powodu protestu przeciwko wyborowi (art. 84); protest można uzasadnić tylko okolicznościami, które zaistniały do ogłoszenia wyborów,
- b) z powodu wygaśnięcia mandatu po myśli art. 90 i nast.,
- c) z powodu zakwestjonowania wyboru posła.

Z art. 89 w połączeniu z art. 96 Dekretr o Ordynacji Wyborczej (Dz. Praw P. P. 1918 r. poz. 46) wynika, że zakwestjonowanie nie jest równoznaczne z zaprotestowaniem.

Z art. 6 ust. 2 wnioskować należy, że zakwestjonować można tylko wybieralność posła. Ponieważ art. 89 umieszczony jest w rozdziale „Sprawdzanie ważności mandatów“, można być zdania, że zakwestjonowanie może nastąpić najpóźniej do rozważania przez Sejm ważności niezaprotestowanych mandatów. Nie można jednak z przepisów prawnych stwierdzić przez kogo, w jakim czasokresie i w jaki sposób zakwestjonowanie ma nastąpić. Nadmienić wypada, że dla Sejmu Rzeczypospolitej kwestję tę uregulowano art. 104 Ordynacji Wyborczej z dnia 28 lipca 1922 r. (Dz. U. R. P. nr. 66, poz. 590).

Wedle niniejszego art. 89 o zakwestjonowaniu ma rozstrzygać Sąd, przez Sejm Śląski wyznaczony, wedle art. 6, ustęp 2 Sąd Apelacyjny w Katowicach. Sejm Śląski sądu po myśli art. 89 nie wyznaczył, a zakwestjonowań nie było.

ROZDZIAŁ VI.

Utrata i zastąpienie mandatu.

Art. 90.

Mandat posła wygasa w razie:

1. śmierci posła,
2. zrzeczenia się mandatu,
3. utraty prawa wybieralności,

4. objęcia przez posła płatnej służby państwowej z wyjątkiem stanowiska Ministra, Podsekretarza Stanu lub profesora wyższej uczelni,
5. przyjęcia lub zatrzymania przez posła stanowiska odpowiedzialnego redaktora,
6. zajścia wypadków przewidzianych w art. 22 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 marca 1921 r. (Dz. U. R. P. nr. 44, poz. 267).

Korzystanie z reformy rolnej przez nabycie działki gruntu nie podpada pod przepisy art. 22 Ustawy Konstytucyjnej.

Art. 91.

W razie zajścia okoliczności powodującej wygaśnięcie mandatu poselskiego stosownie do art. 90 władze stwierdzające te okoliczności obowiązane są o tem zawiadomić Marszałka Sejmu Śląskiego.

Wygaśnięcie mandatu poselskiego stwierdza Sejm Śląski.

Art. 92.

Wyznaczony przez Sejm Śląski Sąd może unieważnić wybór:

1. jeżeli zostanie stwierdzone, że w danym okręgu wyborczym mandat poselski został uzyskany przy użyciu przekupstw, wymuszeń, fałszu lub jakichkolwiek podejść;
2. jeżeli w postępowaniu wyborczym przepisy niniejszej ordynacji wyborczej nie były przestrzegane.

Art. 93.

Jeżeli ten sam kandydat będzie wybrany więcej niż w jednym okręgu, powinien oświadczyć, z którego okręgu wybór przyjmuje, najpóźniej na pierwszym posiedzeniu nowowybranego Sejmu. W przeciwnym razie losowanie, dokonane przez Marszałka Sejmu Śląskiego na publicznem posiedzeniu, rozstrzyga, z którego okręgu poseł ma mandat zatrzymać.

Art. 94.

W razie unieważnienia wyboru według art. 92, o ile Sąd wyznaczony przez Sejm orzecze, że nie może mieć zastosowania art. 95, wojewoda zarządzi wybór ponowny w okręgu lub obwodzie, gdzie prawo zostało przekroczone, w ciągu 15 dni od unieważnienia.

Wybór ten może być przeprowadzony przez te same komisje wyborcze i na podstawie tych samych list wyborczych, co wybór poprzedni.

Art. 95.

W pozostałych wypadkach unieważnienia lub ustania mandatu posła główna komisja wyborcza ogłosi o wstąpieniu na jego miejsce kolejnego kandydata z tej samej listy kandydatów i wystawi mu list wierzytelny.

Dodatek nr. 1.

Lista wyborców do Sejmu Śląskiego
z obwodu głosowania z okręgu
wyborczego

Nr. p.	Nazwisko w porządku alfabetycznym	Imię	Data urodz. wiek	Zawód	Adres miejsce sta- łego za- mieszkania	otrzy- mał ko- pertę	oddał kartę głosow.
1	A		54	piekarz		—	—
2	A		27	rolnik		—	—
3	A		39	kowal			
"	"						
"	"						
"	"						
51	B						
52	B						
53	B						
"	"						
"	"						
"	"						
101	C						
102	C						
103	C						
"	"						
"	"						
"	"						
151	D						
152	D						
153	D						
"	"						
"	"						
"	"						
201	E						
202	E						
203	E						

Dodatek nr. 2.

Protokół głosowania

w obwodzie głosowania okręgu
wyborczego

Działo się dnia r. w lokalu
miejscowej komisji wyborczej w

Obecni członkowie komisji wyborczej:

Przewodniczący

Prowadzący protokół

Członkowie

.....

.....

Mąż zaufania

Przy udziale przedstawicieli grup wyborczych ..
.....

Otwarcie głosowania nastąpiło o godz. 8 rano.
W trakcie głosowania usunięto przedstawicieli
grup wyborczych
..... z powodu
.....

W trakcie obliczania głosów usunięto
..... z powodu

Głosowanie przerwano z powodu
..... na czas od do

Głosowanie skończono i godz. wieczorem.

Liczba uprawnionych do głosowania

Ilość głosujących wyborców wynosiła

Ilość kartek znalezionych w urnie

Niezgodność ilości głosujących i kartek głosowania tłumaczy się

Kartek unieważniono

W tem z powodu koperty Nr. Nr.

Przypadło kartek:

Na listę 1.

Na listę 2.

Na listę 3

Obliczenie głosów skończono o godz.

Przewodniczący Komisji miejscowej

Prowadzący protokół

Członkowie

Przedstawiciele grup wyborczych

Dodatek nr. 3.

Szczegóły obliczeń głosowania.

Przypuśćmy, że okręg wyborczy wysłał 18 posłów. List kandydatów na posłów zgłoszono pięć. Pierwsza lista zawiera 10 kandydatów, druga — pięciu, trzecia — pięciu kandydatów, czwarta — trzech, wreszcie piąta lista zawiera dwóch kandydatów.

Lista pierwsza, czyli oznaczona numerem 1-ym, otrzymała głosów 89.964, lista nr. 2 otrzymała 59.389 głosów, lista nr. 3 otrzymała 32.383 głosów, lista nr. 4 otrzymała 24.185, wreszcie lista nr. 5 otrzymała 10.178 głosów.

Aby otrzymać dzielnik wyborczy dzielimy te liczby przez 1, 2, 3 itd.

Uwidoczni to przykład następujący:

	1	2	3	4	5
Dzielimy przez 1	89,964 ¹	59,389 ²	32,383 ⁴	24,185 ⁷	10,178
„ „ 2	44,982 ³	29,694 ⁶	16,191 ¹¹	12,092 ¹⁵	
„ „ 3	29,988 ⁵	19,796 ⁹	10,794 ¹⁸	8,061	
„ „ 4	22,491 ⁸	14,847 ¹³	8,095		
„ „ 5	17,992 ¹⁰	11,877 ¹⁶			
„ „ 6	14,994 ¹²	9,898			
„ „ 7	12,852 ¹⁴				
„ „ 8	11,245 ¹⁷				
„ „ 9	9,996				

Z otrzymanych przez ten podział liczb szeregujemy liczby według wielkości, poczynając od najwyższej, a kończąc na osiemnastej z kolei, gdyż dany okręg wyborczy wybiera 18 posłów.

Ostatnia czyli osiemnasta liczba nazywa się dzielnikiem wyborczym (le diviseur electoral). Ile razy dzielnik wyborczy pomieści się w liczbie głosów oddanych na poszczególną listę, tyle mandatów otrzyma lista. Dzielnik wyborczy w danym przykładzie wynosi 10.794, bowiem zaczawszy szeregować od 89.964, na osiemnastem miejscu otrzymamy 10.794.

Wobec tego lista nr. 1 otrzyma 8 mandatów, gdyż $89.964 : 10.794 = 8$ z resztą 3612; lista nr. 2 otrzyma 5 mandatów, gdyż $59.389 : 10.794 = 5$ z resztą 5419; lista nr. 3 otrzyma 3 mandaty, gdyż $32.383 : 10.794 = 3$ z resztą 1; lista nr. 4 otrzyma 2 mandaty, gdyż $24.185 : 10.794 = 2$ z resztą 2597; lista nr. 5 otrzyma 0 mandatów, gdyż $10.178 : 10.794 = 0$ z resztą 10.178.

Tę samą manipulację uwidoczni jeszcze wyraźniej kolejne zszeregowanie dzielników, a łą-

cznie z tem podział mandatów między poszczególne listy.

Z listy nr. 1 wzięty dzielnik 89,964 mandat.						I przyp. liście nr. 1					
"	"	"	2	"	59,389	"	II	"	"	"	2
"	"	"	1	"	44,982	"	III	"	"	"	1
"	"	"	3	"	32,383	"	IV	"	"	"	3
"	"	"	1	"	29,988	"	V	"	"	"	1
"	"	"	2	"	29,694	"	VI	"	"	"	2
"	"	"	4	"	24,185	"	VII	"	"	"	4
"	"	"	1	"	22,491	"	VIII	"	"	"	1
"	"	"	2	"	19,795	"	IX	"	"	"	2
"	"	"	1	"	17,992	"	X	"	"	"	1
"	"	"	3	"	16,191	"	XI	"	"	"	3
"	"	"	1	"	14,994	"	XII	"	"	"	1
"	"	"	2	"	14,847	"	XIII	"	"	"	2
"	"	"	1	"	12,852	"	XIV	"	"	"	1
"	"	"	4	"	12,092	"	XV	"	"	"	4
"	"	"	2	"	11,877	"	XVI	"	"	"	2
"	"	"	1	"	11,245	"	XVII	"	"	"	1
"	"	"	3	"	10,794	"	XVIII	"	"	"	3

Gdyby zamiast podanych przez nas liczb, przypadających na poszczególne listy kandydatów, zdarzyło się, że na listę nr. 1 padło 80.000 głosów, na listę nr. 2 — 60.000 głosów, na listę nr. 3 — 30.000 głosów, na listę nr. 4 — 20.000 głosów oraz na listę nr. 5 — 10.000 głosów, wówczas dzielnik wyborczy wynosiłby 10.000. Liczbę tę t. j. 10.000 odnaleźlibyśmy na 8-mem miejscu listy nr. 1, na 6-tem miejscu listy nr. 2, na 3-im miejscu listy nr. 3, na 2-giem miejscu listy nr. 4 oraz na 1-szem miejscu listy nr. 5.

Tymczasem 15 mandatów byłoby już obsadzonych, pozostaje zaś do obsadzenia tylko trzy, a jednakowych dzielników jest pięć.

W podobnym więc wypadku przyznajemy mandaty tym listom, które otrzymały największą ilość głosów, a więc listom nr. 1, 2 i 3, listy nr.

4 i 5 mandatu tego nie otrzymałyby. W końcowym więc rezultacie lista nr. 1 otrzymałaby 8 mandatów, lista nr. 2 — 6 mandatów, lista nr. 3 — 3 mandaty, lista nr. 4 — 1 mandat, lista nr. 5 nie otrzymałaby żadnego mandatu.

USTAWA*)

z dnia 11 stycznia 1923 r.

w przedmiocie wyznaczenia Sądu kompetentnego do rozstrzygania o ważności zaprotestowanych wyborów przeprowadzonych do I-go Sejmu Śląskiego.

(Dz. U. Śl. nr. 4, poz. 32.)

*) Nie obowiązuje wobec uchwalenia ustawy z dnia 7 maja 1931 r. (Dz. U. Śl. nr. 17, poz. 34).

USTAWA

z dnia 7 maja 1931 r.

(Dz. U. R. P. nr. 65, poz. 537 — Dz. U. Śl. nr. 17, poz. 34.)

Na mocy art. 15 ustawy konstytucyjnej z 15 lipca 1920 r. zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. U. R. P. nr. 73, poz. 497), ogłaszam uchwaloną przez Sejm Śląski ustawę następującej treści:

USTAWA
z dnia 7 maja 1931 r.
w przedmiocie wyznaczenia Sądu kompetentnego
do rozstrzygnięcia o ważności zaprotestowanych
wyborów przeprowadzonych do III-go Sejmu
Śląskiego.

Art. 1.

Stosownie do art. 16 ustawy konstytucyjnej, zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego z dnia 15 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. nr. 73, poz. 497), oraz stosownie do art. 86 dekrety z dnia 28 listopada 1918 r. o Ordynacji Wyborczej do Sejmu Ustawodawczego w brzmieniu obowiązującym przy wyborach do Sejmu Śląskiego (Dz. U. R. P. nr. 59, poz. 528 z roku 1922, oraz Dz. U. R. P. nr. 12, poz. 87 z roku 1930), wyznacza Sejm Śląski Sąd Apelacyjny w Katowicach, jako Sąd kompetentny do rozstrzygnięcia o ważności zaprotestowanych wyborów, przeprowadzonych do III-go Sejmu Śląskiego. O sposobie postępowania rozstrzyga Sąd wedle własnego uznania.

Art. 2.

Ustawa wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. 3.

Wykonanie niniejszej ustawy należy do Ministra Sprawiedliwości.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki.*

Prezes Rady Ministrów: *A. Prystor.*

Minister Sprawiedliwości: *Czesław Michałowski.*

Dziennik Ustaw Śląskich

ROZPORZĄDZENIE
z dnia 17 czerwca 1922 r.
w przedmiocie wydawania Dziennika
Ustaw Śląskich.
(Dz. U. Śl. nr. 1, poz. 1.)

Na mocy ustępu 3 art. 40 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. U. R. P. z 1920 r. nr. 73, poz. 497) uzupełnionego ustawą z dnia 30 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. z 1921 r. nr. 69, poz. 449), stanowiąc w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką, co następuje:

Art. 1.

W dzienniku Ustaw Śląskich będą ogłaszane:

1. Rozporządzenia, które Wojewoda i Tymczasowa Rada Wojewódzka wydadzą na mocy ustawy Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1921 r. w uzupełnieniu art. 40 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. z 1921 r. nr. 69, poz. 449);
2. ustawy Sejmu Śląskiego;
3. powszechnie obowiązujące rozporządzenia Wojewody i Rady Wojewódzkiej wydane na podstawie istniejących ustaw;
4. oświadczenia Wojewody i Rady Wojewódzkiej, które w myśl obowiązujących przepi-

sów w Dzienniku Ustaw Śląskich umieszczone być winny.

W razie wątpliwości, czy dane rozporządzenie jest powszechnie obowiązujące i czy jako takie ma być umieszczone w Dzienniku Ustaw Śląskich, rozstrzyga sprawę Rada Wojewódzka.

O sposobie ogłaszania rozporządzeń policyjnych (§ 140 ustawy z dnia 30 lipca 1883 r. o ogólnym zarządzie kraju) (Zb. Ust. Pr. str. 195) — rozstrzyga Wojewoda.*)

*) Ustęp 3 dodano ustawą z dnia 17 czerwca 1926 r. (Dz. U. Śl. nr. 17, poz. 28).

Art. 2.

Ustawy, rozporządzenia i inne akty, w art. 1 wymienione, uważa się jako prawnie ogłoszone w Dzienniku Ustaw Śląskich z dniem wyjścia tego numeru Dziennika Ustaw, w którym są umieszczone. Ten dzień ma być wyraźnie w odnośnym dzienniku wymieniony.

Art. 3.

Moc obowiązującą ogłoszonych w Dzienniku Ustaw Śląskich aktów, w art. 1 wymienionych, zaczyna się, o ile w nich inaczej nie postanowiono po upływie dni 14-tu po dniu ich ogłoszenia.

Art. 4.

Dziennik Ustaw Śląskich wydaje Wojewoda.

Art. 5.

Każdy numer Dziennika Ustaw wysłany będzie bezpłatnie po jednym egzemplarzu wła-

dzom centralnym, wojewódzkim urządowi administracyjnemu i bibliotekom uniwersyteckim.

Art. 6.

Warunki prenumeraty Dziennika Ustaw ustala Wojewoda.

Art. 7.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia; w tych zaś częściach Województwa Śląskiego, w których suwerenność przejdzie na Polskę dopiero po ogłoszeniu niniejszego rozporządzenia, z dniem zmiany suwerenności.

Art. 8.

Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Wojewodzie.

USTAWA

**z dnia 20 października 1922 r.
w sprawie wydawania Dziennika
Ustaw Śląskich.**

(Dz. U. Śl. nr. 29, poz. 109).

Art. 1.

Zatwierdza się rozporządzenie Wojewody z dnia 17 czerwca 1922 r. w przedmiocie wydawania Dziennika Ustaw Śląskich (Dz. U. Śl. nr. 1, poz. 1) z następującymi zmianami:

Art. 2.

Uchwalone przez Sejm Śląski ustawy podpisuje Marszałek Sejmu Śląskiego i przesyła Wojewodzie do opublikowania.

Art. 3.

Każdy poseł na Sejm Śląski, Biuro Sejmu, jakoteż i każdy członek Rady Wojewódzkiej otrzymuje bezpłatnie każdy numer Dziennika Ustaw Śląskich.

Art. 4.

Wykonanie niniejszej ustawy poleca się Wojewodzie.

Art. 5.

Niniejsza ustawa wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

USTAWA

z dnia 17 czerwca 1926 r.

**w sprawie zmiany rozporządzenia z dnia 17 czerwca 1922 r. w przedmiocie wydawania Dziennika Ustaw Śląskich (Dz. U. Śl. nr. 1, poz. 1).
(Dz. U. Śl. nr. 17, poz. 28).**

Art. 1.

Do art. 1 rozporządzenia z dnia 17 czerwca 1922 r. w przedmiocie wydawania Dziennika Ustaw Śląskich (Dz. U. Śl. nr. 1, poz. 1) zatwier-

dzanego ustawą z dnia 20 października 1922 r. w sprawie wydawania Dziennika Ustaw Śląskich (Dz. U. Śl. nr. 29, poz. 109) dodaje się jako ustęp 3:

„O sposobie ogłaszania rozporządzeń policyjnych (§ 140 ustawy z dnia 30 lipca 1883 r. o ogólnym zarządzie kraju) (Zb. Ust. Pr. nr. 195) — rozstrzyga Wojewoda.“

Art. 2.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Śląska Rada Wojewódzka

USTAWA

**z dnia 20 października 1922 r.
w sprawie wyboru Rady Wojewódzkiej.
(Dz. U. Śl. nr. 29, poz. 110.)**

Art. 1.

Sejm Śląski wybiera na plenarnem posiedzeniu członków Rady Wojewódzkiej na jeden rok.

Mandaty wybranych członków gasną dopiero po wyborze następnej Rady Wojewódzkiej.

Art. 2.

Wybieralną do Rady Wojewódzkiej jest każda bez różnicy płci osoba zamieszkała w dniu wyborów w Województwie Śląskiem i licząca ponad 30 lat.

Prawo wybieralności nie przysługuje osobom wymienionym w ustawie Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 28 lipca 1922 (Ordynacja wyborcza do Sejmu, Dz. Ust. Rzplł. P. nr. 66, poz. 590) w art. 3 i 4.

Art. 3.

Przed wyborami Marszałek wzywa Sejm do złożenia list kandydatów na swoje ręce najpóźniej przed zarządzeniem wyboru. Listy kandydatów muszą być proponowane na piśmie przez najmniej 5 posłów.

Art. 4.

Marszałek oznacza listy liczbami i podaje liczby do wiadomości Sejmu. Potem Marszałek zarządza wybory.

Art. 5.

Głosowanie jest tajne, kartkami. Każdy poseł oddaje kartkę, na której napisał liczbę, jednemu z czterech skrutatorów, których Marszałek mianuje z pośród posłów.

Art. 6.

Ustaliwszy wynik głosowania Marszałek uskutecznia podział mandatów między poszczególne listy w sposób następujący:

Liczba głosów ważnych złożonych na poszczególne listy dzieli się kolejno przez 1, 2, 3 i t. d., aż do tej chwili, gdy z otrzymanych w ten sposób ilorazów da się uszeregować tyle kolejno największych liczb, ile jest mandatów.

Każdej liście kandydatów przyznaje się tyle mandatów, ile przypada jej liczb z pośród ustalonego w powyżej przepisany sposób szeregu liczb kolejno największych.

Jeżeli kilka liczb wykazało ilorazy równe, rozstrzyga los, który ciągnie jeden z sekretarzy.

Art. 7.

Następnie ogłasza Marszałek wynik wyboru.

Art. 8.

Ogłaszając wynik wyborów Marszałek ogłosi osoby umieszczone po wybranych kandydatach na dalszych miejscach na liście zastępcami członków Rady Wojewódzkiej, a to w kolejności, w jakiej na liście są uwidocznieni.

Zastępcy członków Rady Wojewódzkiej zostają członkami tejże Rady na wypadek wygaśnięcia mandatu z tej samej listy.

Art. 9.

Ustawa wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

USTAWA

z dnia 23 listopada 1922 r.

w sprawie urzędowania Rady Wojewódzkiej.

(Dz. U. Śl. nr. 35, poz. 130).

Art. 1.

Rota przysięgi dla wybranych członków Rady Wojewódzkiej opiewa: „Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu, że obowiązki członka Rady Wojewódzkiej będę pełnił sumiennie, zgodnie z prawem i w zamiarze służenia Rzeczypospolitej Polskiej. Tak mi dopomóż Bóg!”

Art. 2.

Przysięgę składa się przez odczytanie Roty. Członkowie, którzy chcą przysięgać w języku niemieckim, odczytają Rotę w przekładzie. Za

zgodność przekładu z brzmieniem polskim jest odpowiedzialny Wojewoda.

Art. 3.

Przysięgę odbiera Wojewoda.

Art. 4.

Ustawa wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. 5.

Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Wojewodzie.

USTAWA

z dnia 22 stycznia 1923 r.

**w przedmiocie diet członków Rady
Wojewódzkiej.**

(Dz. U. Śl. nr. 8, poz. 48).

Art. 1.

Aż do definitywnego uregulowania kompetencji Rady Wojewódzkiej, członkowie tejże z wyboru otrzymują w czasie ich urzędowania diety w tej samej wysokości, co posłowie do Sejmu Śląskiego.

Art. 2.

Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Wojewodzie.

Art. 3.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

USTAWA

z dnia 6 lutego 1924 r.

**w przedmiocie przyznania przewodniczącemu
Rady Wojewódzkiej mieszkania służbowego.**

(Dz. Ust. Śl. nr. 5, poz. 18.)

Art. 1.

Przewodniczącemu Rady Wojewódzkiej przyznaje się, jako część uposażenia służbowego, mieszkanie w naturze obejmujące przestrzeń do 300 m².

Art. 2.

Upoważnia się Radę Wojewódzką do zawarcia kontraktu najmu odpowiednich ubikacyj na określone w art. 1 mieszkanie, a to aż do czasu wybudowania nowego gmachu Sejmu Śląskiego i Urzędu Wojewódzkiego, w którego planie mieszkanie służbowe dla Przewodniczącego Rady Wojewódzkiej jest przewidziane.

Art. 3.

Upoważnia się Radę Wojewódzką do wypłacenia odpowiednich kwot tytułem czynszu za zajmowane dotychczas przez Przewodniczącego Rady Wojewódzkiej mieszkanie.

Art. 4.

Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Art. 5.

Wykonanie ustawy poleca się Radzie Wojewódzkiej.

Sądownictwo administracyjne

ROZPORZĄDZENIE

z dnia 18 lipca 1922 r.

**w przedmiocie utworzenia Śląskiego Trybunału
Administracyjnego.**

(Dz. U. Śl. nr. 8, poz. 30).

Rozporządzenie powyższe zostało pierwszemu Sejmowi Śląskiemu na pierwszym posiedzeniu do zatwierdzenia przedłożone. Rozporządzenie przestało obowiązywać z dniem 18 czerwca 1924 r. na mocy ustawy Rzeczypospolitej z dnia 28 maja 1924 r. (Dz. U. R. P. nr. 50, poz. 505).

ROZPORZĄDZENIE

z dnia 1 sierpnia 1922 r.

**w przedmiocie utworzenia Wojewódzkiego Sądu
Administracyjnego.**

(Dz. U. Śl. nr. 12, poz. 42).

Uwzględniono zmiany zaprowadzone rozporządzeniem z dnia 19 września 1922 r. (Dz. U. Śl. nr. 24, poz. 82) oraz ustawą z dnia 9 maja 1923 r. (Dz. U. Śl. nr. 20, poz. 129), zatwierdzającą rozporządzenie z dnia 1 sierpnia i 19 września 1922 r.

Na mocy ust. 3 art. 40 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r. zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. U. R. P. nr. 73, poz. 497 z 1920 r.), uzupełnionego ustawą z dnia 30 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. nr. 69, poz. 449 z 1921 r.) oraz na mocy art. 39 ust. 1 i art. 30 postanawiam w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką co następuje:

Art. 1.

W miejsce Wydziału Obwodowego (Bezirks-ausschuss) tworzy się dla części górnośląskiej Województwa Śląskiego Wojewódzki Sąd Administracyjny z siedzibą w Katowicach, który obejmuje zakres*) działania Wydziału Obwodowego.

**) Sprawy, dla których przepisy prawne części górnośląskiej Województwa nie przewidują wogóle postępowania sporno-administracyjnego, lecz jedynie postępowanie uchwałowe wyłącza się z właściwości Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego. W sprawach tych rozstrzyga odtąd Rada Wojewódzka w postępowaniu uchwałowym.

O ile Rada Wojewódzka jest powołana na mocy art. 27 ustawy z dnia 15 lipca 1920 roku (Dz. U. R. P. nr. 73, poz. 497) do rozpatrywania danej sprawy także w instancji wyższej, uchyla się tenże środek prawny.

Sprawy rozstrzygane przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w postępowaniu uchwałowym, a następnie na wniosek stron w postępowaniu sporno-administracyjnym będą należały do kompetencji Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego aż do chwili uregulowania nowego toku instancji w odnośnych ustawach.

*) Ustawą z dnia 9 maja 1923 r. skreślono w ustępie między słowami „obejmuje“ i „zakres“ słowo „cały“.

**) Ustępy 2, 3 i 4 dodano ustawą z dnia 9 maja 1923 r.

Art. 2.

Wojewódzki Sąd Administracyjny składa się:

- a) z przewodniczącego,
- b) z zastępcy przewodniczącego,
- c) z sędziów zawodowych,
- d) z sędziów niezawodowych.

Przewodniczący, zastępca przewodniczącego i sędziowie zawodowi muszą posiadać kwalifikacje na wyższy urząd administracyjny lub na urząd sędziowski według przepisów polskich, pruskich lub austriackich.

Art. 3.

Przewodniczącego z tytułem Prezesa Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i Wiceprezesa oraz sędziów zawodowych mianuje dożywotnio Naczelnik Państwa na wniosek Wojewody.

Sędziów niezawodowych wyznacza Tymczasowa Rada Wojewódzka względnie Rada Wojewódzka podług istniejących przepisów z pośród członków Tymczasowej Rady Wojewódzkiej, względnie członków Rady Wojewódzkiej pochodzących z wyboru, lub z pośród innych mieszkańców Województwa Śląskiego.

W kolegialnych posiedzeniach Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego biorą udział:

- a) przewodniczący lub jego zastępca,
- b) jeden sędzia zawodowy,
- c) trzech sędziów niezawodowych.

*) W sprawach spornych pomiędzy związkami dla spraw ubogich wystarcza obecność przewodniczącego lub zastępcy przewodniczącego względnie innego sędziego zawodowego, oraz dwóch sędziów niezawodowych.

Wojewoda może ustanowić w Wojewódzkim Sądzie Administracyjnym dwie lub więcej Izb. Ustanowienie tych Izb, oznaczenie podziału ich pracy oraz miejsca odbywania posiedzeń poszczególnych Izb nastąpi w osobnem rozporządzeniu Wojewody.

Sędziom zawodowym Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego przysługuje takie stanowisko służbowe, jakie piastują naczelnicy wydziałów Województwa Śląskiego. Stanowisko służbowe (grupę służbową) Prezesa i Wiceprezesa ustali w dekrete nominacyjnym Naczelnik Państwa na wniosek Wojewody. Wojewoda zaś wyznaczy stopień odnośnej grupy i dodatek kierowniczy.

**) Aż do zamianowania stałych sędziów zawodowych przez Naczelnika Państwa mogą sprawować funkcję sędziów zawodowych delegowani sędziowie sądów zwykłych.

Za sprawowanie tych czynności w Wojewódzkim Sądzie Administracyjnym otrzymują oni wynagrodzenie ustalone rozporządzeniem Wojewody.

Wojewoda ustali również rozporządzeniem wynagrodzenie sędziów niezawodowych.

*) Ustęp 4 przytoczono w brzmieniu ustawy z dnia 9 maja 1923 r. (Dz. U. Śl. nr. 20, poz. 129 z 1923 r.)

**) Ustęp 7-my, 8-my i 9-ty przytoczono w brzmieniu rozporządzenia z dnia 19 września 1922 r. (Dz. U. Śl. nr. 20, poz. 129).

Art. 4.

Wojewoda może z powodów interesu publicznego, zaczepić uchwały i wyroki Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego tymi samymi środkami prawnymi, co strony same. Wojewoda ma prawo na każde posiedzenie Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego wydelegować swego zastępcę, którego zdania Sąd winien wysłuchać.

Art. 5.

Do zawodowych członków Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego (art. 3 ust. 1) mają zastosowanie wszystkie każdorazowe obowiązujące przepisy prawne gwarantujące niezawisłość sędziów wymiaru sprawiedliwości. Przepisy prawne odnoszące się do funkcjonariuszów państwowych, a nie dające się pogodzić z niezawisłością zagwarantowaną sędziom wymiaru sprawiedliwości nie mają do członków Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego zastosowania. Do niezawodowych członków Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego mają powyższe postanowienia zastosowanie w okresie trwania ich mandatu.

Art. 6.

Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Wojewodzie.

Art. 7.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w części górnośląskiej Województwa Śląskiego z dniem ogłoszenia.

ROZPORZĄDZENIE

z dnia 19 września 1922 r.

o uzupełnieniu rozporządzenia z dnia 1 sierpnia 1922 r. w przedmiocie utworzenia Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.

(Dz. U. Śl. nr. 24, poz. 82).

USTAWA*)

z dnia 9 maja 1923 r.

w przedmiocie zatwierdzenia rozporządzeń Wojewody z dnia 1 sierpnia 1922 roku i 19 września 1922 roku odnoszących się do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego (Dz. U. Śl. nr. 12, poz. 42 i nr. 24, poz. 82).

(Dz. U. Śl. nr. 20, poz. 129).

*) Patrz komentarz na str. 83 do rozporządzenia z dn. 1 sierpnia 1922 r. (Dz. U. Śl. nr. 12, poz. 42).

USTAWA

z dnia 19 grudnia 1923 r.

w przedmiocie zmiany ustawy o ogólnym zarządzie kraju z dnia 30 lipca 1883 r. (Zbiór praw pruskich, strona 195).

(Dz. U. Śl. nr. 1, poz. 1).

Art. 1.

§ 106 powyższej ustawy otrzymuje następujące brzmienie:

„Tytułem kosztów w postępowaniu sporno-administracyjnym przed Wydziałem Powiatowym i Wojewódzkim Sądem Administracyjnym pobiera się ryczałt, którego wysokość ustali Rada Wojewódzka osobnem rozporządzeniem.“

Art. 2.

Za § 106 wstawia się następujący § 106 a:

„Wartość przedmiotu sporu ustala Sąd według swobodnej oceny bez względu na wnioski stron.“

Art. 3.

Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Radzie Wojewódzkiej.

Art. 4.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Urząd Kontroli Państwa

UCHWAŁA SEJMU ŚLĄSKIEGO*)

z dnia 11 stycznia 1924 r.

(Druk nr. 385).

*) Uchwała nie została ogłoszona. Na mocy porozumienia Rządu i Urzędu Wojewódzkiego przyjęła Najwyższa Izba Kontroli Państwa tymczasowo urzędowanie po myśli uchwały Sejmu Śląskiego, a Sejm Śląski w każdym budżecie rocznym ustala kwoty na pokrycie części kosztów, związanych z urzędowaniem Najwyższej Izby Kontroli Państwa na terenie Województwa. Ponieważ Najwyższa Izba Kontroli Państwa na terenie Województwa urzęduje jako organ Kontroli Państwa i jako taki organ Województwa, dzieli koszty Skarb Państwa i Skarb Śląski między sobą.

Sejm Śląski wyraża swą zgodę, aby Najwyższa Izba Kontroli Państwa rozciągnęła swą działalność z obowiązkiem przedkładania sprawozdań Sejmowi Śląskiemu na terenie Województwa Śląskiego, także na te działy administracji, które zgodnie ze statutem organicznym podlegałyby kontroli organu przewidzianego w art. 14 statutu aż do ostatecznego załatwienia tej sprawy przez Sejm Śląski i wzywa Wojewodę do poczynienia w tym względzie stosownych kroków.

**Generalna Prokuratorja
Rzeczypospolitej Polskiej**

USTAWA

z dnia 26 listopada 1924 r.

w przedmiocie zastępstwa prawnego Skarbu Śląskiego przez Prokuratorję Generalną Rzeczypospolitej Polskiej.

(Dz. U. Śl. nr. 26, poz. 98).

Art. 1.

Powierza się zastępstwo prawne Skarbu Śląskiego Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej.*)

*) Sprawę zastępstwa prawnego Skarbu Śląskiego przez Prokuratorję Generalną Rzeczypospolitej załatwia:

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 16 stycznia 1925 r.

o rozszerzeniu terytorjalnego zakresu działania Oddziału Prokuratorji Generalnej w Krakowie na obszar Sądu Okręgowego w Katowicach oraz o powierzaniu Prokuratorji Generalnej zastępstwa prawnego Skarbu Śląskiego.

(Dz. U. R. P. nr. 8, poz. 58).

Na mocy §§ 5 i 10 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 9 grudnia 1924 r. o zmianie ustroju Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. nr. 107, poz. 967) zarządza się co następuje:

§ 1. Okręg terytorjalny Oddziału Prokuratorji Generalnej w Krakowie rozszerza się na obszar należący do właściwości Sądu Okręgowego w Katowicach.

§ 2. Zgodnie z ustawą wojewódzką śląską z dnia 26 listopada 1924 r. (Dz. U. Śl. nr. 26, poz. 98) w przedmiocie zastępstwa prawnego Skarbu Śląskiego przez Prokuratorję

Generalną Rzeczypospolitą Polskiej powierza się Prokuratorji Generalnej wykonywanie zastępstwa prawnego Skarbu Śląskiego.

§ 3. Wykonanie niniejszego rozporządzenia należy do Ministra Skarbu.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 15 lutego 1925 r.

oraz

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 11 kwietnia 1930 r.

w sprawie utworzenia Oddziałów Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej w Wilnie i Katowicach.

(Dz. U. R. P. nr. 36, poz. 297).

Art. 2.

Rada Ministrów jest władna rozszerzyć moc obowiązującą ustawy z dnia 31 lipca 1919 r. (Dz. Praw nr. 65, poz. 390) w przedmiocie utworzenia Prokuratorji Generalnej, oraz rozporządzeń wykonawczych do tejże ustawy, na Województwo Śląskie, celem wykonania art. 1 niniejszej ustawy.*)

*) W razie kolizji interesów podmiotów prawnych, zrównanych ze Skarbem Państwa, sprawę zastępstwa ich przez Prokuratorję Generalną normuje Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 9 grudnia 1924 r. o zmianie ustroju Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. nr. 107, poz. 967) w §-fie 7-mym w ten sposób:

„§ 7. W razie kolizji między interesami Skarbu Państwa a interesami podmiotów prawnych, zrównanych ze Skarbem Państwa w myśl § 3 p. 3 i § 5 Prokuratorja Generalna ma zastępować Skarb Państwa, inne zaś podmioty prawne mają mieć dla siebie w tym wypadku ustanowionych we właściwej drodze osobnych doradców i zastępców.“

„W razie kolizji interesów podmiotów prawnych, zrównanych ze Skarbem Państwa, Prokuratorja Generalna nie może zastępować żadnej ze stron, dla których winni być w tym wypadku powołani w drodze właściwej osobni doradcy i zastępcy.“

Art. 3.

Wykonanie niniejszej ustawy porucza się
Wojewodzie.

Art. 4.

Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Język urzędowy

USTAWA

z dnia 16 stycznia 1923 r.

**w przedmiocie języka urzędowego na obszarze
Województwa Śląskiego.**

(Dz. U. Śl. nr. 5, poz. 34).

Art. 1.

Język polski wyłącznie jest językiem urzędowym władz, urzędów, ciał samorządowych i publiczno-prawnych instytucyj, o ile podlegają Wojewodzie Śląskiemu lub też ustawodawstwu Sejmu Śląskiego.

Art. 2.

Władze i t. d. podpadające pod art. 1 wystawiają dokumenty publiczne wyłącznie w języku polskim. Wygotowania i wierzytelne odpisy dokumentów publicznych, spisanych przed wejściem w życie niniejszej ustawy w języku niemieckim, wydaje się w tłumaczeniu polskim z zaznaczeniem, że oryginał jest pisany w języku niemieckim. W wypadkach wątpliwych miarodajne jest brzmienie oryginału,

Art. 3.

Miejscowości i ulice muszą mieć polskie nazwy. Podanie miejscowości w nazwie nieurzędowej jest niedozwolone.

dowej w dokumencie publicznym ma w następstwie nieważność dokumentu.

Art. 4.

Pisma do władz cywilnych Województwa Śląskiego mogą być wnoszone w języku polskim lub niemieckim. Odpowiedź na nie może być udzieloną w jednym z obu języków. O ile będzie udzielona w języku polskim, należy do niej dołączyć tłumaczenie, jeżeli pismo nie było sporządzone w języku polskim i jeżeli wnoszący je prosił o załączenie tłumaczenia. ¹⁾

Każdemu wolno na obszerze Województwa Śląskiego zwracać się ustnie do władz cywilnych w języku polskim lub niemieckim. ²⁾

¹⁾ Por. art. 136 Konwencji Genewskiej.

²⁾ Por. art. 135 Konwencji Genewskiej.

Art. 5.

W sejmikach powiatowych, w wydziałach powiatowych, radach miejskich i w radach gminnych, wolno przemawiać członkom instytucji tych, należących do mniejszości niemieckiej przez lat 15, licząc od 15 lipca 1922 r. w języku niemieckim. Protokoły, sprawozdania, wnioski, interpełacje winne być spisywane w języku polskim. *) Dokumenty takie, spisane w języku niemieckim, są nieważne.

Przewodnictwa i biura sejmików powiatowych, rad miejskich i rad gminnych urzędują wyłącznie w języku polskim.

*) Por. art. 138 ust. 1 Konwencji Genewskiej.

Art. 6.

Urzędnikom, którzy nie władają językiem polskim, wolno w służbie wewnętrznej władz posługiwać się językiem niemieckim aż do dnia 15 lipca 1926 r.

Art. 7.

Radzie Wojewódzkiej poleca się wydanie przepisów wykonawczych do artykułu 137 Konwencji Genewskiej.

Art. 8.

Wykonanie ustawy porucza się Wojewodzie.

Art. 9.

Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Administracja ogólna i samorządowa

Śląski Urząd Wojewódzki i Starostwa

ROZPORZĄDZENIE

z dnia 17 czerwca 1922 r.

**w przedmiocie ustroju władz administracyjnych
i samorządowych na obszarze Województwa
Śląskiego.**

(Dz. U. Śl. nr. 1, poz. 2).

Niniejsze rozporządzenie zostało przedłożone na pierwszym posiedzeniu Sejmu Śląskiego w dniu 10 października 1922 r. do zatwierdzenia.

Na mocy ustępu 3 art. 40 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r. zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. U. R. P. z 1920 r. nr. 73, poz. 497) uzupełnionego ustawą z dnia 30 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. z 1921 r., nr. 69, poz. 449) i art. 4 ustęp 2 tejże Ustawy Konstytucyjnej stanowią w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką co następuje:

Art. 1.*)

Do sprawowania i wykonywania naczelnej administracji przez Wojewodę i Radę Wojewódzką ustanawia się Urząd Wojewódzki z siedzibą w Katowicach.

Urząd Wojewódzki dzieli się na 11 wydziałów i to:

1. prezydjalny,
2. administracyjny i samorządowy,

3. bezpieczeństwa publicznego,
4. zdrowia publicznego,
5. przemysłowo-handlowy,
6. rolnictwa, weterynarii, leśnictwa, domen państwowych i domen pozostających w państwowej administracji,
7. dla spraw wyznaniowych,
8. oświecenia publicznego,
9. skarbowy, występujący o podwójnym charakterze:
 - a) jako władza skarbową 2-giej instancji z własnym zakresem działania i
 - b) jako część składowa Urzędu Wojewódzkiego w granicach statutu organicznego Województwa Śląskiego,
10. pracy i opieki społecznej i
11. tymczasowy Wydział Aproprowiacji.

*) Obecnie dzieli się Śląski Urząd Wojewódzki na następujące Wydziały:

1. Prezydyjalny,
2. Administracyjny,
3. Samorządowy,
4. Bezpieczeństwa Publicznego,
5. Wojskowy,
6. Przemysłu i Handlu,
7. Zdrowia Publicznego,
8. Pracy i Opieki Społecznej,
9. Budżetowo-Gospodarczy,
10. Oświecenia Publicznego,
11. Komunikacji,
12. Robót Publicznych,
13. Skarbowy,
14. Biuro Rady Wojewódzkiej.

Podział ten zaprowadzono stopniowo w drodze administracyjnej, a nie na mocy ustaw Sejmu Śląskiego. Sejm Śląski dowiedział się o podziale tym z projektów budżetów. Wydział Skarbowy podzielono także w drodze administracyjnej na oddziały. W ostatnich dniach zostało utworzone Biuro Personalne.

Art. 2.

Z dniem przejścia całego terenu Górnego Śląska ustaje na Śląsku Cieszyńskim działalność Tymczasowej Komisji Rządowej w Cieszynie, następnie Krajowej Komisji Szkolnej i Dyrekcji Skarbu w Cieszynie i przechodzą władze te w stan likwidacji.

Art. 3.

We wszystkich powiatach części górnośląskiej Województwa Śląskiego ustalonych osobnem rozporządzeniem, ogłoszonem równocześnie w Dzienniku Ustaw Śląskich ustanawia się następujące starostwa:

1. Starostwo Katowickie z siedzibą w Katowicach,
2. Starostwo Lublinieckie z siedzibą w Lublińcu,
3. Starostwo Pszczyńskie z siedzibą w Pszczyźnie,
4. Starostwo Rudzkie z siedzibą w Rudzie,*)
5. Starostwo Rybnickie z siedzibą w Rybniku,
6. Starostwo Świętochłowickie z siedz. w Świętochłowicach,
7. Starostwo Tarno-Górskie z siedzibą w Tarnowskich Górach.

Na Śląsku Cieszyńskim pozostają nadal obydwa starostwa w Bielsku i Cieszynie. Terytorjalny zakres ich działania pozostanie niezmienny.

Naczelnikiem starostwa jest starosta, który na części górnośląskiej Województwa Śląskiego jest prezesem Wydziału Powiatowego.

Miasta wydzielone powiatu Katowice, Królewska Huta i Bielsko zatrzymują dotychczasowy ustrój władz, o ile ich zakres działania nie zostanie zmieniony osobnem rozporządzeniem.

*) Powiat Rudzki zniesiono ustawą Sejmu Śląskiego z dnia 15 lutego 1924 r. w przedmiocie zniesienia powiatu Rudzkiego (Dz. U. Śl. nr. 5. poz. 20). Miejscowości, należące do powiatu Rudzkiego, wcielono do powiatów Świętochłowickiego, Katowickiego, Rybnickiego i Pszczyńskiego.

Art. 4.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, w tych zaś częściach Województwa Śląskiego, w których suwerenność przejdzie na Polskę dopiero po ogłoszeniu niniejszego rozporządzenia, z dniem zmiany suwerenności.

ROZPORZĄDZENIE.

z dnia 12 września 1922 r.

w przedmiocie ustanowienia Urzędu Budowlanego w Cieszynie w miejsce Departamentu technicznego Tymczasowej Komisji Rządowej Śląska Cieszyńskiego, względnie Oddziału technicznego Starostwa w Cieszynie.

(Dz. U. Śl. nr. 22, poz. 27).

Powyższe rozporządzenie zostało przedłożone do zatwierdzenia na pierwszym posiedzeniu pierwszego Sejmu Śląskiego.

Na mocy ustępu 3, art. 40. Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. Ust. Rz.

P. z 1920 r. nr. 73, poz. 497), uzupełnionego ustawą z dnia 30 lipca 1921 (Dz. Ust. Rz. P. z 1921 r. nr. 69, poz. 449) oraz na mocy artykułu 4, ustęp 2 tejże Ustawy Konstytucyjnej postanawiam w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką co następuje:

Art. 1.

W miejsce Departamentu technicznego Tymczasowej Komisji Rządowej Śląska Cieszyńskiego względnie Oddziału technicznego Starostwa w Cieszynie ustanawia się Urząd Budownictwa w Cieszynie podlegający Urzędowi Wojewódzkiemu w Katowicach.

Art. 2.

Do zakresu działania Urzędu Budownictwa w Cieszynie należą wszystkie sprawy I. instancji budownictwa nadziemnego, wodnego, melioracyjnego oraz współdział w załatwieniu spraw przemysłowo-policyjnych i zarząd drogi Cieszyń-Bielsko.

Art. 3.

Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Wojewodzie.

Art. 4.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Powiaty i gminy

Zmiana obszarów i nazw

ROZPORZĄDZENIE

z dnia 17 czerwca 1922 r.

**w przedmiocie ustroju powiatowego
Województwa Śląskiego.**

(Dz. U. Śl. nr. 1, poz. 3).

Niniejsze rozporządzenie zostało przedłożone na pierwszym posiedzeniu Sejmu Śląskiego w dniu 10 października 1922 r. do zatwierdzenia.

Na mocy ustępu 3 art. 40 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r., zawierającej Statut Organiczny Województwa Śląskiego (Dz. U. R. P. z 1920 r., nr. 73, poz. 497) uzupełnionego ustawą z dnia 30 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. z 1921 r. nr. 69, poz. 449) i artykułu 4 ustęp 2 tejże ustawy konstytucyjnej stanowiąc w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką co następuje:

A. Część górnośląska Województwa Śląskiego.

I. Postanowienia ogólne.

Art. 1.

Ustawa pruska o ustroju powiatowym z dnia 13 grudnia 1872 r. (Zbiór U. P. str. 66) o ustroju powiatowym wraz z późniejszymi nowelami zachowuje nadal moc obowiązującą na górnośląskiej części Województwa Śląskiego ze zmianami i uzupełnieniami zawartymi w poniższych artykułach.

II. Podział obszaru górnośląskiej części Województwa Śląskiego na powiaty.

Art. 2.

Obszar części górnośląskiej Województwa Śląskiego dzieli się z wyjątkiem miast Katowic i Królewskiej Huty na siedm powiatów i to:

1. Powiat Katowicki z siedzibą w Katowicach z utrzymaniem swojego dotychczasowego obszaru;
2. Powiat Lubliniecki z siedzibą w Lublińcu, który obejmuje wszystkie miasta, gminy wiejskie i obszary dworskie przypadłe do Państwa Polskiego z dotychczasowego pruskiego powiatu Lublinieckiego;
3. Powiat Pszczyński z siedzibą w Pszczynie z utrzymaniem jego dotychczasowego obszaru;
4. Powiat Rybnicki z siedzibą w Rybniku, do którego się przydziela Polsce przyznane obszary dotychczasowych pruskich powiatów Rybnickiego i Raciborskiego;
5. Powiat Rudzki;*)
6. Powiat Świętochłowicki z siedzibą w Świętochłowicach, który stwarza się z gmin wiejskich i obszarów dworskich przypadłych do Państwa Polskiego z dotychczasowych pruskich powiatów Bytom-wieś i Bytom-miasto;
7. Powiat Tarno-Górski z siedzibą w Tarnowskich Górach, obejmujący wszystkie miasta, gminy wiejskie i obszary dworskie, przypadłe do Państwa Polskiego z dotychczenio-

*) Patrz uwaga do art. 3, p. 4, rozp. z dnia 17 czerwca 1922 r. (Dz. U. Śl. nr. 1, poz. 2).

wego pruskiego powiatu Tarno-Górskiego oraz gminę wiejską z obszarem dworskim Mikoleska;

8. Bliższe oznaczenie obszarów powyżej wymienionych powiatów, a to miast, gmin wiejskich i obszarów dworskich zawiera dołączony spis.

Nazwy polskie miejscowości podanych w załączniku są równocześnie urzędowymi nazwami miejscowości.

Nazwy dworców kolejowych ustala kompetentne do tego władze.

Art. 3.*)

Miasta Katowice i Królewska Huta tworzą dla siebie własne powiaty miejskie o dotychczasowym obszarze.

*) Ustawą z dnia 15 lipca 1924 r. w przedmiocie rozszerzenia granic powiatu miejskiego Katowice (Dz. U. Śl. nr. 18, poz. 76) włączono do miasta Katowic gminy: Bogucice, Załęże, Brynów, Ligota Pszczyńska i Dąb z wyjątkiem osady Józefowca. Osadę Józefowiec, Huta Agnieszki włączono do gminy Wełnowiec.

III. Wydziały Powiatowe.

Art. 4.

Rozwiązuje się we wszystkich powiatach sejmiki i wydziały powiatowe.

Art. 5.

Aż do przeprowadzenia wyborów do nowych sejmików powiatowych winno się bez zwłoki ustanowić we wszystkich powiatach komisaryczne wydziały powiatowe.

Liczba członków komisarycznego wydziału powiatowego powinna wynosić tyle, ileby wynosiła według dotychczasowej ustawy.

Członków komisarycznego wydziału powiatowego mianuje Wojewoda po wysłuchaniu starosty.

Art. 6.

Obowiązki i prawa sejmiku powiatowego wykonuje komisaryczny wydział powiatowy.

B. Część cieszyńska Województwa Śląskiego.

Art. 7.

Ustrój administracyjny na części cieszyńskiej Województwa Śląskiego pozostaje niezmieniony.

C. Postanowienia końcowe.

Art. 8.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, w tych zaś częściach Województwa Śląskiego, w których suwerenność przejdzie na Polskę dopiero po ogłoszeniu niniejszego rozporządzenia, z dniem zmiany suwerenności.

SPIS

powiatów, należących do nich gmin miejskich i wiejskich, obszarów dworskich, oraz miast wyjętych z powiatów.

(Dz. U. Śl. nr. 13, poz. 43).

Obszary dworskie znosi rozporządzenie Wojewody Śląskiego w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką z dnia 13 lipca 1922 r. w sprawie zniesienia obszarów dworskich na części górnośląskiej Województwa Śląskiego (Dz. U. Śl. nr. 7, poz. 29), zatwierdzone ustawą z dnia 10 lipca 1923 r. (Dz. U. Śl. nr. 29, poz. 161).

Wcielenie obszarów dworskich do poszczególnych gmin miejskich i wiejskich regulują rozporządzenia Śląskiej Rady Wojewódzkiej:

1. z dnia 14 marca 1924 r. w przedmiocie zniesienia obszarów dworskich w powiecie Rudzkim (Dz. U. Śl. nr. 8, poz. 29),
2. z dnia 9 maja 1924 r. w sprawie zniesienia obszarów dworskich w powiecie Katowickim (Dz. U. Śl. nr. 13, poz. 53),
3. z dnia 9 maja 1924 r. w przedmiocie zniesienia obszarów dworskich w powiecie Świętochłowickim (Dz. U. Śl. nr. 13, poz. 54),
4. z dnia 3 czerwca 1924 r. w sprawie zniesienia obszarów dworskich w powiecie Rybnickim (Dz. U. Śl. nr. 17, poz. 68),
5. z dnia 23 lipca 1924 r. w sprawie zniesienia obszarów dworskich w powiecie Katowickim (Dz. U. Śl. nr. 19, poz. 79),
6. z dnia 16 września 1924 r. w przedmiocie zniesienia obszarów dworskich w powiecie Pszczyńskim (Dz. U. Śl. nr. 21, poz. 85),
7. z dnia 9 września 1924 r. w przedmiocie zniesienia obszarów dworskich w powiecie Tarnowskie Góry (Dz. U. Śl. nr. 21, poz. 86),
8. z dnia 19 września 1924 r. w przedmiocie zniesienia obszarów dworskich w powiecie Rybnickim (Dz. U. Śl. nr. 21, poz. 87),
9. z dnia 22 listopada 1924 r. w przedmiocie zniesienia obszarów dworskich w powiecie Lublinieckim (Dz. U. Śl. nr. 25, poz. 95).

Zmiany zaprowadzone wyżej wymienionemi rozporządzeniami uwidoczniono w spisie w rubryce „uwagi” przy każdym obszarze dworskim.

L. bież.	Powiaty, należące do nich gminy miejskie i wiejskie oraz miasta wyjęte z powiatu
-------------	---

1. Pow. Katowicki

1	Mysłowice (Myslowitz)	miasto
2	Mysłowski Zamek (Schloss Myslowitz)	
3	Antoniów (Antonienhof)	
4	Bańgów (Baingow)	wieś
5	Bańgów (Baingow)	
6	Bielszowice (Bielschowitz)**)	wieś
7	Bogucice (Bogutschütz*)	wieś
8	Brynów (Brynow*)	wieś
9	Brynów (Brynow*)	
10	Brzęczkowice (Brzenskowitz)	wieś
11	Brzęczkowice (Brzenskowitz)	
12	Brzezinka (Birkenthal)	wieś
13	Bykowina (Friedrichsdorf)	wieś
14	Bytków (Bittkow)	wieś
15	Bytków z Wełnowcem (Bittkow mit Hohenlohehütte)	
16	Chorzów (Chorzow)	wieś
17	Chorzów (Chorzow)	
18	Dąb (Domb*)	wieś
19	Dąbrówka Mała (Eichenau)	wieś
20	Dąbrówka Mała (Eichenau)	
21	Giszowiec (Gieschewald)	

*) Ustawa z dnia 15 lipca 1924 r. (Dz. U. Śl. nr. 18, poz. 76) włączona

**) Gminy, które należały do zniesionego powiatu Rudzkiego.

obszary dworskie
Katów:

U w a g a

w Katowicach,*)

obszar dworski	Wcielono do gminy miejskiej Mysłowice.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Maciejkowice.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Bańków.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Brynów.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Bręczkowice.
obszar dworski	Z części obszaru dworskiego utworzono samodzielna gminę Welnowiec, resztę przydzielono częściowo do gminy wiejskiej Bytków i gminy wiejskiej Siemianowice Śląskie.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Chorzów z wyjątkiem kolonji Huta Agnieszki.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Mała Dąbrówka.
obszar dworski	Obszar dworski Giszowiec, wraz z należącymi do niego osadami Giszowiec i Nikiszowiec, wcielono do gminy wiejskiej Janów. Teren, na którym znajduje się zakład przemysłowy „Reichsfutterwerke“, wcielono do gminy wiejskiej Bogucice.

gminy Bogucice, Zależe, Brynów, Ligota Pszczyńska i Dąb (z wyjątkiem Józefowca) do miasta Katowic.

L. bież.	Powiaty, należące do nich gminy miejskie i wiejskie oraz miasta wyjęte z p.		
22	Halemba (Halemba)		wieś
23	Halemba (Halemba)		
24	Huta Laura (Laurahütte)		wieś
25	Janów (Janow)		wieś
26	Kłodnica (Kłodnitz)		wieś
27	Kochłowice (Kochlowitz)		wieś
28	Kończyce (Kunzendorf)**)		wieś
29	Maciejkowice (Maczejkowitz)		wieś
30	Maciejkowice (Maczejkowitz)		
31	Makoszowy (Makoschau)**)		wieś
32	Michałkowice (Michalkowitz)		wieś
33	Michałkowice (Michalkowitz)		
34	Niedźwiedziniec (Bärenhof)		
35	Nowawieś (Neudorf)		wieś
36	Pawłów (Paulsdorf)**)		wieś
37	Przelajka (Przelaika)		wieś
38	Przelajka (Przelaika)		
39	Radoszowy (Radoschau)		
40	Rozdzień (Rosdzin)		wieś
41	Siemianowice Śląskie, dawn. Siemianowice, (Siemianowitz)	teraz miasto	dawniej wieś

**) Gminy, które należały do zniesionego powiatu Rudzkiego.

obszary dworskie wiatów:	U w a g a
obszar dworski	<p>Obszar dworski Halemba wcielono do gmin Kochłowice, Kłodnica i Halemba.</p> <p>Ustawą z dnia 9 lutego 1927 r. (Dz. U. Śl. nr. 5, poz. 9) nazwę gminy „Huta Laura — Siemianowice“ zmieniono na „Siemianowice Śląskie“. Gminy te tworzą jedną całość.</p>
obszar dworski	<p>Wcielono do gminy wiejskiej Maciejkowice, którą włączono do gm. wiejskiej Chorzów z dniem 1 lutego 1930 r. (Gaz. Urzęd. Woj. Śl. nr. 2 z 1930 r.)</p>
obszar dworski	<p>Wcielono do gm. wiejsk. Michalkowice i Siemianowice Śląskie.</p>
obszar dworski	<p>Wcielono do gmin wiejskich Kochłowice i Bykówina.</p>
obszar dworski	<p>Wcielono do gminy wiejskiej Przełajka.</p>
obszar dworski	<p>Wcielono do gm. wiejskiej Kochłowice z dniem 1 grudnia 1930 r.</p> <p>Tworzy wraz z dawną gminą Szopienice jedną całość pod nazwą Roździeń-Szopienice. (Gaz. Urzęd. Woj. Śl. nr. 41 z 1930 r.)</p> <p>Patrz uwagi do poz. 24 Huta Laura.</p>

L. bież.	Powiaty, należące do nich gminy miejskie i wiejskie, oraz miasta wyjęte z po-
42	Siemianowski Zamek (Schloss Siemianowitz)
43	Szopienice (Schoppinitz)
44	Wełnowiec (Hohenlohehütte)
45	Wirek (Antonienhütte)
46	Załęże (Zalenze)*)
47	Załęże (Zalenze)*)

2. Powiat Lubliniecki

1	Lubliniec (Lublinitz)	miasto	
2	Woźniki (Woischnik)	miasto	
3	Woźnicki Zamek (Schloss Woischnik)		
4	Babienica (Babinitz)		wieś
5	Babienica (Babinitz)		
6	Boronów (Boronow)		wieś
7	Boronów (Boronow)		

*) Ustawą z dnia 15 lipca 1924 r. (Dz. U. Śl. nr. 18, poz. 76) włączono Jatkę Józefowca do miasta Katowic.

Obszary dworskie miejscowości:	U w a g a
Obszar dworski	<p>Obszar dworski wcielono do gminy wiejskiej Siemianowice Śląskie, które rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 czerwca 1932 r. podniesiono do rzędu miast z dniem 23 czerwca 1932 r. (Dz.U.R.P. nr. 51, poz. 483). Patrz uwagi do poz. 40 Różdzień.</p> <p>Samodzielna gmina wiejska Wełnowiec utworzono rozporządzeniem Śląskiej Rady Wojewódzkiej z dnia 9 maja 1924 r. (Dz. U. Śl. nr. 13, poz. 53) z części dawnego obszaru dworskiego Bytków z Wełnowcem (Bittkow mit Hohenlohehütte). Wieś Wełnowiec powiększono w związku z rozszerzeniem miasta Katowice. (Patrz ustawa z dnia 15 lipca 1924 r. (Dz. U. Śl. nr. 18, poz. 76.)</p>
Obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Nowawieś.
Obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Załęże.
Lublińcu.	
	<p>Przyłączono z dniem 1 lipca 1927 r. gminę wiejską „Łany“ (Gazeta Urzędowa Woj. Śl. nr. 14 z 1927 r.)</p>
Obszar dworski	Wcielono do gminy Woźniki.
Obszar dworski	Wcielono do gmin wiejskich Babienice i Kolonia Strzebieńska.
Obszar dworski	Wcielono do gmin wiejskich Olszyny, Dębowa Góra i Boronów.

gminy Bogucice, Załęże, Brynów, Ligota Pszczyńska i Dąb (z wy-

L. bież.	Powiaty, należące do nich gminy miejskie i wiejskie oraz miasta wyjęte z po		
8	Brusiek (Bruschiek)		wieś
9	Brusiek (Bruschiek)		
10	Chwostek (Chwostek)		wieś
11	Chwostek (Chwostek)		
12	Cieszowa (Czieschowa)		wieś
13	Cieszowa (Czieschowa)		
14	Czarny Las (Helenenthal)		
15	Dębowa Góra (Dembowagora)		wieś
16	Dralin (Dralin)		wieś
17	Dralin (Dralin)		
18	Droniowiczki (Klein-Droniowitz)		wieś
19	Droniowiczki (Klein-Droniowitz)		
20	Droniowice (Gross-Droniowitz)		wieś
21	Droniowice (Gross-Droniowitz)		
22	Drutarnia (Drahthammer)		wieś
23	Drutarnia (Drahthammer)		
24	Glinica (Glinitz)		wieś
25	Glinica (Glinitz)		
26	Hadra (Hadra)		wieś
27	Harbultowice (Harbultowitz)		wieś
28	Harbultowice (Harbultowitz)		
29	Jawornica (Jawornitz)		wieś
30	Jawornica (Jawornitz)		
31	Kalety (Stahlhammer)		wieś
32	Kalety (Stahlhammer)		
33	Kalina (Kallina)		wieś
34	Kalina (Kallina)		
35	Kamienica (Kaminitz)		wieś
36	Kamienica (Kaminitz)		
37	Kochanowice (Kochanowitz)		wieś
38	Kochanowice (Kochanowitz)		
39	Kochcice (Kochtschütz)		wieś
40	Kochcice (Kochtschütz)		

obszary dworskie wiatów:	U w a g a
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Brusiek.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Chwostek.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Cieszowa.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejsk. Ligota Woźnicka.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Draliny.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Droniowiczki.
obszar dworski	Wcielono do gmin wiejskich Hadry, Droniowice i Chwostek.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Drutarnia.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Glinica.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Harbutowice.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Jawornica.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Kalety.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Kaliny.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Kamienicy.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Kochanowice.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Kochcice.

L. bież.	Powiaty, należące do nich gminy miejskie i wiejskie, oraz miasta wyjęte z po-	
41	Kokotek (Kokotek)	wieś
42	Kokotek (Kokotek)	
43	Koszęcin (Koschentin)	wieś
44	Koszęcin (Koschentin)	
45	Kośmidry (Koschmieder)	wieś
46	Kośmidry (Koschmieder)	
47	Ligota Woźnicka (Ellguth-Woisch- nik)	wieś
48	Ligota Woźnicka (Ellguth-Woisch- nik)	
49	Lisów (Lissau)	wieś
50	Lisów (Lissau)	
51	Lisowice (Lissowitz)	wieś
52	Lisowice (Lissowitz)	
53	Lubecko (Lubetzko)	wieś
54	Lubecko (Lubetzko)	
55	Lubsza (Lubschau)	wieś
56	Lubsza (Lubschau)	
57	Łagiewniki Wielkie (Gross-La- giewnik)	wieś
58	Łagiewniki Wielkie (Gross-La- giewnik)	
59	Łany (Lohna)	wieś
60	Olszyna (Ollschin)	wieś
61	Olszyna (Ollschin)	
62	Pawonków (Pawonkau)	wieś
63	Pawonków (Pawonkau)	
64	Piasek (Ludwigsthal)	wieś
65	Polski Las (Polnischer Wald)	
66	Psary (Psaar)	wieś
67	Psary (Psaar)	

obszary dworskie wiatów:	U w a g a
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Kokotek.
obszar dworski	Wcielono do gmin wiejskich Pusta Kuźnica, Brusiek, Drutarnia, Strzebin i Koszęcin.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Kośmidry.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejsk. Ligota Woźnicka.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Lisów.
obszar dworski	Wcielono do gmin wiejskich Lisowice i Wy myślacz.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Lubecko.
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Lubsza i Piasek.
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Łagiewniki Wielkie. Wcielono do gm. miejsk. Woźniki z dniem 1 lipca 1927 r. (Gazeta Urzędowa Woj. Śl. nr. 14, z 1927 r.
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Kalina i Olszyna.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Pawonków.
obszar dworski	Wcielono do gminy Woźniki.
obszar dworski	Wcielono do gmin wiejsk. Psary i Babienica.

L. bież.	Powiaty, należące do nich gminy miejskie i wiejskie, oraz miasta wyjęte z po-	
68	Pusta Kuźnica (Wüstenhammer)	wieś
69	Pusta Kuźnica (Wüstenhammer)	
70	Rusinowice (Ruschinowitz)	wieś
71	Rusinowice (Ruschinowitz)	
72	Sadów (Sodow)	wieś
73	Sadów Dolny (Nieder-Sodow)	
74	Sadów Górny (Ober-Sodow; od r. 1916 Waldhof)	
75	Solarnia (Solarnia)	wieś
76	Solarnia (Solarnia)	
77	Lustrzaniec (Spiegelhof)	
78	Stebłów (Stebblau)	wieś
79	Stebłów (Stebblau)	
80	Strzebin (Strzebin)	wieś
81	Strzebin (Strzebin)	
82	Strzebińska Kolonja (Erdmanns- hain)	wieś
83	Wierzbie (Wiersbie)	wieś
84	Wierzbie (Wiersbie)	
85	Woźniki (Woischnik)	
86	Wymyślacz (Schloss Lublinitz)	wieś
87	Wymyślacz (Schloss Lublinitz)	
88	Zielona (Zielonna)	wieś
89	Zielona (Zielonna)	

3. Powiat Pszczyński

1	Pszczyna (Pless)	miasto
2	Pszczynski Zamek (Schloss Pless)	
3	Bieruń Stary (Alt-Berun)	miasto
4	Bieruń Stary (Alt-Berun)	
5	Mikołów (Nikolai)	miasto
6	Bieruń Nowy (Neu-Berun)	wieś

obszary dworskie
wiatów:

U w a g a

obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Pusta Kuźnica.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Rusinowice.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Sadów Górny.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Sadów Górny.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Solarnia.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Pawonków.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Steblów.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Strzebin.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Wierzbie.
obszar leśny	Wcielono do gminy miejskiej Woźniki.
obszar dworski	Wcielono do gminy miejskiej Lubliniec.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Zielona.

w Pszczynie.

obszar dworski	Wcielono do gminy miejskiej Pszczyna.
obszar dworski	Wcielono do gminy miejskiej Bieruń Stary

L. bież.	Powiaty. należące do nich gminy miejskie i wiejskie oraz miasta wyjęte z p	
7	Bijasowice (Biassowitz)	wieś
8	Bijasowice (Biassowitz)	
9	Bojszowy (Boischow)	wieś
10	Bojszowy Górne (Ober-Boischow)	
11	Bojszowy Nowe (Neu-Boischow)	wieś
12	Borowa Wieś (Bor-Neudorf)	wieś
13	Borynia (Borin)	wieś
14	Borynia Dolna (Nieder-Borin)	
15	Borynia Górna (Ober-Borin)	
16	Brzeźce (Brzestz)	wieś
17	Brzeźce (Brzestz)	
18	Bzie Dolne (Nieder-Goldmannsdorf)	wieś
19	Bzie Górne (Ober-Goldmannsdorf)	wieś
20	Bzie Górne (Ober-Goldmannsdorf)	
21	Bzie Zameckie (Schloss-Goldmannsdorf)	wieś
22	Bzie Zameckie (Schloss-Goldmannsdorf)	
23	Chelm (Gross-Chelm)	wieś
24	Chelmskie Wójtostwo (Voigtei-Chelm)	
25	Cielmice (Cielmitz)	wieś
26	Cielmice (Cielmitz)	
27	Ćwiklice (Cwiklitz)	wieś
28	Ćwiklice Dolne (Nieder-Cwiklitz)	
29	Ćwiklice Górne (Ober-Cwiklitz)	
30	Czarków (Czarkow)	wieś
31	Czarków (Czarkow)	
32	Czarnuchowice (Czarnuchowitz)	wieś
33	Dzieńkowice (Dzietzkowitz)	wieś
34	Dzieńkowice (Dzietzkowitz)	
35	Frydek (Siegfriedsdorf)	wieś
36	Frydek (Siegfriedsdorf)	

obszary dworskie wiatów:	U w a g a
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Bijasowice.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Bojszowy.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Borynia.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Borynia.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Brzeźce.
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Bzie Górne i Pniówka.
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Bzie Zameckie.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Chełm.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Cielmice.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Ćwiklice.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Ćwiklice.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Czarków.
obszar dworski	Wcielono do gmin wiejskich Imielin, Kosztowy i Dzieńkowice.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Frydek.

L. bież.	Powiaty, należące do nich gminy miejskie i wiejskie, oraz miasta wyjęte z po-	
37	Gać (Gacz)	wieś
38	Gardawice (Gardawitz)	wieś
39	Gardawice (Gardawitz)	
40	Gilowice (Gillowitz)	wieś
41	Goczalkowice Zdrój — dawn. Go- czalkowice Dolne (Nieder-Go- czalkowitz)	wieś
42	Goczalkowice Dolne (Nieder-Go- czalkowitz)	
43	Goczalkowice Górne (Ober-Go- czalkowitz)	wieś
44	Goczalkowice Górne (Ober-Go- czalkowitz)	
45	Golasowice (Golassowitz)	wieś
46	Golasowice (Golassowitz)	
47	Goławiec (Gollawietz)	wieś
48	Goławiec (Gollawietz)	
49	Góra (Guhrau)	wieś
50	Góra (Guhrau)	
51	Górki (Gurkau)	wieś
52	Gostyń (Gostin)	wieś
53	Gostyń (Gostin)	
54	Grzawa (Grzawa)	wieś
55	Grzawa (Grzawa)	
56	Holdunów (Anhalt)	wieś
57	Imielin (Imielin)	wieś
58	Jankowice (Jankowitz)	wieś
59	Jankowice (Jankowitz)	

obszary dworskie wiatów:	U w a g a
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Gardawice.
obszar dworski	Ustawą z dnia 24 lutego 1932 r. (Dz. U. Śl. nr. 4, poz. 7) zmieniono nazwę gminy Goczałkowice Dolne na Goczałkowice Zdrój.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Goczałkowice Zdrój. (Dawne Goczałkowice Dolne nazywały się od roku 1913 do chwili przejęcia przez Państwo Polskie Gottschalkowitz).
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Goczałkowice Zdrój.
obszar dworski	Wcielono do gmin wiejsk. Jarząbkowice i Gołasowice.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Goławiec.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Góra.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Gostyń.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Grzawa.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Jankowice.

L. bież.	Powiaty, należące do nich gminy miejskie i wiejskie, oraz miasta wyjęte z po-	
60	Jaroszowice (Jaroschowitz)	wieś
61	Jaroszowice (Jaroschowitz)	
62	Jarząbkowice (Jarzombkowitz)	wieś
63	Jarząbkowice (Jarzombkowitz)	
64	Jedlina (Jedlin)	wieś
65	Jedlina (Jedlin)	
66	Kamionka (Kamionka)	wieś
67	Kobielice (Kobielitz)	wieś
68	Kobielice (Kobielitz)	
69	Kobiór (Kobier)	wieś
70	Kobiór (Kobier)	
71	Kopciowice (Kopczowitz)	wieś
72	Kopciowice (Kopczowitz)	
73	Kosztowy (Kostow)	wieś
74	Krasowy (Krassow)	wieś
75	Krasowy (Krassow)	
76	Królówka (Kralowka)	wieś
77	Kryry (Krier)	wieś
78	Kryry (Krier)	
79	Krzyżowice (Kreutzdorf)	wieś
80	Krzyżowice (Kreutzdorf)	
81	Lędziny (Lendzin)	wieś
82	Lędziny (Lendzin)	
83	Ligota (Ellgoth)*)	wieś
84	Łąka (Lonkau)	wieś
85	Łąka (Lonkau)	
86	Łaziska Dolne (Nieder-Lazisk)	wieś
87	Łaziska Dolne (Nieder-Lazisk)	
88	Łaziska Górne (Ober-Lazisk)	wieś
89	Łaziska Górne (Ober-Lazisk)	

*) Ustawą z dnia 15 lipca 1924 r. (Dz. U. Śl. nr. 18, poz. 76) wcielono

obszary dworskie wiatów:	U w a g a
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Jaroszowice.
obszar dworski	Wcielono do gmin wiejsk. Jarzabkowice i Go- lasowice.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Jedlina.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Kobielice.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Kobiór.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Kopciowice.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Krasowy.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Kryry.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Krzyżowice.
obszar dworski	Wcielono do gmin wiejskich Łędziny i Górki.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Łąka.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Łaziska Dolne.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Łaziska Górne.
gminę Ligota z powiatu Pszczyńskiego do miasta Katowic.	

L. bież.	Powiaty, należące do nich gminy miejskie i wiejskie, oraz miasta wyjęte z po-	
90	Łaziska Średnie (Mittel-Lazisk)	wieś
91	Łaziska Średnie (Mittel-Lazisk)	
92	Miedźna (Miedzna)	wieś
93	Miedźna (Miedzna)	
94	Międzyrzecze (Mezeritz)	wieś
95	Międzyrzecze (Mezeritz)	
96	Mizerów (Miserau)	wieś
97	Mizerów (Miserau)	
98	Mokre (Mokrau)	wieś
99	Mokre (Mokrau)	
100	Murcki (Emanuelsegen)	
101	Ornontowice (Ornontowitz)	wieś
102	Ornontowice (Ornontowitz)	
103	Orzesze (Orzesche)	wieś
104	Orzesze (Orzesche)	
105	Panewnik (Panewnik)	wieś
106	Paniow (Gross-Paniow)**)	wieś
107	Paniowy (Gross-Paniow)	
108	Paprocany (Paprotzan)	wieś
109	Paprocany (Paprotzan)	
110	Paszkowizna (Lonkau-Passek)	
111	Pawłowice (Pawlowitz)	wieś
112	Pawłowice (Pawlowitz)	
113	Piasek (Sandau)	wieś
114	Piasek (Sandau)	
115	Pielgrzymowice (Pilgramsdorf)	wieś
116	Pielgrzymowice (Pilgramsdorf)	
117	Piotrowice (Petrowitz)	wieś
118	Piotrowice (Petrowitz)	
119	Pniówek (Pniowek)	wieś

***) Paniowy należały dawniej do powiatu Rudzkiego.

obszary dworskie wiatów:	U w a g a
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejsk. Łaziska Średnie.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Miedźna.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Międzyrzecze.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Mizerów.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Mokre.
obszar dworski	Wcielono do gmin wiejskich Tychy, Wesola, Piotrowice, Podlesie, a z reszty utworzono nową gminę wiejską Murcki.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Ornontowice.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Orzesze.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Paniowy.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Paprocany.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Łąka.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Pawłowice.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Piasek.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Pielgrzymowice.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Piotrowice i do miasta Katowice.

L. bież.	Powiaty, należące do nich gminy mlejskie i wlejskie, oraz miasta wyjęte z po-	
120	Podlesie (Podlesie)	wieś
121	Podlesie (Podlesie)	
122	Porąbek (Holzhagen)	
123	Poreba (Poremba)	wieś
124	Poreba (Poremba)	
125	Radostowice (Radostowitz)	wieś
126	Radostowice (Radostowitz)	
127	Rudołtowice (Rudoltowitz)	wieś
128	Rudołtowice (Rudoltowitz)	
129	Rudniczka (Riegersdorf)	wieś
130	Rudniczka (Riegersdorf)	
131	Ściernie (Sciern)	wieś
132	Siagarnie (Niederforsten)	
133	Siedlice (Schädlitz)	
134	Smardzowice (Smarzowitz)	wieś
135	Śmiłowice (Smiłowitz)	
136	Śmiłowice (Smiłowitz)	wieś
137	Stara Kuźnia (Althammer)	
138	Stara Kuźnia (Althammer)	
139	Starawieś (Altdorf)	wieś
140	Starawieś (Altdorf)	
141	Starawieś Książęca (Altdorf-Ludwigswunsch)	
142	Studzieniec (Studzienietz)	wieś
143	Studzieniec (Studzienietz)	
144	Studzionka (Staude)	wieś
145	Studzionka (Staude) I.	
146	Studzionka (Gross-Adelheidsdorf) II.	
147	Suszec (Sussetz)	wieś
148	Suszec (Sussetz)	

zary dworskie tów:	U w a g a
szar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Podlesie i do miasta Mikołowa.
szar dworski	Wcielono do gmin wiejskich Ściernie i Nowy Bieruń.
szar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Poręba.
szar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Radostowice.
szar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Rudoltowice.
szar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Rudziczka.
oszar leśny	Wcielono do gminy wiejskiej Rudziczka.
szar dworski	Wcielono do gminy miejskiej Pszczyna.
szar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Śmiłowice.
szar dworski	Wcielono do gmin wiejskich Panewnik, Kamionka, Mikołów miasto, Borowa-Wieś, Śmiłowice i Stara Kuźnia.
szar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Starawieś.
szar dworski	Wcielono do gminy miejskiej Pszczyna.
szar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Studzieniec.
szar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Studzionka.
szar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Studzionka.
szar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Suszec

L. bież.	Powiaty, należące do nich gminy miejskie i wiejskie, oraz miasta wyjęte z po-	
149	Świerczyniec (Tannendorf)	wieś
150	Świerczyniec (Tannendorf)	
151	Szeroka (Timmendorf)	wieś
152	Szeroka (Timmendorf)	
153	Tychy (Tichau)	wieś
154	Tychy (Tichau)	
155	Urbanowice (Urbanowitz)	wieś
156	Urbanowice (Urbanowitz)	
157	Warszowice (Warschowitz)	wieś
158	Warszowice (Warschowitz)	
159	Wesoła (Wesolla)	wieś
160	Wilkowyje (Wilkowy)	wieś
161	Wilkowyje (Wilkowy)	
162	Wiśła Mała (Deutsch-Weichsel)	wieś
163	Wiśła Mała (Deutsch-Weichsel)	
164	Wiśła Wielka (Gross-Weichsel)	wieś
165	Wiśła Wielka (Gross-Weichsel)	
166	Wola (Wohlau)	wieś
167	Wola (Wohlau)	
168	Woszczyce (Woschczytz)	wieś
169	Woszczyce (Woschczytz)	
170	Wyry (Wyrow)	wieś
171	Wyry (Wyrow)	
172	Zabrzeg (Zabrzeg)	
173	Zarzecze (Zarzytsche)	wieś
174	Zarzecze (Zarzytsche)	
175	Zawada (Zawada)	wieś
176	Zawada (Zawada)	
177	Zawadka (Zawadka)	wieś
178	Zawadka (Zawadka)	

obszary dworskie wsiół:	U w a g a
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Świerczyniec.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Szeroka.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Tychy.
obszar dworski	Wcielono do gmin wiejsk. Świerczyniec i Urbanowice.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Warszowice.
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Wilkowyje i Wyry.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Wiśła Mała.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Wiśła Wielka.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Woła.
obszar dworski	Wcielono do gmin wiejskich Królówka i Woszyce.
obszar dworski	Wcielono do gmin wiejskich Wyry i Tychy.
obszar dworski	Wcielono do gmin. wiejskich Czarnuchowice i Bieruń Nowy.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Zarzecze i do miasta Mikołów.
obszar dworski	Wcielono do gmin wiejsk. Orzesze i Zawada.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Zawadka.

L. bież.	Powiaty, należące do nich gminy miejskie i wiejskie oraz miasta wyjęte z po		
179	Zawiść (Zawisc)		wieś
180	Zawiść (Zawisc)		
181	Zazdrość (Zasdrosc)		wieś
182	Zgoń (Zgoin)		wieś
183	Zgoń (Zgoin)		

4. Powiat Rudzki

Ustawą z dnia 15 lutego 1924 r. (Dz. U. Śl. nr. 5, poz. 20) został powiatu Rudzkiego, pomieszczano w alfabetycznym porządku w dzielona. Gminy te oznaczone

5. Powiat Rybnicki

1	Rybnik (Rybnik)	miasto	
2	Wodzisław (Loslau)	miasto	
3	Wodzisławski Zamek dawn. Grodzisko (Schloss Loslau)		
4	Żory (Sohrau)	miasto	
5	Adamowice (Adamowitz)		wieś
6	Adamowice (Adamowitz)		
7	Baranowice (Baranowitz)		wieś
8	Baranowice (Baranowitz)		
9	Bełk (Belk)		wieś
10	Bełk (Belk)		
11	Bełsznica (Belschnitz)		wieś
12	Biertułtowy (Birtultau)		wieś
13	Bluszczów (Bluschau)		wieś
14	Bluszczów (Bluschau)		
15	Bogunice (Bogunitz)		wieś
16	Bogunice (Bogunitz)		

obszary dworskie wiatów:	U w a g a
-----------------------------	-----------

obszar dworski Wcielono do gminy wiejskiej Zawisć.

obszar dworski Wcielono do gminy wiejskiej Zgoń.

w Rudzie.

powiat Rudzki zniesiony. Gminy, które należały do zniesionego spisie gmin tych powiatów, którym dana gmina została przy-
są dwoma gwiazdkami.

w Rybniku.

obszar dworski Wcielono do gm. miejsk. Wodzisław.

Z pow. Raciborskiego.

obszar dworski Wcielono do gm. wiejsk. Adamowice.

Z pow. Raciborskiego.

obszar dworski Wcielono do gm. wiejsk. Baranowice.

obszar dworski Wcielono do gm. wiejsk. Bełk.

Z pow. Raciborskiego.

Wcielono do gminy wiejskiej Radlin z dniem
1 września 1932 r. (Gazeta Urzędowa Woj.
Śl. nr. 28. z 1932 r.)

Z pow. Raciborskiego.

obszar dworski Wcielono do gm. wiejsk. Błuszczów
i Belsznica.

Z pow. Raciborskiego.

Z pow. Raciborskiego.

obszar dworski Wcielono do gm. wiejsk. Bogunice.

L. bież.	Powiaty, należące do nich gminy miejskie i wiejskie oraz miasta wyjęte z po	
17	Boguszowice (Boguschowitz)	wieś
18	Boguszowice (Boguschowitz)	
19	Bródek (Brodek)	
	Bródek wieś włączona w r. 1914 do gminy Rój.	
20	Brzezie nad Odrą — dawn. Brze- zie (Hohenbirken)	wieś
21	Brzezie (Hohenbirken)	
22	Bujaków (Bujakow)**)	wieś
23	Bujaków (Bujakow)	
24	Buków (Bukau)	wieś
25	Buków (Bukau)	
26	Chudów (Chudow)**)	wieś
27	Chudów (Chudow)	
28	Chwałęcice (Chwallentzitz)	wieś
29	Chwałęcice (Chwallentzitz)	
30	Chwalowice (Chwallowitz)	wieś
31	Cisówka (Cissowka)	wieś
32	Cisówka (Cissowka)	
33	Czernica (Czernitz)	wieś
34	Czernica (Czernitz)	
35	Czerwionka (Czerwionka)	wieś
36	Czerwionka (Czerwionka)	
37	Czuchów (Czuchow)	wieś
38	Czuchów (Czuchow)	
39	Czyżowice (Czirsowitz)	wieś
40	Czyżowice (Czirsowitz)	
41	Dębieńsko Stare (Alt-Dubensko)	wieś
42	Dębieńsko Stare (Alt-Dubensko)	

**) Gminy z powiatu Rudzkiego

obszary dworskie wiatów:	U w a g a
obszar dworski obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Boguszowice. Domena Państw. Wcielono do gm. wiejsk. Rój.
obszar dworski	Z pow. Raciborskiego. Wcielono do gm. wiejsk. Brzeziny nad Odrą. Domena Państwowa.
obszar dworski	Nazwę „Brzeziny“ na „Brzeziny nad Odrą“ zmienia ustawa z 9 lutego 1927 r. (Dz. U. St. nr. 5, poz. 8). Wcielono do gm. wiejsk. Bujaków.
obszar dworski	Z pow. Raciborskiego. Wcielono do gmin wiejskich Buków i Kamień (nad Odrą). Z pow. Raciborskiego.
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Chudów.
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Chwałęcice.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Cisówka.
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Czernica.
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Czerwionka.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Czuchów. Domena państwowa.
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Czyżowice.
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Dębieńsko Stare.

L. bież.	Powiaty, należące do nich gminy miejskie i wiejskie, oraz miasta wyjęte z po-		
43	Dębiesko Wielkie (Gross-Du- bensko)		wieś
44	Dębiesko Wielkie (Gross-Du- bensko)		
45	Dzimierz (Dreilinden)		wieś
46	Dzimierz (Dreilinden)		
47	Folwarki (Vorbriegen)		wieś
48	Folwarki (Vorbriegen)		
49	Gaszowice (Gaschowitz)		wieś
50	Gaszowice (Gaschowitz)		
51	Gierałtowice (Gieraltowitz)*)		wieś
52	Gierałtowice (Gieraltowitz)		
53	Godów (Godow)		wieś
54	Godów (Godow)		
55	Gogółowa (Gogolau)		wieś
56	Gogółowa (Gogolau)		
57	Golejów (Goleow)		wieś
58	Golejów (Goleow)		
59	Gołkowice (Golkowitz)		wieś
60	Gołkowice (Golkowitz)		
61	Gorzyce (Gross-Gorschütz)		wieś
62	Gorzyce (Gross-Gorschütz)		
63	Gorzyczki (Klein-Gorschütz)		wieś
64	Gorzyczki (Klein-Gorschütz)		

*) Zob. ustawę z dnia 10 lipca 1923 r. (Dz. U. Śl. nr. 29, poz. 162).

obszary dworskie wiatów:	U w a g a
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Dębieńsko Wielkie.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Dzimierz. Domena państwowa.
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Folwarki i Rowień.
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Gaszowice. Z pow. Gliwickiego.
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Gierałtowice. Z pow. Gliwickiego.
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Godów.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Gogolowa.
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Golejów.
	Gminy wiejskie Skrbeńsko i Gołkowice poła- czono w jedną jednostkę administracyjną z dniem 1 grudnia 1931 r. pod nazwą „Skrbeńsko-Gołkowice“ (Gaz. Urzędowa Woj Śl. nr. 39 z 1931 r.)
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Gołkowice. Z pow. Raciborskiego.
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Gorzyce Belsznica. Z pow. Raciborskiego.
	Z pow. Raciborskiego.
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Gorzyczki. Z pow. Raciborskiego.

L. bież.	Powiaty, należące do nich gminy miejskie i wiejskie oraz miasta wyjęte z p	
65	Gotartowice (Gottartowitz)	wieś
66	Gotartowice (Gottartowitz)	
67	Grabówka (Grabowka)	
68	Jankowice Rybnickie (Königl.- Jankowitz)	wieś
69	Jankowice Rybnickie (Königl.- Jankowitz)	
70	Jastrzębie Dolne (Königsdorf- Jastrzemb)	wieś
71	Jastrzębie Dolne (Königsdorf- Jastrzemb)	
72	Jastrzębie Górne (Ober- Jastrzemb)	wieś
73	Jastrzębie Górne (Ober- Jastrzemb)	
74	Jastrzębie Zdrój	wieś
75	Jedłownik (Jedłownik)	wieś
76	Jedłownik (Jedłownik)	
77	Jejkowice (Jeykowitz)	wieś
78	Kamień (Kamin)	wieś
79	Kamień (Kamin)	
80	Kamień (Stein)	wieś
81	Kamień (Stein)	
82	Kleszczów (Klischczow)	wieś

obszary dworskie wiatów:	U w a g a
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Gotartowice. Domena państwowa.
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Syrynia. Z pow. Raciborskiego.
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Jankowice Rybnickie.
obszar dworski	Wcielono do gmin wiejskich Jastrzębie Dolne i Jastrzębie Zdrój.
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Jastrzębie Górne. Domena państwowa.
obszar dworski	Jastrzębie Zdrój, gminę wiejską, utworzono z części obszaru dworskiego gm. wiejskiej Jastrzębie Dolne (Rozp. Rady Wojewódzkiej z dnia 3 czerwca 1924 r. — Dz. U. Śl. nr. 17, poz. 68) Z dniem 1 maja 1932 r. przyłączono gminę wiejską „Zofjówkę“. (Gazeta Urzędowa Woj. Śl. nr. 13 z 1932 r.)
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Jedłownik. Z pow. Raciborskiego.
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Kamień (n. Odra). Z pow. Raciborskiego.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejsk. Kamień (pod Rzędówka).

L. bież.	Powiaty, należące do nich gminy miejskie i wiejskie oraz miasta wyjęte z po	
83	Kłokocin (Klokotschin)	wieś
84	Kłokocin (Klokotschin)	
85	Knurów (Knurów)	wieś
86	Knurów (Knurów)	
87	Kobyła (Wilhelmsthal)	wieś
88	Kobyła (Wilhelmsthal)	
89	Kokoszyce (Kokoschütz)	wieś
90	Kokoszyce (Kokoschütz)	
91	Kornowacz (Kornowatz)	wieś
92	Kornowacz (Kornowatz)	
93	Krostoszowice (Krostoschowitz)	wieś
94	Krywałd (Kriewald)	wieś
95	Krzyżkowice (Krzyshkowitz)	wieś
96	Krzyżkowice (Krzyshkowitz)	
97	Książenice (Knizenitz)	wieś
98	Kucharzówka (Altenstein)	wieś
99	Leszczyny (Leschcin)	wieś
100	Leszczyny (Leschcin)	
101	Ligota Rybnicka (Ellguth)	wieś
102	Ligota Rybnicka (Ellguth)	
103	Ligota Tworkowska (Ellguth-Tworkau)	wieś
104	Ligota Tworkowska (Ellguth-Tworkau)	

obszary dworskie
wiatów:

U w a g a

obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Kłokocin. Domena państwowa.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejsk. Knurów. Domena państwowa. Z pow. Raciborskiego.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Kobyla. Z pow. Raciborskiego.
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Kokoszyce. Z pow. Raciborskiego.
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Kornowacz. Z pow. Raciborskiego.
	Przyłączono z dniem 1 kwietnia 1928 r. do gm. wiejsk. Szczygłowice (Gaz. Urzędowa Woj. Śl. nr. 41 z 1928 r.)
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Krzyżkowice. Wcielono do gminy wiejsk. Świerklany Dolne z dniem 31 grudnia 1930 r. (Gaz. Urzędowa Woj. Śl. nr. 2 z 1931 r.)
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Leszczyń i Kamień (pod Rzędówka). Przyłączona z dniem 15 października 1926 r. do obwodu miasta Rybnika (Gaz. Urzędowa Woj. Śl. nr. 30 z 1926 r.).
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Ligota Rybnicka. Z pow. Raciborskiego.
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Ligota Tworkowska. Z pow. Raciborskiego.

L. bież.	Powiaty. należące do nich gminy miejskie i wiejskie oraz miasta wyjęte z po	
105	Lubomia (Lubom)	wieś
106	Lubomia (Lubom)	
107	Łyski (Lissek)	wieś
108	Łyski (Lissek)	
109	Łańce (Lohnitz)	wieś
110	Łańce (Lohnitz)	
111	Łaziska (Łazisk)	wieś
112	Łaziska (Łazisk)	
113	Łuków (Lukow)	wieś
114	Łuków (Lukow)	
115	Markłowice Dolne (Nieder-Mark- lowitz)	wieś
116	Markłowice Górne (Ober-Marklo- witz)	wieś
117	Markłowice Górne (Ober-Marklo- witz)	
118	Marusz (Dyhrgrund)	wieś
119	Moszczenica (Moschczenitz)	wieś
120	Moszczenica (Moschczenitz)	
121	Mszana (Mschanna)	wieś
122	Mszana (Mschanna)	
123	Nieboczowy (Niebotschau)	wieś
124	Nieboczowy (Niebotschau)	
125	Niedobczyce (Niedobschütz)	wieś
126	Niewiadom Dolny (Nieder- Birkenau)	wieś
127	Niewiadom Dolny (Nieder- Birkenau)	

obszary dworskie wiatów:	U w a g a
obszar dworski	Z pow. Raciborskiego. Wcielono do gm. wiejsk. Lubomia. Z pow. Raciborskiego.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Łyski.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Łańce. Domena państwowa.
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Łaziska.
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Łuków.
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Markłowice Górne. Domena państwowa.
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Moszczenica.
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejskiej Mszana.
obszar dworski	Z pow. Raciborskiego.
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Nieboczowy. Z pow. Raciborskiego. Przyłączono z dniem 1 kwietnia 1929 r. do gminy wiejskiej Niewiadom Górny (Gazeta Urzędowa Woj. Śl. nr. 9 z 1929 r.)
obszar dworski	Wcielono do gmin wiejsk. Niewiadom Dolny i Niewiadom Górny.

L. bież.	Powiaty, należące do nich gminy miejskie i wiejskie, oraz miasta wyjęte z po-	
128	Niewiadom — dawn. Niewiadom Górny (Ober-Niewiadom, od r. 1916 Lentzberg)	wieś
129	Nowawieś (Neudorf)	wieś
130	Nowawieś (Neudorf) Obszary (Romanshof), wieś wcie- lona do gminy Radlin	wieś
131	Ochojec (Ochojetz)	wieś
132	Odra (Odrau)	wieś
133	Olszynica (Bielitzhof)	
134	Olza (Olsau)	wieś
135	Orzepowice (Orzupowitz)	wieś
136	Osiny (Oschin)	wieś
137	Osiny (Oschin)	
138	Palowice (Pallowitz)	wieś
139	Palowice (Pallowitz)	
140	Paniówki (Klein-Paniow)**)	wieś
141	Piece (Pietze)	wieś
142	Piece (Pietze)	
143	Pietrzkowice (Peterkowitz)	wieś
144	Podbucze (Friedrichsthal)	wieś
145	Pogrzebień (Pogrzebin)	wieś
146	Pogrzebień (Pogrzebin)	
147	Połomia (Pohlom)	wieś
148	Połomia (Pohlom)	
149	Popielów (Poppelau)	wieś
150	Popielów (Poppelau)	
151	Przegędza (Przegendza)	wieś
152	Przyszowice (Preiswitz)**)	wieś
153	Przyszowice (Preiswitz)	

**) Gminy z powiatu Rudzkiego.

zary dworskie
tów:

U w a g a

szar dworski

Nazwę „Niewiadom Górny“ na „Niewiadom“
zmienia ust. z dnia 17 lipca 1931 r. (Dz. U. Śl.
nr. 16, poz. 32).

Wcielono do gm. wiejsk. Nowawieś.

szar dworski

(Mylnie podano jako obszar dworski.)
Z pow. Raciborskiego.
Wcielono do gm. wiejsk. Turze i Czyżowice.
Domena państw. (Olszynica obszar dworski
podano mylnie jako wieś.) Z pow. Raciborsk.

szar dworski

Wcielono do gminy wiejskiej Osiny.

szar dworski

Wcielono do gm. wiejsk. Palowice..

szar dworski

Wcielono do gm. wiejsk. Piece i Pietrzkowice.

Z pow. Raciborskiego.

szar dworski

Wcielono do gm. wiejsk. Pogrzebień.
Z pow. Raciborskiego.

szar dworski

Wcielono do gm. wiejsk. Połomia.

szar dworski

Wcielono do gm. wiejsk. Popielów.

szar dworski

Z pow. Gliwickiego.
Wcielono do gm. wiejsk. Przyszowice.
Z pow. Gliwickiego.

L. bież.	Powiaty, należące do nich gminy miejskie i wiejskie, oraz miasta wyjęte z po-
154	Pstrażna (Fischgrund) wieś
155	Pstrażna (Fischgrund)
156	Pszów (Pschow) wieś
157	Pszów (Pschow)
158	Pszowskie Doły (Pschower Dol- len, teraz Annagrube) wieś
159	Radlin (Radlin) wieś
160	Radlin (Radlin)
161	Radoszowy Dolne (Nieder-Rado- schau) wieś
162	Radoszowy Dolne (Nieder-Rado- schau) wieś
163	Radoszowy Górne (Ober-Rado- schau) wieś
164	Radoszowy Wielkie (Königl. Ra- doschau) wieś
165	Raszczyce (Raschütz) wieś
166	Raszczyce (Raschütz)
167	Rogi (Rogau) wieś
168	Rogi (Rogau)
169	Rogoźna (Rogoisna) wieś
170	Rogoźna (Rogoisna)
171	Rój (Roy) wieś
172	Rowień (Rowin) wieś

obszary dworskie wiatów:	U w a g a
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejsk. Pstrażna. Domena państwowa.
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Pszowskie Doły, Rydułtowy Doły, Pszów i Zawada
obszar dworski	Przyłączono z dniem 1 lipca 1927 r. do gminy wiejskiej Pszów. (Gazeta Urzędowa Woj. Śl. nr. 17 z 1927 r.) Gminę wiejską „Biertułtowy“ wcielono z dniem 1 września 1932 r. (Gazeta Urzędowa Woj. Śl. nr. 28 z 1932 r.)
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Radlin, Turzyczka, Marusze i gm. miejskiej Wodzisław.
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Radoszowy Wielkie. Z dniem 20 października 1926 r. przyłączono Radoszowy Górne i Wielkie do gminy wiejskiej Rydułtowy Doły. (Gazeta Urzędowa Woj. Śl. nr. 30 z 1926 r.)
obszar dworski	Z pow. Raciborskiego. Wcielono do gminy wiejsk. Raszczyce. Z pow. Raciborskiego. Z pow. Raciborskiego.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Rogi. Z pow. Raciborskiego.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejsk. Rogoźna.

L. bież.	Powiaty, należące do nich gminy miejskie i wiejskie, oraz miasta wyjęte z po-	
173	Ruptawa (Ruptau)	wieś
174	Ruptawa (Ruptau)	
175	Ruptawiec (Ruptawietz)	wieś
176	Rybnickie Nadleśnictwo (Ober- försterei Rybnik)	
177	Rydułtowy — dawn. Rydułtowy Dolne (Nieder-Rydułtau)	wieś
178	Rydułtowy Górne (Ober-Ryduł- tau, od r. 1916 Charlottegrube)	wieś
179	Rzuchów (Schönburg)	wieś
180	Rzuchów (Schönburg)	
181	Skrbeńsko (Skrbenski)	wieś
182	Skrzeczkowice (Eichendorf)	wieś
183	Skrzyszków (Skrzischow)	wieś
184	Skrzyszków (Skrzischow)	
185	Stanowice (Stanowitz)	wieś
186	Stanowice (Stanowitz)	
187	Sumina (Summin)	wieś
188	Sumina (Summin)	
189	Świerklany Dolne (Nieder- Schwirklan)	wieś

obszary dworskie wiatów:	U w a g a
obszar dworski	<p>Wcielono do gminy wiejsk. Ruptawa.</p> <p>Wcielono do gm. wiejsk. Ruptawa z dniem 1 kwietnia 1931 r. (Gazeta Urzędowa Woj. Śl. nr. 11 z 1931 r.)</p>
obszar leśny	<p>Wcielono do gmin wiejskich Stanowice, Szczekowice, Przegędza, Ligota Rybnicka, Gotartowice, Kłokocin, Chwałowice, Jankowice Rybnickie, Rój, Rowień, Wilchwa i miasto Rybnik.</p> <p>Z dniem 20 października 1926 r. przyłączono Radoszowy Górne i Wielkie do gm. wiejsk. Rydułtowy Dolne. (Gaz. Urzędowa Woj. Śl. nr. 30 z 1926 r.)</p> <p>Nazwę „Rydułtowe Dolne“ zmienia ust. z dnia 11 stycznia 1928 r. (Dz. U. Śl. nr. 4, poz. 9) na „Rydułtowy“.</p>
obszar dworski	<p>Wcielono do gminy wiejskiej Rzuchów. Domena państwowa.</p> <p>Gminy wiejskie Skrbeńsko i Gołkowice połączono w jedną jednostkę administracyjną z dniem 1 grudnia 1931 r. pod nazwą „Skrbeńsko-Gołkowice“ (Gazeta Urzędowa Woj. Śl. nr. 39 z 1931 r.)</p>
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejsk. Skrzyszów.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Stanowice.
obszar dworski	<p>Wcielono do gminy wiejskiej Sumina.</p> <p>Przyłączono z dniem 31 grudnia 1930 r. gm. wiejsk. „Kucharzówka“ (Gazeta Urzędowa Woj. Śl. nr. 2 z 1931 r.)</p>

L. bież.	Powiaty, należące do nich gminy miejskie i wiejskie, oraz miasta wyjęte z po-	
190	Świerklany Górne (Ober-Schwirklan)	wieś
191	Świerklany Górne (Ober-Schwirklan)	
192	Syrynia (Syrin)	wieś
193	Syrynia (Syrin)	
194	Szczejkowice (Szczykowitz)	wieś
195	Szczerbice (Szczyrbitz)	wieś
196	Szczerbice (Szczyrbitz)	
197	Szczygłowice (Schyglowitz)	wieś
198	Szczygłowice (Schyglowitz)	
199	Turza (Gross-Thurze)	wieś
200	Turza (Gross-Thurze)	
201	Turzyczka (Klein-Thurze)	wieś
202	Uchylsko (Uhilsko)	wieś
203	Uchylsko (Uhilsko)	
204	Wielopole (Königl.-Wielepole)	wieś
205	Wielopole (Königl.-Wielepole albo Josefshof)	
206	Wilchwa (Wilchwa)	wieś
207	Wilchwa (Wilchwa)	
208	Wilcza Dolna (Nieder-Wilcza)	wieś
209	Wilcza Dolna (Nieder-Wilcza)	
210	Wilcza Górna (Ober-Wilcza)	wieś
211	Wilcza Górna (Ober-Wilcza)	
212	Zamysłów (Königl.-Zamislau)	wieś
213	Zawada Rybnicka — dawn. Zawada (Zawada)	wieś
214	Zebrzydowice (Seibersdorf)	wieś
215	Zofjówka (Sophienthal)	wieś

obszary dworskie wiatów:	U w a g a
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Świerklany Górne. Z pow. Raciborskiego.
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Syrynia. Z pow. Raciborskiego.
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Szczerbice.
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Krywałd i Szczygłowice.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Turza. Domena państwowa. Z pow. Raciborskiego.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Uchylsko. Z pow. Raciborskiego.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejsk. Wielopole.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Wilchrwa.
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Wilcza Dolna.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Wilcza Górna. Nazwę „Zawada” na „Zawada Rybnicka” zmienia ust. z dnia 17 lipca 1931 r. (Dz. U. Śl. nr 16, poz. 31). Wcielono do gminy wiejskiej Jastrzębie Zdrój z dniem 1 maja 1932 r. (Gazeta Urzędowa Woj. Śl. nr. 13 z 1932 r.)

L. bież.	Powiaty, należące do nich gminy miejskie i wiejskie oraz miasta wyjęte z powiatu
216	Zwonowice (Zwonowitz) wieś
217	Zwonowice (Zwonowitz)
218	Żytina (Zyttina) wieś
219	Żytina (Zyttina)

6. Powiat Świętochłowicki

1	Świętochłowice (Schwientochlowitz)	wieś
2	Brzeziny Śl. — dawn. Brzeziny (Birkenhain)	wieś
3	Brzozowice (Brzezowitz)	wieś
4	Brzozowice (Brzezowitz)	
5	Bytom Nowy (Friedenshütte)	wieś
6	Chropaczów (Schlesiengrube)	wieś
7	Chropaczów (Schlesiengrube)	
8	Dąbrówka Wielka (Gross-Dombrowka)	wieś
9	Godula	wieś
10	Godula	
11	Hajduki Dolne (Nieder-Heiduk)	
12	Hajduki Nowe (Neu-Heiduk)	wieś
13	Hajduki Wielkie (Bismarckhütte)	wieś
14	Kamień (Kamin)	wieś
15	Kamień (Kamin)	
16	Lipiny (Lipine)	wieś
17	Łagiewniki (Hohenlinde)	wieś
18	Łagiewniki (Hohenlinde)	
19	Orzegów (Orzegow)	wieś
20	Orzegów (Orzegow)	

obszary dworskie wiatów:	U w a g a
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Zwonowice.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejsk. Żytka.
w Świętochłowicach.	
	Ustawa z dnia 7 maja 1931 r. (Dz. U. Śl. nr. 11, poz. 25) zmieniono nazwę gminy „Brzeziny” na „Brzeziny Śląskie”.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Brzozowice. Część miasta Bytomia.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Chropaczów.
obszar dworski	Wcielono do gm wiejsk. Orzegów i nowej gminy wiejsk. Godula.
obszar dworski	Wcielono do gmin wiejsk. Wielkie Hajduki i Nowe Hajduki.
obszar dworski	Wcielono do gmin wiejsk. Dąbrówka Wielka, Kamień i Brzeziny Śląskie.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Łagiewniki.
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejskiej Orzegów.

L. bież.	Powiaty, należące do nich gminy miejskie i wiejskie oraz miasta wyjęte z po
21	Piekary Wielkie (Deutsch-Piekar) wieś
22	Piekary Wielkie (Deutsch-Piekar)
23	Ruda Śl. wieś
24	Ruda Śl.
25	Szarlej (Scharley) wieś

7. Powiat Tarnogórski

1	Tarnowskie Góry (Tarnowitz)	miasto	
2	Miasteczko (Georgenberg)	miasto	
3	Bibiela (Bibiella)		
4	Bobrowniki (Bobrownik)		wieś
5	Bobrowniki (Bobrownik)		
6	Boruszowice (Boruschowitz)		wieś
7	Brynica (Brinitz)		wieś
8	Chechło Stare (Alt-Chechlau)		wieś
9	Chechło Stare (Alt-Chechlau)		
10	Chechło Nowe (Neu-Chechlau)		wieś
11	Jędrysek (Jendrysek)		wieś
12	Jędrysek (Jendrysek)		
13	Karluszwiec (Karlshof)		
14	Kozłowa Góra (Koslowagora)		wieś
15	Kozłowa Góra (Koslowagora)		
16	Lasowice (Lassowitz)		wieś
17	Lasowice (Lassowitz)		
18	Mikoleska (Mikoleska)		wieś
19	Mikoleska (Mikoleska)		

obszary dworskie wiatów:	U w a g a
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Wielkie Piekary.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Ruda Śl.
w Tarnowskich Górach.	
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Brynica.
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Bobrowniki i miasta Tarnowskie Góry.
obszar dworski	Gminy wiejskie „Chechło Stare“ i „Chechło Nowe“ przyłączono z dniem 1 kwietnia 1929 do obszaru gm. wiejsk. Świerkianiec. (Gaz. Urzędowa Woj. Śl. nr. 9 z 1929 r.) Wcielono do gminy wiejskiej Chechło Stare.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Jędrysek.
obszar dworski	Wcielono do gmin wiejsk. Bobrowniki, Repty Nowe i gminy miejskiej Tarnowskie Góry.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejsk. Kozłowa Góra.
obszar dworski	Wcielono do gmin wiejskich Lasowice, Sowice i gminy miejskiej Miasteczka. Z pow. Gliwickiego.
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Mikoleska. Domena państwowa.

L. bież.	Powiaty, należące do nich gminy miejskie i wiejskie oraz miasta wyjęte z po	
20	Nakło (Nakło)	wieś
21	Nakło (Nakło)	
22	Opatowice (Oppatowitz)	wieś
23	Opatowice (Oppatowitz)	
24	Orzech (Orzech)	wieś
25	Orzech (Orzech)	
26	Pasieki (Passiecken)	
27	Piaseczna (Piasetzna)	wieś
28	Piaseczna (Piasetzna)	
29	Piekary Rudne (Rudy-Piekar)	wieś
30	Piekary Rudne (Rudy-Piekar)	
31	Pniowiec (Pniowitz)	wieś
32	Radzionków (Radzionkau)	wieś
33	Radzionków (Radzionkau)	
34	Repty Nowe (Neu-Repten)	wieś
35	Repty Stare (Alt-Repten)	wieś
36	Repty Stare (Alt-Repten)	
37	Rybna (Rybna)	wieś
38	Rybna (Rybna)	
39	Sowice (Sowitz)	wieś
40	Strzybnica (Friedrichshütte)	
41	Sucha Góra (Trockenberg)	wieś
42	Sucha Góra (Trockenberg)	
43	Świerklaniec (Neudeck)	
44	Tarnowice Stare (Alt-Tarnowitz)	wieś
45	Tarnowice Stare (Alt-Tarnowitz)	
46	Truszczyce (Truschütz)	wieś
47	Truszczyce (Truschütz)	
48	Tworóg	

obszary dworskie wiatów:	U w a g a
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejskiej Nakło.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Opatowice.
obszar dworski obszar leśny	Wcielono do gminy wiejskiej Orzech. Wcielono do gminy wiejskiej Żyglin.
obszar dworski	Wcielono do gmin wiejskich Piaseczna, Boruszowice i Pniowiec.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Piekary Rudne.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejsk. Radzionków.
obszar dworski	Wcielono do gmin wiejskich Repty Stare i Repty Nowe.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Rybna.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Piaseczna.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Sucha Góra.
obszar dworski	Wcielono do gm. wiejsk. Brynica i powstałej nowej gminy wiejskiej Świerkianiec, do której przyłączono z dniem 1 kwietnia 1929 r. gm. wiejskie Stare Chechło i Nowe Chechło.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Tarnowice Stare.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Truszczyce.
obszar dworski	Wcielono do gminy wiejskiej Boruszowice.

L. b bież.	Powiaty, należące do nich gminy miejskie i wiejskie, oraz miasta wyjęte z po-
49	Żyglin (Gross-Zyglin) wieś
50	Żyglinek (Klein-Zyglin) wieś
51	Żyglinek (Klein-Zyglin)

8. Powiat Bielski

		miasto
1	Strumień (Schwarzwasser)	
2	Aleksandrowice (Alexanderfeld)	wieś
3	Baków (Bonkau)	wieś
4	Bielowicko (Bielowitzko)	wieś
5	Bielsko Stare (Alt-Bielitz)	wieś
6	Bronów (Braunau)	wieś
7	Bystra (Bistrai)	wieś
8	Chybie (Chybi)	wieś
9	Czechowice (Czechowitz)	wieś
10	Drogomyśl (Drahomischl)	wieś
11	Dziedzice (Dziedzitz)	wieś
12	Frelichów (Fröhlichhof)	wieś
13	Grodziec (Grodzietz)	wieś
14	Iłownica (Illownitz)	wieś
15	Jasienica (Heinzendorf)	wieś
16	Jaworze (Ernsdorf)	wieś
17	Kamienica (Kamitz)	wieś
18	Komorowice (Batzdorf)	wieś
19	Lanek (Lanek)	wieś
20	Ligota (Ellgoth)	wieś
21	Łazy (Lazы)	wieś
22	Mazancowice (Matzdorf)	wieś
23	Międzyrzecze Dolne (Nieder-Kurzwald)	wieś
24	Międzyrzecze Górne (Ober-Kurzwald)	wieś
25	Mnich (Mnich)	wieś

obszary dworskie wiatów:	U w a g a	
obszar dworski w Bielsku.	Wcielono do gmin wiejskich Żyglinek, Żyglin i gminy miejskiej Miasteczko.	

L. bież.	Powiaty, należące do nich gminy miejskie i wiejskie, oraz miasta wyjęte z po	
26	Mikuszowice (Nikelsdorf)	wieś
27	Ochaby (Ochab)	wieś
28	Pruchna (Pruchna)	wieś
29	Roztropice (Rostropitz)	wieś
30	Rudzica (Riegersdorf)	wieś
31	Świątoszówka (Swientoszówka)	wieś
32	Wapienica (Lobnitz)	wieś
33	Wieszczont (Wieszczont)	wieś
34	Zabłocie (Zablacz)	wieś
35	Zabrzeg (Zabrzeg)	wieś
36	Zarzecze (Zarzicz)	wieś
37	Zbytków (Zbitkau)	wieś

9. Powiat Cieszyński

1	Cieszyn (Teschen)	miasto
2	Skoczów (Skotschau)	miasto
3	Bażanowice (Bażanowitz)	wieś
4	Bładnice (Bładnitz)	wieś
5	Błogocice (Blogotzitz)	wieś
6	Bobrek (Bobrek)	wieś
7	Brenna (Brenna)	wieś
8	Brzezówka (Brzezówka)	wieś
9	Cisownica (Zeislowitz)	wieś
10	Dębowiec (Baumgarten)	wieś
11	Dzięgielów (Dzingelau)	wieś
12	Godziszów (Godzischau)	wieś
13	Goleszów (Golleschau)	wieś
14	Górki Małe (Klein-Gurek)	wieś
15	Górki Wielkie (Gross-Gurek)	wieś
16	Gumna (Gumna)	wieś

try dworskie
ów:

U w a g a

Wcielono do powiatu Cieszyńskiego ustawa
z dn. 9 lipca 1924 r. (Dz. U. Śl. nr. 18, poz. 75.)

Wcielono do powiatu Cieszyńskiego ustawa
z dn. 9 lipca 1924 r. (Dz. U. Śl. nr. 18, poz. 75.)

ieszynie.

Wcielono do miasta Cieszyna ustawą z dnia
24 lutego 1932 r. (Dz. U. Śl. nr. 4, poz. 8).

L. bież.	Powiaty, należące do nich gminy miejskie i wiejskie, oraz miasta wyjęte z po-	
17	Harbutowice (Harbutowitz)	wieś
18	Hażlach (Haslach)	wieś
19	Hermanice (Hermanitz)	wieś
20	Iskrzyczyn (Iskrzyczyn)	wieś
21	Istebna (Istebna)	wieś
22	Jaworzynka (Jaworzinka)	wieś
23	Kaczyce (Katschitz)	wieś
24	Kisielów (Kisielau)	wieś
25	Kiczyce (Kitschitz)	wieś
26	Koniaków (Koniakau)	wieś
27	Kończyce Małe (Klein-Kuntschitz)	wieś
28	Kończyce Wielkie (Gross-Kunt- schitz)	wieś
29	Kostkowice (Kostkowitz)	wieś
30	Kowale (Kowali)	wieś
31	Kozakowice Dolne (Nieder-Koza- kowitz)	wieś
32	Kozakowice Górne (Ober-Koza- kowitz)	wieś
33	Krasna (Krasna)	wieś
34	Łączka (Lonczka)	wieś
35	Leszna Górna (Ober-Lischna)	wieś
36	Lipowiec (Lippowetz)	wieś
37	Marklowice Górne (Ober-Marklo- witz)	wieś
38	Międzyświeć (Miendzyswietz)	wieś
39	Mnisztwo (Mönichhof)	wieś
40	Nierodzim (Nierodzim)	wieś
41	Ochaby	wieś
42	Ogrodzona (Ogrodzon)	wieś
43	Pastwiska (Pastwisk)	wieś
44	Pierściec (Perstetz)	wieś
45	Pogórz (Pogorz)	wieś
46	Pogwizdów (Pogwisdau)	wieś

obszary dworskie
wiatów:

U w a g a

zob. Ochaby pow. Bielsko.

L. bież.	Powiaty. należące do nich gminy miejskie i wiejskie, oraz miasta wyjęte z po-
47	Punców (Punzau) wieś
48	Pruchna wieś
49	Simoradz (Schimoradz) wieś
50	Ustroń (Ustron) wieś
51	Wilamowice (Willamowitz) wieś
52	Wisła (Weichsel) wieś
53	Wiślica (Wisnitz) wieś
54	Zamarski (Zamarsk) wieś
55	Zebrzydowice (Seibersdorf) wieś

10. Miasta wyjęte

1	Katowice (Kattowitz)*	miasto
2	Królewska Huta (Königshütte)	miasto
3	Bielsko (Bielitz)	miasto

*) Zob. ustawę z dnia 15 lipca 1924 r. (Dz. U. Śl. nr. 18, poz. 76) w

obszary dworskie
wiatów:

U w a g a

zob. Pruchna pow. Bielsko.

z powiatów.

przedmiocie rozszerzenia granic powiatu miejskiego Katowice.

USTAWA**z dnia 15 lutego 1924 r.****w przedmiocie zniesienia powiatu Rudzkiego.****(Dz. U. Śl. nr. 5, poz. 20).**

Na zasadzie art. 4, punktu 2, Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r., stanowi się co następuje:

Art. 1.

Znosi się powiat w Rudzie.

Art. 2.

Z obszaru należącego dotąd do powiatu Rudzkiego przyłącza się:

1. gminę Ruda do powiatu Świętochłowickiego,
2. gminy Bielszowice, Kończyce, Makoszowy i Pawłów do powiatu Katowickiego,
3. gminy Bujaków, Chudów, Paniówki i Przyszowice do powiatu Rybnickiego, wreszcie
4. gminę Paniowy do powiatu Pszczyńskiego.

Art. 3.

Rozdział majątku powiatu Rudzkiego pomiędzy powiaty wymienione w art. 3 ustali po wysłuchaniu interesowanych powiatów Rada Wojewódzka.

Art. 4.

Wykonanie ustawy porucza się Wojewodzie.

Art. 5.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

USTAWA**z dnia 15 lipca 1924 r.****w przedmiocie rozszerzenia granic powiatu
miejskiego Katowice.****(Dz. U. Śl. nr. 18, poz. 76).****Art. 1.**

Gminy wiejskie Bogucice, Załęże, Brynów, Ligota Pszczyńska i Dąb z wyjątkiem osady Józefowca włącza się do powiatu miejskiego Katowice. Tęsamem wyłączone zostaną z dotychczasowych powiatów.

Osadę Józefowiec, Huta Agnieszki włącza się do nowoutworzonej gminy Wełnowiec, której nowe granice oznaczy rozporządzenie wykonawcze.

Art. 2.

Przełożenia i Rady gminne wymienionych w art. 1 gmin wiejskich przestają istnieć z chwilą wcielenia tychże.

Skład komisarycznej rady miejskiej Katowice, powołany na mocy § 79 ordynacji miejskiej z dn. 30 maja 1853 r. w brzmieniu ustawy z dnia 3-go października 1923 r. (Dz. U. Śl. nr. 38, poz. 190) zwiększa się o 5 członków. Członków tych po jednym dla każdej z wymienionych gmin mianuje Wojewoda za zgodą Rady Wojewódzkiej.

Powiększona Rada miejska uzupełnia na swem pierwszym posiedzeniu członków magistratu z przedstawicieli przyłączonych gmin o 5-ciu po

jednym z przyłączonych gmin. Przepis ten obowiązuje aż do zatwierdzenia członków magistratu wybranych przez zwykłą radę miejską.

Art. 3.

Statuty miejscowe i rozporządzenia policyjne, obowiązujące w gminach wiejskich wymienionych w art. 1 w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, zachowują moc obowiązującą tak długo, dopóki nie zostaną wyraźnie zmienione, względnie uchylone.

Statuty miejscowe i rozporządzenia policyjne, obowiązujące w dniu wejścia niniejszej ustawy na obszarze miasta Katowic, zyskują moc obowiązującą na obszarze wcielonych gmin wiejskich dopiero po ich wyraźnem rozciągnięciu na te gminy. Rozciągnięcie statutu uważa się za jego zmianę.

Art. 4.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 15 października 1924 r.

Art. 5.

Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Wojewodzie.

USTAWA

z dnia 27 lutego 1924 r.

w przedmiocie zmian w organizacji Wydziałów
dróg powiatowych na cieszyńskiej części Woje-
wództwa Śląskiego.

(Dz. U. Śl. nr. 7, poz. 26).

Art. 1.

Na cieszyńskiej części Województwa Śląskie-
go tworzy się Wydział dróg powiatowych w Cie-
szynie na obszar całego powiatu politycznego
Cieszyn, oraz Wydział dróg powiatowych w Biel-
sku na obszar całego powiatu politycznego Biel-
sko oraz miasta Bielska.

Art. 2.

Ustanawia się komisaryczne Wydziały dróg
powiatowych pod przewodnictwem starosty po-
wiatu.

Liczba członków komisarycznego Wydziału
dróg powiatowych, nie licząc przewodniczącego,
wynosi sześciu.

Członków komisarycznego Wydziału dróg
powiatowych mianuje Wojewoda po wysłuchaniu
starosty i czynników, na których ciąży obowią-
zek budowy i utrzymania dróg powiatowych.

Art. 3.

Uchyła się ustawę z dnia 13 lutego 1887 r.
(Dz. Ust. i Rozp. Kraj. nr. 75).

Art. 4.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. 5.

Wykonanie ustawy powierza się Wojewodzie.

USTAWA

z dnia 10 lipca 1923 r.

**w sprawie przyłączenia gminy Gierałtowiec
do powiatu Rybnik.**

(Dz. U. Śl. nr. 29, poz. 162).

Art. 1.

Gminę Gierałtowiec wyłącza się z powiatu rudzkiego i włącza się do powiatu rybnickiego.

Art. 2.

Wykonanie ustawy porucza się Wojewodzie

USTAWA

z dnia 9 lipca 1924 r.

**w przedmiocie włączenia gmin Pruchna i Ochaby
do powiatu cieszyńskiego.**

(Dz. U. Śl. nr. 18, poz. 75).

Na zasadzie art. 4 p. 2 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r. stanowi się co następuje:

Art. 1.

Gminy Pruchna i Ochaby wyłącza się z powiatu bielskiego i włącza się je do powiatu cieszyńskiego.

Art. 2.

Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Wojewodzie.

Art. 3.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie miesiąc po dniu jej ogłoszenia.

ROZPORZĄDZENIE

z dnia 6 lipca 1922 r.

**w przedmiocie utworzenia samodzielnej gminy
wiejskiej Nowego Bytomia.**

(Dz. U. Śl. nr. 5, poz. 16).

Rozporządzenie zatwierdzono ustawą z dnia 2 marca 1923 r. (Dz. U. Śl. nr. 13, poz. 86). [Sprostowanie rozporządzenia Dz. U. Śl. 1922 r. str. 30.]

Na mocy ustępu 3 art. 40 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. z 1920 r. nr. 73, poz. 497) uzupełnionego ustawą z dnia 30 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. z 1921 r. nr. 69, poz. 449) i art. 4 ustęp 2 tejże Ustawy Konstytucyjnej stanowią w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką, co następuje:

Art. 1.

Z tej części pruskiego powiatu miejskiego Bytomia, która przypadła Polsce, tworzy się samodzielną gminę wiejską Nowy Bytom.

Art. 2.

Aż do przeprowadzenia wyborów i ukonstytuowania się rady gminnej, ustanawia się w gmi-

nie wiejskiej Nowy Bytom komisaryczny zarząd i radę gminną.

Komisaryczny zarząd gminy jest kolegialny i składa się z sołtysa i 4 ławników.

Zarządowi temu przekazuje się wymienione w § 89 Ordynacji o gminach wiejskich z dnia 3 lipca 1891 r. uprawnienia.

Liczba członków komisarycznej rady gminnej powinna wynosić tyle, ileby wynosiła normalna liczba członków rady gminnej według dotychczasowej ustawy.

Członków komisarycznego zarządu i komisarycznej rady gminnej mianuje starosta po wysłuchaniu przedstawicieli ludności Nowego Bytomia.

Starosta przeprowadzi wybory do zarządu i rady gminnej w jaknajkrótszym czasie, najdalej zaś do 3 miesięcy według obowiązujących obecnie przepisów.

Art. 3.

Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Wojewodzie.

Art. 4.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

USTAWA

z dnia 2 marca 1923 r.

w przedmiocie utworzenia gminy Nowy Bytom.

(Dz. U. Śl. nr. 13, poz. 86).

Art. 1.

Zatwierdza się rozporządzenie Wojewody Śląskiego z dnia 6 lipca 1922 roku (Dziennik Ustaw Śląskich nr. 5, poz. 16).

Art. 2.

Wykonanie ustawy porucza się Wojewodzie.

USTAWA

z dnia 24 lutego 1932 r.

w sprawie wcielenia gminy Bobrek do miasta Cieszyna.

(Dz. U. Śl. nr. 4, poz. 8).

Art. 1.

Gminę Bobrek wciela się do miasta Cieszyna.

Art. 2.

Na czas do końca bieżącego okresu wyborczego i ukonstytuowania się nowego Wydziału Gminnego w mieście Cieszynie powiększa się liczbę członków obecnego Wydziału Gminnego miasta Cieszyna o 6 członków. Tych 6-ciu członków powoła Przełożęństwo miasta Cieszyna z pośród członków dotychczasowego Wydziału Gmin-

nego gminy Bobrek według kolejności umieszczenia nazwisk poszczególnych członków i ich zastępców na liście kandydatów, która zgłoszona była przy ostatnich wyborach do Wydziału Gminnego w Bobrku.

Na okres czasu, wskazany w ustępie poprzednim, wchodzi dotychczasowy przełożony gminy Bobrek i jego pierwszy zastępca, a w razie opróżnienia się jednego z tych urzędów — drugi zastępca przełożonego gminy, w skład Przełożeństwa miasta Cieszyna jako członkowie.

Art. 3.

Statuty i rozporządzenia miejscowe, obowiązujące w gminie Bobrek w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, zachowują moc obowiązującą przez okres dwóch lat, licząc od dnia wejścia w życie tej ustawy, chyba, że w ciągu tego okresu zostaną zmienione, lub uchylone uchwałą Wydziału Gminnego miasta Cieszyna z zastrzeżeniem obowiązujących w tej mierze uprawnień władz nadzorczych.

Art. 4.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1932 roku.

Art. 5.

Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Wojewodzie Śląskiemu.

USTAWA**z dnia 9 lutego 1927 r.****w sprawie zmiany nazwy gminy „Brzezcie”
na „Brzezcie nad Odrą”.****(Dz. U. Śl. nr. 5, poz. 8).****Art. 1.**

Nazwę gminy „Brzezcie” w powiecie rybnickim zmienia się na nazwę „Brzezcie nad Odrą” (w skróceniu „Brzezcie n. O.”).

Art. 2.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie w 14 dniu po jej ogłoszeniu.

Art. 3.

Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Wojewodzie.

USTAWA**z dnia 9 lutego 1927 r.****w sprawie zmiany nazwy gminy „Huta Laura —
Siemianowice” na „Siemianowice Śląskie”.****(Dz. U. Śl. nr. 5, poz. 9).****Art. 1.**

Nazwę gminy „Huta Laura — Siemianowice” w powiecie katowickim zmienia się na nazwę „Siemianowice Śląskie”.

Art. 2.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie w 14 dniu po jej ogłoszeniu.

Art. 3.

Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Wojewodzie.

USTAWA

**z dnia 11 stycznia 1928 r.
w sprawie zmiany nazwy gminy „Rydułtowy
Dolne“ na „Rydułtowy“.**

(Dz. U. Śl. nr. 4, poz. 9).

Art. 1.

Nazwę gminy „Rydułtowy Dolne“ w powiecie rybnickim zmienia się na nazwę „Rydułtowy“.

Art. 2.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z 14 dniem po dniu jej ogłoszenia.

Art. 3.

Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Wojewodzie.

USTAWA

**z dnia 7 maja 1931 r.
w sprawie zmiany „Brzeziny“ na „Brzeziny
Śląskie“.**

(Dz. U. Śl. nr. 11, poz. 25).

Art. 1.

Nazwę gminy „Brzeziny“ zmienia się na nazwę „Brzeziny Śląskie“.

Art. 2.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie w 14 dniu po jej ogłoszeniu.

Art. 3.

Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Wojewodzie.

USTAWA**z dnia 17 lipca 1931 r.****w sprawie zmiany nazwy gminy „Zawada”
na „Zawada Rybnicka”.****(Dz. U. Śl. nr. 16, poz. 31).****Art. 1.**

Nazwę gminy „Zawada” w powiecie rybnickim zmienia się na nazwę „Zawada Rybnicka”.

Art. 2.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie w 14 dniu po jej ogłoszeniu.

Art. 3.

Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Wojewodzie Śląskiemu.

USTAWA**z dnia 17 lipca 1931 r.****w sprawie zmiany nazwy gminy „Niewiadom
Górny” na „Niewiadom”.****(Dz. U. Śl. nr. 16, poz. 32).****Art. 1.**

Nazwę gminy „Niewiadom-Górny” w powiecie rybnickim zmienia się na nazwę „Niewiadom”.

Art. 2.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie w 14 dni po jej ogłoszeniu.

Art. 3.

Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Wojewodzie Śląskiemu.

USTAWA

**z dnia 24 lutego 1932 r.
w sprawie zmiany nazwy gminy „Goczałkowice
Dolne“ na „Goczałkowice Zdrój“.**

(Dz. U. Śl. nr. 4, poz. 7).

Art. 1.

Nazwę gminy „Goczałkowice Dolne“ w powiecie pszczyńskim zmienia się na nazwę „Goczałkowice Zdrój“.

Art. 2.

Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Wojewodzie Śląskiemu.

Art. 3.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1932 roku.

ROZPORZĄDZENIE

**z dnia 13 lipca 1922 r.
w sprawie zniesienia obszarów dworskich na
części górnośląskiej Województwa Śląskiego.**

(Dz. U. Śl. nr. 7, poz. 29).

Powyższe rozporządzenie zostało zatwierdzone ustawą z dnia 10 lipca 1923 r. (Dz. U. Śl. nr. 29, poz. 161).

Na mocy ustępu 3 art. 40 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 (Dz. U. R. P. z 1920 r. nr. 73, poz. 497), uzupełnionego ustawą z dnia 30 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. z 1921 r. nr. 69, poz.

449) i art. 4 ust. 2 tejże Ustawy Konstytucyjnej stanowią w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką co następuje:

Art. 1.

Na części górnosłaskiej Województwa Śląskiego uchyla się wszystkie postanowienia i przepisy ustawy pruskiej o ordynacji gminnej z dnia 3-go lipca 1891 (Pr. G. S. str. 233) dotyczące obszarów dworskich i zaprowadza się na ich miejsce postanowienia i przepisy zawarte w poniższych artykułach.

Art. 2.

Na obszarze części górnosłaskiej Województwa Śląskiego zniesie się wszystkie samoistne obszary dworskie i połączy z gminami wiejskimi lub miejskimi albo złączy z innemi obszarami dworskimi w jedną nową gminę wiejską lub miejską albo też przekształci się w gminę miejską lub wiejską.

Przy tej zmianie i przeistoczeniu obszarów dworskich należy baczyć na stworzenie gmin zdolnych w zupełności do wypełniania zadań i obowiązków ciążących na samoistnej gminie, jakoteż i na to, aby jednolicie gospodarowana posiadłość gruntowa dostała się do jednej i tej samej gminy.

Art. 3.

Prawa miejscowe gminy, do której wcielono obszar dworski, obowiązują na połączonym z nią

obszarze dworskim. Na wyjątki może zezwolić Rada Wojewódzka.

O ile zamieszkanie lub pobyt w gminie był miarodajny dla praw i obowiązków, zamieszkanie i pobyt na połączonym z gminą obszarze dworskim uważa się jako zamieszkanie i pobyt na obszarze gminy, z którą obszar dworski został połączony.

Art. 4.

Celem przeprowadzenia zarządzeń zawartych w art. 2 ułoży Wydział Powiatowy w każdym powiecie po wysłuchaniu interesowanych gmin i posiadaczy obszarów dworskich generalny plan regulacyjny.

W planie tym należy uzasadnić poczynione propozycje przez podanie wszystkich miarodajnych okoliczności i dołączyć mapę całego powiatu, która uwidoczni projektowane zmiany i przeistoczenia obszarów dworskich i interesowanych gmin.

Wydział Powiatowy przedkłada sporządzony plan Radzie Wojewódzkiej.

Rada Wojewódzka bada i ustala przedłożony plan z potrzebnymi zmianami i oznacza czas jego wejścia w moc obowiązującą.

Art. 5.

Po ustaleniu planu przez Radę Wojewódzką przeprowadzi Wydział Powiatowy w drodze uchwały jako władza administracyjna I. instancji uporządkowanie wzajemnych stosunków intere-

sowanych gmin i obszarów dworskich. O ile strony interesowane zawarły pod tym względem umowę, Wydział Powiatowy może przy swej uchwale od tej umowy odstąpić tylko ze względu na dobro powszechne.

Art. 6.

Przy uporządkowaniu wymienionych w art. 5 wzajemnych stosunków należy wszystkie nieruchomości, uprawnienia, zakłady, urządzenia i t. p. służące takim celom publicznym, do których wypełniania gmina ustawowo jest zobowiązana, z reguły oddać gminie, przyczem posiadacz obszaru dworskiego otrzyma godziwe odszkodowanie za nakłady poczynione na stworzenie osobnych zakładów. O ile posiadacz obszaru dworskiego osiągał stąd dochody, przewyższające koszty utrzymania, można mu przyznać odpowiednie odszkodowanie. Gdyby zaś koszty utrzymania przewyższały dochody, to posiadacz obszaru dworskiego może być za zwolnienie go z tego ciężaru zobowiązany do zapłacenia gminie odpowiedniego równoważnika. Posiadacz obszaru dworskiego może też być zobowiązany do wypłacenia równoważnika gminie w tym wypadku, gdyby wogóle zaniechał stworzyć dla obszaru dworskiego zakłady i urządzeń leżących w interesie publicznym, do których stworzenia w jego miejsce gmina będzie obowiązana.

Należące do posiadacza obszaru dworskiego nieruchomości, uprawnienia, zakłady, urządzenia i t. p., które służą celom publicznym, do których

wypełniania gmina ustawowo nie jest zobowiązana, mogą być również oddane gminie. W tym wypadku należy przyznać posiadaczowi obszaru dworskiego odszkodowanie, które odpowiada wartości odstąpionego przedmiotu. Co do wysokości odszkodowania przysługuje stronom interesowanym przeciwko ostatecznej uchwale władz uchwalających w przeciągu jednego miesiąca prawo skargi w drodze zwykłego postępowania sądowego.

Art. 7.

Ostatecznie uchwały władz uchwalających mają moc obowiązującą na równi z wyrokami sądowymi. Władze uchwalające są upoważnione wystawiania poświadczeń w myśl art. 20 ustawy wykonawczej do ordynacji hipotecznej z dnia 26 września 1899 r.

Art. 8.

Po wejściu planu generalnego w moc obowiązującą przystępuje się zależnie od przeprowadzenia czynności przewidzianych w artykule 5 i 6 do zorganizowania nowo powstałych gmin podług poniżej podanych przepisów.

Art. 9.

W nowopowstałych gminach ustanawia się aż do przeprowadzenia wyborów i ukonstytuowania się reprezentacji gminnych komisaryczne zarządy i komisaryczne rady gminne.

Wybory do rady gminnej i zarządu powinny się przeprowadzić w jak najkrótszym czasie podług obowiązujących przepisów.*)

*) Ustawą zatwierdzającą niniejsze rozporządzenie skreślono przed ostatniem słowem „przepisów“ słowo „obecnie“.

Art. 10.

Komisaryczny zarząd jest kolegialny i składa się z sołtysa i 4 ławników. Zarządowi temu przekazuje się uprawnienia wymienione w § 89 ordynacji o gminach wiejskich z dnia 3 lipca 1891 r.

Liczba członków komisarycznej rady gminnej powinna wynosić, ileby wynosiła normalna liczba członków rady gminnej według dotychczasowej ustawy.

Członków komisarycznego zarządu i rady gminnej mianuje starosta po wysłuchaniu przedstawicieli ludności gminy.

Art. 11.

W gminach, do których przyłączono obszar dworski lub jego część, uzupełnia się komisarycznie zarząd względnie magistrat, oraz radę gminną względnie radę miejską o liczbę członków odpowiednią w stosunku do przyrostu ludności przyłączonego obszaru.

Art. 12.

Aż do zniesienia poszczególnego obszaru dworskiego obowiązują przepisy ordynacji o gminach wiejskich z dnia 3 lipca 1891 r. z tem:

1. że funkcje zarządu gminnego sprawuje przełożony obszar dworski,
2. że nie będą miały zastosowania te przepisy, których zastosowanie jest uzależnione od istnienia rady gminnej.

Art. 13.

Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Wojewodzie.

Art. 14.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

USTAWA

z dnia 10 lipca 1923 r.

w przedmiocie zniesienia obszarów dworskich na części górnośląskiej Województwa Śląskiego.

(Dz. U. Śl. nr. 29, poz. 161).

Art. 1.

Zatwierdza się rozporządzenie z dnia 13 lipca 1922 r. w sprawie zniesienia obszarów dworskich na części górnośląskiej Województwa Śląskiego (Dz. U. Śl. nr. 7, poz. 29) z następującą zmianą:

W artykule 9 ust. 2 skreśla się słowo: „obecnie“.

Art. 2.

Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Wojewodzie.

Art. 3.

Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Ordynacja miejska i wiejska

USTAWA

z dnia 3 października 1923 r.

**w przedmiocie zmiany ordynacji miejskiej z dnia
30 maja 1853 i ordynacji gmin wiejskich z 3 lipca
1891 r. (Dz. U. Śl. nr. 38, poz. 190.)**

Na mocy ustawy tej mógł Wojewoda Śląski za zgodą Rady Wojewódzkiej rozwiązywać rady miejskie i reprezentacje gminne. Ustawa weszła w życie dnia 25 października 1923 r., a straciła moc obowiązującą z dniem 31 grudnia 1924 r.

USTAWA

z dnia 6 lutego 1924 r.

**w przedmiocie zniesienia niektórych postanowień
pruskiej ustawy wojennej o uproszczeniu admini-
stracji z dnia 13 maja 1918 r. (G. S. str. 53).**

(Dz. U. Śl. nr. 5, poz. 17.)

Art. 1.

Znosi się postanowienia punktu 4. i 5. art. 2. pruskiej ustawy wojennej w przedmiocie uproszczenia administracji z dn. 13 maja 1918 r. (G. S.

str. 53), a równocześnie wchodzi w życie postanowienia §§ 50 i 51 ordynacji miejskiej z 30 maja 1853 r. w brzmieniu przed zmianą dokonaną ustawą z 13 maja 1918 r.

Art. 2.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. 3.

Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Wojewodzie.

USTAWA

z dnia 18 czerwca 1924 r.

**w przedmiocie mandatów ławników miejskich
i wiejskich.**

(Dz. U. Śl. nr. 16, poz. 67).

Ustawa ta uzupełnia ustawę poprzednią i z nią straciła moc obowiązującą.

USTAWA

z dnia 11 maja 1927 r.

w sprawie zmian ordynacji miejskiej z dnia 30 maja 1853 r. (Zb. u. pr. str. 261), ordynacji gmin wiejskich z dnia 3 lipca 1891 r. (Zb. u. pr. str. 233), oraz ustawy z dnia 1 sierpnia 1883 r. o właściwości władz administracyjnych i administracyjno-sądowych (Zb. u. pr. str. 237).

(Dz. U. Śl. nr. 13, poz. 26).

Art. 1.

§ 79 ordynacji miejskiej z dnia 30 maja 1853 r. (Zb. u. pr. str. 261) otrzymuje brzmienie następujące:

1. Wojewoda może za zgodą Rady Wojewódzkiej rozwiązać radę miejską. W orzeczeniu rozwiązującym radę miejską należy podać powody rozwiązania.
2. W miejsce rozwiązanej rady miejskiej wstępuje komisaryczna rada miejska. Przewodniczącego i jego zastępcę, oraz innych członków komisarycznej rady miejskiej mianuje i odwołuje Wojewoda za zgodą Rady Wojewódzkiej. Członkowie komisarycznej rady miejskiej muszą posiadać bierne prawo wyborcze do rady miejskiej w mieście, którego rada została rozwiązana. Komisaryczna rada miejska składa się:
 - a) w miastach wydzielonych z powiatu — z piętnastu,
 - b) w miastach o ludności powyżej 10.000 mieszkańców — z jedenastu,

- c) w miastach o ludności poniżej 10.000 mieszkańców — z siedmiu,
- d) w miastach, nie posiadających kolegiálnego zarządu gminnego (w miastach o systemie burmistrzowskim) — z czterech członków.

Komisaryczna rada miejska sprawuje swe czynności aż do ukonstytuowania się nowo wybranej rady miejskiej.

3. Nowe wybory do rady miejskiej należy zarządzić w terminie 6 miesięcy, licząc od dnia rozwiązania rady miejskiej.

Władza rozwiązująca może termin ten z ważnych powodów odroczyć.

Art. 2.

§ 142 ordynacji gmin wiejskich z dnia 3 lipca 1891 r. (Zb. u. pr. str. 253) otrzymuje brzmienie następujące:

1. Wojewoda może za zgodą Rady Wojewódzkiej rozwiązać radę gminną. W orzeczeniu, rozwiązującym radę gminną, należy podać powody rozwiązania.
2. W miejsce rozwiązanej rady gminnej wstępuje komisaryczna rada gminna. Członków komisarycznej rady gminnej mianuje i odwołuje Wojewoda za zgodą Rady Wojewódzkiej. Członkowie komisarycznej rady gminnej muszą posiadać bierne prawo wyborcze do rady gminnej w gminie, której rada została rozwiązana.

Komisaryczna rada gminna składa się:

- a) w gminach, w których ilość radnych gminnych wynosi najwyżej dwunastu — z czterech członków,
- b) w gminach, w których ilość radnych wynosi więcej, niż dwunastu — z siedmiu członków.

Komisaryczna rada gminna sprawuje swoje czynności aż do ukonstytuowania się nowo wybranej rady gminnej.

Przełożony gminy i ławnicy wybrani przez rozwiązana radę gminną stosownie do przepisów art. 59 i 60 ustawy z dnia 5 maja 1926 r.

25 października 1926 r. w przedmiocie ordynacji wyborczej dla gmin miejskich i wiejskich w górnośląskiej części Województwa Śląskiego (Dz. U. Śl. nr. 13, poz. 22) pełnią (Dz. U. Śl. nr. 24, poz. 41)

swe czynności nadal i po rozwiązaniu rady gminnej do czasu swego okresu urzędowania oznaczonego przez przepis § 75 niniejszej ordynacji.

3. Nowe wybory do rady gminnej należy zarządzić w terminie 6 miesięcy, licząc od dnia rozwiązania rady gminnej.

Władza rozwiązująca może termin ten z ważnych powodów odroczyć.

Art. 3.

Uchyła się postanowienia zawarte w punkcie 3 § 17 i w punkcie 3 § 33 ustawy z dnia 1 sierpnia

1883 r. o właściwości władz administracyjnych i administracyjno-sądowych (Zb. u. pr. str. 237).

Art. 4.

Ustawa niniejsza ma moc obowiązującą od dnia jej ogłoszenia.

Art. 5.

Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Wojewodzie.

ROZPORZĄDZENIE

z dnia 12 września 1922 r.

w przedmiocie zmian pewnych postanowień ordynacji miejskiej z dnia 31 maja 1853 r.

(Dz. U. Śl. nr. 22, poz. 73.)

Powyższe rozporządzenie zostało przedłożone do zatwierdzenia na pierwszym posiedzeniu pierwszego Sejmu Śląskiego.

Na mocy ustępu 3 artykułu 40 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. U. R. P. z 1920 r. nr. 73, poz. 497), uzupełnionego ustawą z dnia 30 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. z 1921 roku nr. 69, poz. 449) oraz na mocy art. 4 ustęp 2 tejże Ustawy Konstytucyjnej postanawiam w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką co następuje:

Art. 1.

Paragraf 2 Ordynacji miejskiej z dnia 31 maja 1853 r. (G. S. str. 261) zmienia się w następujący sposób:

1. Ustęp trzeci powyższego paragrafu otrzymuje następujące brzmienie:

W razie zgody interesowanych stron może Wojewoda zarządzić połączenie wiejskiego obwodu gminnego z gminą miejską, po wysłuchaniu interesowanych gmin jakoteż sejmiku powiatowego i Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego. Aż do zebrania się sejmiku powiatowego wykonuje jego obowiązki i prawa komisaryczny wydział powiatowy.

W razie braku porozumienia interesowanych stron należy na wypadek gdyby tego interes publiczny wymagał, zastąpić ich zgodę uchwałą Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, po poprzednim zasięgnięciu opinii sejmiku powiatowego. Przeciw uchwale Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego przysługuje zażalenie do Rady Wojewódzkiej. Uchwała Rady Wojewódzkiej jest ostateczna.

2. Ustęp czwarty powyższego paragrafu otrzymuje następujące brzmienie:

Odlączenie poszczególnych części od gminy miejskiej i połączenie ich ze sąsiednimi gminami wiejskimi, jak również odlączenie poszczególnych części należących do gmin wiejskich i połączenie ich z obszarem miejskim może nastąpić uchwałą Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego po zaciągnięciu opinii sejmiku powiatowego, jeśli zgadzają się na to reprezentacje interesowanych gmin jak również właściciele odnośnych gruntów lub jeśli w razie sprzeciwu stron interesowanych wymaga tego interes publiczny.

Przeciw uchwale Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego przysługuje zażalenie do Rady Wojewódzkiej. Uchwała Rady Wojewódzkiej jest ostateczna.

3. W ustępie szóstym powyższego paragrafu skreśla się pierwsze zdanie zaczynające się od słów „w powyżej wymienionych wypadkach“.

4. Do powyższego paragrafu dodaje się następujący ustęp końcowy:

W sprawie zniesienia obszarów dworskich w części górnośląskiej Województwa Śląskiego obowiązuje rozporządzenie z dnia 13 lipca 1922 r. (Dz. Ust. Śl. nr. 7, poz. 29).

Ostateczne uchwały w myśl art. 5 i 6 powyższego rozporządzenia wydaje Wojewódzki Sąd Administracyjny. W wypadkach przewidzianych tem rozporządzeniem przysługuje przeciw jego uchwałom stronom interesowanym w przeciągu miesiąca prawo skargi w drodze zwykłego postępowania sądowego.

Art. 2.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

ROZPORZĄDZENIE

z dnia 12 września 1922 r.

w przedmiocie zmiany pewnych postanowień
Ordynacji wiejskiej z dnia 3 lipca 1891 r.

(Dz. U. Śl. nr. 22, poz. 74.)

Powyższe rozporządzenie zostało przedłożone do zatwierdzenia na pierwszym posiedzeniu pierwszego Sejmiku Śląskiego.

Na mocy ustępu 3 art. 40 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. Ust. R. P. z 1920 r. nr. 73, poz. 497), uzupełnionego ustawą z dnia 30 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. z 1921 r. nr. 69, poz. 449) oraz na mocy art. 4 ustęp 2 tejże Ustawy Konstytucyjnej postanawiam co następuje:

Art. 1.

Paragraf 2 ordynacji wiejskiej z dnia 3 lipca 1891 r. (G. S. str. 233) zmienia się w następujący sposób:

1. Słowa: „zezwolenie względnie zarządzenie Króla“ zmienia się na słowa: „zarządzenie Wojewody“.

2. W punkcie 3 skreśla się zdanie czwarte i piąte.

3. W punkcie 4 skreśla się w zdaniu drugim słowa: „a przeciw uchwale Rady Prowincjonalnej przysługuje naczelnemu prezesowi dalsze zażalenie do Ministerstwa w myśl postanowień nr. 3“.

Art. 2.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

USTAWA z dnia 21 czerwca 1923 r.

**w przedmiocie zmian niektórych postanowień
ustaw gminnych w cieszyńskiej części Woje-
wództwa.**

(Dz. U. Śl. nr. 25, poz. 144.)

Art. 1.

Ustęp przedostatni art. XV. państwowej usta-
wy gminnej z 5 marca 1862 r. (Dz. U. p. austr.
nr. 18) otrzymuje brzmienie następujące:

Do zaprowadzenia nowych podatków i opłat,
nie należących do kategorii powyższych dodat-
ków do podatków, również jak do podwyższenia
już istniejących podatków i opłat tego rodzaju
potrzeba zezwolenia Rady Wojewódzkiej.

Art. 2.

§ 79 ordynacji gminnej dla Śląska Cieszyńskie-
go z 15 listopada 1863 r. (Śląski Dz. Ust. i Rozp.
nr. 17) otrzymuje brzmienie następujące:

Do zaprowadzenia nowych podatków i opłat,
nie należących do kategorii dodatków do podat-
ków bezpośrednich lub do podatku konsumcyjne-
go jakoteż do podwyższenia istniejących już tego
rodzaju podatków i opłat, potrzeba zezwolenia
Rady Wojewódzkiej. (Art XV. ustawy z 5 marca
1862 r.)

Art. 3.

Ostatnie zdanie przedostatniego ustępu i ustęp
ostatni § 39 ordynacji gminnej dla miasta Bielska

z 8-go grudnia 1869 r. (Dz. Ust. i Rozp. nr. 3) otrzymuje brzmienie następujące:

Do zaprowadzenia nowych podatków i opłat, nie należących do kategorii powyższych podatków, jakoteż do podwyższenia istniejących już podatków i opłat tego rodzaju potrzeba zezwolenia Rady Wojewódzkiej (art. XV. ustawy z 5 marca 1862 r).

Ażeby tego rodzaju wnioszek mógł być przedstawiony Radzie Wojewódzkiej, musi być przedmiotem obrad rady gminnej na posiedzeniu, na którem jest obecnych przynajmniej dwie trzecie członków i musi być przyjęty absolutną większością rady gminnej.

Art. 4.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. 5.

Wykonanie ustawy porucza się Wojewodzie.

Ordynacja wyborcza

USTAWA

z dnia 5 maja 1926 r.

**w przedmiocie ordynacji wyborczej dla gmin
miejskich i wiejskich w górnośląskiej części
Województwa Śląskiego.**

(Dz. Ust. Śl. nr. 13, poz. 22.)

Ustawa jest podana z uzupełnieniami ustawy z dnia 29 października 1926 r. (Dz. U. Śl. nr. 24, poz. 41) i z uwzględnieniem sprostowań Dz. U. Śl. Dodatek do nr. 13 z dnia 31 maja 1926 r.

I.

Prawo wyboru i wybieralności.

Art. 1.

Wymogi prawa wybierania.

Prawo wyboru przysługuje wszystkim obywatelom Rzeczypospolitej Polskiej obojga płci, którzy w dniu wyłożenia list wyborczych:

- a) skończyli 25. rok życia,
- b) w danej gminie mieszkają conajmniej 6 miesięcy,
- c) są w posiadaniu honorowych praw obywatelskich, o ile niniejszą ustawą od wykonania wyboru wyraźnie nie są wyłączeni lub wykluczeni.

Stałe zamieszkanie w danej gminie nie należy uważać za przerwane, jeżeli ktoś czasowo oddali

się z niego i o ile z bliższej okoliczności nie wynika, że zamierzał istotnie zmienić swoje miejsce zamieszkania.

Art. 2.

Wyjątki w prawie wybierania.

Prawo wyboru i wybieralności nie przysługuje osobom wojskowym, znajdującym się w stałej lub czasowej czynnej służbie, nie wyłączając czasowo urlopowanych.

Jednak prawo wybieralności nie jest ograniczonem odnośnie do członków armji, którzy stojąc poza służbą prezencyjną, pełnią w myśl ustaw o służbie wojskowej chwilowo czynną służbę wskutek powołania na ćwiczenia celem wyszkolenia.

Art. 3.

Prawo wybieralności osób, zamieszkałych w kilku gminach.

Każdy obywatel może tylko osobiście i w jednej gminie wykonywać prawo wyboru, chociażby nawet i w kilku gminach posiadał miejsce zamieszkania.

Art. 4.

Wykluczenie od prawa wybierania.

Prawo wybierania nie przysługuje:

1. pozbawionym całkowicie lub częściowo własnowolności, tudzież upadłym dłużnikom w czasie trwania tego stanu;

2. pozbawionym z mocy orzeczenia sądowego władzy ojcowskiej, względnie rodzicielskiej w czasie trwania tego stanu;
3. prawomocnie skazanym wyrokiem sądowym, jeśli zarazem orzeczono oddanie, względnie dopuszczalność oddania pod dozór policyjny lub do domu pracy — na czas trwania dozoru lub pobytu w domu pracy, w każdym razie przez lat 3 po prawomocności wyroku, o ile w myśl innych przepisów pozbawienie praw wyborczych nie rozciąga się na dłuższy czas;
4. nadto odnośnie do obywateli, pochodzących z górnośląskiej części Województwa, z byłej dzielnicy pruskiej i z Rzeszy Niemieckiej;
 - a) pozbawionym prawomocnym wyrokiem sądowym obywatelskich praw honorowych, a to na czas trwania tego stanu;
 - b) prawomocnie skazanym za kradzież i prze-niewierzenie (cz. 2. rozdz. 19. kodeksu karnego, obowiązującego w b. Dz. Pruskiej), oszustwo i nieuczciwość (cz. 2. rozdz. XXII. kodeksu), lichwiarski wy-zysk, kuplerstwo, tudzież zbrodnie i wy-stępki, odnoszące się do wykonywania praw obywatelskich (cz. 2. rozdz. V. ko-deksu), a to w braku innych przepisów prawnych na przeciąg lat 3 po odcierpie-niu kary;
5. odnośnie do b. dzielnicy austriacko-węgier-skiej prawomocnie skazanym:
 - a) za zbrodnie przewidziane w austriackiej ustawie karnej, tudzież za przekroczenie

- kradzieży, sprzeniewierzenia i uczestnictwa w tychże, oszustwa i kuplerstwa (§§ 460, 461, 463, 464, 512 ustawy karnej);
- b) za przestępstwa przewidziane w § 1 ustawy z dnia 28 maja 1881 r. o środkach zaradczych przeciw nierzetelnemu postępowaniu w czynnościach kredytowych (Dz. P. P. nr. 47), względnie w §§ 2, 3 i 4 ces. rozp. z dnia 12 października 1914 r. (Dz. P. P. nr. 275);
- c) za przestępstwa przewidziane w § 1 ustawy z dnia 25 maja 1883 r. o przepisach karnych przeciwko udaremnieniu egzekucji (Dz. P. P. nr. 78);
- d) za przekroczenia przewidziane w §§ 1, 2, 3, 4 i 5 ustawy z dnia 24 maja 1885 r., zawierającej postanowienia karne o dopuszczalności osadzenia w domach pracy przymusowej lub w zakładach poprawczych (Dz. P. P. nr. 89);
- e) za przekroczenia przewidziane w § 1 ustawy z dnia 19 lipca 1877 r., zawierającej przepisy, mające na celu położenie tamy opilstwu (Dz. P. P. nr. 67) i w §§ 523 i 524 ustawy karnej, jeśli orzeczono karę aresztu;
- f) za przestępstwa przewidziane w §§ 66 do 69 ustawy z dnia 5 lipca 1912 r. w przedmiocie wprowadzenia nowej ustawy o sile zbrojnej (Dz. P. P. nr. 128), o ile przestępstwo popełniono przeciwko polskiej sile zbrojnej;

- g) za przestępstwa przewidziane w ustawie z dnia 2 lipca 1920 r., o zwalczaniu lichwy wojennej (Dz. P. P. nr. 67, poz. 449), względnie poprzednio obowiązujących w tym przedmiocie przepisach, jeśli ze skazaniem łączą się te same skutki, co ze skazaniem za przekroczenia oszustwa;
- h) za występki przewidziane w ustawie z dnia 26 stycznia 1907 r., w przedmiocie postanowień karnych, mających na celu ochronę wyborów (Dz. P. P. nr. 18), a to na czas określony w § 14 tejże ustawy;
- i) za przestępstwa przewidziane w §§ 11, 18 i 19 ustawy z dnia 16 stycznia 1896 r. o kupczeniu żywnością i niektórymi przedmiotami użytkowemi (Dz. P. P. nr. 89 z r. 1897);

pozbawienie prawa wybierania, o ile skutków karno-sądowych skazania nie uchylono wcześniej, ustaje przy zbrodniach wymienionych w § 6 ustępach 1—10 ustawy z dnia 15 listopada 1867 r. (Dz. P. P. nr. 131) z chwilą odbycia kary przy zbrodniach, za które orzeczono kary co najmniej 5 letniego pozbawienia wolności — po 10 latach po odbyciu kary, przy innych zbrodniach — po latach 5 po odbyciu kary, zaś przy występkach i przekroczeniach — po upływie 3 lat po odbyciu kary.

6. Odnośnie do b. Dzielnicy rosyjskiej prawomocnie skazanym:

- a) za zbrodnie, tudzież na kary, z którymi łączy się pozbawienie lub ograniczenie praw (art. 25—30 K. k.), tudzież pozbawionym praw w myśl kodeksu kar głównych i poprawczych;
- b) za przestępstwa wymienione w art. 79 cz. 2, 149, 158 do 160, 168 cz. 2 ust. 2, 212 cz. 2, 274—276, 277 cz. 2, 279, 280 cz. 2, 283, 351, 352, 420 ust. 2, 427—429, 430 cz. 1, 431, 432, 433 cz. 2, 434, 435 cz. 2, 438—441, 442 cz. 3, 443 cz. 3, 445, 446, 466, 500 cz. 1 ust. 2, 502 cz. 2, 505 cz. 1, 515—521, 524—527, 529, 574 cz. 1 i 2, 575, 578, 580, 599, 600, 601, 602, 607—619, 620 cz. 3, 657, 658, 665, 673 cz. 2 i 674 kodeksu karnego z r. 1903 bez względu na wymiar orzeczonej kary;
- c) za przestępstwa wymienione w art. 284 cz. 2, 285 cz. 2, 289 kodeksu karnego z r. 1903, jeżeli orzeczono jako karę główną co najmniej karę pozbawienia wolności;
- d) za przestępstwa wymienione w art. 551, 552 cz. 1, 2 i 3 i 556—559 kodeksu karnego z r. 1903, jeżeli orzeczono jako karę główną przynajmniej karę 3 miesięcznego więzienia;
- e) za przestępstwa przewidziane w cz. XXXII, XXXIII i XXXVI kodeksu karnego z r. 1903, jeżeli ustawa przewiduje karę więzienia lub karę surowszą;

- f) za przestępstwa przewidziane w cz. IV i XXXVII K. k. z r. 1903, jeśli ustawa przewiduje karę więzienia, zastępującego dom poprawy;
 - g) za przestępstwa, przewidziane w ustawie z dnia 20 lutego 1920 r. w przedmiocie kar za pogwałcenie przepisów, dotyczących powszechnego obowiązku służby wojskowej (Dz. U. R. P. nr. 20, poz. 104), jeżeli wymierzono karę więzienia;
 - h) za występki przewidziane w dekreście z dnia 8 stycznia 1919 r. o postanowieniach karnych za przeciwdziałanie wyborom do Sejmu i wykonywaniu obowiązków poselskich (Dz. P. P. nr. 5, poz. 906), jeżeli wymierzono karę pozbawienia wolności;
 - i) za przestępstwa, polegające na lichwiarskim wyzysku: pozbawienie prawa wybierania rozciąga się na czas trwania skutków przewidzianych w art. 25—30 K. k., a zresztą ustaje z upływem lat 3 po odbyciu kary, o ile przepis szczególny nie zawiera innego postanowienia.
7. Prawomocnie skazanym przez Sądy Wojskowe za przestępstwa pospolite, wyszczególnione powyżej w ustępach 4, 5 i 6, oraz za przestępstwa wojskowe, jeśli orzeczono utratę praw obywatelskich honorowych, lub postąpiono w myśl art. 23, 24, 42 i 43 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 r., w przedmiocie wprowadzenia w życie woj-

skowego Kodeksu karnego (Dz. U. R. P. nr. 59, poz. 369).

Jeżeli jakikolwiek z wyżej wymienionych wypadków zajdzie, lub ujawniony zostanie już po upływie terminu do wnoszenia reklamacji a Komisji Wyborczej zostanie w tym względzie przedłożony urzędowy dowód, nie może już dana osoba wykonywać prawa wyborczego, pomimo wpisania jej do listy wyborczej.

To samo odnosi się do takiego wypadku, jeżeli dana osoba utraciła później obywatelstwo państwowe, lub jeżeli zostanie wykazane, że w myśl art. 2 niniejszej ustawy jest wyłączoną od wykonywania prawa wyboru.

Art. 5.

Prawo wybieralności.

Do Rady Gminnej i do Komisji gminnych mogą być wybrane tylko osoby, które posiadają prawo wybierania, ukończony 30 rok życia, które mieszkają w gminie od roku przed dniem wyboru, a wyraźnie od prawa wybieralności nie są wyłączone lub wykluczone.

Do Komisji gminnych mogą być wybrane także osoby, nie będące członkami Rady Gminnej.

Art. 6.

Wyjątki w prawie wybieralności.

Do Rady Gminnej nie mogą być wybieranymi osoby pozostające w stosunku służbowym do gminy.

Art. 7.

Pokrewieństwo i powinowactwo.

Równocześnie nie mogą być członkami przełożeństwa gminnego lub tej samej Komisji gminnej:

1. małżonkowie,
2. rodzice i dzieci, własne i przybrane,
3. teść lub teściowa z zięciem lub synową,
4. rodzeństwo (bracia i siostry),
5. małżonek z rodzeństwem drugiego małżonka.

Jeżeli tutaj wymienione osoby wybrane zostały wbrew powyższym postanowieniom lub taki stosunek później zaistnieje, a jedna z dotyczących osób w przeciągu 3 dni nie zrzeknie się mandatu, wtedy młodsza strona traci swoje członkostwo w przełożeństwie gminnem lub odnośnej komisji; w razie równości wieku rozstrzyga los.

Art. 8.

Ulgi dla wyborców.

Służbodawca jest zobowiązany służbę w dzień wyborów tak urządzić, ażeby pozostający w służbie mogli uczestniczyć w wyborach.

Obowiązek wykonania prawa wybierania.*)

Art. 8a.

Każdy wyborca, wpisany do listy wyborczej stosownie do przepisów niniejszej ustawy, za-

*) Cały tytuł: „Obowiązek wykonania prawa wybierania” wraz z art. 8a i 8b wprowadza ustawa z dnia 29 października 1926 r. (Dz. U. Śl. nr. 24, poz. 41).

wartych w rozdziale III (art. 12—18), jest obowiązany stawić się w dniu wyborów w godzinach, ustalonych do głosowania przed właściwą komisją wyborczą i oddać swoją kartkę wyborczą w sposób, przepisany w art. 37.

Art. 8b.

Za powód, usprawiedliwiający niespełnienie obowiązku prawa wybierania, uznać należy w szczególności jedną z następujących przyczyn:

1. chorobę lub ułomność wyborcy, uniemożliwiającą lub w znacznym stopniu utrudniającą mu jawienie się przed komisją wyborczą,
2. ukończenie 70 roku życia przez wyborcę,
3. przeszkodę, wynikającą z obowiązków, związanych z urzędem publicznym, sprawowanym przez wyborcę.

Istnienie okoliczności, usprawiedliwiającej niespełnienie obowiązku wykonania prawa wyborczego, należy udowodnić przez złożenie odpowiednich dowodów pisemnych lub wykazać w inny wiarogodny sposób.

Art. 9.

Obowiązek przyjęcia wyboru.

Każdy wyborca jest zobowiązany do przyjęcia wyboru na członka Rady Gminnej, przełożenstwa gminnego lub Komisji gminnej.

Od tego obowiązku mogą być zwolnione na ich wniosek:

1. kobiety,
2. osoby, które przekroczyły 60 rok życia,
3. osoby, które przez całe dwa ostatnie okresy wyborcze były członkami Rady Gminnej,
4. osoby, które świadectwem urzędowego lekarza udowodnią poważną chorobę lub ujemność cielesną,
5. osoby, które z powodu swego zawodu często lub dłużej przebywają poza gminą,
6. osoby, które z powodu swego zawodu doznałyby przeszkody w sprawowaniu urzędu,
7. wybrani członkowie ciał ustawodawczych.

Zwolnienie od członkostwa w radzie lub przełożeniu gminnem w ciągu okresu wyborczego następuje w punktach 1, 2, 3, 4 i 7 przez przyjęcie wniosku przez Radę Gminną w punktach 5 i 6, jakoteż w innych nieprzewidzianych wypadkach przez wyrażenie zgody większości członków Rady Gminnej.

II.

Ilość członków Rady Gminnej i Zarządu Gminnego.

Art. 10.

Co do liczby członków Rady Gminnej i Zarządu Gminnego obowiązują przepisy §§ 12 i 29 regulaminu miejskiego z dnia 30 maja 1853 r. (Zb. ust. pr. str. 261), względnie §§ 49 i 74 regulaminu gmin wiejskich z dnia 3 lipca 1891 r. (Zb. ust. pr. str. 233).

Art. 11.

Okres wyborczy.

Rada Gminna będzie wybierana przy pierwszych na podstawie niniejszej ordynacji wyborczej dokonanych wyborach na trzechletni, później na okres czteroletni, licząc od dnia, w którym wybór Rady Gminnej stał się prawomocnym.

Rada Gminna pełni atoli po upływie tego czasu swoje obowiązki służbowe aż do objęcia urzędowania przez nowo wybraną Radę Gminną, wyjąwszy wypadek wcześniejszego rozwiązania jej.

Komisaryczne Rady Miejskie ustanowione na mocy § 79 ordynacji miejskiej z dnia 30 maja 1853 r. w brzmieniu nadanem przez ustawę z dnia 3 października 1923 r. (Dz. U. Śl. nr. 38, poz. 190) oraz dotychczasowe Rady Gminne, pochodzące z wyborów, sprawują swe czynności urzędowe aż do ukonstytuowania się rad miejskich, wybranych na podstawie niniejszej ustawy.*)

*) Ustęp 3 artykułu 11 jest podany w brzmieniu ustawy z dnia 29 października 1926 r. (Dz. U. Śl. nr. 24, poz. 41).

III.

Rozpisanie i przygotowanie wyborów.

Art. 12.

Listy wyborcze.

Przełożony gminy jest obowiązany do zestawienia listy wyborczej w podwójnym wygotowaniu, zawierającej spis wszystkich w myśl po-

wyższych postanowień uprawnionych do wyboru osób w czasie ustanowionym przez Władzę Nadzorczą.

Gminy do 4000 mieszkańców tworzą tylko jeden okręg wyborczy; dla gminy takiej wygotowuje się jedną listę wyborczą, obejmującą całą gminę.

Gminy ponad 4000 mieszkańców rozdziela przelożony gminy na dwa lub więcej okręgów wyborczych.

Dla każdego okręgu wyborczego należy wygotować, osobną listę wyborczą.

Listy wyborcze w gminach ponad 5000 mieszkańców z reguły należy wygotować, według alfabetycznego porządku ulic i placów odnośnego okręgu wyborczego, odnośnie do każdej ulicy i placów według liczb porządkowych poszczególnych domów, w każdym domu według porządku alfabetycznego wyborców.

W mniejszych gminach można listy wyborcze na zarządzenie przelożonego gminy zestawieć według liczb spisanych domów, począwszy od najmniejszej liczby, a w każdym domu według alfabetycznego porządku wyborców.

Wyborcy winni być wciągnięci z oznaczeniem imienia i nazwiska, datą urodzenia, stanu zamieszkania, a w razie potrzeby z dodaniem bliższych określeń.

Art. 13.

Sporządzenie odbitek list wyborczych.

Natychmiast po rozpoczęciu prac około ułożenia list wyborczych powinien przelożony gmi-

ny ogłosić w sposób używany w danej gminie, że każdemu w przeciągu 8 dni od dnia ogłoszenia przysługuje prawo zażądania wydania mu na jego koszt sporządzonego odpisu list wyborczych. Wydawanie odpisów zaczyna się od dnia wnoszenia reklamacyj.

Zamówienie odpisu list wyborczych zobowiązuje do ponoszenia kosztów wygotowania tegoż.

Przełożony gminy powinien się na czas postarać o sporządzenie potrzebnej ilości odpisów.

Art. 14.

Ogłoszenie wyłożenia list wyborczych, przedłożenie list kandydatów, list połączonych i wnioski co do Komisji Wyborczej.

Przełożony gminy powinien obie listy wyborcze w gminie względnie w danym okręgu wyborczym przez dni 14 wyłożyć do publicznego wglądu.

Równocześnie z wyłożeniem list wyborczych należy przez publiczne ogłoszenie podać do powszechnej wiadomości, że listy wyborcze są przez 14 dni wyłożone do publicznego wglądu, w którym to czasie mogą być wniesione zarzuty przeciwko tymże.

W ogłoszeniach tych powinien być oprócz tego dokładnie oznaczony dzień początkowy i końcowy tego terminu, jakoteż miejsce i godziny, w ciągu których można wglądać do list i wnosić zarzuty.

W ogłoszeniu tem należy równocześnie podać do ogólnej wiadomości termin przedłożenia list

kandydatów z oznaczeniem dnia kalendarzowego (art. 20), dalej postanowienia co do formy i sposobu wygotowania list kandydatów (art. 21), termin wnoszenia połączonych list (art. 26) i termin zamianowania członków Komisji Wyborczej.

Ogłoszenie powyższe musi być aż do 8 dnia przed wyborami wywieszone.

W gminach ponad 5000 mieszkańców muszą być listy wyłożone codziennie bez przerwy co najmniej przez 7 godzin, a w innych gminach codziennie przynajmniej przez 4 godziny.

Każdy może wglądać do listy wyborczej, poczynić sobie odpisy i wyciągi, o ile drugim osobom przez to nie uniemożliwi skorzystania z tego samego prawa.

Art. 15.

Zarzuty przeciwko listom wyborczym.

Protest przeciwko wyłożonym listom wyborczym należy w czasie oznaczonym w art. 14 wnosić pisemnie do Urzędu Gminnego. Niepiśmienne osoby mogą też swoje zarzuty podać ustnie w Urzędzie Gminnym, który jest zobowiązany je zaprotokółować.

Prawo wnoszenia protestu przysługuje tym osobom, które już są do listy wyborczej wpisane, albo też o wpisanie do tychże się starają.

Protest może być uczyniony, jeśli jakaś osoba nieprawnie wpisano do listy wyborczej, jeżeli uprawnioną osobę do wyboru ominięto, albo też któryś z wyborców mylnie został oznaczony.

Protest musi być wniesiony osobno co do każdej osoby, nieodpowiadające temu postanowieniu zarzuty należy zwrócić celem ich sprostowania.

Strona, wnosząca zarzut, jest zobowiązana wskazać fakta, zarzut uzasadniające i w miarę możliwości uprawdopodobnić prawdziwość tych faktów.

Protest przeciwko wpisaniu wyborcy do listy wyborczej należy temuż natychmiast podać do wiadomości z nadmienieniem, że w tej sprawie może w ciągu 24 godzin wnieść do Urzędu Gminnego pisemnie lub jeżeli nie umie pisać, ustnie, swoje wyjaśnienie.

Art. 16.

Komisja reklamacyjna.

O zarzutach rozstrzyga Komisja, składająca się z przełożonego gminy, względnie zastępcy przez niego zamianowanego, jako przewodniczącego i najmniej z czterech, a najwyżej z 6 członków, posiadających prawo wyboru w gminie, wybranych przez Radę Gminną, względnie w razie jej rozwiązania, przez organ sprawujący jej funkcje przy uwzględnieniu w gminie istniejących zorganizowanych stronnictw politycznych.

Do prawomocności uchwał Komisji jest potrzebna obecność przewodniczącego i co najmniej połowy jej członków; uchwały zapadają bezwzględną większością głosów, a w razie równości rozstrzyga przewodniczący, który pozatem nie głosuje.

Dla każdego okręgu wyborczego należy ustanowić osobną komisję. Urząd Gminny jest obowiązany do przeprowadzenia potrzebnych dochodzeń zażądanych przez komisję.

Art. 17.

Postępowanie przy wniesieniu protestu.

Na podstawie swego orzeczenia zarządza Komisja natychmiastowe sprostowanie przez Urząd Gminny w obu listach wyborczych. Równocześnie zaś winien Urząd Gminny powiadomić o tem tak stronę wnoszącą zarzut, jak i osobę, o której wpisanie do listy wyborczej chodzi.

Każda uprawniona do protestu osoba może się odwołać przeciwko rozstrzygnięciu Komisji do Władzy Nadzorczej.

Odwołanie może być wniesione do Urzędu Gminnego w przeciągu dni 3 od dnia zawiadomienia, a jeżeli wnoszący odwołanie w myśl postanowień tego paragrafu nie mógł być zawiadomiony, wtedy, licząc od dnia, w którym zostało wpisane rozstrzygnięcie Komisji do listy wyborczej.

W tym celu pozostają listy wyborcze wyłożone aż do upływu czasu do odwołania.

Przełożony gminy jest obowiązany odwołanie wraz z przynależnymi aktami zaraz przedłożyć Władzy Nadzorczej.

Po upływie terminu do odwołania należy wniesione odwołanie odrzucić jako spóźnione. Władza Nadzorcza powinna po przeprowadzeniu ewentualnie potrzebnych dochodzeń za-

łatwić jaknajśpieszniej nadesłane odwołania i o rozstrzygnięciu powiadomić Urząd Gminny celem ewentualnego sprostowania listy wyborczej, stronę wnoszącą protest i wyborcę, którego zarzut dotyczy.

Rozstrzygnięcie Władzy Nadzorczej jest ostateczne.

Art. 18.

Dodatkowe wyłożenie list wyborczych.

W listach wyborczych ustalonych na podstawie wyniku postępowania reklamacyjnego, nie może nikt wprowadzić żadnych zmian, wyjąwszy w wypadku przewidzianym w dwóch ostatnich ustępach art. 4.

Równocześnie ustalone listy wyborcze należy ponownie przez 8 dni aż do dnia wyborów wyłożyć do publicznego wglądu.

Oдноśnie do prawa wglądu do list wyborczych, sporządzenia odpisów, jakoteż i godzin, w których listy wyborcze powinny być wyłożone, obowiązują analogicznie postanowienia art. 14.

Art. 19.

System wyborczy.

Wybór Rady Gminnej odbywa się we wszystkich gminach na zasadzie systemu stosunkowości.

Art. 20.

Listy kandydatów.

Najpóźniej 14 dni przed dniem wyborów do godz. 12 w południe powinny grupy wyborcze

(stronnictwa) przedłożyć Urzędowi Gminnemu swoje listy kandydatów w podwójnem wygotowaniu. Urząd Gminny jest obowiązany do poświadczenia wręczającemu listę czasu jej wniesienia. Wnoszący podanie jest uprawniony do przedłożenia odpisu listy kandydatów, którego zgodność z wniesioną listą kandydatów powinien Urząd Gminny potwierdzić.

Lista kandydatów musi być podpisaną w gminach do 1000 mieszkańców najmniej przez 10, w gminach do 2000 mieszkańców najmniej przez 30, w gminach do 5000 mieszkańców najmniej przez 30, w gminach ponad 5000 mieszkańców conajmniej przez 50, w listach wyborczych wpisanych wyborców. Zawsze atoli musi liczba podpisów wynosić conajmniej tyle, ile liczba kandydatów.

Zgon, odwołanie podpisu lub utrata prawa wyborczego któregoś z podpisanych nie wpływa na ważność listy.

Art. 21.

Treść listy kandydatów.

Lista kandydata musi zawierać:

1. oznaczenie grupy wyborczej (stronnictwa);
2. spis kandydatów, których liczba może atoli być najwyżej o połowę większą, jak liczba członków wybieranych do reprezentacji gminnej. Ułamki należy zaokrąglić do następnej liczby całej. Kolejność każdego kandydata należy uwidocznic cyframi;

3. oznaczenie pełnomocnika grupy wyborczej tj. osoby, zastępującej daną grupę i jego zastępcy. Jeżeli nie są oznaczeni, wtedy pierwszego podpisanego należy uważać za pełnomocnionego, a drugiego za jego zastępcę.

Prawo zastępstwa grupy wyborczej (listy kandydatów) zachowuje swoją ważność i na wypadek skreślenia pełnomocnionego z listy wyborczej lub utraty przez tegoż prawa wyboru.

Do listy kandydatów należy dołączyć piśmienne, własnoręcznie podpisane oświadczenie wszystkich kandydatów, że kandydaturę przyjmują i że z ich zgodą nie są wpisani na inną listę kandydatów.

Art. 22.

Postępowanie z listami kandydatów.

Urząd Gminny zaopatrza listy kandydatów liczbami porządkowymi w kolejnem następstwie ich wniesienia. Żadna lista nie może być oznaczoną liczbą 9.

Jeżeli który z kandydatów jest umieszczony na więcej listach, wtedy powinien się go przelozony gminy zapytać, którą kandydaturę przyjmuje. Jeżeli w ciągu 48 godzin ten nie odpowie, skreśla go Urząd Gminny przy sprostowaniu listy kandydatów z tej listy, co do której nie dołączono jego własnoręcznie potwierdzonej zgody na przyjęcie kandydatury; w innym razie skreśli się go w później wniesionej liście.

Art. 23.

Sprostowanie list kandydatów.

Jeżeli lista kandydatów wykazuje braki normalne, np. niedostateczna liczba podpisów lub kolejność kandydatów nie jest oznaczona, albo oznaczenie grupy jest sporne lub też zachodzi brak oświadczenia kandydatów, wtedy powinien Urząd Gminny wezwać pełnomocnika do sprostowania listy kandydatów w przeciągu 24 godzin.

Jeżeli więcej list kandydatów jednakowo lub trudno do odróżnienia grup oznaczono, w takim razie wzywa Urząd Gminny upoważnionych dotychczas list kandydatów do sprostowania oznaczenia grupy w przeciągu 4 godzin. W razie nieuczynienia tego, rozstrzyga Urząd Gminny.

Jeżeli lista kandydatów nie posiada oznaczenia żadnej grupy, wtedy oznacza je Urząd Gminny imieniem upoważnionego.

Lista kandydatów, która także i po ukończeniu tego postępowania, nie posiada wymaganej liczby podpisów, jest nieważna, jak również głosy, które mimo tego na nią były oddane. Urząd Gminny rozstrzyga o tem ostatecznie z zastrzeżeniem zarzutów wniesionych przeciwko wyborcom.

Art. 24.

Zmiany w listach kandydatów.

Jeżeli który z kandydatów ustąpi, umrze, utraci prawo wybieralności lub zostanie wykre-

ślony, może upoważniony danej grupy uzupełnić listę kandydatów przez podanie innego kandydata, co musi być uczynione najmniej do 10 dni przed wyborami.

Po ostatecznem ustaleniu list kandydatów, t. j. 10 dni przed wyborami, nie wolno już w listach kandydatów czynić żadnych zmian.

Art. 25.

Ogłoszenie list kandydatów.

Conajmniej 8 dni przed dniem wyborów powinien przełożony gminy wywiesić w lokalach, w których listy wyborcze do wglądnięcia są wyłożone, wszystkie ważne listy kandydatów z wyraźnem oznaczeniem i porządkowego wniesienia w myśl art. 22 niniejszej ustawy, jakoteż z dokładnem wyszczególnieniem grupy wyborczej i wszystkich kandydatów.

Równocześnie powinien Urząd Gminny listy kandydatów, odpowiadające powyższym postanowieniom, ogłosić w sposób używany w danej gminie (wywieszenie do publicznej wiadomości).

Ogłoszenie list kandydatów przez Urząd Gminny powinno być uskutecznione dla wszystkich grup wyborczych w jednaki sposób. Poszczególne grupy wyborcze mogą w dowolny sposób rozpowszechnić swoje listy kandydatów.

Art. 26.

Połączenie (wspólne) listy kandydatów.

Upoważnieni zastępcy grup wyborczych mogą w Urzędzie Gminnym złożyć oświadczenie

o połączeniu swoich list. Oświadczenie takie musi być wniesione najpóźniej 8 dni przed dniem wyborczym, poczem je Urząd Gminny ogłasza przez przybicie w lokalach, w których listy wyborcze są wyłożone do wglądnięcia.

Połączenie list oznacza, że takowe należy przy rozdziale mandatów uważać za jedną całość (art. 46).

IV.

Ogłoszenie wyniku wyborów bez głosowania.

Art. 27.

W gminach, w których tylko jedną listę kandydatów zgłoszono, albo przez więcej grup wyborczych w całości tylko tylu kandydatów przedstawiono, ilu członków winno być wybranych do Rady Gminnej, oświadcza przełożony gminy bez przeprowadzenia wyborów, że wszyscy przedstawieni kandydaci są wybranymi.

Dla sposobu ogłoszenia wyniku wyborów zarzutów i ich rozstrzygania, obowiązują postanowienia art. 49 do 52.

V.

Wybory.

Art. 28.

Dzień i lokal wyborczy.

Wybory do Rady Gminnej odbywają się w niedzielę od 8 godziny rano. Godzinę zakończenia wyborów oznacza Urząd Gminny.

Art. 29.

Zakaz podawania trunków alkoholowych.

W dniu poprzedzającym, jakoteż i w dniu wyborów jest sprzedaż, wyszynk i podawanie trunków alkoholowych zakazane.

Art. 30.

Ogłoszenie wyborów.

Conajmniej 8 dni przed wyborami winien przełożony gminy ogłosić za pomocą publicznego obwieszczenia w sposób na miejscu praktykowany dzień, godzinę początkową i zakończenia, lokal wyborczy, jakoteż i liczbę mających być wybranymi członków.

Art. 31.

Komisje wyborcze.

Wyborami kieruje Komisja Wyborcza zamianowana przez przełożonego gminy.

W skład jej wchodzi zastępcy grup wyborczych, po jednym z każdej, przedstawieni na wnioszek tychże grup. W ten sam sposób powołuje on zastępcę każdego członka z odnośnej grupy. Jeżeli w gminie istnieją tylko dwie lub trzy grupy wyborcze, wtedy mianuje przełożony gminy dla każdej grupy wyborczej po dwóch członków i dwóch zastępców.

Upoważniony zastępca grupy wyborczej powinien zaproponować zastępców swojej grupy w Urzędzie Gminnym conajmniej 8 dni przed dniem wyborczym.

Jeżeli dana grupa wyborcza nie przedłoży na czas swoich wniosków, przełożony gminy zamianuje sam członków i zastępców do Komisji Wyborczej danej grupy.

W gminach, gdzie jest więcej lokali wyborczych, należy na tych samych zasadach zamianować dla każdego lokalu wyborczego osobną Komisję Wyborczą, a oprócz tego jedną komisję główną.

W gminach, w których sprawy konceptowe załatwia osobny urzędnik, należy tenże także do Komisji Wyborczej z głosem doradczym, jako sekretarz. W razie potrzeby dalszych sił pomocniczych dostarcza gmina. Gdyby tego nie uczyniono, poczyni przewodniczący Komisji Wyborczej odpowiednie zarządzenia na koszt gminy.

Art. 32.

Rozstrzyganie Komisji Wyborczej.

Komisja Wyborcza wybiera ze swojego grona bezpośrednio przed otwarciem wyborów większością głosów przewodniczącego i jego zastępcę; w razie niemożności osiągnięcia większości, rozstrzyga los. Przewodniczący i jego zastępcę nie mogą należeć do tej samej grupy wyborczej.

Komisja Wyborcza może powziąć ważne uchwały przy obecności przewodniczącego albo jego zastępcy i co najmniej połowy jej członków uprawnionych do głosowania; w razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący, który pozatem nie głosuje.

Sprzeciw od rozstrzygnięcia Komisji Wyborczej można wnieść jedynie w formie zarzutu przeciwko wyborom.

Art. 33.

Protokół wyborczy.

O przebiegu wyborów spisuje się protokół, do którego wpisuje się imiona i nazwiska członków Komisji Wyborczej, zastępcy Władzy Nadzorczej i mężów zaufania, początek i koniec, ewentualnie przerwę wyborów, wszystkie uchwały Komisji Wyborczej z krótkim uzasadnieniem teże, jakoteż i wszelkie ważniejsze szczegóły przebiegu wyborów, oraz wynik wyborów i sposób obliczenia głosów.

Protokół prowadzi powołany do wyborów z głosem doradczym urzędnik gminy (art. 31), ewentualnie inna siła pomocnicza lub przeznaczony do tego przez przewodniczącego Komisji Wyborczej członek Komisji.

Protokół ten jakoteż i listy wyborcze i spisy głosujących podpisują wszyscy członkowie Komisji.

Art. 34.

Zastępca Władzy Nadzorczej.

Władza Nadzorcza jest uprawniona do wysłania do wyborów swojego zastępcy celem czuwania nad prawidłowym przeprowadzeniem wyborów.

Art. 35.

Mężowie zaufania.

Komisja Wyborcza musi na wniosek grup wyborczych dopuścić z każdego stronnictwa wyborczego po dwóch wyborców, jako mężów zaufania, którzy mogą być obecni przy przeprowadzeniu całych wyborów aż do ogłoszenia wyniku obliczenia.

Wniosek odnośny musi być przedłożony przewodniczącemu Komisji ustnie lub na piśmie przed rozpoczęciem wyborów.

Mężowie zaufania stronnictw mogą wnosić zarzuty co do tożsamości wyborcy lub jeżeli dany wyborca w myśl dwóch ostatnich ustępów art. 4 nie jest uprawniony do głosowania; pozatem nie mają prawa wtrącać się do wyborów.

Art. 36.

Wstęp do lokalu wyborczego.

Do lokalu wyborczego mają przystęp tylko wyborcy, wpisani do list wyborczych danego okręgu wyborczego. Po oddaniu kartki do głosowania powinien wyborca natychmiast opuścić lokal wyborczy.

W czasie głosowania nie wolno ani w lokalu wyborczym, ani w budynku, w którym się lokal znajduje, ani też na ulicy i na placu przed wejściem do budynku w promieniu 100 metrów wygłaszać przemówień i w jakikolwiek sposób agitować. Rozdawanie kart do głosowania przed

budynkiem, w którym się znajduje lokal wyborczy, w sposób nieagitacyjny jest dozwolone.

Art. 37.

Głosowanie.

Przed rozpoczęciem wyborów Komisja Wyborcza dokonuje oględzin urny wyborczej, która winna być nieprzezroczystem zamykającym się naczyniem.

Potem przystępuje się do oddawania głosów. Głosowanie odbywa się w ten sposób, że wyborca wpisuje na kartce białego koloru dowolnych rozmiarów cyframi arabskimi, rzymskimi lub słowami liczbę tej listy kandydatów, których chce wybrać. Komisja wyborcza wręczy wyborcy urzędową kopertę, a na jego żądania i czystą kartkę papieru wraz z przyborami do pisania; do koperty tej wkłada wyborca sam w takim miejscu, gdzie nie może być podpatrywany, kartkę głosowania po ewentualnem wpisaniu dotyczącej liczby i wrzuca kopertę do urny wyborczej. Wszystkie koperty muszą być tej samej wielkości, jakości i koloru, zaopatrzone w tem samem miejscu pieczętą gminną i nie mogą mieć żadnych wyróżniających znaków.

W ten sposób oddają najpierw swoje głosy członkowie Komisji. Grupy wyborcze mogą drukować kartki głosowania z liczbą, odpowiadającą ich liście kandydatów i rozszerzać wśród wyborców.

Komisja Wyborcza powinna zaznaczyć oddanie kartki głosowania w obu egzemplarzach list wyborczych.

Art. 38.

Zarzuty przeciwko wyborcom.

Komisja Wyborcza rozstrzyga tylko — czy który z wyborców ma być dopuszczony do oddania głosu, jeżeli:

1. istnieje wątpliwość co do jego tożsamości,
2. jeżeli zostanie wniesiony zarzut, że w myśl ostatnich dwóch ustępów art. 4 nie może on być dopuszczonym do głosowania przy wyborach.

Zarzuty tego rodzaju mogą podnieść członkowie Komisji Wyborczej i mężowie zaufania i to jak długo kartka głosowania obywatela, którego prawo wyboru zaczepiono, nie została jeszcze włożona do urny wyborczej. Rozstrzygnięcie Komisji Wyborczej musi w każdym poszczególnym wypadku zapaść przed dopuszczeniem następnego wyborcy do oddania głosu.

Art. 39.

Przerwanie wyborów.

Jeżeli zajdą okoliczności, któreby wpłynęły na uniemożliwienie wyborów, może Komisja Wyborcza przedłużyć wybory lub odroczyć ich dokonanie na dzień następny. Zarządzenie takie musi być jednak natychmiast ogłoszone w sposób w gminie przyjęty, oraz w lokalu wyborczym.

Jeżeli chodzi o przerwanie już rozpoczętych wyborów, wtedy winna Komisja Wyborcza opieczętować akta i urnę wyborczą wraz z oddanemi już kartkami głosowania, a przy rozpoczęciu dalszych wyborów stwierdzić protokularnie nienaruszenie pieczęci.

Art. 40.

Zamknięcie głosowania.

Po upływie dla wyborów oznaczonego czasu zamyka się lokal wyborczy, wszyscy atoli wyborcy, którzy przed zamknięciem znajdują się w lokalu wyborczym, lub w poczekalni przez Komisję dla wyborców przeznaczonej lub też bezpośrednio przed lokalem wyborczym — oddają jeszcze swoje głosy, poczem przewodniczący Komisji Wyborczej ogłasza głosowanie za ukończone.

VI.

Stwierdzenie i ogłoszenie wyniku wyborów.

Art. 41.

Liczenie głosów.

Po zakończeniu głosowania pozostają w lokalu wyborczym oprócz członków Komisji Wyborczej, zastępcy Władzy Nadzorczej i sił pomocniczych, tylko mężowie zaufania poszczególnych grup wyborczych. Komisja Wyborcza wyjmuje z urny koperty z kartkami głosowania, przelicza je i porównuje liczbę kopert z zapiskami w wykazach wyborczych. Potem wyłącza nieważne

kartki głosowania, rozdziela kartki według grup wyborczych i wygotowuje wynik wyborów w dwóch listach głosowania. W czasie tego ma każdy z uprawnionych obecnych prawo wglądu do kartek głosowania.

Art. 42.

Nieważne kartki do głosowania.

Nieważnemi są następujące kartki głosowania:

1. jeżeli kartka głosowania nie jest włożona do koperty, wydanej przez Komisję Wyborczą i zaopatrzonej pieczęcią gminną;
2. jeżeli liczba na kartce głosowania jest przekreślona lub nieczytelna. Dopiski itp. uwagi, uważa się jako niepisane;
3. jeżeli w kopercie znajduje się więcej kartek z różnemi liczbami; wtedy wszystkie głosy w tej kopercie są nieważne. Jeżeli w kopercie znajduje się więcej kartek z tą samą liczbą, liczy się je za jeden głos;
4. kartki opiewające na nieważną listę kandydatów.

Art. 43.

Rozdział mandatów na grupy wyborcze.

Dzielnik wyborczy.

Następnie rozdziela Komisja liczbę mandatów na poszczególne grupy wyborcze w stosunku do głosów dla danej grupy oddanych, a mianowicie w ten sposób, że naprzód wypośrodkuje dzielnik wyborczy. W tym celu należy sumę wszystkich

ważnych, dla wszystkich grup oddanych głosów podzielić przez liczbę mandatów, powiększoną o jedną; następna cała wyższa od ilorazu liczba jest dzielnikiem wyborczym.

Liczbę na każdą poszczególną listę kandydatów oddanych głosów dzieli się następnie przez liczbę dzielnika wyborczego, poczem przydziela Komisja Wyborcza każdej grupie wyborczej tyle mandatów, ile razy dzielnik wyborczy mieści się w sumie dla danej grupy oddanych głosów.

Listę kandydatów połączonych stronnictw (art. 26) zlicza się z osobna, uważa się jednak je przy dziale mandatów za jedną listę i przydziela im się wspólnie przypadające mandaty.

Art. 44.

Przydzielenie pozostałych mandatów.

Jeżeli wszystkich mandatów nie rozdzielono w sposób w art. 43 wymieniony, przydziela się zbywające mandaty po kolei tym grupom, które przy podziale w myśl art. 43 przeprowadzonym, wykazały największą resztę podziału.

Jeżeli reszty podziału są przy więcej grupach równe, przydziela się mandat tej grupie, która uzyskała więcej głosów; w razie równości głosów rozstrzyga los.

W liście kandydatów, która uzyskała głosów mniej, niż wynosi dzielnik wyborczy, nie przysługuje prawo do żadnego mandatu; postanowienie to nie odnosi się atoli do poszczególnych liczb wspólnej listy (art. 26).

Art. 45.

Odliczenie nadliczbowych mandatów.

Jeżeli przy podziale liczby głosów przez dzielnik wyborczy (art. 43) przypadłoby do rozdziału o jeden mandat więcej nad oznaczoną liczbę mandatów, odlicza się jeden mandat tej grupie, która posiada najmniejszą resztę podziału, a przy równości reszty, tej, która uzyskała najmniejszą liczbę głosów. W razie równości głosów rozstrzyga los.

I tutaj należy uważać listy połączone (art. 26) za należące do jednej grupy.

Art. 46.

Rozdział mandatów między listy połączone.

Po przydzieleniu mandatów wszystkim grupom wyborczym, rozdziela Komisja Wyborcza mandaty między poszczególne listy połączone.

Postępowanie przy tem jest identyczne z wyszczególnionem w art. 43, 44.

Art. 47.

Kto jest wybrany.

Wybranymi członkami do Rady Gminnej są ci kandydaci poszczególnych grup wyborczych, którzy kolejno w liście kandydatów są wymienieni według liczb przypadających danej grupie mandatów. Dalsi kandydaci są w tym samym porządku zastępcami (art. 53). Jeżeli lista kandydatów zawiera więcej nazwisk, niż do-

puszczalne (art. 21), nie bierze się nadliczbowych nazwisk w rachubę.

Art. 48.

Ogłoszenie wyniku wyborów.

Zaraz po obliczeniu głosów ustali Komisja Wyborcza protokularynie wynik przy równoczesnem podpisaniu go przez wszystkich członków Komisji Wyborczej i mężów zaufania stronnictw, poczem Urząd Gminny ogłasza publicznie wynik wyborów w sposób w gminie praktykowany.

W ogłoszeniu należy wyszczególnić: dokład, gdzie i w jaki sposób można wnosić zarzuty przeciwko wyborom.

Odpis protokołu wyborczego i wyniku obliczenia głosów należy przedłożyć Władzy Nadzorczej; kartki głosowania i koperty powinna Komisja Wyborcza opieczętować i przechowywać w Urzędzie Gminnym i tylko w razie wniesienia zarzutów przeciwko wyborom należy je przedłożyć.

Art. 49.

Wypośredkowanie wyniku wyborów, jeżeli wybierano we więcej okręgach.

Jeżeli wybory odbywają się w kilku lokalach, wtedy przeprowadzają Komisje Wyborcze poszczególnych lokali wyborczych tylko czynności wymienione w art. 41.

Dalsze postępowanie przedsięwzięje Komisja Główna, której poszczególne komisje oddają natychmiast opieczetowane akta wyborcze.

VII.

Środki prawne.

Art. 50.

Sprostowanie wyniku wyborów, jeżeli wybrano osobę niewybieralną.

Władza Nadzorcza bada, czy nie wybrano osób, którym nie przysługuje prawo wybieralności. O ile ten wypadek ma miejsce, należy w przeciągu miesiąca od dnia nadejścia protokołu wyborczego orzec wybór niewybieralnej osoby za nieważny i rozstrzygnąć, kto jest wybrany w jej miejsce.

Rozstrzygnięcie to ogłasza Urząd Gminny publicznie, w sposób w gminie przyjęty.

Art. 51.

Zarzuty przeciwko wyborom.

Zarzuty przeciwko wyborom może wnieść tylko w danej gminie uprawniony wyborca w przeciągu dni 8-miu od następnego dnia po ogłoszeniu wyniku wyborów.

Zarzuty należy wnosić pisemnie do Urzędu Gminnego. Zarzuty należy najpóźniej do trzech dni wraz z aktami wyborczymi przedłożyć Władzy Nadzorczej.

O zarzutach rozstrzyga Władza Nadzorcza.

Art. 52.

Rozstrzygnięcie o zarzutach.

Jeżeli władza, rozstrzygająca o zarzutach stwierdzi takie uchybienia w przeprowadzeniu wyborów, które mogłyby wpłynąć na wynik wyborów, szczególnie, jeżeli stwierdzi poważne naruszenia wolności, czystości i tajemnicy wyborów, wtedy unieważnia całe wybory lub odpowiednią ich część i zarządza ewentualnie nowe wybory, oznaczające dzień, w którym się odbyć mają.

Jeżeli tylko stwierdzono błędne obliczenie głosów, winna władza wynik natychmiast sprostować i w gminie publicznie ogłosić.

Rozstrzygnięcie należy doręczyć odwołującym się i tym osobom, których wybór został unieważniony.

Rozstrzygnięcie to, które powinno być wydane najdalej w przeciągu 3 miesięcy od dnia przedłożenia zarzutów, jest ostateczne.

VIII.

Zastępcy.

Art. 53.

Powołanie zastępców.

Zastępcy pełnią funkcje członków Rady Gminnej tych grup, dla których byli umieszczeni na liście kandydatów, jeżeli mandat zostanie opróżniony stałe na cały okres wyborczy.

Zastępcy następują w tym porządku, jak byli w liście kandydatów wyszczególnieni.

Art. 54.

Uzupełnienie liczby zastępców.

Jeżeli w pewnej grupie wyborczej nie wybrano tylu zastępców, ile wynosi połowa członków Rady Gminnej z tej grupy, względnie przy niepodzielnej przez 2 liczbie Rady Gminnej, sąsiadnią wyższą liczbą całą lub, jeżeli liczba zastępców pewnej grupy spadnie po wyborach niżej wymienionej granicy, powinni członkowie Rady Gminnej uzupełnić liczbę zastępców powołanej grupy w następujący sposób:

Jeżeli dla wspomnianej grupy wybrano tylko jednego członka do Rady Gminnej, mianuje tenże zastępcę sam, przedkładając przełożonemu gminy w czasie przez niego ustanowionym odnośne pisemne oświadczenie.

Jeżeli odnośna grupa jest przez więcej, jak jednego członka zastąpiona, wtedy dokonuje ona pod przewodnictwem przełożonego gminy lub jego zastępcy wyboru uzupełniającego kartkami, przyczem wybrany jest ten, kto otrzymał największą liczbę głosów. W razie równości głosów rozstrzyga los.

Uzupełnienie liczby członków Rady Gminnej w powyżej przytoczony sposób, następuje także wtedy, jeżeli grupa wyborcza postawiła mniej kandydatów, niż jej w stosunku do oddanych głosów się należy i w tym wypadku powinni członkowie Rady Gminnej tej grupy wybrać brakującą ilość członków Rady Gminnej.

Przy tych wyborach sporządza się osobny, przez wszystkich obecnych, podpisany protokół. Odnośnie do ogłoszenia ich wyniku obowiązują postanowienia artykułu 48.

IX.

Wybór zarządu gminnego.

Art. 55.

Zwołanie Rady Miejskiej.

Nowo wybrana Rada Gminna w gminach miejskich (Rada Miejska) winna ukonstytuować się najpóźniej 20. dnia po dniu ogłoszenia wyniku wyborów. O ile jednak wniesiono protest wyborczy przeciwko całym wyborom lub przeciwko wyborowi więcej niż jednej trzeciej części radnych, Władza Nadzorcza winna zarządzić wstrzymanie ukonstytuowania się Rady Miejskiej aż do czasu wydania ostatecznej decyzji.

Pierwsze posiedzenie Rady Miejskiej zwołuje burmistrz miasta, a przewodniczy na niem najstarszy wiekiem członek Rady.

Art. 55a.

Wybór burmistrza i jego zastępcy, oraz płatnych członków Magistratu odbywa się w myśl przepisów § 31 ordynacji miejskiej z 30 maja 1853 r. (Zb. Ust. Pr. str. 261).

Art. 56.

Wybór ławników honorowych (niepłatnych).

Zebranie Rady Miejskiej celem wyboru ławników honorowych winno się odbyć najpóźniej do 14 dni po ukonstytuowaniu się.

Wybór ławników honorowych odbywa się na podstawie systemu proporcjonalnego na okres urzędowania Rady Miejskiej. Starzy ławnicy honorowi sprawują jednak i po upływie tego okresu swoje czynności aż do zatwierdzenia następców przez Władze Nadzorcze.

Na ławnika honorowego może być wybrany każdy obywatel miasta, posiadający prawo wybieralności na radnego. Radny miejski wybrany członkiem Magistratu, traci mandat w Radzie Miejskiej.

Dotychczasowi honorowi ławnicy miejscy sprawują swój urząd aż do czasu wprowadzenia w urząd ich następców, wybranych przez nowo wybraną radę miejską.*)

*) Ustęp 4 podano w brzmieniu ustawy z dnia 29 października 1926 r. (Dz. U. Śl. nr. 24, poz. 41).

Art. 57.

Sposób wyboru.

Wybór ławników honorowych odbywa się na podstawie list kandydatów.

Przeprowadzeniem wyborów kieruje Komisja Wyborcza, składająca się z przewodniczącego Rady, oraz dwóch członków powołanych przez

przewodniczącego. Głosowanie jest tajne i odbywa się za pomocą kart głosowania.

Przed rozpoczęciem głosowania przewodniczący wzywa radnych do składania list kandydatów. Lista kandydatów zawierać ma podwójną ilość kandydatów w stosunku do liczby ławników, których należy wybrać.

Listy kandydatów zgłoszone w czasie wyznaczonym przez przewodniczącego, Komisja sprawdza i unieważnia z nich te, które nie odpowiadają postanowieniom ordynacji wyborczej.

Listy uznane za ważne, przewodniczący zaopatrjuje kolejno numerami, następnie wystawia je do wglądu radnych w miejscu dla nich widocznem i łatwo dostępnem, poczem wzywa radnych do oddania głosu na jedną z list wyłożonych.

Jeden z członków Komisji odczytuje nazwiska radnych w porządku alfabetycznym i radni w miarę wywołania nazwisk rzucają do urny zwinięte kartki do głosowania. Po ukończeniu głosowania Komisja dokonuje obliczenia głosów.

Podział mandatów odbywa się w myśl przepisów art. 43—45 niniejszej ustawy.

Z czynności wyborczej spisuje się protokół, zawierający wszystkie istotne momenta wyborów; protokół winien być podpisany przez członków Komisji Wyborczej i przechowany w aktach Magistratu. Odpis protokołu otrzymuje Władza Nadzorcza.

X.

Wybory do zarządu gmin wiejskich.

Art. 58.

Zwołanie Rady Gminnej.

Zebranie nowo wybranej Rady Gminnej w gminach wiejskich w celu wyboru Zarządu Gminnego winno się odbyć najpóźniej do dnia 14. po ogłoszeniu wyniku wyborów, o ile nie wniesiono protestu wyborczego przeciw tym wyborom lub przeciw wyborowi więcej, jak połowy liczby radnych.

Radę Gminną zwołuje, oraz przewodniczy jej specjalny delegat, wyznaczony przez właściwą Władzę Nadzorczą z pośród członków odnośnej gminy.

Delegatem winien być z reguły przełożony gminy.

Powyższe funkcje sprawuje delegat aż do czasu ukonstytuowania się Zarządu Gminnego.

Art. 59.

Wybór przełożonego gminy.

Wybór przełożonego gminy wiejskiej odbywa się w myśl przepisów §§ 78—83 ordynacji dla gmin wiejskich z 3 lipca 1891 r. (Zb. Ust. Pr. str. 233).

Art. 60.

Wybór ławników.

Po wybraniu przełożonego gminy przystępuje Rada Gminna do wyboru ławników.

O ile Rada Gminna ma wybierać dwóch lub więcej ławników, postępowanie wyborcze odbywa się w myśl przepisów art. 57 niniejszej ustawy.

Wybór tylko jednego ławnika następuje zwyczajną większością głosów obecnych na posiedzeniu radnych.

Art. 60a.

Dotychczasowi honorowi członkowie zarządu gmin sprawują swój urząd aż do czasu wprowadzenia w urząd ich następców, wybranych przez nową Radę Gminną.

Art. 60a podano w brzmieniu ustawy z dnia 29 października 1926 r. (Dz. U. Śl. nr. 24, poz. 41).

Art. 61.

Wybory do Komisji gminnych.

Wybory do Komisji gminnych odbywają się na zasadzie systemu proporcjonalnego przy odpowiednim zastosowaniu przepisów art. 57.

XI.

Postanowienia karne.

Art. 62.

Osoby winne naruszenia przepisów art. 29 i 36 niniejszej ustawy, jak niemniej świadomego pogwałcenia w czasie wyborów innych jej przepisów, lub też winne dopuszczenia się przy wy-

borach przekupstwa, wymuszenia, fałszu, lub jakichkolwiek innych podejść, ulegną karze aresztu od dni 7 do 2 miesięcy, o ile czyny te według ustaw karnych nie podlegają surowszej karze.

Wyznaczenie kary należy do właściwości sądu.

Art. 62a.

Kto bez uzasadnionego powodu uchyli się od wykonania obowiązku określonego w art. 8a niniejszej ustawy, podlega grzywnie od 1—50 zł.

Zamiana grzywny na karę wolnościową jest niedopuszczalną. Grzywny wpływają do kasy gminnej.

Przy wymierzaniu należy wziąć pod uwagę poziom wykształcenia, rodzaj zatrudnienia i stan majątkowy wyborcy. Karę wymierza przełożony gminy.

Od jego orzeczenia karnego wolno się zażalić do władzy nadzorczej w przeciągu 8 dni, licząc od dnia doręczenia orzeczenia. Zażalenie może nastąpić na piśmie lub do protokołu i winno być skierowane do władzy wymierzającej karę. Orzeczenie władzy nadzorczej jest ostateczne.

Jeżeli doręczenie mandatu karnego nie nastąpi w ciągu 3 miesięcy, wykroczenie jest przedawnione.

Art. 62a podano w brzmieniu ustawy z dnia 26 października 1926 r. (Dz. U. Śl. nr. 24, poz. 41).

XII.

Postanowienia ogólne.

Art. 63.

Władza Nadzorcza.

Władzą Nadzorczą w rozumieniu tej ustawy jest starosta w odniesieniu do gmin wiejskich, a Wojewoda Śląski — w odniesieniu do gmin miejskich.

Władza nadzorcza, czuwa nad należytem i nieopóźnionem wykonaniem wszystkich ustawą niniejszą zarządzonych czynności urzędowych. W wypadkach zaniedbania lub nieścisłości może Władza Nadzorcza, przestrzegając kompetencji ustawą niniejszą ustanowionych komisyj, zarządzić na koszt gminy częściowe lub całkowite wykonanie odnośnej czynności urzędowej przez własne organa. Gminie przysługuje prawo regresu do dotyczących organów gminnych.

Art. 64.

Prawo do wynagrodzenia.

Członkowie Komisji odwoławczej, którzy ponoszą uszczerbek w zarobkowaniu, mają prawo do wynagrodzenia.

Gmina ustala ostatecznie według własnej oceny powyższe odszkodowanie i pokrywa je z własnych środków.

Art. 65.

Wzory.

Śląski Urząd Wojewódzki sporządza potrzebne do prowadzenia wyborów druki i przysyła je gminom za pośrednictwem Starostwa.

Koszta ztąd wynikłe, jak i wogóle wszelkie koszty związane z przeprowadzeniem wyborów ponosi gmina.

Art. 66.

Wyrażenia ustawy niniejszej: „Rada Gminna“ — „Przełożęństwo gminne“ — „Zarząd Gminny“ i „przełożony gminy“ w odniesieniu do gmin miejskich należy rozumieć jako: „Rada Miejska“, względnie „Magistrat“, względnie „burmistrz“.

Art. 67.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Przepisy ustaw, tego samego przedmiotu dotyczące, a sprzeczne z niniejszą ustawą, tracą moc obowiązującą. O ile inne ustawy i rozporządzenia powołują się na takie przepisy, należy zamiast nich stosować odpowiednie przepisy niniejszej ustawy.

Art. 68.

Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Wojewodzie.

USTAWA

z dnia 29 października 1926 r.

w sprawie zmiany niektórych postanowień ustawy z dnia 5 maja 1926 r. w przedmiocie ordynacji wyborczej dla gmin miejskich i wiejskich w górnośląskiej części Województwa Śląskiego
(Dz. U. Śl. nr. 13, poz. 22).

(Dz. U. Śl. nr. 24, poz. 41).

W tekście ustawy z dnia 5 maja 1926 r. (D. U. Śl. nr. 13, poz. 22) uwzględniono zmiany wprowadzone powyższą ustawą.

ROZPORZĄDZENIE

z dnia 6 lipca 1922 r.

w przedmiocie ordynacji wyborczej dla gmin części cieszyńskiej Województwa Śląskiego.

(Dz. U. Śl. nr. 9, poz. 31.)

Rozporządzenie zostało zatwierdzone ustawą z dnia 14 marca 1923 r. (Dz. U. Śl. nr. 15, poz. 98.)

Na mocy ustępu 3 art. 40 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. U. R. P. z 1920 r. nr. 73, poz. 497) uzupełnionego ustawą z dnia 30 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. z 1921 r. nr. 69, poz. 449) i art. 4, ustęp 2 tejże Ustawy Konstytucyjnej stanowią w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką co następuje:

I Część.

Prawo wyboru i wybieralności.

§ 1.

Wymogi prawa wybierania.

Prawo wyboru do wydziału gminnego przysługuje wszystkim obywatelom Rzeczypospolitej Polskiej, bez względu na płeć, którzy w dniu wyłożenia list wyborczych przekroczyli 21 rok życia a w danej gminie mieszkają conajmniej 6 miesięcy przed dniem wyłożenia list wyborczych o ile niniejszem rozporządzeniem od wykonywania prawa wyboru wyraźnie nie są wyłączeni lub wykluczeni.

Pobyt w danej gminie nie należy uważać za przerwany, jeżeli się ktoś oddali z swojego dotychczasowego miejsca zamieszkania czy to z powodu obowiązków służbowych, zarobkowych lub też zdrowotnych itp., o ile z bliższych okoliczności nie wynika, że zamierzał istotnie zmienić swoje miejsce zamieszkania.

Prawo wyboru przysługuje także osobom, które posiadają w myśl rozstrzygnięcia Konferencji Ambasadorów z 28 lipca 1920 prawo opcji na rzecz Państwa Polskiego, za pomocą zaświadczenia kompetentnej władzy o przyjęciu opcji do wiadomości, wykażą się, że przed wyłożeniem list wyborczych zgłosiły wybór obywatelstwa na rzecz Państwa Polskiego.

§ 2.

Wyjątki w prawie wybierania.

Prawo wyboru i wybieralności nie przysługuje oficerom, znajdującym się w stałej lub czasowej czynnej służbie, duchownym wojskowym i szeregowym siły zbrojnej i żandarmerji, nie łącznie czasowo urlopowanych. Prócz powyżej wymienionych są od prawa wybieralności wyłączeni wszyscy w stałej lub czasowej czynnej służbie pozostający urzędnicy siły zbrojnej.

Jednak prawo wybieralności nie jest ograniczonem odnośnie do członków siły zbrojnej, którzy stojąc poza służbą prezencyjną pełnią w myśl ustaw o służbie wojskowej chwilowo czynną służbę wskutek powołania na ćwiczenia celem wyszkolenia.

§ 3.

Prawo wybierania osób zamieszkałych w kilku gminach.

Każdy obywatel może tylko osobiście i w jednej gminie wykonywać prawo wyboru, chociażby nawet i w kilku gminach posiadał miejsce zamieszkania.

Jakkolwiek obywatel zmieni swoje miejsce zamieszkania już po wpisaniu go do listy wyborczej danej gminy, jednak nie może być już odnośnie do tych wyborów wciągniętym do listy wyborczej innej gminy.

Jeżeli atoli ktoś mimo tych postanowień został wpisany do list wyborczych więcej gmin, może wykonywać prawo wyborcze tylko w jednej gminie.

§ 4.

Wykluczenie od prawa wybierania.

Od prawa wyboru są wyłączone:

1. Osoby, które na podstawie prawomocnego orzeczenia sądowego zostały pozbawione prawa własnowolnego rozporządzenia swoim majątkiem.

2. Osoby, popadłe w konkurs na czas trwania postępowania konkursowego, jakoteż i te osoby, wobec których postępowanie ugodowe zostało wdrożone aż do ogłoszenia tegoż za ukończone.

3. Osoby, które będąc zobowiązanymi do przedłożenia rachunków z Zarządu dobra lub majątku gminnego, albo też przez gminę zawiadywanego, obowiązкови temu zadość nie uczyniły, chociaż już upłynął ustanowiony przez za-stępstwo gminy lub władzę nadzorczą termin do przedłożenia rachunków.

4. Osoby, które prawomocnie zostały zasądzo-nemi za zbrodnie albo przekroczenie kradzieży, sprzeniewierzenia, za udział w tychże, jakoteż za występki lub przekroczenie oszustwa.

Pozatem osoby, które sądownie były karane za lichwę lub przemytnictwo.

Taksamo są od prawa wyborczego wykluczone takie osoby, które z powodu występków lub

przekroczenia z ustawy o włóczęgostwie z dnia 24 maja 1885 Dz. U. P. L. 89 zostały na karę zasądzone.

Utrata prawa wyboru gaśnie przy zbrodniach po 3 latach, przy występkach, przekroczeniach po 1 roku licząc od dnia skończenia kary.

5. Osoby umieszczone w zakładach pracy przymusowej wzgl. osoby znajdujące się pod dozorem policyjnym na podstawie orzeczenia sądu karnego.

Jeżeli jakikolwiek w ustępie 1, 4 i 5 wymieniony wypadek zajdzie lub ujawniony zostanie już po upływie terminu do wnoszenia reklamacji, a Komisji Wyborczej zostanie w tym względzie przedłożony urzędowy dowód, nie może już dana osoba wykonywać prawa wyborczego, pomimo wpisania jej do listy wyborczej.

To samo odnosi się do takiego wypadku, jeżeli dana osoba utraciła później obywatelstwo państwowe, lub jeżeli zostanie wykazane, że w myśl § 2 niniejszego rozporządzenie jest wyłączoną od wykonywania prawa wyboru.

Właściwa władza nadzorcza winna w takich wypadkach nawet po upływie terminu reklamacyjnego po przeprowadzeniu koniecznych dochodzeń zarządzić skreślenie wyborcy przez Urząd gminny.

§ 5.

Prawo wybieralności.

Do wydziału gminnego i do Komisji gminnych mogą być wybrane tylko osoby, które posiadają

prawo wybierania, ukończony 25 rok życia, które mieszkają w gminie conajmniej od roku przed dniem wyboru a wyraźnie od prawa wybieralności nie są wyłączone lub wykluczone.

Do Komisji gminnych mogą być wybrane także osoby, nie będące członkami wydziału gminnego.

§ 6.

Wyjątki w prawie wybieralności.

Do Wydziału gminnego i Komisji gminnych nie mogą być wybranymi:

1. Osoby, pozostające w stosunku służbowym do gminy, podlegające władzy dyscyplinarnej wydziału gminnego lub przełożenia gminnego.

2. Przełożonym gminy i jego zastępcą może być wybrana tylko osoba, władająca w mowie językiem polskim.

§ 7.

Pokrewieństwo i powinowactwo.

Równocześnie nie mogą być członkami przełożenia gminnego lub tej samej komisji gminnej:

1. małżonkowie,
2. rodzice i dzieci, własne i przybrane,
3. teść lub teściowa z zięciem lub synową,
4. rodzeństwo (bracia i siostry),
5. małżonek z rodzeństwem drugiego małżonka.

Jeżeli tutaj wymienione osoby wybrane zostały wbrew powyższym postanowieniom, lub

taki stosunek później zaistnieje, a jedna z dotychczasowych osób w przeciągu 3 dni nie zrzeknie się mandatu, wtedy młodsza strona traci swoje członkostwo w przełożeniu gminnym lub w odnośnej Komisji; w razie równości wieku rozstrzyga los.

§ 8.

Ulgi dla wyborców.

Służbodawca jest zobowiązany służbę w dzień wyborów tak urządzić, żeby pozostający w służbie mogli uczestniczyć w wyborach.

§ 9.

Obowiązek przyjęcia wyboru.

Każdy wyborca jest zobowiązany do przyjęcia wyboru na członka Wydziału gminnego, przełożenia gminnego lub Komisji gminnej.

Od tego obowiązku mogą być zwolnione:

1. kobiety,
2. osoby, które przekroczyły 60 rok życia,
3. osoby, które przez całe dwa ostatnie okresy wyborcze były członkami Wydziału gminnego lub Komisji gminnej,
4. osoby, które świadectwem lekarskim udowodnią poważną chorobę lub ułomność cielesną, wskutek których nie są w stanie do sprawowania urzędu,
5. osoby, które z powodu swego zawodu często lub dłużej przebywają poza gminą,

6. pozostający w stosunku służbowym, którzy z powodu swego zawodu doznawaliby przeszkody w sprawowaniu urzędu,
7. wybrani członkowie ustawodawczych, publiczno-prawnych ciał administracyjnych lub doradczych.

Zrzeczenie się członkowstwa w przełożeniu gminnym, w Wydziale gminnym lub Komisjach gminnych w ciągu okresu wyborczego jest tylko wtedy dopuszczalne, jeżeli powyższe okoliczności zachodzą, lub jeżeli na to się zgadza większość członków tego ciała, w którym zrzeczenie się nastąpiło.

Kto wbrew powyższym postanowieniom wzbrania się wybór przyjąć lub urząd zatrzymać, pomimo dwukrotnego w tym względzie wezwania, podlega karom w § 65 wyszczególnionym, nie tracąc atoli prawa wybieralności.

II Część

Ilość członków Wydziału gminnego, przełożenia gminnego i Komisji gminnych.

Okresy wyborcze.

§ 10.

Ilość członków Wydziału gminnego.

Wydział gminny składa się w gminach:

do	500	mieszkańców	z	9	członków,
do	1 000	„	z	12	„
do	2 000	„	z	15	„
do	5 000	„	z	18	„

do 10 000 mieszkańców	z 24 członków,
do 15 000 „	z 30 „
ponad 15 000 „	z 36 „

Liczba członków przelożenia gminnego łącznie z burmistrzem i zastępcą w gminach do 10 000 mieszkańców wynosi trzecią część, a w gminach ponad 10.000 mieszkańców czwartą część członków wydziału gminnego.

Liczbę komisji i jej członków ustala Wydział gminny.

Liczba członków poszczególnych Komisji nie może przekraczać połowy wszystkich członków Wydziału gminnego.

§ 11.

Okres wyborczy.

Wydział gminny będzie wybierany przy pierwszych, na podstawie niniejszej Ordynacji wyborczej dokonanych wyborach, na trzechletni, później na okres czteroletni, licząc od dnia, w którym wybór Wydziału gminnego stał się prawomocnym.

Wydział gminny pełni atoli i po upływie tego czasu swoje obowiązki urzędowe aż do objęcia urzędowania przez nowy Wydział gminny.

III Część.

Rozpisanie i przygotowanie wyborów.

§ 12.

Listy wyborcze.

Przełożony gminy względnie przewodniczący Komisji administracyjnej jest obowiązany do ze-

stawienia listy wyborczej w podwójnem wygotowaniu, zawierającej spis wszystkich, w myśl powyższych postanowień uprawnionych do wyboru osób, w czasie ustanowionym przez władzę polityczną I. instancji.

Gminy do 4.000 mieszkańców tworzą tylko jeden okręg wyborczy; dla gminy takiej wygotowuje się jedną listę wyborczą obejmującą całą gminę.

Gminy ponad 4.000 mieszkańców rozdziela przelożony wzgl. przewodniczący Komisji administracyjnej na dwa lub więcej okręgów wyborczych.

Dla każdego okręgu wyborczego należy wygotować osobną listę wyborczą.

Listy wyborcze należy w gminach ponad 5.000 mieszkańców z reguły wygotować według alfabetycznego porządku ulic i placów odnośnego okręgu wyborczego, odnośnie do każdej ulicy i placu według liczb porządkowych poszczególnych domów, w każdym domu według porządku alfabetycznego wyborców.

W mniejszych gminach można listy wyborcze na zarządzenie przelożonego gminy albo przewodniczącego Komisji administracyjnej zestawieć według liczb spisowych domów, zaczawszy od najniższej liczby, a w każdym domu według alfabetycznego porządku wyborców.

Wyborcy powinni być wciągnięci z oznaczeniem imienia i nazwiska, daty urodzenia, stanu, zamieszkania, a w razie potrzeby z dodaniem bliższych określeń.

§ 13.

Sporządzenie odbitek list wyborczych.

Natychmiast po rozpoczęciu prac około ułożenia list wyborczych powinien przełożony gminy wzgl. przewodniczący Komisji administracyjnej ogłosić na tablicy urzędowej, że każdemu w przeciągu ośmiu dni od dnia ogłoszenia przysługuje prawo zażądania wydania mu na jego kosztą sporządzonego odpisu list wyborczych, zaczawszy od dnia wnoszenia reklamacyj.

Zamówienie odpisu list wyborczych zobowiązuje do ponoszenia kosztów wygotowania tegoż.

Przełożony gminy wzgl. przewodniczący Komisji administracyjnej powinien się na czas postarać o sporządzenie potrzebnej ilości odpisów.

§ 14.

Ogłoszenie wyłożenia list wyborczych, przedłożenie list kandydatów, list połączonych i wnioski co do Komisji wyborczej.

Przełożony gminy wzgl. przewodniczący Komisji administracyjnej powinien obie listy wyborcze w gminie wzgl. w danym okręgu wyborczym przez 14 dni wyłożyć do publicznego wglądu.

Równocześnie z wyłożeniem listy wyborczej należy przez publiczne ogłoszenie podać do powszechnej wiadomości, że listy wyborcze są przez 14 dni wyłożone do publicznego wglądu, w którym to czasie mogą być wniesione zarzuty przeciwko tymże.

W ogłoszeniach tych powinien być oprócz tego dokładnie oznaczony dzień początkowy i końcowy tego terminu, jakoteż miejsce i godziny, w ciągu których można wglądać do list wyborczych i wnosić zarzuty.

W ogłoszeniu tem należy równocześnie podać do powszechnej wiadomości termin przedłożenia list kandydatów z oznaczeniem dnia kalendarzowego (§ 20), dalej postanowienia co do formy i sposobu wygotowania list kandydatów (§ 21), termin wnoszenia połączonych list (§ 26) i termin zamianowania członków Komisji wyborczej (§ 32).

Ogłoszenie powyższe musi być aż do 8 dnia przed wyborami wywieszone.

W gminach ponad 3.000 mieszkańców muszą być listy wyborcze codziennie wyłożone bez przerwy conajmniej 8 godzin, w innych gminach codziennie conajmniej przez 4 godziny.*)

Każdy może wglądać do listy wyborczej, poczynić sobie odpisy i wyciągi, o ile drugim osobom przez to nie uniemożliwia skorzystanie z tego samego prawa.

*) Podano zgodnie ze sprostowaniem Dz. U. Śl. po poz. 98.

§ 15.

Zarzuty przeciw listom wyborczym.

Protest przeciw wyłożonym listom wyborczym należy w czasie oznaczonym w § 14 wnieść piśmiennie do urzędu gminnego. Niepiśmienne

osoby mogą też swoje zarzuty podać ustnie w urzędzie gminnym, który jest obowiązany je zaprotokółować.

Prawo wnoszenia protestu przysługuje tym osobom, które już są do listy wyborczej wpisane albo też o wpisanie do tychże się starają.

Protest może być uczyniony, jeżeli jakąś osobę nieprawnie wpisano do listy wyborczej, jeżeli uprawnioną do wyboru osobę pominięto, albo też któryś z wyborców mylnie został oznaczony.

Protest musi być wniesiony osobno co do każdej osoby, nieodpowiadające temu postanowieniu zarzuty należy zwrócić celem ich sprostowania.

Strona wnosząca zarzut jest zobowiązana wskazać fakta zarzut uzasadniające i w miarę możliwości uprawdopodobnić prawdziwość tych faktów.

Protest przeciwko wpisaniu któregoś wyborcy do listy wyborczej należy temuż natychmiast podać do wiadomości z nadmieniem, że w tej sprawie może w ciągu 24 godzin wnieść do Urzędu gminnego pisemnie lub jeśli nie umie pisać ustnie swoje wyjaśnienie.

§ 16.

Komisja reklamacyjna.

O zarzutach rozstrzyga Komisja, składająca się z przełożonego gminy wzgl. zastępcy przez niego zamianowanego jako przewodniczącego i naj-

mniej z 4, a najwyżej z 6 członków posiadających prawo wyboru z gminy wybranych przez Wydział gminny, wzgl. Komisję administracyjną przy uwzględnieniu w gminie istniejących zorganizowanych stronnictw politycznych.

Do prawomocności uchwał Komisji jest potrzebna obecność przewodniczącego i conajmniej połowy jej członków; uchwały zapadają bezwzględną większością głosów a w razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący, który pozatem nie głosuje.

Dla każdego okręgu wyborczego należy ustanowić osobną Komisję. Urząd gminny jest obowiązany do przeprowadzenia potrzebnych dochodzeń, zażądanych przez Komisję.

§ 17.

Postępowanie przy wniesieniu protestu.

Na podstawie swego orzeczenia zarządza Komisja natychmiastowe sprostowanie przez Urząd gminny w obu listach wyborczych. Równocześnie zaś winien Urząd gminny powiadomić o tem tak stronę wnoszącą zarzut, jak i osobę, o której wpisanie do listy wyborczej chodzi.

Każda uprawniona do protestu osoba może się odwołać przeciwko rozstrzygnięciu Komisji do władzy nadzorczej. Odwołanie może być wniesione do Urzędu gminnego w przeciągu 3 dni od dnia zawiadomienia a jeżeli wnoszący odwołanie w myśl postanowień tego paragrafu nie mógł być zawiadomiony — wtedy licząc od

dnia, którego zostało wpisane rozstrzygnięcie Komisji do listy wyborczej.

W tym celu pozostają listy wyborcze wyłożone aż do upływu czasu do odwołania.

Przełożony gminy jest obowiązany odwołać wraz z przynależnymi aktami zaraz przedłożyć władzy nadzorczej.

Po upływie terminu do odwołania należy wniesione odwołanie odrzucić jako spóźnione.

Władza nadzorcza powinna po przeprowadzeniu ewentualnie potrzebnych dochodzeń załatwić jaknajśpieszniej nadesłane odwołania i o rozstrzygnięciu powiadomić Urząd gminny celem ewentualnego sprostowania listy wyborczej, stronę wnoszącą protest i wyborcę, którego zarzut dotyczy.

Rozstrzygnięcie władzy nadzorczej jest ostateczne.

§ 18.

Dodatkowe wyłożenie list wyborczych.

W listach wyborczych ustalonych na podstawie wyniku postępowania reklamacyjnego nie może nikt wprowadzić żadnych zmian, wyjąwszy w wypadku, przewidzianym w ostatnim ustępie § 4.

Równocześnie ustalone listy wyborcze należy ponownie przez 8 dni aż do dnia wyborów wyłożyć do publicznego wglądu.

Oдноśnie do prawa wglądu do list wyborczych, sporządzenia odpisów, jakoteż i go-

dzin, w których listy wyborcze powinny być wyłożone, obowiązują analogiczne postanowienia § 14.

§ 19.

System wyborczy.

Wybór wydziału gminnego odbywa się we wszystkich gminach na zasadzie systemu stosunkowości.

§ 20.

Listy kandydatów.

Najpóźniej 14 dni przed dniem wyborów do 12 godziny w południe powinny grupy wyborcze (stronnictwa) przedłożyć Urzędowi gminnemu swoje listy kandydatów w podwójnem wygotowaniu. Urząd gminny jest obowiązany do poświadczenia wręczającemu listę czasu jej wniesienia. Wnoszący podanie jest uprawniony do przedłożenia odpisu listy kandydatów, którego zgodność z wniesioną listą kandydatów powinien Urząd gminny potwierdzić.

Lista kandydatów musi być podpisana w gminach do 1.000 mieszkańców najmniej przez 10, w gminach do 2.000 mieszkańców najmniej przez 20, w gminach do 5.000 mieszkańców najmniej przez 30, w gminach ponad 5.000 mieszkańców conajmniej przez 50 w listach wyborczych wpisanych wyborców. Zawsze atoli musi liczba podpisów wynosić conajmniej tyle, ile liczba kandydatów.

Zgon, odwołanie podpisu lub utrata prawa wyborczego któregoś z podpisanych nie wpływa na ważność listy.

§ 21.

Treść listy kandydatów.

Lista kandydatów musi zawierać:

1. Oznaczenie grupy wyborczej (stronnictwa).
2. Spis kandydatów, których liczba może być atoli najwyżej o połowę większą, jak liczba członków wybieranych do reprezentacji gminnej.

Ułamki należy zaokrąglić do następnej liczby całej. Kolejność każdego kandydata należy uwi-docznić cyframi.

3. Oznaczenie pełnomocnika grupy wybor-
czej, tj. osoby zastępującej daną grupę i jego
zastępcy. Jeżeli nie są oznaczeni, wtedy pierw-
szego podpisanego należy uważać za upelno-
mocnionego, a drugiego za jego zastępcę.

Prawo zastępstwa grupy wyborczej, (listy kandydatów) zachowuje swoją ważność i na wy-
padek skreślenia upelnomocnionego z listy wy-
borczej lub utraty przez tegoż prawa wyboru.

Do listy kandydatów należy dołączyć pi-
śmienne, własnoręcznie podpisane oświadczenie
wszystkich kandydatów, że kandydaturę przy-
mują i że z ich zgodą nie są wpisani na inną listę
kandydatów.

§ 22.

Postępowanie z listami kandydatów.

Urząd gminny zaopatrza listy kandydatów
liczbami porządkowymi w kolejnem następstwie
ich wniesienia.

Jeżeli który z kandydatów jest umieszczony na więcej listach, wtedy powinien się go przełożony gminy zapytać, którą kandydaturę przyjmuje. Jeżeli w przeciągu 48 godzin ten nie odpowie, skreśla go Urząd gminny przy sprostowaniu list kandydatów z tej listy, co do której nie dołączono jego własnoręcznie potwierdzonej zgody na przyjęcie kandydatury; w innym razie skreśla się go w później wniesionej liście.

§ 23.

Sprostowanie list kandydatów.

Jeżeli lista kandydatów wykazuje braki formalne, np. niedostateczną liczbę podpisów, lub jeżeli kolejność kandydatów nie jest oznaczona, albo oznaczenie grupy jest sporne, albo też zachodzi brak oświadczenia kandydatów, wtedy powinien Urząd gminny wezwać pełnomocnika do sprostowania listy kandydatów w przeciągu 24 godzin.

Jeżeli więcej list kandydatów jednakowo lub trudno do odróżnienia grup oznaczono, w takim razie wzywa Urząd gminny upoważnionych dotyczących list kandydatów do sprostowania oznaczenia grupy w przeciągu 24 godzin. W razie nieuczynienia tego rozstrzyga Urząd gminny.

Jeżeli lista kandydatów nie posiada oznaczenia żadnej grupy, wtedy oznacza ją Urząd gminny imieniem upoważnionego.

Lista kandydatów, która także i po ukończeniu tego postępowania nie posiada wymaganej liczby

podpisów, jest nieważna, jak również głosy, które mimo tego na nią były oddane. Urząd gminny rozstrzyga o tem ostatecznie z zastrzeżeniem zarzutów wniesionych przeciwko wyborom.

§ 24.

Zmiany w listach kandydatów.

Jeżeli który z kandydatów ustąpi, umrze, utraci prawo wybieralności lub zostanie wykreślony, może upelnomocniony danej grupy uzupełnić listę kandydatów przez podanie innego kandydata, co musi być uczynione najmniej do 10-tego dnia przed wyborami.

Po ostatecznem ustaleniu list kandydatów tj. 10 dni przed wyborami nie wolno już w listach kandydatów czynić żadnych zmian.

§ 25.

Ogłoszenie list kandydatów.

Conajmniej 8 dni przed dniem wyborów powinien przełożony gminy wzgl. przewodniczący Komisji administracyjnej wywiesić w lokalnościach, w których listy wyborcze do wglądnięcia są wyłożone, wszystkie ważne listy kandydatów z wyraźnem oznaczeniem ich porządkowego wniesienia w myśl § 22 tego rozporządzenia, jakoteż z dokładnem wyszczególnieniem grupy wyborczej i wszystkich kandydatów.

Równocześnie powinien Urząd gminny listy kandydatów odpowiadające powyższym postano-

wieniom ogłosić w sposób na miejscu praktykowany (wywieszenie do publicznej wiadomości).

Ogłoszenie list kandydatów przez Urząd gminny powinno być uskutecznione dla wszystkich grup wyborczych w jednaki sposób. Poszczególne grupy wyborcze mogą w dowolny sposób rozpowszechniać swoje listy kandydatów.

§ 26.

Połączone (wspólne) listy kandydatów.

Upoważnieni zastępcy grup wyborczych mogą w urzędzie gminnym złożyć oświadczenie o połączeniu swoich list.

Oświadczenie takie musi być wniesione najpóźniej 8 dni przed dniem wyborczym, poczem je Urząd gminny ogłasza przez przybicie w lokalnościach, w których listy wyborcze są wyłożone do wglądnięcia.

Połączenie list oznacza, że takowe należy przy rozdziale mandatów uważać za jedną całość (§ 47).

IV Część.

Ogłoszenie wyniku wyborów bez głosowania.

§ 27.

W gminach, w których tylko jedną listę kandydatów zgłoszono, albo przez więcej grup wyborczych w całości tylko tylu kandydatów przedstawiono, ilu członków powinno być wybranych do wydziału gminnego — oświadcza przełożony gminy względnie przewodniczący

Komisji administracyjnej bez przeprowadzenia wyboru, że wszyscy przedstawieni kandydaci są wybranymi.

Dla sposobu ogłoszenia wyniku wyborów, zarzutów i ich rozstrzygania obowiązują postanowienia §§ 49, 51 do 53.

V Część.

W y b o r y.

§ 28.

Dzień i lokal wyborczy.

Wybory do Wydziału gminnego odbywają się w niedzielę od 8 godziny rano. Godzinę zakończenia wyborów oznacza Urząd gminny.

Lokali wyborczych dostarcza Urząd gminny.

§ 29.

Zakaz podawania trunków alkoholowych.

W dniu poprzedzającym, jakoteż i w dniu wyborów jest sprzedaż, wyszynk i podawanie trunków alkoholowych zakazane.

§ 30.

Ogłoszenie wyborów.

Conajmniej ósmego dnia przed wyborami winien przełożony gminy ogłosić za pomocą publicznego obwieszczenia w sposób na miejscu praktykowany dzień, godzinę początkową i zakończenia, lokal wyborczy jakoteż i liczbę mających być wybranymi członków.

W ogłoszeniu, które musi być aż do dnia wyborów wywieszone, należy wezwać wyborców, żeby osobiście w oznaczonym miejscu odebrali kartę legitymacyjną do głosowania, o ile im z jakiegokolwiek przyczyny nie została na czas doręczona i wykazać przytem odpowiednimi dokumentami swoją tożsamość (np. karta przynależności, list chrzestny lub urodzin, książka robotnicza i t. p.)

§ 31.

Legitymacja wyborcza.

W gminach ponad 5.000 mieszkańców postara się przełożony gminy najpóźniej 3 dni przed dniem wyboru o doręczenie każdemu wyborcy do mieszkania legitymacji wyborczej.

W legitymacji należy wyszczególnić: liczbę porządkową z listy wyborczej, imię i nazwisko wyborcy, dzień, godzinę i lokal wyboru, jakoteż istotne postanowienia co do obowiązku wyborczego, sposobu oddawania głosu i postanowień karnych. Legitymację należy zaopatrzyć pieczęcią gminną.

Za zgubioną lub uszkodzoną legitymację należy wystawić wyborcy po stwierdzeniu jego tożsamości w myśl § 30 nową, wyraźnie jako duplikat oznaczoną legitymację.

Niedoręczone legitymacje winien przełożony gminy oddać odnośnej Komisji wyborczej, wyborca zaś może w dzień wyboru zażądać jej wydania za okazaniem w § 30 wymienionych dokumentów, stwierdzających tożsamość osoby.

W gminach do 5.000 mieszkańców mogą się wyborcy w razie wątpliwości co do ich tożsamości legitymować wiarogodnymi, tożsamość ich stwierdzającymi dokumentami (np. karta przynależności, świadectwo urodzenia lub chrztu, książka robotnicza, paszport i t. p.) lub też, jeżeli wyborcy takich dokumentów pod ręką nie posiadają, przez świadczenie dwóch wyborców.

§ 32.

Komisje wyborcze.

Wyborami kieruje Komisja wyborcza, zamianowana przez przełożonego gminy wzgl. przewodniczącego Komisji administracyjnej.

W skład jej wchodzi po jednym zastępcy każdej grupy wyborczej na wniosek danej grupy. W ten sam sposób powołuje on zastępcę każdego członka z odnośnej grupy. Jeżeli w gminie istnieją tylko dwie lub trzy grupy wyborcze, wtedy mianuje przełożony gminy wzgl. przewodniczący Komisji administracyjnej dla każdej grupy wyborczej po dwóch członków i dwóch zastępców.

Upoważniony zastępca grupy wyborczej powinien proponować zastępców swojej grupy w urzędzie gminnym co najmniej 8 dni przed dniem wyborczym.

Jeżeli dana grupa wyborcza nie przedłoży na czas swoich wniosków, przełożony gminy wzgl. przewodniczący Komisji administracyjnej zamianuje sam członków i zastępców do Komisji wyborczej danej grupy.

W gminach, gdzie jest więcej lokali wyborczych, należy na tych samych zasadach zamianować dla każdego lokalu wyborczego osobną Komisję wyborczą a oprócz tego jedną Komisję główną.

W gminach, w których sprawy conceptowe załatwia osobny urzędnik, należy tenże także do Komisji wyborczej z głosem doradczym jako sekretarz. W razie potrzeby, dalszych sił pomocniczych dostarcza gmina. Gdyby tego nie uczyniono, poczyni przewodniczący Komisji wyborczej odpowiednie zarządzenia na koszt gminy.

§ 33.

Rozstrzygnięcie Komisji wyborczej.

Komisja wyborcza wybiera z swojego grona bezpośrednio przed otwarciem wyborów większością głosów przewodniczącego i jego zastępcę; w razie niemożności osiągnięcia większości, rozstrzyga los. Przewodniczący i jego zastępcę nie mogą należeć do tej samej grupy wyborczej.

Komisja wyborcza może powziąć ważne uchwały przy obecności przewodniczącego albo jego zastępcy i co najmniej połowy jej członków uprawnionych do głosowania; w razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący, który poza tem nie głosuje.

Sprzeciw od rozstrzygnięcia Komisji wyborczej można wnieść jedynie w formie zarzutu przeciwko wyborom.

§ 34.

Protokół wyborczy.

O przebiegu wyborów spisuje się protokół, do którego wpisuje się imiona i nazwiska członków Komisji wyborczej, zastępcy władzy nadzorczej i mężów zaufania, początek i koniec, ewentualnie przerwę wyborów, wszystkie uchwały Komisji wyborczej z krótkim uzasadnieniem tychże, jakoteż i wszelkie ważniejsze szczegóły przebiegu wyborów, oraz wynik wyborów i sposób obliczenia głosów.

Protokół prowadzi powołany do wyborów z głosem doradczym urzędnik gminny (§ 32), ewentualnie inna siła pomocnicza lub przeznaczony do tego przez przewodniczącego Komisji wyborczej członek Komisji.

Protokół ten, jakoteż listy wyborcze i spisy głosujących podpisują wszyscy członkowie Komisji.

§ 35.

Zastępca władzy nadzorczej.

Władza nadzorcza jest uprawniona do wysłania do wyborów swojego zastępcy celem czuwania nad prawidłowym przeprowadzeniem wyborów.

§ 36.

Mężowie zaufania.

Komisja wyborcza musi na wniosek grup wyborczych dopuścić z każdego stronnictwa wyborczego po dwóch wyborców jako mężów

zaufania, którzy mogą być obecni przy przeprowadzeniu całych wyborów aż do ogłoszenia wyniku obliczenia.

Wniosek odnośny musi być przedłożony przewodniczącemu Komisji ustnie lub na piśmie przed rozpoczęciem wyborów.

Mężowie zaufania stronnictw mogą wnosić zarzuty co do tożsamości wyborcy lub jeżeli dany wyborca w myśl ostatnich trzech ustępów § 4 nie jest uprawniony do głosowania; pozatem nie mają prawa wtrącać się do wyborów.

§ 37.

Wstęp do lokalu wyborczego.

Do lokalu wyborczego mają przystęp tylko wyborcy wpisani do list wyborczych danego okręgu wyborczego. Po oddaniu kartki do głosowania powinien wyborca opuścić natychmiast lokal wyborczy.

Agitacja między wyborcami w lokalu wyborczym względnie najbliższej okolicy jest zakazana. Taksamo nie może żadna grupa wyborcza urządzić kancelarii agitacyjnej w domu, w którym znajduje się lokal wyborczy.

§ 38.

Głosowanie.

Przed rozpoczęciem wyborów Komisja wyborcza dokonuje oględzin urny wyborczej, która winna być nieprzeźroczystą, zamykającą się naczyniem.

Potem przystępuje się do oddawania głosów.

Głosowanie odbywa się w ten sposób, że wyborca wypisuje na dowolnej kartce cyframi arabskimi, rzymskimi lub słowami liczbę tej listy kandydatów, których chce wybrać. Komisja wyborcza wręczy wyborcy urzędową kopertę, a na żądanie i czystą kartkę papieru wraz z przyborami do pisania; do koperty tej wkłada wyborca sam w takim miejscu, gdzie nie może być podpatrywany, kartkę głosowania po ewentualnem wpisaniu dotyczącej liczby i wrzuca kopertę do urny wyborczej. Wszystkie koperty muszą być tej samej wielkości, jakości i koloru, zaopatrzone na temsamem miejscu pieczętą gminną i nie mogą mieć żadnych wyróżniających znaków.

W gminach, w których wydaje się do stwierdzenia tożsamości wyborców karty legitymacyjne (§ 31), winny je Komisje wyborcze po użyciu ściągać i celem ułatwienia obliczania głosów natychmiast zaopatrzyć liczbami porządkowymi.

W ten sposób oddają najpierw swoje głosy członkowie Komisji. Grupy wyborcze mogą drukować kartki głosowania z liczbą odpowiadającą ich liście kandydatów i rozszerzać wśród wyborców.

Komisja wyborcza powinna zaznaczyć oddanie kartki głosowania w obu egzemplarzach list wyborczych.

§ 39.

Zarzuty przeciwko wyborcom.

Komisja wyborcza rozstrzyga tylko — czy który z wyborców ma być dopuszczony do oddania głosu, jeżeli

1. istnieje wątpliwość co do jego tożsamości,
2. jeżeli zostanie wniesiony zarzut, że w myśl ostatnich trzech ustępów § 4 nie może on być dopuszczonym do głosowania przy wyborze.

Zarzuty tego rodzaju mogą podnieść członkowie Komisji wyborczej i mężowie zaufania (§ 63) i to jak długo kartka głosowania obywatela, którego prawo wyboru zaczepiono, nie została jeszcze włożona do urny wyborczej. Rozstrzygnięcie Komisji wyborczej musi w każdym poszczególnym wypadku zapaść przed dopuszczeniem następnego wyborcy do oddania głosu.

§ 40.

Przerwanie wyborów.

Jeżeli zajdą okoliczności, któreby wpłynęły na uniemożliwienie wyborów, może Komisja wyborcza przedłużyć wybory lub odroczyć ich dokonanie na dzień następny. Zarządzenie takie musi być jednak natychmiast ogłoszone w sposób w gminie przyjęty oraz w lokalu wyborczym. Jeżeli chodzi o przerwanie już rozpoczętych wyborów, wtedy winna Komisja wyborcza opieczętować akty i urnę wyborczą wraz z oddanymi już kartkami głosowania a przy rozpoczęciu dalszych wyborów stwierdzić protokolarnie nienaruszenie pieczęci.

§ 41.

Zamknięcie głosowania.

Po upływie dla wyborów oznaczonego czasu zamyka się lokal wyborczy, wszyscy atoli wyborcy, którzy przed zamknięciem znajdują się w lokalu wyborczym lub w poczekalni przez Komisję dla wyborców przeznaczoną lub też bezpośrednio przed lokalem wyborczym — oddają jeszcze swoje głosy, poczem przewodniczący Komisji wyborczej ogłasza głosowanie za ukończone.

VI Część.**Stwierdzenie i ogłoszenie wyniku wyborów.**

§ 42.

Liczenie głosów.

Po zakończeniu głosowania pozostają w lokalu wyborczym oprócz członków Komisji wyborczej, zastępcy władzy nadzorczej i sił pomocniczych tylko mężowie zaufania poszczególnych grup wyborczych. Komisja wyborcza wyjmując z urny koperty z kartkami głosowania, przelicza je i porównuje liczbę kopert z zapiskami w wykazach wyborczych. Potem wylacza nieważne kartki głosowania, rozdziela kartki według grup wyborczych i wygotowuje wynik wyborów w dwóch listach głosowania. W czasie tego ma każdy z uprawnionych obecnych prawo wglądu do kartek głosowania.

§ 43.

Nieważne kartki głosowania.

Nieważnemi są następujące kartki głosowania:

1. jeżeli kartka głosowania nie jest włożona do koperty wydanej przez Komisję wyborczą i zaopatrzonej pieczęcią gminną;

2. jeżeli liczba na kartce głosowania jest przekreślona lub nieczytelna. Dopiski i t. p. uwagi uważa się jako niepisane;

3. jeżeli w kopercie znajduje się więcej kartek z różnemi liczbami; wtedy wszystkie głosy w tej kopercie są nieważne. Jeżeli w kopercie znajduje się więcej kartek z tą samą liczbą, liczy się je za jeden głos;

4. kartki, opiewające na nieważną listę kandydatów. Jeżeli 9 lub więcej list kandydatów wniesiono, wtedy powinna na kartkach głosowania, na których jest liczba 6 lub 9 wypisana arabskimi cyframi, być liczba dla wyraźnego odróżnienia podkreślona lub zaopatrzona kropką. W przeciwnym razie należy takie kartki uważać za nieważne.

To samo dotyczy wypadku, gdy wniesiono 11 lub więcej list kandydatów i użyto liczb IX wzgl. XI w rzymskich cyfrach. O ważności względnie nieważności kartek głosowania rozstrzyga Komisja wyborcza.

§ 44.

Rozdział mandatów na grupy wyborcze.**Dzielnik wyborczy.**

Następnie rozdziela Komisja wyborcza liczbę mandatów na poszczególne grupy wyborcze w stosunku do głosów dla danej grupy oddanych a mianowicie w ten sposób, że naprzód wyprowadzi dzielnik wyborczy.

W tym celu należy sumę wszystkich ważnych, dla wszystkich grup oddanych głosów podzielić przez liczbę mandatów powiększoną o jeden; następna cała, wyższa od ilorazu liczba jest dzielnikiem wyborczym.

Liczbę na każdą poszczególną listę kandydatów oddanych głosów dzieli się następnie przez liczbę dzielnika wyborczego, poczem przydziela Komisja wyborcza każdej grupie wyborczej tyle mandatów, ile razy dzielnik wyborczy mieści się w sumie dla danej grupy oddanych głosów.

Listy kandydatów połączonych stronnictw (§ 26) zlicza się z osobna, uważa się jednak je przy podziale mandatów za jedną listę i przydziela się im wspólnie przypadające mandaty.

§ 45.

Przydzielenie pozostałych mandatów.

Jeżeli wszystkich mandatów nie rozdzielono w sposób w § 44 wyszczególniony, przydziela się zbywające mandaty po kolei tym grupom, które przy podziale, w myśl § 44 przeprowadzonym, wykazały największą resztę podziału.

Jeżeli reszty podziału są przy więcej grupach równe, przydziela się mandat tej grupie, która uzyskała więcej głosów; w razie równości głosów rozstrzyga los.

Liście kandydatów, która uzyskała głosów mniej niż wynosi dzielnik wyborczy — nie przysługuje prawo do żadnego mandatu; postanowienie to nie odnosi się atoli do poszczególnych list wspólnej listy. (§ 26).

§ 46.

Odliczenie nadliczbowych mandatów.

Jeżeli przy podziale liczby głosów przez dzielnik wyborczy (§ 44) przypadłoby do rozdziału o jeden mandat więcej nad oznaczoną liczbę mandatów, odlicza się jeden mandat tej grupie, która posiada najmniejszą resztę podziału a przy równości reszty tej, która uzyskała najmniejszą liczbę głosów. W razie równości głosów rozstrzyga los.

I tutaj należy uważać listy połączone (§ 26) za należące do jednej grupy.

§ 47.

Rozdział mandatów między listy połączone.

Po przydzieleniu mandatów wszystkim grupom wyborczym rozdziela Komisja wyborcza mandaty między poszczególne listy połączone. Postępowanie przy tem jest identyczne z wyszczególnionem w §§ 44 i 45.

§ 48.

Kto jest wybrany.

Wybranymi członkami do Wydziału gminnego są ci kandydaci poszczególnych grup wyborczych, którzy kolejno w liście kandydatów są wymienieni według liczb przypadających danej grupie mandatów. Dalsi kandydaci są w tym samym porządku zastępcami (§ 54).

Jeżeli lista kandydatów zawiera więcej nazwisk niż dopuszczalne (§ 21) nie bierze się nadliczbowych nazwisk w rachubę.

§ 49.

Ogłoszenie wyniku wyborów.

Zaraz po obliczeniu głosów ustala Komisja wyborcza protokolarnie wynik przy równoczesnem podpisaniu go przez wszystkich członków Komisji wyborczej i mężów zaufania stronnictw, poczem Urząd gminny ogłasza publicznie wynik wyborów w sposób w gminie praktykowany.

W ogłoszeniu należy wyszczególnić: dokąd, gdzie i w jaki sposób można wnosić zarzuty przeciwko wyborom.

Odpis protokołu wyborczego i wyniku obliczenia głosów należy przedłożyć władzy nadzorczej; kartki głosowania, legitymacje i koperty powinna Komisja wyborcza opieczętować i przechowywać w Urzędzie gminnym i tylko w razie wniesienia zarzutów przeciwko wyborom należy je przedłożyć.

§ 50.

Wypośredkowanie wyniku wyborów, jeżeli wybierano we więcej okręgach.

Jeżeli wybory odbywały się w kilku lokalach, wtedy przeprowadzają Komisje wyborcze poszczególnych lokali wyborczych tylko czynności, wymienione w § 42.

Dalsze postępowanie przedsięwzięje Komisja główna, której poszczególne Komisje oddają natychmiast opieczętowane akty wyborcze.

VII. Część.

Środki prawne.

§ 51.

Sprostowanie wyniku wyborów, jeżeli wybrano osobę niewybieralną.

Władza nadzorcza bada, czy nie wybrano osób, którym nie przysługiwało prawo wybieralności. O ile ten wypadek ma miejsce, należy w przeciągu miesiąca od dnia nadejścia protokołu wyborczego orzec wybór niewybieralnej osoby za nieważny i rozstrzygnąć, kto jest wybrany w jej miejsce.

Rozstrzygnięcie to ogłasza Urząd gminny publicznie, w sposób w gminie przyjęty.

§ 52.

Zarzuty przeciwko wyborom.

Zarzuty przeciwko wyborom może wnieść tylko w danej gminie uprawniony wyborca

w przeciągu 8 dni od następnego dnia po ogłoszeniu wyniku wyborów.

Zarzuty należy wnosić pisemnie do Urzędu gminnego. Zarzuty należy najpóźniej do trzech dni wraz z aktami wyborczymi przedłożyć władzy nadzorczej.

O zarzutach rozstrzyga władza polityczna drugiej instancji.

§ 53.

Rozstrzygnięcie o zarzutach.

Jeżeli władza rozstrzygająca o zarzutach stwierdzi takie uchybienia w przeprowadzeniu wyboru, które mogłyby wpłynąć na wynik wyborów, szczególnie jeżeli stwierdzi poważne naruszenie wolności, czystości i tajemnicy wyborów — wtedy unieważnia całe wybory lub odpowiednią ich część i zarządza ewentualnie nowe wybory, oznaczając dzień, w którym odbyć się mają.

Jeżeli tylko stwierdzono błędne obliczenie głosów, winna władza wynik natychmiast sprostować i w gminie publicznie ogłosić.

Rozstrzygnięcie należy doręczyć odwołującym się i tym osobom, których wybór został unieważniony.

Rozstrzygnięcie to, które powinno być wydane najdalej w przeciągu trzech miesięcy od dnia przedłożenia zarzutów, jest ostateczne.

VIII. Część.

Zastępcy.

§ 54.

Powołanie zastępców.

Zastępcy (§ 48) spełniają funkcję członków wydziału gminnego tych grup, dla których byli umieszczeni na liście kandydatów, jeżeli tamci nie mogą czasowo sprawować urzędu, lub też jeżeli mandat zostanie opróżniony stale na cały okres wyborczy.

Zastępcy następują w tym porządku jak byli w liście kandydatów wyszczególnieni.

§ 55.

Uzupełnienie liczby zastępców.

Jeżeli z pewnej grupy wyborczej nie wybrano tyle zastępców, ile wynosi połowa członków wydziału gminnego z tej grupy, względnie przy niepodzielnej przez dwa liczbie Wydziału gminnego, sąsiednią wyższą liczbę całą lub jeżeli liczba zastępców pewnej grupy spadnie po wyborach niżej wymienionej granicy, powinni członkowie Wydziału gminnego uzupełnić liczbę zastępców powołanej grupy w następujący sposób:

Jeżeli dla wspomnianej grupy wybrano tylko jednego członka do Wydziału gminnego, mianuje tenże zastępcę, sam przedkładając przełożonemu gminy w czasie przez niego ustanowionym odnośne piśmienne oświadczenie.

Jeżeli odnośna grupa jest przez więcej jak jednego członka zastąpiona, wtedy dokonuje ona

pod przewodnictwem przełożonego gminy lub jego zastępcy wyboru uzupełniającego kartkami przyczem wybrany jest, kto otrzymał największą liczbę głosów. W razie równości głosów rozstrzyga los.

Uzupełnienie liczby członków wydziału gminnego w powyżej przytoczony sposób następuje także wtedy, jeżeli grupa wyborcza postawiła mniej kandydatów niż jej w stosunku do oddanych głosów się należy i w tym wypadku powinni członkowie wydziału gminnego tej grupy wybrać brakującą ilość członków wydziału gminnego.

Przy tych wyborach sporządza się osobny, przez wszystkich obecnych podpisany protokół. Odnośnie do ogłoszenia ich wyniku obowiązują postanowienia § 49.

IX. Część.

Wybór przełożonego gminy, jego zastępcy i Rady gminnej.

§ 56.

Zwołanie wydziału gminnego.

Jeżeli przeciwko wyborom nie wniesiono żadnych zarzutów, lub jeżeli zarzuty zostały już prawnie rozstrzygnięte, wtedy wiekiem najstarszy członek nowo utworzonego wydziału zwołuje najpóźniej w okresie 14 dni nowo wybranych członków wydziału gminnego celem wyboru przełożenstwa gminnego tj. przełożonego gminy, jego zastępcy i Rady gminnej za pomocą kartek.

Władza nadzorcza może wysłać na to posiedzenie swojego urzędnika lub innego zastępcę. W tym celu należy władzę nadzorczą powiadomić o dniu i godzinie wyboru.

§ 57.

Wybór przełożonego gminy i jego zastępców.

Wybór przełożonego gminy, jego zastępców i innych członków Rady gminnej przeprowadza Komisja składająca się z wiekiem najstarszego członka nowo-wybranego Wydziału gminnego jako przewodniczącego i po jednym zastępcy z reprezentowanych w Wydziale gminnym grup wyborczych. Wysłanie do Komisji zastępcy tej grupy wyborczej, do której należy przewodniczący, odpada.

Do ważności wyboru jest potrzebna obecność więcej jak połowy członków Wydziału gminnego.

Naprzód wybiera się przełożonego gminy, potem jego pierwszego a następnie drugiego zastępcę.

W gminach, w których liczba członków Wydziału gminnego wynosi co najmniej 24 należy wybierać zawsze dwóch zastępców.

§ 58.

Sposób wyboru.

Wybór przełożonego gminy i jego zastępców dokonuje się w następujący sposób:

Jeżeli przed wyborem przełożonego gminy oświadczy mniejszość — a mianowicie conaj-

mniej czwarta część wszystkich członków Wydziału gminnego (w razie niepodzielności liczby członków Wydziału gminnego przez 4 — mniejszość, której wysokość równa się conajmniej przy dzieleniu otrzymanej całej liczbie), że zastrzega dla siebie urząd drugiego zastępcy, wtedy wybiera tegoż sama bezwzględną większością głosów, reszta zaś członków Wydziału gminnego wybiera bezwzględną większością głosów przełożonego gminy i pierwszego zastępcę.

Jeżeli grupa, obejmująca conajmniej trzecią część członków Wydziału gminnego oświadczy, że zastrzega sobie prawo do urzędu pierwszego zastępcy, wtedy wybiera go również sama bezwzględną większością głosów a reszta członków wybiera tak samo bezwzględną większością głosów przełożonego gminy a — o ile w poprzednim ustępie wspomniany wypadek nie zachodzi — i drugiego zastępcę.

Jeżeli i na tej podstawie więcej grup rości sobie prawo do pierwszego lub drugiego zastępcy, przyznaje się to prawo najliczniejszej grupie; między grupami z równą liczbą członków rozstrzyga los.

Do ważności wyborów przeprowadzonych przez grupy jest potrzebna obecność większej połowy wszystkich członków danej grupy.

Poszczególne grupy mogą się połączyć dla dokonania wyboru przełożonego gminy i jego zastępcy; uważa się je wtedy za jedną grupę.

Jeżeli żadna grupa nie może zażądać dla siebie według powyższych postanowień pierwsze-

go lub drugiego zastępcy, lub nie poczyni z tego prawa użytku, wtedy wybierają przełożonego gminy i jego zastępców z pośród całego kolegium wszyscy obecni bezwzględną większością głosów.

Jeżeli żaden z kandydatów nie uzyskał takiej większości, odbywa się między dwoma kandydatami, którzy otrzymali największą ilość głosów, wybór ściślejszy. Głosy, które przy wyborze ściślejszym oddano na innych kandydatów są nieważne. Wybrany jest ten kandydat, który otrzymał największą ilość głosów. W razie równości głosów rozstrzyga los.

W podobny sposób należy przeprowadzić ściślejszy wybór we wszystkich wypadkach, w których w myśl tego rozporządzenia przepisana jest absolutna większość, o ile ta nie została osiągnięta przy pierwszym wyborze.

§ 59.

Zatwierdzenie wyborów.

Wybór burmistrza gminy miasta Bielska podlega zatwierdzeniu przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

W razie dwukrotnego odrzucenia Minister Spraw Wewnętrznych mianuje komisarycznego urmistrza, którego utrzymuje własnym kosztem gmina.

Burmistrz miasta Bielska i jego zastępcy składają do rąk Wojewody względnie jego pełnomocnika przysięgę wedle roty przytoczonej w ar-

tykule 34 ustawy konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. nr. 73, poz. 497), zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego.

Pozatem pozostają postanowienia ustawy z dnia 8. XII. 1869 r. Dz. U. i R. Kr. L. 3, na podstawie której wydano dla gminy miasta Bielska osobną ustawę gminną nadal w mocy — o ile nie są w sprzeczności z postanowieniami niniejszego rozporządzenia.

W szczególności prowadzi reprezentacja gminna miasta Bielska i nadal nazwę Rady gminnej.

Gdzie zatem w powyższem rozporządzeniu jest mowa o Radnych gminnych — należy w gminie miasta Bielska wstawić wyrazy: „Radni miejscy“.

We wszystkich miastach i miasteczkach podlega wybór przełożonego gminy zatwierdzeniu Wojewody Śląskiego.

§ 60.

Wybór Rady gminnej.

Wybór Radnych gminnych odbywa się na podstawie systemu proporcjonalnego.

Wybory przeprowadza w § 57 wymieniona Komisja.

Komisja ta ustanawia na podstawie proporcjonalności na każdą poszczególną grupę wyborczą przypadającą liczbę członków Rady gminnej, przyczem przełożonego gminy i jego zastępców zalicza się do ich właściwych stronnictw. Komi-

sja stosuje przy tem w odpowiedni sposób postanowienia §§ 3 aż do 47 z tą jedynie zmianą, że także i ta grupa, która nie posiada nawet tylu członków, ile wynosi dzielnik wyborczy, może być w Radzie gminnej zastąpiona. Dzielnikiem wyborczym winna być zawsze liczba trzy wzgl. cztery odpowiednio do § 10.

Wybory dokonują członkowie odnośnej grupy wyborczej bezwzględną większością głosów. Do ważności wyboru jest potrzebna obecność większej połowy członków danej grupy wyborczej.

Grupy pojedyncze mogą się łączyć celem dokonania wyboru.

W gminach, w których po wyborze przełożonego i zastępcy ma nastąpić wybór jedynie tylko jednego jeszcze członka Rady gminnej, wybiera tegoż ta grupa z pośród Wydziału gminnego, która przy wyborze przełożonego i zastępcy pozostała bez swego przedstawiciela.

O ile taka grupa wogóle nie istnieje lub liczy jedynie jednego członka następuje wybór także trzeciego członka Rady gminnej bezwzględną większością obecnych.

§ 61.

Kolejność w następstwie Radnych gminnych.

Zastępcy przełożonego gminy obejmują swój urząd w tym porządku jak byli wybrani. Jeżeli przełożony gminy i jego obaj zastępcy są gdzieś indziej zajęci lub przeszkodzeni, wtedy zastępują

ich członkowie Rady gminnej według starszeństwa.

§ 62.

Wybory uzupełniające.

W razie opróżnienia w ciągu okresu wyborczego stanowiska przełożonego gminy, jego zastępcy lub członka Rady gminnej obsadza się opróżnione miejsce przez wybór uzupełniający dokonanych przez wybór członków Wydziału gminnego, należących do tej samej grupy wyborczej na podstawie bezwzględnej większości głosów.

§ 63.

Ślubowanie.

Wszyscy przełożeni i Radni wszystkich gmin składają przy objęciu urzędowania do rąk przełożonego władzy politycznej I instancji lub wyznaczonego pełnomocnika ślubowanie wierności i posłuszeństwa wedle roty przytoczonej w artykule 34 ustawy konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r. Dz. U. R. P. nr. 75, poz. 497 zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego.

W tym celu winien nowowybrany przełożony gminy natychmiast sprawozdać wynik wyboru władzy nadzorczej, przy podaniu nazwisk poszczególnych osób.

§ 64.

Środki prawne.

Zarzuty przeciwko wyborowi przełożonego gminy, jego zastępców i Rady gminnej, mogą być

wniesione w Urzędzie gminnym w przeciągu 8 dni od dnia wyboru. O tem rozstrzyga ostatecznie władza wymieniona w § 52 w przeciągu miesiąca.

X. Część.

Postanowienia karne.

§ 65.

Jeżeli nie chodzi o czyn karygodny, podlegający ostrzejszej karze, będzie karane:

I. Jako występki aresztem od jednego do sześciu miesięcy.

1. Jeżeli przełożony gminy lub w służbie gminnej zatrudniony funkcjonariusz wzbrania się przyjąć listy kandydatów lub zadość uczynić obowiązkom wymienionym w §§ 20 i 24.

II. Jako przekroczenie karne sądownie grzywną pieniężną od 200—10.000 mk. lub aresztem od jednego tygodnia do trzech miesięcy, jeżeli ktoś:

1. rozmyślnie a) wykonuje prawo wyboru przysługujące innemu za tegoż zgodą, lub b) spowoduje albo dopuści do wykonania przez innego sobie przysługującego prawa wyboru;
2. wbrew postanowieniom § 3 usiłuje wykonać prawo wyboru we więcej gminach;
3. naprzekór postanowieniom tej ustawy wzbrania się wydać kartę legitymacyjną osobie uprawnionej;
4. nie zwolni swej służby lub podwładnych na czas konieczny do wykonania prawa wyboru;

5. nieprawnie posługuje się znakiem pewnej grupy wyborczej, którego ona już poprzednio publicznie używała;
6. nie odda należycie Komisji wyborczej niedoręczonych legitymacyj;
7. przeciwko postanowieniom § 18 dokonuje zmian w listach wyborczych;
8. wykracza przeciwko zakazowi wyszynku, sprzedaży i podawaniu trunków alkoholowych (§ 29).

III. Jako przekroczenie karane przez władze polityczne grzywną pieniężną od 100—5.000 mk., lub aresztem od 24 godzin do jednego miesiąca, jeżeli ktoś:

1. w budynku, w którym znajduje się lokal wyborczy agituje lub urządza kancelarię wyborczą;
2. pomimo dwukrotnego wezwania (§ 9) odmówi przyjęcia wyboru lub zatrzymania urzędu bez ustawowej przyczyny;
3. bez upoważnienia podpisze którego wyborcę na liście kandydatów przedłożonej Urzędowi gminnemu lub na dołączonem oświadczeniu;
4. świadomie kandyduje na więcej list.

XI. Część.

Ogólne postanowienia.

§ 66.

Władza nadzorcza.

Władzą nadzorczą w rozumieniu tego rozporządzenia jest bezpośrednio danej gminie przełożona władza polityczna.

Władze polityczne czuwają nad należytem i nieopóźnionem wykonaniem wszystkich ustawą wyborczą zarządzonych czynności urzędowych. We wypadkach zaniedbania lub nieścisłości może władza nadzorcza przestrzegając kompetencji ustawą wyborczą ustanowionych komisji zarządzić na koszt gminy częściowe lub całkowite wykonanie odnośnych czynności urzędowych przez własne organa. Gminie przysługuje prawo regresu do dotyczących organów gminnych.

§ 67.

Liczba mieszkańców.

Co do liczby mieszkańców danej gminy odnośnie do tego rozporządzenia jest miarodajny wynik ostatniego urzędowego spisu ludności.

§ 68.

Prawo do wynagrodzenia.

Członkowie Komisji odwoławczej, którzy ponoszą uszczerbek w zarobkowaniu, mają prawo do wynagrodzenia.

Gmina ustala ostatecznie według własnej oceny powyższe odszkodowanie i pokrywa je z własnych środków.

§ 69.

Wzory.

Władze polityczne II instancji wygotowują potrzebne do przeprowadzenia wyborów druki i przesyłają gminom za pośrednictwem władzy

politycznej I instancji. Koszta stąd wynikłe pokrywa gmina.

§ 70.

Szybkie załatwianie spraw wyborczych.

Wszystkie czynności wyborcze winny wszystkie organa załatwiać z największym pośpiechem.

§ 71.

Zwolnienia od opłaty stemplowej.

Wszystkie podania, protokoły, protesty i odwołania w sprawach wyborów gminnych jakoteż i dotyczące załączniki są wolne od opłaty stemplowej.

§ 72.

Zniesienie sprzecznych rozporządzeń i ustaw.

Znosi się gminną ustawę wyborczą dla Księstwa śląskiego z dnia 15 listopada 1863 r., Dz. U. i R. Kr. nr. 17. Równocześnie tracą ważność te postanowienia państwowej ustawy gminnej z dnia 15. XI. 1863 r. Dz. U. R. Kr. L. 17, jakoteż ustawy z dnia 8. XII. 1869 r. Dz. U. i R. Kr. L. 3, mocą której wydano ordynację gminną i wyborczą dla miasta Bielska, o ile są w sprzeczności z niniejszem rozporządzeniem.

§ 73.

Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Wojewodzie.

§ 74.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

USTAWA

z dnia 14 marca 1923 r.

**w przedmiocie ordynacji wyborczej dla gmin
części Cieszyńskiej, Województwa Śląskiego.**

(Dz. U. Śl. nr. 15, poz. 98.)

Art. 1.

Zatwierdza się rozporządzenie Wojewody Śląskiego z dnia 6 lipca 1922 r. (Dz. U. Śl. nr. 9, poz. 31).

Art. 2.

Wykonanie ustawy porucza się Wojewodzie.

Finanse Komunalne

USTAWA*)

z dnia 10 kwietnia 1923 r.

w przedmiocie udzielenia gminom miejskim i wiejskim jak i powiatom Województwa Śląskiego dla uzdrowienia budżetów bezprocentowych zaliczek zwrotnych z wpływów podatkowych w roku 1923.

(Dz. U. Śl. nr. 18, poz. 119).

Sejm Śląski uchwalił na pożyczki dla gmin 4 000 000 000 mkp., które miały gminy spłacić ze swoich wpływów w 1923 roku.

USTAWA*)

z dnia 23 maja 1923 r.

w przedmiocie roku obrachunkowego administracji gminnej i powiatowej w górnośląskiej części Województwa Śląskiego.

(Dz. U. Śl. nr. 22, poz. 136).

*) Zniesiono art. 58, 64 ustawy z 14 kwietnia 1924 r. (Dz. U. Śl. nr. 10, poz. 47) w brzmieniu ogłoszonym rozporządzeniem Wojewody Śląskiego z dnia 8 lipca 1926 r. (Dz. U. Śl. nr. 17, poz. 30).

USTAWA*)

z dnia 10 lipca 1923 r.

w przedmiocie sankcyj karnych w ordynacjach podatkowych i komunalnych.

(Dz. U. Śl. nr. 30, poz. 163).

*) Zniesiono ustawą z dnia 14 kwietnia 1924 r. (Dz. U. Śl. nr. 10, poz. 47).

ROZPORZĄDZENIE

z dnia 19 września 1922 r.

**w przedmiocie zabezpieczenia płacenia podatku
od przyrostu wartości.**

(Dz. U. Śl. nr. 24, poz. 84).

Na mocy ustępu 3 art. 40 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. U. R. P. z 1920 r. nr. 73, poz. 497), uzupełnionego ustawą z dnia 30 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. z 1921 r. nr. 69, poz. 449) oraz na mocy art. 4 ust. 17 i art. 5 tejże Ustawy Konstytucyjnej stanowią w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką co następuje:

Art. 1.

§ 29 ust. 2 niem. ustawy od przyrostu wartości z dnia 14 lutego 1911 r. (R. G. Bl. str. 33) zmienia się w następujący sposób:

Za podatek od przyrostu wartości odpowiada nabywca jako dłużnik łączny (solidarny) na równi z sprzedającym.

Art. 2.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

USTAWA

z dnia 21 listopada 1922 r.

w przedmiocie podatku od przyrostu wartości.

(Dz. U. Śl. nr. 35, poz. 124).

Art. 1.

Zatwierdza się rozporządzenie Wojewody z dn. 19 września 1922 r. w przedmiocie zabezpieczenia płacenia podatku od przyrostu wartości. (Dz. U. Śl. nr. 24, L. 84).

Art. 2.

Ustawa wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. 3.

Wykonanie ustawy porucza się Wojewodzie.

USTAWA*)

z dnia 14 kwietnia 1924 r.

o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych w Województwie Śląskiem.

(Dz. U. Śl. nr. 10, poz. 47).

*) Zobacz następną ustawę.

USTAWA*)

z dnia 17 maja 1926 r.

wprowadzająca niektóre zmiany do ustawy z dnia 14 kwietnia 1924 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych w Województwie Śląskiem (Dz. U. Śl. nr. 10, poz. 47).

(Dz. U. Śl. nr. 14, poz. 24).

*) Zobacz rozporządzenie z dnia 8 lipca 1926 r. (Dz. U. Śl. nr. 17, poz. 30) na stronie 318 niniejszego Zbioru.

Art. 2 ustęp 3 opiewa:

Upoważnia się Wojewodę do ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Śląskich tekstu ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych w Województwie Śląskiem w brzmieniu niniejszej ustawy.

ROZPORZĄDZENIE**Wojewody Śląskiego****z dnia 8 lipca 1926 roku**

w sprawie ogłoszenia ustawy z dnia 14 kwietnia 1924 r. (Dz. U. Śl. nr. 10, poz. 47) o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych w Województwie Śląskiem w brzmieniu ustawy z dnia 17 maja 1926 r. (Dz. U. Śl. nr. 14, poz. 24).

(Dz. U. Śl. nr. 17, poz. 30).

Na mocy art. 2 ustawy z dnia 17 maja 1926 r. wprowadzającej niektóre zmiany do ustawy z dnia 14 kwietnia 1924 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych w Województwie Śląskiem (Dz. U. Śl. nr. 14, poz. 24) ogłaszam dołączony do niniejszego rozporządzenia tekst ustawy z 14 kwietnia 1924 r. (Dz. U. Śl. nr. 10, poz. 47) w brzmieniu obecnie obowiązującym.

Załącznik do rozporządzenia Wojewody Śląskiego z dnia 8 lipca 1926 r. (Dz. U. Śl. nr. 17, poz. 30).

USTAWA*)**z dnia 14 kwietnia 1924 r.****(Dz. U. Śl. nr. 10, poz. 47)**

o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych w Województwie Śląskiem z uwzględnieniem zmian wprowadzonych ustawą z dnia 17-go maja 1926 r. (Dz. U. Śl. nr. 14, poz. 24).

*) Ustawę podano ze zmianami, które zaprowadziła ustawa z dnia 7 grudnia 1927 r. (Dz. U. Śl. nr. 26, poz. 48).

Ustawą z dnia 17 maja 1926 r. zmieniono ustawę z dnia 14 kwietnia 1924 r.:

1. Skreślono ustęp 2 liczba 5 art. 5 — w art. 24 (dawny art. 26) ustęp 1 za słowami „dobra publicznego“ skreślono słowa „z wyjątkiem dróg i szos“ — skreślono art. 8 i 13, wobec czego art. 9 i nast. i art. 14 i nast. otrzymały odpowiednią inną numerację.

2. Zmieniono liczbę 65% na 50% w art. 5 liczba 5a, a 10% na 25% w art. 5 liczba 5c.

3. Dodano: obecny ustęp 4 do art. 2, — litery a do f i w wstępie za słowami „ustaw państwowych“ słowa „z uwzględnieniem postanowień poniższych pod lit. a do f“ do obecnego art. 8, — drugie zdanie do ustępu 3 obecnego artykułu 13, — drugi ustęp do ob. art. 18, — drugi ustęp do obecnego art. 60.

4. Obecne brzmienie otrzymał: ust. 4 art. 3, — cały art. 7, — ustęp 3 obecnego art. 19, — litera a) obecnego art. 27.

Ustawa z dnia 7 grudnia 1927 r. skreśliła w obecnym art. 8: w literze b pod 1, 2 i 3 słowa „z wyjątkiem miasta Katowic“ za słowami „gmina ta“ względnie „gmina siedziby przedsiębiorstwa“ względnie „gminy siedziby przedsiębiorstwa“, — pod lit. d cały pierwszy ustęp. W ustępie 2 art. 10 zmieniono liczbę 200% na 100%, a w ustępie 2 art. 11 liczbę 3% na 1½%. Dalej skreślono w ustępie 3 obecnego art. 22 — słowo „nie“ między słowami „opłat“ i „podlegają“.

CZĘŚĆ I.

PODATKI.

A. Przepis ogólny.

Art. 1.

Uchwały w sprawie pobierania samoistnych podatków komunalnych podlegają zatwierdzeniu władz nadzorczych; natomiast uchwały w sprawie pobierania dodatków komunalnych do podatków państwowych wymagają zatwierdzenia przez władze nadzorcze tylko w wypadku w art. 10 przewidzianym.

B. Poszczególne podatki.

1. Podatki od gruntów i budynków poza obszarem gmin miejskich.

Art. 2.

1. Od gruntów i budynków położonych poza obszarem gmin miejskich mogą być pobierane podatki komunalne tylko w postaci dodatków do podatków państwowych od gruntów i budynków.

2. Z dozwolonego ustawą z dnia 15 czerwca 1923 r. (Dz. U. R. P. nr. 65, poz. 505) najwyższego łącznego obciążenia gruntów i budynków położonych poza obszarem gmin miejskich podatkami komunalnymi otrzymują:

- a) gminy wiejskie 40%,
- b) powiatowe związki komunalne 60%.

3. Gminy wiejskie mogą przekroczyć normę 40% tylko za zgodą Wydziału Powiatowego. W braku zgody rozstrzyga Rada Wojewódzka. Władza ta decyduje także w razie zarzutu Wydziału Powiatowego przeciwko uchwalonej przez gminę wiejską normie 40% i niższej. Zarzut może być wniesiony w ciągu 14 dni po otrzymaniu wiadomości urzędowej o uchwale gminnej.

4. Do czasu wprowadzenia na obszar Województwa Śląskiego państwowego podatku od nieruchomości, gminy wiejskie mogą pobierać samoistny podatek od budynków. Do wymiaru i poboru tego podatku stosują się przepisy podane w ustępach 2 i 4 art. 4 niniejszej ustawy. Dochód z tego tytułu przypada wyłącznie gminom wiejskim nawet wtenczas, gdyby po wprowadzeniu

państwowego podatku od nieruchomości gminy wiejskie pobierały ten dochód w formie dodatku do państwowego podatku od nieruchomości.

2. Podatek od gruntów na obszarze gmin miejskich.

Art. 3.

1. Podatek komunalny od gruntów, położonych na obszarze gmin miejskich, może być pobierany w postaci dodatku do państwowego podatku gruntowego albo w postaci samoistnego podatku.

2. Podatkowi komunalnemu od gruntów podlegają także grunty wolne od państwowego podatku gruntowego. Podatek komunalny od tych gruntów może być pobierany tylko w postaci podatku samoistnego.

3. W uchwale Związku komunalnego, dotyczącej pobierania samoistnego podatku, mogą być przyjęte, jako podstawy wymiaru podatku w obu wypadkach przewidzianych w poprzednich ustępach: przychód, czynsz najmu względnie dzierżawy, wartość czynszowa (wartość użytkowa), wartość gruntów według samodzielnej klasyfikacji gminnej, albo też połączenie kilku z tych podstaw.

4. Place budowlane oraz grunty, które uzyskały charakter placów budowlanych, oraz zyskały na cenie wskutek pociągnięcia linii regulacyjnej ulic i placów miejskich, mogą być opodatkowane na rzecz gmin miejskich samoistnym podatkiem w silniejszym stopniu także poza granice, określone w art. 14 ustawy z dnia 15 czerwca 1923 r. (Dz. U. R. P. nr. 65, poz. 505).

5. Z opodatkowania wyżej określonych gruntów mogą korzystać także gminy wiejskie, posiadające charakter uzdrowisk.

5. Z dozwolonego ustawą z dnia 15 czerwca 1923 r. (Dz. U. R. P. nr. 65, poz. 505) najwyższego łącznego obciążenia gruntów na obszarze gmin miejskich podatkami komunalnymi, gminy miejskie niewydzielone mogą korzystać do wysokości 70%, a powiatowe związki komunalne do wysokości 30%, gminy miejskie wydzielone do wysokości 100%.

6. W tych powiatowych związkach komunalnych, w których ilość gmin wiejskich o charakterze miejskim przekracza 60%, dochód z podatku gruntowego dzieli się, jak następuje: gminy otrzymują 40%, powiatowe związki komunalne 60 procent.

7. Od wszelkich wymienionych w art. 3 podatków gruntowych zwalnia się kooperatywy lub spółdzielnie budowlane.

3. Podatek od budynków na obszarze gmin miejskich.

Art. 4.

1. Podatek komunalny od budynków położonych na obszarze gmin miejskich mogą pobierać tylko gminy miejskie.

2. Przepis art. 3 ust. 3 stosuje się odpowiednio do podstawy wymiaru samoistnego podatku od budynków. Budynki, niepodlegające państwowemu podatkowi od nieruchomości w myśl art. 13 ustawy z dnia 17 grudnia 1921 r. (Dz. U. R. P.

nr. 2, poz. 6 z 1922 r.) winny być zwolnione od samoistnego podatku.

3. Z chwilą, gdy w Województwie Śląskiem zostanie pobierany państwowy podatek od nieruchomości, przekazany gminom miejskim ustawą z dnia 17 grudnia 1921 r. (Dz. U. R. P. nr. 2, poz. 6 z 1922 r.), gminy te także w górnośląskiej części Województwa Śląskiego będą miały prawo pobierać podatek od budynków w postaci dodatku do państwowego podatku od nieruchomości albo w postaci samoistnego podatku, który się wymierza według przepisu zawartego w zdaniu pierwszym ustępu poprzedniego.

4. Nowo wznoszone budowle, jak również części nadbudowane i przebudowane, tak mieszkalne, jak i przeznaczone dla celów handlowych i przemysłowych, zwalnia się z wymienionych w art. 4 podatków.

4. Podatek od kopaliń.

Art. 5.

1. Na rzecz związków komunalnych pobiera się samoistny podatek od kopaliń, a mianowicie od cynku, węgla i ołowiu.

2. Podatek wymierzany będzie od ilości sprzedanego minerału na tych samych zasadach, co podatek państwowy węglowy, w chwili wejścia w życie niniejszej ustawy i nie może przenosić 1% ceny względnie wartości sprzedaży. Podatek może być różniczkowany według gatunków minerału.

3. Uchwały w przedmiocie tego podatku podlegają zatwierdzeniu Rady Wojewódzkiej.

4. Obowiązane do zapłaty podatku tego są kopalnie minerałów wymienionych w ustępie 1. Uprawniony do wymiaru i poboru jest Urząd Wojewódzki, który go rozdziela w myśl ustępu 5 — tegoż artykułu.

5. Z podatku od kopalń korzystają:

- a) gminy, na których obszarze znajdują się kopalnie, w wysokości 50%,
- b) powiatowe związki komunalne, na których obszarze znajdują się kopalnie, w wysokości 25%,
- c) wszystkie inne gminy Województwa Śląskiego nieobjęte pod a) w wysokości 25%.

Gminy, których mieszkańcy zatrudnieni są w kopalniach, znajdujących się na obszarze innej gminy, są uprawnione do proporcjonalnego, przez Radę Wojewódzką ustalić się mającego udziału w dochodach określonych pod a). Te same gminy mogą korzystać z dochodów określonych pod c).

5. Podatek od lokali.

Art. 6.

1. Gminy miejskie i wiejskie mogą pobierać podatek za zajmowanie lokali lub ich części w hotelach, pensjonatach, pokojach umeblowanych, gospodach, zajazdach lub domach noclegowych (podatek hotelowy).

2. Podatek hotelowy obciąża osoby, korzystające z lokali lub ich części. Do ściągania podatku tego obowiązany jest właściciel przedsiębiorstwa hotelowego, który odpowiada za wpływ podatku.

6. Podatek od przemysłu i handlu.

Art. 7.

Na rzecz związków komunalnych Województwa Śląskiego pobierany będzie dodatek do państwowego podatku przemysłowego, określony w art. 119 ustawy z 15 lipca 1925 r. (Dz. U. R. P. nr. 79, poz. 550).

Dodatek komunalny do państwowego podatku przemysłowego, który opłacają od obrotu przedsiębiorstwa i zajęcia wymienione w art. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1925 r. (Dz. U. R. P. nr. 79, poz. 550) przypada:

1. miastom od przedsiębiorstw i zajęć wykonywanych na ich obszarze; miasta niewydzielone, a w cieszyńskiej części Województwa także miasta wydzielone obowiązane są przekazywać powiatowym związkom komunalnym 15% wpływów z tego podatku w ciągu dni 7 od ich otrzymania;
2. powiatowym związkom komunalnym od przedsiębiorstw i zajęć wykonywanych na obszarze gmin wiejskich o charakterze miejskim oraz gmin wiejskich. Powiatowe związki komunalne są zobowiązane przekazywać każdej gminie wiejskiej bez względu na jej charakter 65% wpływów z podatku pobranego z tego tytułu na obszarze danych gmin i to w ciągu dni 7 od otrzymania tychże wpływów.

Dodatek komunalny od opłat za świadectwa przemysłowe i karty rejestracyjne przypada gminom miejskim i wiejskim od zajęć przemysłowych

i przedsiębiorstw wykonywanych na obszarze tychże gmin. Gminy wiejskie o charakterze miejskim i gminy wiejskie otrzymują dochody z tego tytułu przez powiatowe kasy komunalne w ciągu 7 dni od pobrania tych wpływów przez kasy komunalne.

7. Podatek dochodowy.

Art. 8.

Co do dodatków do państwowego podatku dochodowego na rzecz związków komunalnych oraz udziału w tym podatku obowiązują postanowienia ustaw państwowych z uwzględnieniem postanowień poniższych pod literą a do f:

- a) udział w państwowym podatku dochodowym obliczony od dochodu do 15.000 zł rocznie według skali art. 23 ustawy o państwowym podatku dochodowym (Dz. U. R. P. nr. 58, poz. 411) oraz dodatek do tego podatku określony w ustępie 2 lit. a) art. 24 tejże ustawy od dochodu do 15.000 zł rocznie, tudzież udział w państwowym podatku dochodowym obliczony według skali art. 111 tejże ustawy oraz dodatek do tego podatku, określony w ust. 2 lit. 2 art. 24 tejże ustawy przypada gminie przypisu podatku;
- b) udział w państwowym podatku dochodowym, obliczonym według skali art. 23 ustawy o państwowym podatku dochodowym z dnia 30 kwietnia 1925 r. (Dz. U. R. P. nr. 58, poz. 411) od dochodu ponad 15.000 zł rocznie, oraz dodatek do tego podatku, określony w ustępie 2 lit. a) art. 24 wymienionej ustawy

od dochodu ponad 15.000 zł rocznie, według podanej skali, rozdziela się na gminy i powiatowe związki komunalne według następujących zasad:

1. jeżeli miejsce wykonywania przedsiębiorstwa zbiega się z siedzibą przedsiębiorstwa w jednej gminie, wtedy gmina ta, z udziału, a na górnośląskiej części Województwa także z dodatku przypadającego z tego przedsiębiorstwa, otrzyma zgóry 40%, pozostałe 60% dzieli się na gminy zamieszkania pracowników umysłowych i fizycznych danego przedsiębiorstwa w stosunku do ilości pracowników, przy czym ilość niżej 20 nie będzie uwzględniona,
2. jeżeli siedziba przedsiębiorstwa i miejsce wykonywania przedsiębiorstwa znajdują się na obszarze dwóch różnych gmin, wtedy gmina siedziby przedsiębiorstwa otrzymuje zgóry 15%, gmina wykonywania przedsiębiorstwa zgóry 25%, pozostałe zaś 60% dzieli się na gminy zamieszkania pracowników umysłowych i fizycznych według zasad podanych pod punktem 1,
3. jeżeli przedsiębiorstwo prowadzi dwa lub więcej zakładów na obszarze dwóch lub więcej gmin, wtedy gminy siedziby przedsiębiorstwa otrzymują zgóry 15%, gminy wykonywania przedsiębiorstwa zgóry 25%, które rozdziela się na owe gminy

w stosunku do ilości pracowników zatrudnionych w zakładach położonych na ich obszarze, pozostałe 60% dzieli się na gminy zamieszkania według zasad podanych pod punktem 1,

4. jeżeli jeden zakład rozciąga się na powierzchni lub pod powierzchnią dwóch lub więcej gmin, wtedy kwoty przypadające z tego zakładu na gminy wykonywania przedsiębiorstwa dzieli się według wielkości zabudowanego na powierzchni terenu zakładowego z wyłączeniem terenów zajętych pod domy mieszkalne i dojazdowych torów przemysłowych,
5. za gminę wykonywania przedsiębiorstwa uważać należy przy stosowaniu przepisów tego artykułu gminę, na której obszarze znajdują się zakłady samoistne, pomocnicze lub filje danego przedsiębiorstwa.

Za gminę siedziby przedsiębiorstwa uważa się gminę, na której obszarze znajduje się siedziba zarządu przedsiębiorstwa.

- c) Udział i dodatek, przypadający na dochody z rolnictwa, leśnictwa i rybołówstwa, tudzież z przedsiębiorstw pobocznych, dzieli się w ten sposób, iż gminy przypisu podatku, z wyjątkiem miasta Katowic, otrzymują zgóry 10%, zaś resztę dzieli się na gminy położenia źródeł dochodowych w stosunku do wielkości obszaru, leżącego w poszczególnych gminach. Udział i dodatek, przy-

padający od dochodu z innych źródeł, otrzymują gminy przypisu podatku.

Z kwot, przypadających na gminy w myśl postanowień tego artykułu od a) do c) niniejszej ustawy, oddają powiatowym związkom komunalnym gminy wiejskie o charakterze miejskim, oraz miasta niewydzielone po 15%.

e) Postanowienia tego artykułu pod b) niniejszej ustawy stosuje się jedynie do udziału w państwowym podatku dochodowym, oraz na górnośląskiej części Województwa do dodatku do tego podatku, przypadającego na dochody z przedsiębiorstw górniczych, przemysłowych i handlowych.

f) Rozdziału według przepisów tego artykułu od a) do d) dokonuje gmina przypisu podatku za wynagrodzeniem 2% od kwot wypłacanych poszczególnym związkom komunalnym. Szczegółowe przepisy co do postępowania określi rozporządzenie wykonawcze.

8. Podatek od spożycia, zużycia wzgl. produkcji.

Art. 9.

1. Do wszystkich państwowych podatków od spożycia, zużycia względnie produkcji z wyjątkiem podatku od węgla, olejów mineralnych, soli i cukru, oraz podatku wymienionego w art. 10 i łącznie z temi podatkami, pobierany będzie dodatek na rzecz związków komunalnych.

2. Dodatek ten wynosi 30% podatku od spirytusu i wyrobów wódczanych, wina i win musujących oraz od piwa, a 15% państwowego podatku od innych przedmiotów.

3. Wpływy z tego dodatku przypadają gminom miejskim i powiatowym związkom komunalnym, a to pierwszym w stosunku 60%, drugim zaś w stosunku 40% ogólnej sumy z wpływów z tego źródła. Podstawę rozdziału między gminy miejskie stanowi procentowa średnia arytmetyczna, ustalona na podstawie liczby mieszkańców w poszczególnych gminach miejskich i podatku przemysłowego, przypisanego na ich terenie za rok poprzedzający rozdział, a pomiędzy powiatowe związki komunalne liczba mieszkańców w poszczególnych powiatach z wyłączeniem gmin miejskich.

4. Powiatowe związki komunalne są obowiązane wypłacić z otrzymanych sum $\frac{1}{3}$ część gminom wiejskim a w cieszyńskiej części Województwa aż do wprowadzenia samorządu powiatowego $\frac{2}{3}$ części. Sumy te rozdzielają się między gminy wiejskie według stosunku liczby mieszkańców gmin wiejskich do liczby mieszkańców powiatu z wyłączeniem gmin miejskich, a gminy wiejskie obowiązane są użyć je na cele inwestycyjne oraz na cele konserwacji i urządzeń gminnych.

5. Liczbę mieszkańców określa się według ostatniego urzędowego spisu ludności.

6. Przedmioty, podlegające państwowym podatkom od spożycia, zużycia względnie produkcji, nie mogą być obciążone innymi podatkami komunalnymi.

Art. 10.

1. Gminy miejskie na swym obszarze, a powiatowe związki komunalne poza obszarem gmin

miejskich, mogą pobierać dodatki do opłat państwowych od patentów na wyrób i sprzedaż trunków, przetworów wódczanych i spirytusowych, pobieranych na zasadzie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 maja 1923 r. (Dz. U. R. P. nr. 56, poz. 401).

2. Dodatki te nie mogą przenosić 100% opłaty państwowej od patentów na wyrób względnie 100% opłaty państwowej od patentu na sprzedaż trunków i przetworów wymienionych w poprzednim ustępie i będą pobierane łącznie z opłatami państwowymi.

3. Uchwały w sprawie pobierania tych dodatków podlegają zatwierdzeniu władzy nadzorczej.

4. Powiatowe związki komunalne są jednak obowiązane tym gminom wiejskim, na których obszarze wykonywane są przedsiębiorstwa i zajęcia wymienione w ustępie 1 niniejszego artykułu, wypłacić połowę sumy pobranej w odnośnych gminach tytułem dodatków gminnych do opłat państwowych od patentów na wyrób i sprzedaż trunków, przetworów wódczanych i spirytusowych w ciągu dni 14 po otrzymaniu tych dodatków.

9. Opłaty od umów o przeniesieniu własności nieruchomości.

Art. 11.

1. Podatki (opłaty) od przyrostu wartości nieruchomości ustanowione na rzecz ciał samorządowych, nie mogą przekraczać 10% przyrostu wartości obliczonej w złocie.

2. Gminy miejskie oraz powiatowe związki komunalne mogą wprowadzić opłatę komunalną od umów od przeniesienia własności nieruchomości. Opłata ta nie może przewyższać $1\frac{1}{2}\%$ sumy, która służy za podstawę wymiaru państwowej opłaty (podatku) od tych umów.

3. Opłaty komunalne wymienione w ustępie 1 i 2 pobierają samoistnie:

- a) gminy miejskie, jeżeli nieruchomość jest położona na obszarze tychże gmin,
- b) powiatowe związki komunalne, jeżeli nieruchomość jest położona poza obszarem gmin miejskich.

Powiatowe związki komunalne są obowiązane przekazać połowę pobranej opłaty tym gminom wiejskim, na których obszarze nieruchomość jest położona. Jeżeli powiatowy związek komunalny nie uchwalił poboru opłaty, wolno gminom wiejskim uchwalić ją na rzecz swoją do wysokości 50% sumy, którą byłby uprawniony pobrać powiatowy wydział komunalny.

4. Od wszelkich opłat i podatków wymienionych w art. 11 zwalnia się kooperatywy i spółdzielnie budowlane, oraz nowe budowle wznoszone przez osoby prywatne.

5. Wszelkie transakcje kupna — sprzedaży związane z parcelacją obszarów należących do wielkiej własności ziemskiej, o ile są przeprowadzone przez Urząd Ziemski lub przedsiębiorstwa

osadnicze o charakterze użyteczności publicznej, są zwolnione od opłaty podatku od przyrostu wartości.

10. Podatek od spadków i darowizn.

Art. 12.

1. Gminy miejskie i wiejskie mogą pobierać samoistny podatek od przedmiotów spadków i darowizn, położonych na ich obszarze do wysokości 10% państwowego podatku od spadków i darowizn, przypadającego na odnośne przedmioty spadkowe lub darowane.

2. Jeżeli przedmioty spadkowe (darowane) znajdują się w obrębie kilku związków komunalnych, to każdy z nich pobiera podatek w takiej części, jaka odpowiada stosunkowi czystej wartości przedmiotów, znajdujących się w obrębie danego związku komunalnego do całej podstawy wymiaru.

3. Szczegółowe przepisy o rozdziale podatku zawierać będzie rozporządzenie wykonawcze, przyczem uwzględnione być powinny następujące zasady:

- a) majątek ruchomy, otrzymany w drodze spadku (darowizn) uważa się jako położony w miejscu zamieszkania spadkodawcy (darującego), o ile zaś miejsce to znajduje się poza granicami Państwa, w miejscu siedziby władzy wymierzającej państwowy podatek od spadku (darowizn),

- b) długi, z wyjątkiem długów, zabezpieczonych na nieruchomości, uważa się jako ciężące na wszystkich przedmiotach spadkowych w stosunku do ich wartości.

11. Podatek od plakatów i szyldów i podatek od anonsów.

Art. 13.

1. Gminom miejskim i wiejskim wolno pobierać od ogłaszających podatek od napisów i ogłoszeń umieszczanych na budynkach, słupach, kioskach lub podobnych miejscach, bądź rozlepianych, roznoszonych, wyświetlanych lub rozpowszechnianych w podobny sposób (podatek od plakatów).

2. Bliższy wymiar i sposób pobierania powyższego podatku określi wzorowy statut podatkowy, który ogłosi rozporządzenie wykonawcze.

3. Od podatku są zwolnione ogłoszenia, zamieszczane w czasopiśmie wychodzących nie rzadziej jak w miesięcznych odstępach czasu, ogłoszenia urzędowe, ogłoszenia wyborcze do reprezentacji publicznych, ogłoszenia o odczytach i zgromadzeniach publicznych oraz ogłoszenia osób, poszukujących pracy. Podatkowi temu nie podlegają również napisy, znaki i godła, których umieszczenie na widoku publicznym w każdym poszczególnym wypadku nastąpiło wskutek nakazu przepisów prawnych lub postanowień władzy, np. przepisane zewnętrzne oznaczenie zakładów i przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych, lekarzy, adwokatów itd. bez względu na wielkość tego napisu czy godła.

4. Bliższy sposób pobierania podatku od plakatów, szyldów i podatku od anonsów określi wzorowy statut podatkowy, który ogłosi rozporządzenie wykonawcze.

12. Podatek od publicznych zabaw, rozrywek i widowisk.

Art. 14.

1. Gminy miejskie winny, gminy zaś wiejskie mogą pobierać podatek od publicznych zabaw, rozrywek i widowisk.

2. Oprócz podatku od wstępu na wyścigi i podobne widowiska, połączone z grą lub zakładami, wolno pobierać także podatki od stawek gry lub zakładów i od wygranych.

3. Do przedstawień teatralnych i występów o wyższej wartości artystycznej lub naukowej, oraz do przedstawień utworów i filmów krajowych winny być stosowane ulgowe stawki podatkowe. Przedstawienia amatorskie (teatry ludowe) nie podlegają wcale opodatkowaniu.

4. Od zawodów i popisów, urządzanych przez towarzystwa sportowe i gimnastyczne, których użyteczność publiczną uzna Zarząd gminy, podatek nie może przenosić 10% ceny wstępu.

13. Podatki od prawa polowania.

Art. 15.

1. Gminy miejskie i wiejskie mogą za wykonywanie praw polowania pobierać podatek komunalny z tytułu dzierżawy polowania lub innych tytułów prawnych z wyjątkiem prawa własności.

2. Najwyższe normy podatku określi dla poszczególnych stref Rada Wojewódzka.

3. Rozporządzenie wykonawcze może uzależnić wykonywanie prawa polowania od wykazania zapłaty podatku.

14. Inne podatki.

Art. 16.

Gminom miejskim na ich obszarze a powiatowym związkom komunalnym poza obszarem gmin miejskich, wolno za zgodą Rady Wojewódzkiej pobierać prócz podatków wymienionych w niniejszej ustawie samoistne podatki obciążające inne źródła nie wymienione w niniejszej ustawie.

Art. 17.

1. Podatek od majątku i podatek od kapitałów i rent nie może być pobierany na rzecz związków komunalnych.

2. Źródła, które są obciążone podatkami wymienionymi w tej ustawie, nie wolno ponownie obciążać samoistnymi podatkami z wyłączeniem podatków, przeznaczonych na ściśle określone inwestycyjne cele, pobieranych w wyjątkowych wypadkach przez oznaczony okres czasu a nie przenoszących 50% podatków komunalnych, dopuszczonych niniejszą ustawą czy to w postaci samoistnych podatków, czy też w postaci dodatków do podatków państwowych.

3. Również nie mogą być pobierane na rzecz związków komunalnych podatki od posiadania przedmiotów majątkowych z wyjątkiem podatku

od posiadania przedmiotów zbytku, służących do osobistego użytku (samochodów, ekwipaży, wierzchowców itd.).

C. Podział wpływów z podatków między współuprawnione związki komunalne.

Art. 18.

Przepisy, które wyda Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu w rozporządzeniu wykonawczem do ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. (Dz. U. R. P. nr. 94, poz. 747) celem określenia sposobu obliczenia udziałów kilku współuprawnionych związków komunalnych we wpływach z poszczególnych podatków i celem zapobieżenia wielokrotnemu opodatkowaniu płatników na rzecz związków komunalnych, będą odpowiednio stosowane w Województwie Śląskiem za zgodą Rady Wojewódzkiej.

Wydziałom Powiatowym za rozdział podatków gminnych pomiędzy gminy wiejskie, jakoteż miejskie nie przysługuje żadne prawo odszkodowania.

CZĘŚĆ II.

OPLATY I SPECJALNE DOPLATY.

A. Opłaty.

Art. 19.

1. Związki komunalne winny pobierać opłaty za używanie komunalnych urządzeń i zakładów dobra publicznego, zaś mogą je pobierać za czyn-

ności i poświadczenia urzędowe organów komunalnych (opłaty administracyjne).

2. Uchwały w przedmiocie pobierania powyższych opłat nie podlegają zatwierdzeniu władzy nadzorczej.

3. Władza nadzorcza może jednak zmienić lub znieść uchwały dotyczące opłat w ustępie 1 wymienionych, gdyby się okazało, że opłaty administracyjne są niewspółmiernie wysokie w stosunku do kosztów utrzymania tej gałęzi Zarządu komunalnego, za której czynności opłaty są pobierane.

Art. 20.

1. Przedsiębiorstwa komunalne mają być w ten sposób administrowane, ażeby dochody z nich uzyskane pokrywały co najmniej koszt eksploatacji łącznie z oprocentowaniem i amortyzacją kapitału zakładowego.

2. Uchwały w przedmiocie pobierania opłat za używanie przedsiębiorstw komunalnych względnie cen za dostarczone przez nie przedmioty nie podlegają zatwierdzeniu władzy nadzorczej. Jeżeli atoli opłaty (ceny) nie pokrywają kosztów łącznie z oprocentowaniem i amortyzacją kapitału zakładowego, władza nadzorcza może w takim wypadku nakazać podwyższenie opłat (cen).

Wyjątek stanowią urządzenia, służące do podniesienia higieny i oświaty, przy których wysokie opłaty mogłyby uniemożliwić korzystanie z nich ludności niezamożnej.

Art. 21.

1. Związkom komunalnym wolno celem uzyskania funduszków obrotowych na utrzymanie

komunalnych urządzeń i zakładów dobra publicznego oraz przedsiębiorstw pobierać zaliczki na opłaty (art. 19 i 20) od osób, korzystających z tychże zakładów, urządzeń i przedsiębiorstw.

2. Wysokość zaliczek może być różniczkowana według stopnia zamożności tych osób. W razie udowodnionego ubóstwa zaliczka nie powinna być pobierana.

3. Uchwały w przedmiocie pobierania zaliczek, przewyższających jednomiesięczną opłatę, podlegają zatwierdzeniu władzy nadzorczej.

Art. 22.

1. Przepisy dotychczasowych ustaw o komunalnych opłatach na cele specjalne pozostają bez zmiany.

2. Wysokość tych opłat podlega regulacji w myśl art. 57.

3. Uchwały w przedmiocie ustanowienia i zmiany wysokości tych opłat podlegają zatwierdzeniu władzy nadzorczej.

B. Specjalne dopłaty.

Art. 23.

1. Związki komunalne winny pobierać na pokrycie kosztów założenia i utrzymania urządzeń i zakładów dobra publicznego specjalne dopłaty od tych właścicieli nieruchomości, przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych, którym te urządzenia i zakłady przynoszą szczególne korzyści gospodarcze lub udogodnienia. Wysokość specjalnej dopłaty winna być stopniowana w sto-

sunku do wartości osiągniętych korzyści gospodarczych względnie udogodnień.

2. Odwołanie się tych właścicieli wymienionych w ustępie pierwszym, wniesione w terminie, podlega rozstrzygnięciu władzy nadzorczej, wskazanej w art. 27. Dopóki rozstrzygnięcie nie nastąpi, uchwała nie może być wykonaną w stosunku do osoby, która wniosła odwołanie.

3. Związki komunalne mogą na skutek osobnej uchwały nie pobierać specjalnych dopłat, jeżeli pokrycie kosztów założenia i utrzymania urządzeń i zakładów dobra publicznego komunalnymi podatkami, opłatami lub innymi dochodami jest wskazane w interesie publicznym; uchwała taka podlega zatwierdzeniu władzy nadzorczej (art. 27).

Art. 24.

1. Na pokrycie kosztów założenia i utrzymania zakładów i urządzeń dobra publicznego powiatowe związki komunalne mogą pobierać specjalne dopłaty od mieszkańców tych niewydzielonych z powiatu gmin miejskich, którym te zakłady i urządzenia przynoszą korzyści i udogodnienia.

2. Wymiar i pobór dopłat, obliczonych na podstawie podatków państwowych, winien być dokonywany w ten sam sposób, jak wymiar i pobór dodatków do odnośnych podatków państwowych na rzecz gmin miejskich.

3. Uchwała powiatowego związku komunalnego w sprawie poboru specjalnych dopłat w myśl niniejszego artykułu podlega zatwierdzeniu Rady Wojewódzkiej.

CZEŚĆ III.

Inne źródła dochodowe.

Art. 25.

Uchwały związków komunalnych w sprawie zaciągnięcia pożyczek i objęcia poręki, z wyjątkiem pożyczek przeznaczonych na czasowe zasilenie funduszków kasowych, wymagają zatwierdzenia władz nadzorczych (art. 27).

Art. 26.

Powiatowe związki komunalne powinny ze swych dochodów udzielać zapomóg tym gminom wiejskim, których dochody mimo wyzyskania wszystkich źródeł dochodowych są tak szczupłe, że nie wystarczają na pokrycie wydatków bieżących.

CZEŚĆ IV.

Władze nadzorcze i ich postępowanie.

Art. 27.

Władzami nadzorczeni, właściwemi do działania w myśl niniejszej ustawy, o ile ona inaczej nie postanawia, są:

- a) w stosunku do gmin wiejskich bez względu na charakter tychże gmin wydziały powiatowe, a w cieszyńskiej części Województwa aż do wprowadzenia samorządu powiatowego Rada Wojewódzka,
- b) w stosunku do gmin miejskich i do powiatowych związków komunalnych Rada Wojewódzka.

Art. 28.

1. Przeciw orzeczeniu Wydziału Powiatowego służy, o ile ustawa niniejsza inaczej nie postanawia, związkom komunalnym, a w wypadkach przewidzianych w art. 23 także osobom interesowanym, prawo wniesienia odwołania w ciągu 14 dni po doręczeniu orzeczenia.

2. Władzą, powołaną do rozstrzygnięcia tych odwołań i decydującą ostatecznie, jest Rada Wojewódzka.

Art. 29.

1. Uchwała, podlegająca zatwierdzeniu, winna być w ciągu dni 15 po jej powzięciu skierowana wraz z danymi, które wskaże rozporządzenie wykonawcze, bezpośrednio do przełożonej władzy nadzorczej. Jeżeli władza ta nie jest właściwą do zatwierdzenia uchwały, obowiązana jest w ciągu dalszych dni 7 uchwałę skierować do właściwej władzy nadzorczej, która w dniu otrzymania uchwały wyda poświadczenie odbioru.

2. Jeżeli uchwała jest należycie poparta danymi, wskazanymi w rozporządzeniu wykonawczem, władza nadzorcza wyda swe decyzje w przedmiocie zatwierdzenia w ciągu dalszych 30 dni, w razie braku tych danych zwróci ją w ciągu tygodnia po otrzymaniu uchwały do uzupełnienia.

3. Za dzień zawiadomienia o decyzji władzy nadzorczej w razie nadania na pocztę uważa się dzień nadania na pocztę.

Art. 30.

Uchwała zatwierdzona ma moc obowiązującą od dnia jej powzięcia, jeżeli w uchwale lub w zatwierdzeniu nie jest oznaczony dzień późniejszy.

Art. 31.

Władza nadzorcza może odmówić rozpoznanie uchwały, nieprzedłożonej w terminie oznaczonym w art. 29 ustęp 1.

Art. 32.

O ile według innych ustaw uchwały związków komunalnych w sprawie pobierania podatku, opłat i dopłat względnie składek oraz zaciągania pożyczek podlegają zatwierdzeniu władz nadzorczych, władzami właściwymi do zatwierdzenia tych uchwał są władze nadzorcze, wskazane w art. 27, przyczem artykuły 27—31 mają odpowiednie zastosowanie.

CZEŚĆ V.**Wymiar i pobór danin komunalnych.****Art. 33.**

1. Wymiar i pobór samoistnych podatków komunalnych uskutecznia Zarząd związku komunalnego lub organ przez ten Zarząd upoważniony.

2. Wymiar i pobór dodatków komunalnych do podatków (opłat) państwowych uskutecznia władza powołana do poboru i wymiaru podatków.

Art. 34.

1. Celem uzyskania wymiaru samoistnych danin komunalnych Zarząd związku komunalnego lub organ przez ten Zarząd upoważniony mają prawo:

- a) żądać od stron lub ich zastępców prawnych oraz świadków i znawców odpowiedzi na określone pytania, w razie zaś wątpliwości co do udzielonych odpowiedzi żądać od stron lub ich zastępców prawnych przedłożenia ksiąg handlowych i gospodarczych oraz innych dowodów,
- b) zwracać się do zarządów innych związków komunalnych jakoteż do władz państwowych o podanie podstaw opodatkowania, ujawnionych w wymiarze podatków państwowych i komunalnych.

2. Władze i organy komunalne zarówno jak i znawcy winni zachować w tajemnicy okoliczności i dane, które doszły do ich wiadomości przy wykonywaniu wspomnianych czynności.

Art. 35.

1. Aż do ustalenia wysokości dodatków komunalnych za rok bieżący pobiera się dodatki tymczasowe według normy ustalonej na rok poprzedni.

2. Kwota pobranych tymczasowo dodatków komunalnych będzie zaliczona na ich należność ostatecznie ustaloną.

Art. 36.

O wymiarze samoistnych podatków komunalnych winien być każdy płatnik zawiadomiony indywidualnie przez doręczenie orzeczenia wymiarowego, o ile ustawy lub statuty podatkowe nie przewidują odmiennego sposobu zawiadomienia.

Art. 37.

W razie poboru dodatku komunalnego do podatków (opłat) państwowych, Zarząd związku komunalnego winien normę dodatku podać do wiadomości publicznej przez ogłoszenia w sposób w danej miejscowości przyjęty. Tak samo winne być ogłoszone uchwały w przedmiocie pobierania samoistnych podatków i opłat.

Art. 38.

1. Przeciwno wymiarowi samoistnych danin komunalnych służy płatnikowi prawo wniesienia odwołania w ciągu 14 dni do władz nadzorczych za pośrednictwem władzy, która dokonała wymiaru.

2. Termin 14-dniowy biegnie od dnia następnego po zawiadomieniu płatnika o wymiarze podatku względnie po wezwaniu go do uiszczenia danin innego rodzaju, o ile ustawy lub uchwały o poborze danin nie zawierają odmiennych postanowień.

3. Wniesienie odwołania nie wstrzymuje obowiązku terminowego uiszczenia daniny.

4. Władzami powołanemi do rozstrzygania i decydującemi ostatecznie są w cieszyńskiej części Województwa władze powołane w art. 27.

5. Przepisy o środkach prawnych, służących płatnikom w górnośląskiej części Województwa przeciwko pociąganiu ich do opłacania danin komunalnych pozostają bez zmiany.

Art. 39.

1. Odrębne odwołania przeciwko wymiarowi dodatków do podatków państwowych są dopu-

szczególne tylko w razie zaprzeczenia prawa związku komunalnego do pobierania dodatków wogóle lub według stopy, określonej w orzeczeniu wymiarowem. Do takich odwołań stosuje się odpowiednio postanowienia zawarte w art. 38.

2. Poza wypadkiem wspomnianym w ustępie 1 odwołania przeciwko wymiarowi dodatków do podatków winny być wnoszone łącznie z reklamacjami, skargami lub odwołaniami przeciwko wymiarowi podatków państwowych.

Art. 40.

Podwyższenie, niżenie, uchylenie, odpisanie, odroczenie zapłaty, lub zwrot podatku państwowego pociąga za sobą z mocy samego prawa odpowiednie podwyższenie, niżenie, uchylenie, odpisanie, odroczenie zapłaty lub zwrot dodatku komunalnego.

Art. 41.

1. Zwrot dodatków zarządza władza, która pobrała podatki (opłaty) państwowe.

2. O ile kwota dodatku komunalnego, ulegająca zwrotowi, nie będzie mogła być pokryta drogą potrącenia z wpływów należnych związkowi komunalnemu przy następnej wypłacie (art. 47), winien związek komunalny dokonać zwrotu na wezwanie w ciągu dni 14.

Art. 42.

Artykuły 40 i 41 nie mają zastosowania w górnośląskiej części Województwa, gdy dodatki komunalne do podatków państwowych pobierane są samodzielnie przez związki komunalne. W tych wypadkach obowiązują dotychczasowe przepisy.

Art. 43.

1. Statuty samoistnych danin komunalnych winny ściśle oznaczać terminy płatności tych danin. W braku takiego oznaczenia zapłata winna nastąpić w terminie ustalonym w orzeczeniu wymiarowem.

2. Dodatki komunalne do podatków państwowych winny być uiszczane równocześnie z podatkami (opłatami) państwowymi.

Art. 44.

1. Nieuiszczone we właściwym terminie samoistne daniny komunalne ściąga zarząd związku komunalnego w drodze egzekucji, do której stosuje się odpowiednio przepisy o egzekucji podatków i opłat państwowych.

2. Powiatowe związki komunalne mogą ściągać podatki albo samodzielnie albo przy pomocy zarządów gmin miejskich i wiejskich.

3. W cieszyńskiej części Województwa nieuiszczone we właściwym terminie samoistne daniny komunalne mogą być ściągane w drodze egzekucji sądowej na podstawie ustawy z 27 maja 1896 r. (Austr. Dz. U. P. nr. 79).

4. Przepisy o ściągananiu danin w drodze egzekucji sądowej w górnośląskiej części Województwa nie ulegają zmianie.

Art. 45.

W razie nieuiszczenia we właściwym terminie danin komunalnych, związki komunalne mogą pobierać odsetki i kary za zwłokę oraz koszty egzekucyjne według norm obowiązujących przy podatkach (opłatach) państwowych.

Art. 46.

Wpłaty na podatki (opłaty) państwowe, do których przypisane są dodatki komunalne, rozkłada się proporcjonalnie na podatki państwowe i dodatki wszystkich związków komunalnych z przynależnemi odsetkami i karami za zwłokę.

Art. 47.

1. Sumy wpływów z dodatków komunalnych do podatków (opłat) państwowych, oraz z odsetek i kar za zwłokę z każdego miesiąca będą wypłacone związkowi komunalnemu, uprawnionemu do ich poboru, w najkrótszym czasie, najpóźniej do dni 14 po upływie miesiąca.

2. Dodatki do podatków od spożycia, zużycia wzgl. produkcji (art. 9) będą przekazywane do dni 15 na rzecz związków komunalnych.

Art. 48.

Przepisy o poborze podatków (opłat) państwowych, w szczególności o obowiązku zapłaty, terminie płatności, sposobie przymusowego ściągania z majątku ruchomego i nieruchomego, prawie zastawu na nieruchomości, odpisaniu z powodu niemożności ściągnięcia, przedawnieniu wymiaru i prawa ściągania oraz o prawie pierwszeństwa zastawnego na nieruchomościach, stosuje się odpowiednio do poboru dodatków do tych podatków (opłat) na rzecz związków komunalnych.

Art. 49.

1. Powiatowe związki komunalne w górnośląskiej części Województwa pobierają podatki bezpośrednio od indywidualnych płatników.

2. Postanowienie ustawy o daninach komunalnych z dnia 14 lipca 1893 r. (Zb. U. Pr. str. 152), dotyczące komunalnych podatków bezpośrednich z wyjątkiem przepisów o środkach prawnych, stosuje się odpowiednio do bezpośrednich podatków powiatowych, ze zmianami wprowadzonymi późniejszymi ustawami jak również ustawą niniejszą.

3. Płatnikom przysługują środki prawne w myśl § 14 ustęp 2 i § 11 ustęp 4 i 5 ustawy o daninach powiatowych i prowincjonalnych z dnia 24 kwietnia 1906 r. (Zb. U. Pr. str. 159).

CZĘŚĆ VI.

Kary.

Art. 50.

1. Kto w zamiarze uchylenia się od obowiązku płacenia danin komunalnych składa wobec właściwej władzy komunalnej nieprawdziwe lub niepełne zeznania, albo też w tym samym zamiarze odmawia odpowiedzi na określone pytania, albo usuwa przedmioty podlegające daninom komunalnym, albo przedmiotów takich nie zgłasza do opodatkowania, podlega karze pieniężnej do wysokości 20-krotnej sumy daniny utraconej lub na utratę narażonej.

2. Kara nie uwalnia płatnika od obowiązku zapłacenia daniny.

3. Współwinny podlega karze zarówno ze sprawcą.

Art. 51.

Kto wezwany w charakterze świadka lub znawcy w zamiarze uwolnienia innej osoby od obowiązku płacenia danin komunalnych wobec właściwej władzy komunalnej odmawia złożenia zeznania lub składa fałszywe zeznania, podlega karze pieniężnej w pierwszym wypadku do wysokości 500 złotych polskich, w drugim wypadku do wysokości 1.000 złotych polskich.

Art. 52.

Kto jako członek zarządu komunalnego, urzędnik lub funkcjonariusz komunalny bez upoważnienia właściwej władzy ujawni osobom niepowołanym okoliczności i dane, które doszły do jego wiadomości przy wykonywaniu czynności wymienionych w art. 34, podlega karze aresztu na czas do 3 miesięcy i karze pieniężnej w wysokości do 3.000 zł polskich lub jednej z tych kar.

Art. 53.

1. Kary pieniężne za czyny wymienione w art. 50 i 51 wymierza zarząd związku komunalnego.

2. Jeżeli strona nie zgłosi w ciągu dni 14 po doręczeniu zawiadomienia o karze ustnie lub piśmiennie żądanie rozpatrzenia sprawy w drodze sądowej, kara ulega wykonaniu. W razie przeciwnym zarząd związku komunalnego winien

sprawę skierować do właściwego sądu powiatowego, który wdroży postępowanie karne w myśl ogólnych przepisów.

3. Kary pieniężne nałożone na mocy art. 50 i 51 podlegają egzekucji narówni z daninami komunalnymi i wpływają do kasy związku komunalnego uprawnionego do poboru daniny.

4. Do orzekania w sprawach o czyny wymienione w art. 52 są wyłącznie właściwe sądy powiatowe.

Art. 54.

Karę pieniężną na mocy art. 50 i 51 lub 52 w razie niemożności ściągnięcia zamienia sąd powiatowy na karę pozbawienia wolności na czas do trzech miesięcy.

Art. 55.

1. W uchwałach związków komunalnych mogą być przewidziane kary porządkowe do wysokości 350 złotych polskich za wykroczenia przeciwko przepisom o wymiarze i poborze danin komunalnych oraz statutom i stawkom podatkowym, opartym na tych przepisach.

2. Uchwały takie (ustęp 1) podlegają zatwierdzeniu władz nadzorczych.

3. Kary wymierza zarząd związku komunalnego.

4. Do kar nałożonych na podstawie niniejszego artykułu mają zastosowanie przepisy zawarte w ustępie 2 i 3 art. 53.

W górnośląskiej części Województwa stosuje się w wypadkach objętych niniejszym artykułem przepisy §§ 459 do 469 ustawy postępowania karnego.

CZEŚĆ VII.

Przepisy ogólne.

Art. 56.

Do dodatków komunalnych do poszczególnych podatków (opłat) państwowych, jak również do komunalnych podatków, samoistnych opłat, dopłat i kar pieniężnych mają odpowiednie zastosowanie postanowienia ustawy z 6 grudnia 1923 r. (Dz. U. R. P. nr. 127, poz. 1044).

Art. 57.

O ile ustawy nałożą na związki komunalne nowe zadania, winny one zapewnić dostateczne źródła dochodów na pokrycie wydatków połączonych ze spełnieniem tych zadań.

Art. 58.

Budżet związków komunalnych winien być zarówno pod względem okresu budżetowego jak i pod względem jednostki obliczeniowej dostosowany do budżetu Państwa.

Rozporządzenie wykonawcze określi termin zarówno wyłożenia budżetu związków komunalnych do publicznej wiadomości, jak i uchwalenia budżetu.

Art. 59.

Wyrazy „związki komunalne“ użyte w niniejszej ustawie bez bliższego określenia, oznaczają powiatowe związki komunalne jakoteż gminy wiejskie i miejskie.

Art. 60.

Przepisy niniejszej ustawy dotyczące gmin miejskich mają zastosowanie także do gmin wiejskich o charakterze miejskim, a przepisy niniejszej ustawy dotyczące gmin wiejskich mają zastosowanie także do gmin miejskich o charakterze wiejskim. Gminy wiejskie o charakterze miejskim jakoteż gminy miejskie o charakterze wiejskim oznacza Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu na wniosek Rady Wojewódzkiej bez naruszenia przepisów art. 4 ustęp 2 statutu organicznego (ustawa z dnia 15 lipca 1920 r.)

Przepisy tego artykułu nie odnoszą się do art. 27 niniejszej ustawy.

Art. 61.

Aż do wprowadzenia samorządu powiatowego w cieszyńskiej części Województwa, uprawnienia, służące powiatowym związkom komunalnym z mocy niniejszej ustawy, służą Wydziałom Dróg Powiatowych, z drugiej strony Wydziały te spełniają obowiązki, ciążące z mocy niniejszej ustawy na powiatowych związkach komunalnych.

Art. 62.

Aż do zlikwidowania obszarów dworskich w górnośląskiej części Województwa na podstawie ustawy z dnia 10 lipca 1923 r. (Dz. U. Śl. nr. 29, poz. 161) uprawnienia, służące gminom z mocy niniejszej ustawy, służą na obszarach dworskich powiatowym związkom komunalnym, które zobowiązane są oddać sąsiadującym z temi obszarami gminom tę część dochodu, jaka by im z tego tytułu przypadła po połączeniu się z temi obszarami. W razie sporu co do podziału tych podatków rozstrzyga Rada Wojewódzka.

CZEŚĆ VIII.**Przepisy końcowe.**

Art. 63.

1. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, z mocą obowiązującą od 1 lipca 1926 r. z wyjątkiem przepisów o podatku od budynków, które to przepisy obowiązują od 1 stycznia 1926 r.

2. Przepisy dotyczące poborów podatków komunalnych, wymienione w art. 2 i 3, obowiązują od 1 stycznia 1923 r.

3. Przepisy art. 7 ustępu 1, 2 i 3 obowiązują w cieszyńskiej części Województwa od 1 stycznia 1923 r. na górnośląskiej części Województwa z chwilą rozciągnięcia ustawy z 14 maja 1923 r. (Dz. U. R. P. nr. 58, poz. 412).

4. Przepisy co do pobierania podatków komunalnych, wymienionych w artykułach 5, 6, 9, 11, 12, 13 i 14 nabierają mocy z pierwszym dniem

następnego miesiąca po ogłoszeniu niniejszej ustawy.

5. Komunalne podatki samoistne i dodatki do podatków, pobrane na rok podatkowy 1924 na zasadzie przepisów obowiązujących do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, podlegają zaliczeniu na poczet właściwych danin należnych związkom komunalnym na podstawie tej ustawy.

6. Związki komunalne są obowiązane uzgodnić swe uchwały, statuty, regulaminy i t. p., dotyczące danin komunalnych, z przepisami niniejszej ustawy najpóźniej do końca września 1924 r. Uchwały te tracą moc obowiązującą z dniem 30 września 1924 r.

Art. 64.

Przepisy ustaw, sprzeczne z niniejszą ustawą, tracą moc obowiązującą, o ile inne ustawy powołują się na takie przepisy, należy zamiast nich odpowiednio stosować przepisy niniejszej ustawy.

Art. 65.

Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Wojewodzie.

Uwaga. W ogłoszonej rozporządzeniem Wojewody ustawie znajdujące się błędy drukarskie poprawiono: w art. 4 ust. 3 przekazane na przekazany, w wstępie do art. 8 podatków na dodatków, w art. 8a przepisu na teże, w art. 8a wstawiono słowa „w państwowym podatku dochodowym obliczony według skali“ między słowa „udział“ i „art. III“, w art. 8b obliczony na obliczonym i „z 30“ na „z dnia 30“, w art. 8c gminy podatku na gminy przypisu podatku, w ustępie 3 art. 9 podatku na dodatku, w ust. 3 art. 10 podatków na dodatków, w ustępie 2 art. 11 wiejskie na miejskie, w ust. 2 art. 13 wzorowy na wzorowo, w ustępie 3 art. 13 n. p.

na mp., w ustępie 1 art. 15 wiejskie i miejskie na miejskie i wiejskie, a wykonanie na wykonywanie, w ustępie 1 art. 20 pokryły na pokrywały, w ustępie 2 art. 23 „1“ na pierwszym, w ustępie 2 art. 33 podatków na dodatków, w art. 37 przyiętej na przyięty i winny na winne, w art. 46 wypłaty na wpłaty, w art. 49 liczbę 23 na 24, w art. 62 tymi na temi, w ustępie 5 art. 63 skreślono za 1924 literę r.

Śląski Komunalny Fundusz pożyczkowo-zapomogowy

USTAWA

z dnia 8 lutego 1928 r.

**o utworzeniu Śląskiego Komunalnego Funduszu
pożyczkowo-zapomogowego.**

(Dz. U. Śl. nr. 4, poz. 8).

Art. 1.

Tworzy się Śląski Komunalny Fundusz pożyczkowo-zapomogowy, z którego udzielane będą oprocentowane lub bezprocentowe pożyczki, oraz bezzwrotne zapomogi związkom komunalnym Województwa Śląskiego.

Łączna suma bezzwrotnych zapomóg udzielanych związkom komunalnym z Śląskiego Komunalnego Funduszu pożyczkowego, nie może przekroczyć 20% całego funduszu.

Art. 2.

Śląski Komunalny Fundusz pożyczkowo-zapomogowy powstaje:

- a) z 10%-wych potrąceń z wpływów, pochodzących z dodatków komunalnych do państwowych podatków od spożycia, zużycia, względnie produkcji, przypadających związkom komunalnym na podstawie art. 9 ustawy z dnia 14 kwietnia 1924 r. (Dz. U. Śl. nr. 10, poz. 47) o tymczasowem uregulowaniu finan-

sów komunalnych w Województwie Śląskiem w brzmieniu rozporządzenia Wojewody Śląskiego z dnia 8 lipca 1926 r. (Dz. U. Śl. nr. 17, poz. 30);

- b) z 10 % -wych potrąceń z wpływów, pochodzących z opłaty skarbowej od litra 100 %-go spirytusu, przypadających na podstawie art. 20 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 26 marca 1927 r. o monopolu spirytusowym (Dz. U. R. P. nr. 32, poz. 289), powiatowym związkom komunalnym i gminom miejskim;
- c) z dotacji Skarbu Śląskiego;
- d) z odsetek, pochodzących z pożyczek, udzielanych związkom komunalnym, po potrąceniu kosztów administrowania funduszem;
- e) z odsetek, płaconych przez instytucję finansową, administrującą funduszem od sum ulokowanych na rachunku tegoż funduszu;
- f) zaległości gmin Województwa Śląskiego z tytułu zwrotu kosztów utrzymania policji za lata 1922—1924 w wysokości 500.000 zł.*)

*) Patrz następną ustawę na str. 359 niniejszego zbioru.

Art. 3.

W rozporządzeniu wykonawczem oznaczy Śląska Rada Wojewódzka instytucję finansową, w której będzie ulokowany wyżej wymieniony fundusz, tudzież warunki lokaty tego funduszu, stopę procentową od udzielanych pożyczek, oraz warunki i tryb postępowania przy udzielaniu

związkom komunalnym pożyczek i bezzwrotnych zapomóg.

Z chwilą ukonstytuowania się wojewódzkiej instytucji finansowej Śląska Rada Wojewódzka winna przekazać całą administrację wymienionym w art. 1 niniejszej ustawy funduszem tejże instytucji.

Art. 4.

Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Śląskiej Radzie Wojewódzkiej.

Art. 5.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1928 roku.

USTAWA

z dnia 28 lutego 1928 r.

w sprawie zmniejszenia zaległości gmin śląskich z tytułu zwrotu kosztów utrzymania policji Województwa Śląskiego za lata 1922—1924.

(Dz. U. Śl. nr. 7, poz. 16).

Art. 1.

Zaległości gmin śląskich z tytułu zwrotu kosztów utrzymania policji Województwa Śląskiego za lata 1922—1924 obniża się i ustala na kwotę 500.000 złotych.

Art. 2.

Wymienioną w art. 1 niniejszej ustawy kwotę przeznacza się na rzecz Śląskiego Komunalnego Funduszu pożyczkowo-zapomogowego.

Art. 3.

Zapłata wymienionych w art. 1 niniejszej ustawy 500.000 złotych nastąpi według ustalonego przez Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach klucza i to w stosunku do rzeczywistych zaległości poszczególnych gmin.

Art. 4.

Wymieniona w art. 1 kwota 500.000 złotych winna być uiszczona przez gminy śląskie najpóźniej do 31 marca 1929 r.

Art. 5.

Ustawa wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. 6.

Wykonanie ustawy porucza się Wojewodzie Śląskiemu.

Komunalne kasy oszczędności

USTAWA

z dnia 28 lutego 1928 r.

w przedmiocie rozciągnięcia na Województwo Śląskie mocy obowiązującej Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 kwietnia 1927 r. (Dz. U. R. P. nr. 38, poz. 339) o komunalnych kasach oszczędności.

(Dz. U. Śl. nr. 7, poz. 13).

Art. 1.

Moc obowiązującą Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 kwietnia 1927 r. (Dz. U. R. P. nr. 38, poz. 339) o komunalnych kasach oszczędności rozciąga się na obszar Województwa Śląskiego.

Art. 2.

Ustawa wchodzi w życie w dwa miesiące po dniu jej ogłoszenia.

Art. 3.

Wykonanie ustawy poleca się Wojewodzie.

ROZPORZĄDZENIE*)
PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ
z dnia 13 kwietnia 1927 r.
o komunalnych kasach oszczędności.

(Dz. U. R. P. nr. 38, poz. 339).

*) Rozporządzenie z dnia 13. IV. 1927 r. obowiązuje w Województwie Śląskiem bez późniejszych zmian, ponieważ mocy tychże Sejm Śląski na Województwo nie rozciągnął.

Na podstawie art. 44 ustęp 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. nr. 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

I. Organizacja komunalnych kas oszczędności.

Art. 1.

Zorganizowane na zasadach niniejszego rozporządzenia komunalne kasy oszczędności są zakładami komunalnymi o własnej osobowości prawnej.

Zadaniem komunalnych kas oszczędności jest ułatwiać gromadzenie oszczędności i ich oprocentowanie oraz uprzystępniać ludności tani kredyt.

Art. 2.

Nazwy „komunalna kasa oszczędności“ mogą używać wyłącznie kasy, zorganizowane na zasadach niniejszego rozporządzenia.

Art. 3.

Komunalne kasy oszczędności mogą być zorganizowane na zasadach niniejszego rozporzą-

dzenia przez związki komunalne miejskie, powiatowe i wojewódzkie.

Związek komunalny może zorganizować komunalną kasę oszczędności samodzielnie, albo też dwa lub więcej związków mogą wspólnie zorganizować jedną komunalną kasę oszczędności.

Szczegółowe przepisy o wspólnem organizowaniu komunalnych kas oszczędności poda rozporządzenie wykonawcze.

Art. 4.

Związek, organizujący komunalną kasę oszczędności, jest względem niej związkiem poręczającym i jako taki odpowiada za zobowiązania kasy z tytułu wszelkich wkładów oszczędnościowych.

Związki komunalne, organizujące wspólnie komunalną kasę oszczędności, ponoszą wobec osób trzecich solidarną odpowiedzialność za zobowiązania kasy z tytułu wszelkich wkładów oszczędnościowych.

W uchwałach jednak o organizowaniu kasy (art. 8) jako też w statucie wspólnie zorganizowanej komunalnej kasy oszczędności powinien być określony stosunek, w jakim poszczególne związki mają uczestniczyć w ewentualnych stratach z tytułu pomienionej odpowiedzialności solidarnej.

Art. 5.

Dla spełniania swych zadań (art. 1) komunalne kasy oszczędności posiadają własne organy: są niemi rada kasy, jako organ posiadający prawo

stanowienia w sprawach kasy, i zarząd kasy, jako organ wykonawczy.

Członków rady kasy wybiera stanowiący organ związku poręczającego i przytem co najmniej w połowie z pośród swego grona. Jednego z tych ostatnich członków wybiera rada kasy większością głosów na przewodniczącego.

Członków zarządu kasy powołuje rada kasy. Równocześnie nie można być członkiem rady i zarządu kasy.

Stałe wynagrodzenia za pracę w kasie mogą pobierać tylko jej funkcjonariusze oraz członkowie zarządu stale w kasie zatrudnieni.

Art. 6.

Do sprawowania kontroli nad komunalną kasą oszczędności powołany jest jej związek poręczający.

Rada kasy składa corocznie temu związkowi sprawozdanie z działalności kasy i zamknięcia jej rachunków w terminie, oznaczonym w statucie kasy.

Stanowiący organ związku poręczającego wybiera specjalną komisję rewizyjną. Obowiązkiem takiej komisji jest zbadanie rocznego sprawozdania i zamknięcia rachunków kasy, a nadto sprawdzanie stanu kasy przynajmniej raz na kwartał i składanie o tem sprawozdania stanowiącemu organowi związku poręczającego.

Art. 7.

W skład komisji rewizyjnej nie mogą wchodzić członkowie rady ani zarządu kasy.

Komunalna kasa oszczędności może na podstawie uchwały stanowiącego organu związku poręczającego otwierać na terytorjum tegoż związku oddziały i zbiornice, jak również organizować zakłady zastawnicze (lombardy). Otwieranie oddziałów wymaga zgody władzy nadzorczej.

Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu wyda szczegółowe przepisy o organizowaniu zakładów zastawniczych (lombardów) i o zakresie ich działania.

Art. 8.

Dla zorganizowania komunalnej kasy oszczędności powinny stanowiące organy związku komunalnego, organizującego taką kasę samodzielnie, lub związków, organizujących kasę wspólnie, uchwalić:

1. zorganizowanie kasy;
2. przyznanie kapitału zakładowego kasie co najmniej w wysokości pięciu tysięcy złotych;
3. przyjęcie odpowiedzialności za zobowiązania kasy conajmniej w zakresie, przewidzianym w art. 4;
4. projekt statutu kasy.

Art. 9.

Statut komunalnej kasy oszczędności powinien odpowiadać obowiązującym przepisom, a w szczególności przepisom niniejszego rozporządzenia i rozporządzeń na jego zasadzie wydanych.

Statut komunalnej kasy oszczędności powinien zawierać między innemi postanowienia:

1. o nazwie, siedzibie oraz terytorjalnym zakresie działania kasy;
2. o składzie, sposobie wyboru i odwołania tudzież kompetencji organów (art. 5) oraz o sposobie stanowienia przez nie uchwał;
3. o wewnętrznej organizacji kasy;
4. o zastępstwie kasy nazewnałrz;
5. o przyjmowaniu i wypowiedaniu wkładek oszczędnościowych;
6. o sposobach lokowania funduszów;
7. o rodzajach operacyi, do których dokonywania kasa będzie uprawniona;
8. o kapitale zakładowym, funduszu zasobowym oraz innych funduszach rezerwowych, jako też funduszach o specjalnem przeznaczeniu (art. 14);
9. o sposobie dokonywania przez kasę ogłoszeń (art. 21);
10. o obowiązku wydania przez władze kasy przepisów służbowych i uposażeniowych dla pracowników kasy;
11. o głównych zasadach prowadzenia kasowości i rachunkowości.

Celem zapewnienia jednolitej organizacji komunalnych kas oszczędności Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu wyda statut normalny.

Art. 10.

Wspomniane w art. 8 uchwały i projekt statutu, jak również wszelkie ich zmiany i uzu-

pełnienia podlegają zatwierdzeniu władzy nadzorczej.

Władza nadzorcza może odmówić zatwierdzenia uchwał i statutów, jeśli uzna:

1. że stan finansowy związku organizującego kasę nie daje podstawy niezbędnej dla dostatecznego zabezpieczenia interesów wkladców albo nie zapewnia funduszu wystarczającego na koszty zorganizowania i uruchomienia kasy;
2. że istnienie w siedzibie organizowanej kasy społecznych organizacji kredytowo-oszczędnościowych i stopień ich rozwoju czynią zbędnem tworzenie komunalnej kasy oszczędności.

Art. 11.

Z chwilą zatwierdzenia statutu powstaje osobowość prawna komunalnej kasy oszczędności (art. 1 i 2) i kasa wstępuje w prawa i obowiązki, wynikające z rozporządzeń, wspomnianych w ustępie pierwszym art. 9.

II. Majątek i fundusze komunalnych kas oszczędności.

Art. 12.

Majątek komunalnej kasy oszczędności, jako prawnie oddzielony od majątku związku poręczającego, powinien być osobno administrowany.

Fundusze, należące do majątku komunalnej kasy oszczędności lub jej powierzone, nie mogą

być łączone z funduszami związku poręczającego; rachunkowość komunalnej kasy oszczędności powinna być odrębna.

Art. 13.

Komunalna kasa oszczędności jest obowiązana posiadać względnie zebrać fundusz zasobowy, przeznaczony przede wszystkim na pokrycie ewentualnych strat kasy.

Fundusz zasobowy tworzy się z corocznych zysków kasy; mogą też być przeznaczone na fundusz zasobowy bezzwrotne dotacje związku poręczającego, zapisy i t. p.

Fundusz zasobowy gromadzić należy do czasu, póki wraz z narosłemi procentami nie osiągnie wysokości conajmniej 10% wkładów oszczędnościowych. W tej wysokości powinien fundusz ten nadal być utrzymywany.

Gdy fundusz zasobowy wynosić będzie więcej, niż 5% wkładów oszczędnościowych, to połowa zysków kasy może być użyta na cele użyteczności publicznej. Jeżeli fundusz wynosi 10% wkładów, to zyski kasy mogą być w całości użyte na cele użyteczności publicznej.

Rozporządzenie wykonawcze poda bliższe wskazówki, któremi kierować się mają związki poręczające przy określaniu w projektach statutów (art. 8) wysokości funduszu zasobowego oraz sposobów jego gromadzenia i lokowania.

Art. 14.

Komunalna kasa oszczędności, o ile uczyni zadość obowiązkom, wynikającym z ust. 1, 2 i 3

art. 13, może tworzyć również inne fundusze, przeznaczone na zabezpieczenie pewnych poszczególnych swych operacji, jako też na własne cele inwestycyjne.

Uprawnienia kasy pod tym względem powinny być przewidziane w jej statucie.

Art. 15.

O użyciu zysków komunalnej kasy oszczędności na cele użyteczności publicznej decyduje — na wniosek rady kasy — organ stanowiący związku poręczającego.

III. Operacje komunalnych kas oszczędności.

Art. 16.

Operacje bierne i czynne, jako też inne operacje komunalnych kas oszczędności muszą być dokonywane zgodnie z przepisami niniejszego rozporządzenia i rozporządzeń na jego zasadzie wydanych.

A. Operacje bierne.

Art. 17.

Komunalna kasa oszczędności przyjmuje wkłady oszczędnościowe na książeczki oszczędnościowe, które mogą być wystawione na okaziciela lub na imiennie oznaczoną osobę.

Książeczka oszczędnościowa może opiewać tylko na gotówkę i stanowi dowód posiadania w kasie wierzytelności w wysokości każdorazowego jej salda.

Art. 18.

Do umownego przeniesienia wierzytelności, wynikającej z książeczki oszczędnościowej — nawet na imiennie oznaczoną osobę wystawionej, wystarcza wręczenie tej książeczki nabywcy wierzytelności.

Komunalna kasa oszczędności nie ma obowiązku badania legalności posiadania książeczki oszczędnościowej, przedstawionej do wypłaty.

Wyjątki zachodzą w przypadku, przewidzianym w art. 19 niniejszego rozporządzenia, oraz w przypadku przedstawienia do wypłaty książeczki, której utrata została zgłoszona w komunalnej kasie oszczędności.

Całkowita lub częściowa wypłata przez komunalną kasę oszczędności wierzytelności, wynikającej z książeczki oszczędnościowej, może nastąpić tylko za jej przedstawieniem.

Art. 19.

Jeżeli wypłatę wierzytelności, wynikającej z książeczki oszczędnościowej, uzależniono od pewnych określonych warunków, to komunalna kasa oszczędności musi o tem zapisać do książeczki odpowiednie zastrzeżenie. Wypłaty wierzytelności z takich książeczek można uskuteczniać tylko ściśle według osnowy zastrzeżenia.

Art. 20.

Wkłady na książeczki oszczędnościowe w komunalnych kasach oszczędności posiadają cha-

rakter funduszów, ułożonych z bezpieczeństwem prawnem (pupilarnem).

Książeczki oszczędnościowe będą przyjmowane przez państwowe względnie komunalne władze, urzędy i zakłady, jako wadja przy wszelkich przetargach, jako kaucje akcyzowe i celne, jako kaucje przy zawieraniu umów oraz jako zabezpieczenia pieniężne z innych tytułów wymagane.

Art. 21.

W razie utraty książeczki oszczędnościowej unieważnienie jej i wydanie duplikatu może nastąpić po przeprowadzeniu postępowania, przewidzianego w przepisach o umorzeniu tytułów na okaziciela, obowiązujących w siedzibie kasy; duplikat książeczki może jednak być wydany już po upływie sześciu miesięcy od daty pierwszego ogłoszenia o jej utracie.

Art. 22.

Przedawnienie wierzytelności z tytułu niepodniesionych z komunalnej kasy oszczędności wkładów oszczędnościowych, jako też skapitalizowanych procentów od takich wkładów następuje z upływem lat trzydziestu od dnia dokonania ostatniego wkładu lub ostatniej wypłaty względnie od dnia dopisania po raz ostatni przez komunalną kasę oszczędności procentów na książeczce oszczędnościowej.

Przedawnione wierzytelności powinna komunalna kasa oszczędności przelewać na fundusz zasobowy.

Art. 23.

Komunalna kasa oszczędności może odmówić przyjęcia wkładu oszczędnościowego w przypadkach, określonych w statucie kasy.

Komunalnej kasie oszczędności przysługuje również prawo wypowiedzania wierzytelności.

Wierzytelności takie, niepodniesione w przypadkach wskazanych w statucie kasy, mogą być złożone do depozytu sądowego.

Takie złożenie wspomnianych wierzytelności jest równoznaczne z ich wypłaceniem.

B. O p e r a c j e c z y n n e.

Art. 24.

Komunalna kasa oszczędności uprawniona jest:

1. nabywać polskie państwowe papiery procentowe, listy zastawne i obligacje banków państwowych, akcje Banku Polskiego, tudzież listy zastawne krajowych towarzystw kredytu długoterminowego, emitowane za zabezpieczeniem prawnem (pupilarnem), obligacje związków komunalnych i komunalnych instytucyj kredytowych, tudzież banków, gwarantowanych przez związki komunalne, oraz udziały (akcje) wspólnych komunalnych instytucyj kredytowych;
2. udzielać pożyczek pod zastaw papierów, oznaczonych w punkcie 1, najwyżej do wysokości $\frac{3}{4}$ ich wartości kursowej, a nie wyżej ich wartości nominalnej — oraz pod za-

- staw wystawionych przez siebie książeczek oszczędnościowych;
3. udzielać na hipoteki miejskich i wiejskich nieruchomości terminowych pożyczek, oprocentowanych i prawnie (pupilarnie) zabezpieczonych z zastrzeżeniem dla kasy prawa przedterminowego odbioru, a dla dłużnika przedterminowej spłaty pożyczki za poprzedniem conajmniej półrocznem wypowiedzeniem oraz z tem zastrzeżeniem, że budynki nieruchomości, obciążonej pożyczką komunalnej kasy oszczędności, przez cały czas obciążenia będą ubezpieczone od ognia na warunkach, które określi rozporządzenie wykonawcze;
 4. nabywać wierzytelności hipoteczne, zabezpieczone w sposób, określony dla pożyczek w punkcie 3;
 5. udzielać na cele budowlane — w granicach hipotecznego zabezpieczenia ewikcji — kredytu wekslowego w miarę postępu budowy do wysokości 50% wartości rzeczywiście wykonanych robót;
 6. udzielać spółdzielniom, zorganizowanym na zasadach ustawy z dnia 29 października 1920 roku (Dz. U. R. P. nr. 111, poz. 733) oraz późniejszych przepisów, ustawę powyższą zmieniających, kredytu do wysokości sumy udziałów członkowskich oraz własnych funduszków spółdzielni pod warunkiem, iż członkowie spółdzielni przyjmą poza swemi udziałami, jednakże w stosunku do ich wysokości,

odpowiedzialność z własnych majątków za kredyt, otwarty spółdzielni przez komunalną kasę oszczędności;

7. udzielać pożyczek za zobowiązaniami pisemnymi (skryptami dłużnymi) lub za weksłami, jeżeli obok wystawcy przyjmuje solidarną z nim odpowiedzialność co najmniej dwie osoby, zapewniające terminową spłatę całej pożyczki,
8. dyskontować weksle, zaopatrzone przynajmniej w dwa podpisy, zapewniające terminowe wykupienie weksła;
9. dyskontować, nie wcześniej jednak jak na sześć miesięcy przed terminem płatności:
 - a) książeczki oszczędnościowe, wystawione z zastrzeżeniem terminowym przez publiczne kasy oszczędności, które oznaczy rozporządzenie wykonawcze,
 - b) wypowiedziane i wylosowane papiery procentowe, wymienione w punkcie 1 niniejszego artykułu,
 - c) kupony od wymienionych w punkcie 1 papierów procentowych;
10. umieszczać — z zastrzeżeniem zwrotu na każde żądanie lub za wypowiedzeniem — wolną gotówkę:
 - a) na rachunkach żyrowych i czekowych w państwowych i komunalnych instytucjach kredytowych, tudzież w Banku Polskim,
 - b) w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego,

- c) jako wkład oszczędnościowy w Pocztowej Kasie Oszczędności, w Banku Gospodarstwa Krajowego, w Państwowym Banku Rolnym i w komunalnych kasach oszczędności;
11. udzielać oprocentowanych pożyczek terminowych za gwarancją Państwa z zastrzeżeniem dla komunalnej kasy oszczędności prawa przedterminowego odbioru pożyczki za poprzedniem conajmniej półrocznem wypowiedzeniem;
 12. udzielać oprocentowanych pożyczek terminowych związkowi poręczającemu do wysokości 10% wkładów oszczędnościowych; zakup obligacyj tegoż związku uważać należy za udzielenie mu pożyczki.

Rozporządzenie wykonawcze określi, jaką część ogólnej sumy wkładów oszczędnościowych komunalna kasa oszczędności obowiązana jest umieszczać w posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) polskich państwowych papierach procentowych lub w papierach przez Państwo gwarantowanych oraz w jaki sposób należy zadłość czynić temu obowiązkowi.

Art. 25.

Poza operacjami czynnemi, o których mowa w art. 24, może komunalna kasa oszczędności — po uzyskaniu na to pozwolenia władzy nadzorczej:

1. udzielać oprocentowanych pożyczek terminowych:

- a) związkowi poręczającemu do wysokości ponad 10%, nie wyżej jednak 20% wkładów oszczędnościowych, przyczem zakup obligacji związku poręczającego uważać należy za udzielenie mu pożyczki,
 - b) innym związkom komunalnym i innym związkom prawno-publicznym, o ile na podstawie obowiązujących ustaw związki te są uprawnione do zaciągania takich pożyczek i do pobierania bądź to samoistnych danin, bądź dodatków do podatków państwowych,
 - c) fundacjom i posiadającym osobowość prawną komunalnym zakładom zastawniczym (lombardom);
2. umieszczać rozporządzalne fundusze za zgodą związku poręczającego w instytucjach kredytowych przez kasę założonych lub przez ten związek poręczonych.

Fundusze komunalnej kasy oszczędności mogą być używane w sposób, przewidziany w artykule niniejszym i w punkcie 12 art. 24, najwyżej do wysokości 30% ogólnej sumy wkładów oszczędnościowych.

Art. 26.

Komunalne kasy oszczędności mogą dla własnego użytku nabywać lub budować realności, ale tylko z kapitału zasobowego na podstawie uchwały rady kasy i za pozwoleniem władzy nadzorczej; mogą również na podstawie uchwały rady kasy nabywać realności celem lokaty fun-

duszu emerytalnego funkcjonariuszów komunalnej kasy oszczędności; wreszcie są uprawnione nabywać na licytacji nieruchomości obciążone pożyczką kasy, o ile najwyższa zaofiarowana suma nie pokryje całkowicie wierzytelności kasy.

C. Inne operacje.

Art. 27.

Komunalne kasy oszczędności mają prawo:

1. redyskontować posiadane w swych portfelach weksle w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych, w Banku Polskim oraz w innych instytucjach finansowych, które wskaże Minister Skarbu;
2. przyjmować za opłatą jako depozyty na przechowanie dokumenty tudzież wartościowe przedmioty i papiery, przyczem kasa nie ponosi odpowiedzialności za realizowanie płatnych kuponów, ani wylosowanych papierów;
3. podejmować się kupna i sprzedaży państwowych tudzież innych notowanych na giełdach pieniężnych w Rzeczypospolitej Polskiej papierów wartościowych oraz zarządzania nimi, lecz jedynie na zlecenie i rachunek osób trzecich, przyczem kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów procentowych;
4. załatwiać — na zlecenie i rachunek osób trzecich — inkaso weksli, listów przewozowych i t. p. dokumentów.

Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych może dozwolić komunalnej kasie oszczędności na dokonywanie innych jeszcze czynności bankowych.

IV. Szczególne uprawnienia komunalnych kas oszczędności.

Art. 28.

Komunalne kasy oszczędności są wolne:

1. od państwowych podatków: dochodowego, od darowizn i przemysłowego (zasadniczego i od obrotu);
2. od dodatków komunalnych do powyższych podatków;
3. od opłat stemplowych od podań, wnoszonych tak przez komunalne kasy oszczędności, jak i przez istniejące przy nich zakłady zastawnicze (art. 7).

Przychody z wkładów na książeczki oszczędnościowe komunalnych kas oszczędności są wolne od podatku od kapitałów i rent, o ile wkład nie przewyższa kwoty, określonej przez Ministra Skarbu.

Wpisy w książeczkach oszczędnościowych oraz wszelkiego rodzaju zaświadczenia o złożeniu lub zwrocie wkładów, wydawane przez komunalne kasy oszczędności, są wolne od opłaty stemplowej.

Pisma, stwierdzające otrzymanie pożyczki od komunalnej kasy oszczędności, podlegają opłacie stemplowej w wysokości 0,3% od sumy zobowiązania.

Art. 29.

W razie niezapłacenia w terminie pożyczki, zabezpieczonej zastawem papierów wartościowych, komunalna kasa oszczędności ma prawo sprzedać te papiery bez upoważnienia sądowego.

Sprzedaż powinna się odbyć najpóźniej w ciągu miesiąca od dnia płatności pożyczki, zabezpieczonej zastawem, przyczem papiery, notowane na giełdzie, mają być sprzedane po cenie giełdowej, a nienotowane — po przeciętnej miejscowej cenie rynkowej.

Papiery wartościowe, przyjęte przez komunalną kasę oszczędności jako zastaw udzielonych pożyczek, mają być zapisane do oddzielnej księgi sznurowej z wyszczególnieniem ich rodzaju i ilości, a przy premjowych papierach wartościowych także numerów obligacyj, tudzież z podaniem sum wierzytelności zastawem zabezpieczonych. Na obszarze mocy obowiązującej Kodeksu Napoleona zapis taki uważa się za równorzędny z zarejestrowaniem, przewidzianem w art. 2074 tegoż kodeksu.

V. Likwidacja komunalnej kasy oszczędności.

Art. 30.

Likwidacja komunalnej kasy oszczędności może być dobrowolna lub przymusowa.

Dobrowolna likwidacja następuje na skutek uchwały związku poręczającego, zatwierdzonej przez władzę nadzorczą.

Przymusową likwidację może zarządzić Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu w przypadku, gdy komunalna kasa oszczędności poniesie takie straty, które wyczerpią jej fundusze i wywołają konieczność pokrycia niedoboru przez związek poręczający.

W razie dobrowolnej likwidacji komunalnej kasy oszczędności cały majątek, pozostały po zaspokojeniu wszelkich jej zobowiązań, przechodzi na rzecz związku poręczającego, który powinien go użyć tylko na cele użyteczności publicznej.

Jeżeli płynne fundusze komunalnej kasy oszczędności nie wystarczają na pokrycie zobowiązań z tytułu wkładów oszczędnościowych, to odpowiednich środków na pokrycie tych zobowiązań powinien dostarczyć związek poręczający.

Kapitał zakładowy wraz z narosłemi procentami względnie pozostała część tego kapitału może być w razie likwidacji przekazany temu, kto kasę weń uposażył, dopiero po pokryciu wszelkich zobowiązań kasy.

Rozporządzenie wykonawcze poda bliższe przepisy o sposobie przeprowadzenia likwidacji.

Plan przeprowadzenia likwidacji poszczególnej kasy zatwierdza Minister Spraw Wewnętrznych, który swoje uprawnienia w tym zakresie może przekazać całkowicie lub częściowo wydziałom wojewódzkim, a do czasu wprowadzenia w życie samorządu wojewódzkiego — wojewodom.

VI. Władze nadzorcze.

Art. 31.

Władzą nadzorczą nad komunalnymi kasami oszczędności — w rozumieniu niniejszego rozporządzenia — jest Minister Spraw Wewnętrznych, działający w porozumieniu z Ministrem Skarbu, którzy swoje uprawnienia pod tym względem mogą przekazać całkowicie lub częściowo podległym sobie organom.

Art. 32.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w prowadzeniu kasy, a w szczególności wykroczeń przeciw obowiązującym przepisom lub postanowieniom statutu kasy służy władzy nadzorczej prawo wydawania zarządzeń niezbędnych celem usunięcia nieprawidłowości lub zapobieżenia dalszym wykroczeniom. Zarządzenia te mogą polegać na zawieszeniu w czynnościach lub usunięciu członków rady kasy, zarządu kasy i komisji rewizyjnej i na ustanowieniu w razie potrzeby komisarza na koszt kasy lub związku poręczającego dla zarządu kasą do czasu wyboru nowych organów. Wybór ten powinien nastąpić w ciągu trzech miesięcy od czasu ustanowienia komisarza.

Komisarz w zakresie powierzonych mu czynności wstępuje we wszystkie prawa i obowiązki rady i zarządu kasy.

VII. Przepisy końcowe.

Art. 33.

Statuty istniejących kas oszczędności, jako też innych instytucji oszczędnościowych, zorganizowanych względnie poręczonych przez miejskie, powiatowe i wojewódzkie (na obszarze województw poznańskiego i pomorskiego — krajowe) związki komunalne, powinny być dostosowane do przepisów niniejszego rozporządzenia w ciągu roku od dnia jego ogłoszenia pod rygorem zamknięcia kasy, względnie instytucji, zarządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych, wydanem w porozumieniu z Ministrem Skarbu. Ministrom tym służy prawo odroczenia powyższego terminu na wniosek odnośnego związku.

Art. 34.

Przepisy art. 28 niniejszego rozporządzenia, ustanawiające ulgi i zwolnienia od podatków i opłat stemplowych, Minister Skarbu władny jest włączyć do odnośnych ustaw o podatkach i opłatach stemplowych przy ogłaszaniu nowych tekstów tych ustaw.

Art. 35.

Wykonanie niniejszego rozporządzenia, o ile poszczególne artykuły tegoż nie stanowią inaczej, powierza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 36.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje na całym obsza-

rze Rzeczypospolitej z wyjątkiem województwa śląskiego.

Z chwilą wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, a o ile chodzi o kasy oszczędności i instytucje oszczędnościowe, o których mowa w art. 33, z chwilą upływu terminów w tymże artykule oznaczonych, tracą moc wszystkie dotychczas obowiązujące przepisy o kasach oszczędności i instytucjach oszczędnościowych, zorganizowanych lub poręczonych przez miejskie, powiatowe i wojewódzkie związki komunalne.

Bezpieczeństwo publiczne

Rozporządzenie*)
z dnia 17 czerwca 1922 r.
w przedmiocie organizacji Policji Województwa
Śląskiego.

(Dz. U. Śl. nr. 1, poz. 4.)

*) Rozporządzenie zostało zatwierdzone ustawą z dnia 2 marca 1923 r. w przedmiocie organizacji Policji Województwa Śląskiego (Dz. U. Śl. nr. 13, poz. 87).

Na mocy ustępu 3 art. 40 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r. zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 73, poz. 497) uzupełnionego ustawą z dnia 30 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. z 1921 r., nr. 69, poz. 449) i art. 4 ustęp 2 i 4 tejże Ustawy Konstytucyjnej, stanowiąc w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką co następuje:

Art. 1.

Policja Wojewódzka jest organizacją służby bezpieczeństwa i ma za zadanie utrzymanie bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego i w tym zakresie jest organem wykonawczym władz wojewódzkich.

Art. 2.*)

Koszty utrzymania Policji Wojewódzkiej ponosi Skarb Śląski.

Gminy obowiązane są dostarczyć na żądanie Wojewody lokali potrzebnych na urządzenie po-

sterunków policji za opłatą. Wysokość opłat ustali rozporządzenie wykonawcze wydane przez Wojewodę w porozumieniu z Radą Wojewódzką.

*) Artykuł ten podany w brzmieniu ustawy z dnia 10 grudnia 1925 r. (Dz. U. Śl. nr. 18, poz. 43).

Organizacja Policji Wojewódzkiej.

Art. 3.

Policja Wojewódzka jest zorganizowana i wyszkolona na wzór wojskowy i podlega Wojewodzie.

Art. 4.

Organizacja Policji Wojewódzkiej jest przystosowana do administracyjnego podziału Województwa. Stosownie do tego Policja dzieli się na:

- a) Główną Komendę Policji Wojewódzkiej z siedzibą w Katowicach, która stoi na czele całej Policji Wojewódzkiej,
- b) Komendy powiatowe, miejskie i wiejskie,
- c) Komisarjaty, obejmujące ważniejsze miasta i gminy w powiatach lub dzielnice w dużych miastach,
- d) Posterunki stałe w gminach i małych miastach.

Przy Policji w miarę potrzeby zorganizowane będą oddziały policyjno-śledcze do spraw dochodzeń i śledztwa, uzależnione w tym zakresie działania od organów wymiaru sprawiedliwości.

Art. 5.

Na czele Policji Wojewódzkiej stoi Główny Komendant Policji Wojewódzkiej, zależny od Wo-

jewody. Do zadań Głównego Komendanta należą czynności wykonawcze w zakresie organizacji, administracji, zaopatrzenia i uzbrojenia, uzupełnienia i wyszkolenia Policji, oraz nadzór nad czynnościami teje.

Art. 6.

Głównemu Komendantowi Policji Wojewódzkiej podlegają bezpośrednio Komendanci powiatu, oraz Komendanci miasta.

Art. 7.

Na czele Policji Wojewódzkiej w powiecie stoi Komendant powiatowy, na czele Wojewódzkiej Policji miasta, stanowiącego samodzielny powiat miejski, Komendant miasta, na czele Komisarjatu Komisarz policyjny, na*) czele posterunku niższy funkcjonariusz Policji w stopniu przodownika lub starszego przodownika.

*) Ostatnie 12 słów dodano ustawą z dnia 2 marca 1923 r. (Dz. U. Śl. nr. 13, poz. 87).

Art. 8.

Organizację Główniej Komendy Wojewódzkiej, oraz Komend powiatowych i Komend w miastach określa specjalne przepisy wydane przez Wojewodę.

Art. 9.

Funkcjonariusze Policji dzielą się na wyższych i niższych:

Wyżsi Funkcjonariusze:

Inspektor,
Podinspektor,
Nadkomisarz,
Komisarz,
Podkomisarz,
Aspirant.

Niżsi Funkcjonariusze:

Starszy przodownik,
Przodownik
Starszy posterunkowy,
Posterunkowy.

Zależność służbowa oraz stosunek do władz wojewódzkich, samo- rządowych i wojskowych.

Art. 10.

W zakresie organizacji, administracji, zaopatrzenia, uzbrojenia, uzupełnienia i wyszkolenia podlega Policja Wojewódzka Głównemu Komendantowi Policji Wojewódzkiej.

W zakresie służby bezpieczeństwa i czynności wykonawczych władz wojewódzkich podlega Policja w powiatach starostom, a w obwodach, dla których ustanowione zostały Dyrekcje Policji, Dyrektorom Policji.

Art. 11.

O rozmieszczeniu i obsadzie komisariatów i posterunków decyduje Wojewoda na wniosek Głównego Komendanta Policji, przedłożony po poro-

zumieniu się z lokalnymi władzami administracyjnymi.

Art. 12.

Urzędy prokuratorskie i władze sądowe mają prawo wydawania bezpośrednich zleceń Policji Wojewódzkiej zgodnie z przepisami, zawartymi w ustawie o postępowaniu karnem. W czynnościach dochodzenia przestępstw są urzędy policji w bezpośredniej zależności od urzędów wymiaru sprawiedliwości.

Art. 13.

Inne władze państwowe, zarówno cywilne jak i wojskowe znoszą się z Policją za pośrednictwem starosty względnie dyrektora policji.

W zakresie kompetencji władz samorządowych obowiązana jest miejscowa Policja udzielić im pomocy na ich bezpośrednie zgłoszenia w granicach zadań Policji, określonych art. 1-szym.

Art. 14.

W razie potrzeby użycia oddziałów Policji jednego powiatu w granicach drugiego powiatu decyduje Wojewoda.

Art. 15.

Mianowania, odwołania i przenoszenia wszystkich funkcjonariuszów Policji Wojewódzkiej następują po myśli art. 26 i 33 ustawy z dnia 15-go lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego.

Art. 16.

Zwolnienia z urzędów należą do właściwej władzy mianującej.

Przeniesienia wyższych funkcjonariuszów Policji Wojewódzkiej zarządza Wojewoda na wniosek Głównego Komendanta Policji Wojewódzkiej.

Przeniesienia służbowe niższych funkcjonariuszów Policji Wojewódzkiej w granicach Województwa zarządza Główny Komendant Policji Wojewódzkiej w porozumieniu z odnośnymi władzami administracyjnymi.

Odpowiedzialność karna i dyscyplinarna.

Art. 17.

Funkcjonariusze Policji Wojewódzkiej winni popełnienia czynów, objętych ustawami karnymi, podlegają sądownictwu karnemu dla osób cywilnych.

Art. 18.

Za wykroczenia służbowe stosowane będą do funkcjonariuszów Policji Wojewódzkiej następujące kary dyscyplinarne według trybu, ustalonego w przepisach wydanych przez Wojewodę:

1. nagana,
2. areszt do 7-miu dni,
3. przeniesienie dyscyplinarne,
4. degradacja,
5. wydalenie.

Art. 19.

Starostowie wzgl. Dyrektorowie Policji mają prawo z ważnych powodów zawieszać w czyn-

nościach służbowych powiatowych Komendantów, Komendantów miast i Kierowników Komisarjatu Policji pod warunkiem natychmiastowego zawiadomienia Głównego Komendanta Policji Wojewódzkiej o zawieszeniu celem wszczęcia postępowania dyscyplinarnego wzgl. karnego.

Liczebność Policji.

Art. 20.

Ilość funkcjonariuszów Policji, urzędników i niższych pracowników, określi stosownie do potrzeb miejscowych Wojewoda na wniosek Głównego Komendanta Policji Wojewódzkiej przedłożony po porozumieniu z lokalnymi władzami administracyjnymi i samorządowymi.

Art. 21.

Korpus Policji uzupełnia się drogą dobrowolnego zgłaszania się kandydatów.

Warunki przyjęcia do Policji.

Art. 22.

Warunkiem przyjęcia do Policji jest:

1. obywatelstwo polskie,
2. nieskazitelna przeszłość,
3. wiek od 23 do 35 lat,
4. zdrowa i silna budowa ciała, oraz wzrost odpowiedni,
5. znajomość polskiego języka w piśmie i słowie i umiejętność liczenia.

Art. 23.

Kandydaci na wyższych funkcjonariuszów Policji muszą prócz warunków podanych w art. 22 posiadać conajmniej świadectwo z ukończenia średniego zakładu naukowego; Główny Komendant Policji Wojewódzkiej wykształcenie wyższe.

Oficerowie rezerwy, o ile nie posiadają wyższego wykształcenia, mają prawo kandydatów z wykształceniem średnim.

Starsi przodownicy, nie mający wykształcenia średniego, w uznaniu zasług i zdolności mogą awansować na wyższe urzędy, o ile złożą odpowiedni egzamin.

Art. 24.

Wszyscy funkcjonariusze Policji Wojewódzkiej muszą ukończyć specjalne szkoły.

Art. 25.

Nominację do Policji poprzedza roczna służba próbna. Służba próbna zalicza się do czasu służby w Policji.

Art. 25a.*)

Do 1 lipca 1925 r. mogą być odnośnie do wykształcenia, wieku i okresu służby próbnej czynione wyjątki.

*) Art. 25a dodano ustawą z dnia 2 marca 1923 r. (Dz. U. Śl. nr. 13, poz. 87).

Art. 26.

Każdy nowowstępujący do Policji funkcjonariusz musi złożyć przysięgę, według roty i w sposób przepisany dla urzędników Rzeczypospolitej Polskiej.

Uposażenie Policji.**Art. 27.**

Uposażenie Policji Wojewódzkiej określają specjalne etaty ustanowione przez Wojewodę.

Art. 28.

Niżsi funkcjonariusze Policji Wojewódzkiej otrzymują umundurowanie i uzbrojenie na koszt Województwa, oraz w miarę możliwości bezpłatne pomieszczenie w koszarach.

Wyżsi funkcjonariusze w zamian za umundurowanie otrzymują odpowiednie wynagrodzenie na umundurowanie, półrocznie zgóry.*)

*) Ostatnie 2 słowa dodano ustawą z dnia 2 marca 1923 roku (Dz. U. Śl. nr. 13, poz. 87).

Szkoły.**Art. 29.**

Przy Głównej Komendzie Policji Wojewódzkiej istnieją Szkoły Policji.*)

Szkoły prowadzone są metodą wojskową.

Komendanci szkół winni posiadać wojskowe wykształcenie.

Szkoły policyjne podlegają bezpośrednio Głównemu Komendantowi Policji Wojewódzkiej.

*) Art. 29 ustęp 1 podano w brzmieniu ustawy z dnia 2 marca 1923 r. (Dz. U. Śl. nr. 13, poz. 87).

Art. 30.

Organizację i programy szkół ustala przepisy wydane przez Wojewodę.

Art. 31.

Wyżsi funkcjonariusze składają egzamin przed specjalną Komisją Egzaminacyjną przy Głównej Komendzie Policji Wojewódzkiej, której skład i tryb określa przepisy wydane przez Wojewodę.

Ukończenie głównej szkoły Policji Państwowej dla wyższych funkcjonariuszów Policji w Polsce zwalnia od złożenia egzaminów.

Funkcjonariusze Policji Wojewódzkiej, którzy ukończyli zawodowe szkoły policyjne w innych państwach i uzyskali odpowiednie kwalifikacje, są zwolnieni od uczęszczania do szkół Policji Wojewódzkiej, mogą być jednak powołani do złożenia dodatkowego egzaminu.

**Prawa i obowiązki Funkcjonariuszów
Policji Wojewódzkiej.**

Art. 32.

Funkcjonariusze Policji korzystają z wszelkich praw i prerogatyw, przysługujących urzędnikom państwowym, o ile niniejsze rozporządzenie lub inne specjalne ustawy nie ustanowią czego innego.

Art. 33.

Przepisy o umundurowaniu i uzbrojeniu wyda Wojewoda.

Art. 34.

Funkcjonariuszom Policji podczas pełnienia służby wolno używać broń w wypadkach, przewidzianych przez instrukcję służbową.

Art. 35.*)

Funkcjonariusze Policji zobowiązują się przy wstąpieniu do pięcioletniej służby.

*) Pierwotny artykuł 35. skreślono i liczbę następnych artykułów odpowiednio zmieniono (Ustawa z dnia 2 marca 1923 r. Dz. U. Śl. nr. 13, poz. 87), wobec czego obecny art. 35 był dawniej artykułem 36, itd.

Art. 36.

Sprawę zaopatrzenia funkcjonariuszów Policji Wojewódzkiej, którzy wskutek pełnienia służby stali się niezdolnymi do pracy, oraz wdów i sierót po tych, którzy ponieśli śmierć wskutek czynności służbowych, określi dodatkowe rozporządzenie o odszkodowaniu Policji i ich rodzin.

Art. 37.

Obowiązki funkcjonariuszów Policji Wojewódzkiej określi instrukcja wydana przez Wojewodę.

Art. 38.*)

Ustawa wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

*) Artykuł ten podobno w brzmieniu ustawy z dnia 2 marca 1923 r. (Dz. U. Śl. nr. 13, poz. 87).

Art. 39.*)

Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Wojewodzie.

*) Artykuł ten podano w brzmieniu ustawy z dnia 2 marca 1923 r. (Dz. U. Śl. nr. 13, poz. 87).

**Przepisy przejściowe do rozporządzenia o Policji
Wojewódzkiej.*)**

(Dz. U. Śl. nr. 1, poz. 5).

*) Patrz następną ustawę.

USTAWA

z dnia 2 marca 1923 r.

**w przedmiocie przepisów przejściowych
do rozporządzenia o Policji Wojewódzkiej.**

(Dz. U. Śl. nr. 13, poz. 88).

Art. 1.

Rozporządzenie Wojewody z dnia 17 czerwca 1922 roku (Dziennik Ustaw Śląskich nr. 1, poz. 5) znosi się.

Art. 2.

Wykonanie ustawy porucza się Wojewodzie.

ROZPORZĄDZENIE*)

z dnia 17 czerwca 1922 r.

**w przedmiocie utworzenia Dyrekcji Policji
w miastach Katowice, Królewska Huta i Bielsko.**

(Dz. U. Śl. nr. 1, poz. 6).

*) Rozporządzenie zostało zatwierdzone ustawą z dnia 14 marca 1923 r. w przedmiocie utworzenia Dyrekcji Policji w miastach Katowice, Królewska Huta i Bielsko (Dz. U. Śl. nr. 15, poz. 97).

Na mocy ustępu 3 art. 40 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r. zawierającej statut

organiczny Województwa Śląskiego (Dz. U. R. P. z 1920 r. nr. 73, poz. 497) uzupełnionego ustawą z dnia 30 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. z 1921 r. nr. 69, poz. 449) i art. 4 ust. 2 i 4 tejsze ustawy konstytucyjnej stanowią w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką co następuje:

Art. 1.

W miastach Katowice, Królewska Huta i Bielsko ustanawia się Dyрекcję Policji.

Kierownictwo Dyрекcji Policji w Katowicach powierza się komisarycznie staroście powiatu katowickiego, w Królewskiej Hucie staroście w Świętochłowicach. Kierownictwo Dyрекcji Policji w Bielsku powierzone będzie wyższemu urzędnikowi administracyjnemu, którego zamianuje Wojewoda.*)

*) Art. 1 ust. 2 w brzmieniu ustawy zatwierdzającej rozporządzenie.

Art. 2.

Działalność Dyрекcji Policji w Katowicach rozciąga się na miasto i powiat katowicki, Dyрекcji Policji w Królewskiej Hucie na miasto Królewska Huta, Dyрекcji Policji w Bielsku na miasto Bielsko i miejscowości: Stare Bielsko, Wapienica, Kamienica, Mikuszowice, Aleksandrowice i Bystra.*)

*) Słowa „i Bystra“ dodano ustawą zatwierdzającą rozporządzenie.

Art. 3.*)

Do zakresu działania wyżej wymienionych Dyrekcyj Policji należą:

1. ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego,
2. sprawy stowarzyszeń i zgromadzeń,
3. sprawy prasowe i wyroby drukarskie,
4. policja teatralna, wydawanie pozwoleń na publiczne przedstawienia, widowiska i zabawy,
5. sprawy meldunkowe i paszportowe, oraz kontrola obcych,
6. nadzór nad wykonywaniem przemysłu gospodnio-szynkarskiego, ustanawianie i przedłużenie godziny policyjnej,
7. wykonywanie przepisów policyjnych o broni i amunicji, jakoteż rozporządzeń policyjnych o przechowywaniu i obrocie materiałami wybuchowymi,
8. sprawy obyczajowe,
9. sprawy kryminalne,
10. wydawanie orzeczeń na wyszupasowanie, wydalenie oraz orzekanie dozoru policyjnego na wniosek władz sądowych,
11. wykonywanie policyjnego prawa karania na zasadzie dotyczących rozporządzeń policyjnych i administracyjnych,
12. miejscowo-policyjne upoważnienie w przedmiocie dawania nazw publicznym placom, drogom i ulicom po wysłuchaniu gminy czyli miasta.

Dyrekcja Policji w Katowicach powołaną jest ponadto do wykonywania czynności miejscowopolicyjnych, wypływających z postanowień niemieckiej ustawy przemysłowej a mianowicie:

§§ 33, 33a, 33 b, 33c, 34, 35 z wyjątkiem ustępu 5, 37, 38, 42a, 42b, 43, 53 ustęp 2 i 3, 55 do 63, 67 ustęp 2, 75, 76, 120a do 120f oraz do współdziałania w sprawach wymienionych w tejże ustawie w §§ 29, 30, 53 ustęp 1.

*) Artykuł 3 w brzmieniu ustawy zatwierdzającej rozporządzenie.

Art. 4.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. 5.*)

Wykonanie ustawy porucza się Wojewodzie.

*) Artykuł 4 i 5 w brzmieniu ustawy zatwierdzającej rozporządzenie.

USTAWA*)

z dnia 2 marca 1923 r.

w przedmiocie organizacji policji Województwa Śląskiego.

(Dz. U. Śl. nr. 13, poz. 87).

*) Zmiany zaprowadzone niniejszą ustawą uwzględniono w tekście rozporządzenia Wojewody Śląskiego z dnia 17 czerwca 1922 r. (Dz. U. Śl. nr. 1, poz. 4).

USTAWA*)**z dnia 14 marca 1923 r.****w przedmiocie utworzenia Dyrekcji Policji
w miastach Katowice, Królewska Huta i Bielsko.****(Dz. U. Śl. nr. 15, poz. 97).**

*) Zmiany zaprowadzone ustawą powyższą uwzględniono w rozporządzeniu Wojewody z dnia 17 czerwca 1922 r. (Dz. U. Śl. nr. 1, poz. 6).

USTAWA*)**z dnia 10 grudnia 1925 r.****w sprawie zmiany rozporządzenia z dnia 17
czerwca 1922 r. w przedmiocie organizacji Policji
Województwa Śląskiego (Dz. U. Śl. nr. 1, poz. 4).****(Dz. U. Śl. nr. 18, poz. 43).**

*) Zmiany wprowadzone powyższą ustawą uwzględniono w tekście rozporządzenia z dnia 17 czerwca 1922 r. (Dz. U. Śl. nr. 1, poz. 4). Patrz art. 2 i komentarz.

USTAWA*)**z dnia 28 lutego 1928 r.****w sprawie zmniejszenia zaległości gmin śląskich
z tytułu zwrotu kosztów utrzymania policji Wo-
jewództwa Śląskiego.****(Dz. U. Śl. nr. 7, poz. 16).**

*) Podano na str. 359 za ustawą o Śląskim Kom. Fund. z dnia 8 lutego 1928 r. (Dz. U. Śl. nr. 4, poz. 8).

USTAWA**z dnia 30 marca 1931 r.****o prawie funkcjonariuszów Policji Województwa Śląskiego i ich rodzin do odszkodowania w niektórych przypadkach wyjątkowych.****(Dz. U. Śl. nr. 9, poz. 18).****Art. 1.**

Funkcjonariusz Policji Województwa Śląskiego, który wskutek czynu karygodnego popełnionego na jego osobie w związku ze służbą lub nieszczęśliwego wypadku, doznanego z powodu lub w czasie pełnienia obowiązków służbowych albo też w związku z ich pełnieniem, a także wskutek chorób zakaźnych, panujących epidemicznie w miejscu służbowego pobytu, utracił całkowicie zdolność do pracy zarobkowej, otrzymuje niezależnie od zaopatrzenia emerytalnego jednorazowe odszkodowanie w wysokości dwudziestoczyterokrotnego pełnego uposażenia, pobranego w ostatnim miesiącu.

O ile funkcjonariusz z przyczyn wymienionych wyżej utracił życie, jednorazowe odszkodowanie, wymienione w ustępie 1 niniejszego artykułu, otrzymuje pozostała po nim wdowa względnie dzieci ślubne i uprawnione, niezależnie od pośmiertnego oraz zaopatrzenia emerytalnego.

Do wymienionego odszkodowania mają zastosowanie zasady regulujące wypłatę zaopatrzenia wdowiego i sierocego.

Postanowienia niniejszego artykułu nie uchylają przepisów dotyczących specjalnego wymiaru

zaopatrzenia emerytalnego względnie wdowiego i sierocego.

Art. 2.

Dzieci ślubne i uprawnione tych funkcjonariuszów Policji Województwa Śląskiego, którzy utracili życie wskutek czynu karygodnego, popełnionego na ich osobie w związku ze służbą lub nieszczęśliwego wypadku, któremu ulegli z powodu lub w czasie pełnienia obowiązków służbowych, mają pierwszeństwo przy przyjęciu do państwowych i śląskich zakładów naukowych i do lat 18 mają być kształcone w tych zakładach na koszt Skarbu Śląskiego.

Wykonanie niniejszego postanowienia określi rozporządzenie Wojewody Śląskiego.

Art. 3.

Prawo do odszkodowania dla funkcjonariuszów Policji Województwa Śląskiego ustala się z urzędu na podstawie orzeczenia Komisji Lekarskiej.

Prawo do odszkodowania dla rodzin po funkcjonariuszach Policji Województwa Śląskiego ustala się na podstawie urzędowego stwierdzenia zgonu i ustalenia okoliczności faktycznych uzasadniających powstanie prawa do odszkodowania.

Art. 4.

Postanowienia art. 1, 2 i 3 mają zastosowanie również w tych przypadkach, gdy funkcjonariusze Policji Województwa Śląskiego utracili życie lub

całkowitą zdolność do pracy przed wejściem w życie niniejszej ustawy w warunkach, przewidzianych w tych artykułach, z wyjątkiem przypadków, w których wdowa po funkcjonariuszu Policji Województwa Śląskiego przez powtórne zamałżpójście uzyskała środki utrzymania.

Art. 5.

Odszkodowanie funkcjonariuszom Policji Województwa Śląskiego oraz ich rodzinom przyznaje Wojewoda Śląski, a wymiar i wypłatę uskutecznia Główny Komendant Policji Województwa Śląskiego.

Do wymiaru odszkodowania nie zalicza się zapomóg, diet, strawnego, nagród i innych wynagrodzeń, nie mających charakteru dodatku do uposażenia.

Art. 6.

Poszkodowani względnie ich rodziny, którym w myśl art. 3 służy prawo do odszkodowania, powinni wnieść podanie do Głównej Komendy Policji Województwa Śląskiego.

Termin składania podań o odszkodowanie, służące na mocy powołanego wyżej art. 3, upływa z dniem 31 grudnia 1932 r., przyczem podania, wniesione po tym terminie, pozostawione będą bez uwzględnienia.

Art. 7.

O ile nieszczęśliwy wypadek zaszedł przed wprowadzeniem waluty złotowej, wysokość od-

szkodowania, określoną w walucie markowej, przerachowuje się na złote w myśl rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 grudnia 1924 r. o przerachowaniu należności innemi przepisami nieobjętych oraz o posiłkowem stosowaniu rozporządzenia z dnia 24 maja 1924 r. (Dz. U. R. P. nr. 115, poz. 1030).

Art. 8.

Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Wojewodzie Śląskiemu.

Art. 9.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

ROZPORZĄDZENIE*)

z dnia 22 września 1922 r.

w przedmiocie wymijania i wyprzedzania na drogach publicznych Województwa Śląskiego.

(Dz. U. Śl. nr. 26, poz. 94).

*) Powyższe rozporządzenie zostało zatwierdzone ustawą z dnia 2 marca 1923 r. (Dz. U. Śl. nr. 13, poz. 89).

Na mocy ustępu 3 art. 40 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r. zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. U. R. P. z 1920 r. nr. 73, poz. 497) uzupełnionego ustawą z dnia 30 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. z 1921 r. nr. 69, poz. 449) oraz art. 4 ust. 5 tejże Ustawy Konstytucyjnej postanawiam w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką dla części cieszyńskiej Województwa Śląskiego co następuje:

Art. 1.

Znosi się ustęp 1 § 24 ustawy z dnia 1 stycznia 1878 r. w przedmiocie porządku na drogach publicznych (Dz. U. Śl. nr. 5).

W jego miejsce obowiązują następujące przepisy:

§§ 1—4 z Rozp. z dnia 3. VI. 22 (Dz. U. R. P. nr. 46, poz. 407).

§ 1.

Wszyscy korzystający z dróg publicznych dla jazdy, wożenia i pędzenia lub prowadzenia zwierząt jako to: kierownicy pojazdów mechanicznych, woźnice, cykliści, jeźdźcy i poganiacze zwierząt obowiązani są trzymać się prawej strony drogi (w kierunku jazdy), i przy wymijaniu pojazdów lub zwierząt, jadących lub idących w przeciwnym kierunku, winni usunąć się ze swemi pojazdami lub zwierzętami na prawo.

Również winni zboczyć na prawo, gdy zostają wyprzedzani, natomiast gdy wyprzedzają dążących w tym samym kierunku, winni zboczyć na lewo.

Pragnący wyprzedzić obowiązany jest dać sygnał, wzgl. ostrzec wołaniem o swem zbliżaniu się, a ostrzeżony winien usunąć się na prawo i przepuścić wyprzedzającego po swej lewej stronie.

§ 2.

Wyprzedzać można tylko wówczas, gdy droga jest odpowiednio szeroka, gdy przed wyprzedza-

niem znajduje się dostateczna przestrzeń wolna i gdy żaden pojazd lub zwierzę nie zbliża się z przeciwnej strony.

Zabrania się wyprzedzać, gdy droga nie jest widoczna na dostateczną odległość jakoteż na mostach, skrzyżowaniach i znacznych spadkach.

§ 3.

Przekroczenia postanowień niniejszego rozporządzenia będą karane na zasadzie art. 21 i art. 22 ustawy z dnia 7 października 1921 r. o przepisach porządkowych na drogach publicznych (Dz. U. R. P. nr. 89, poz. 656).

§ 4.

Dla miast, w których ruch na liniach kolei miejskich (tramwajów) odbywa się w lewo, do czasu przeprowadzenia koniecznych zmian technicznych, celem przystosowania linii do ruchu po prawej stronie, które winno nastąpić nie później niż w ciągu roku od dnia ogłoszenia niniejszego rozporządzenia. Wojewodowie uregulują bezpieczeństwo i porządek miejscowego ruchu publicznego, ze względu na tymczasową różnicę kierunków jazdy kolei miejskich, a innych pojazdów.

Art. 2.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Sanitarne ustawodawstwo

ROZPORZĄDZENIE*)

z dnia 3 października 1922 r.

w przedmiocie zmiany pruskiego ministerjalnego rozporządzenia z dnia 18 lutego 1902 r. o prowadzeniu aptek.

(Dz. U. Śl. nr. 27, poz. 99).

*) Patrz artykuł 3 poniżej podanej ustawy.

USTAWA

z dnia 28 listopada 1923 r.

w przedmiocie zmiany ministerjalnego rozporządzenia z dnia 18 lutego 1902 r. o prowadzeniu aptek na obszarze górnośląskiej części Województwa Śląskiego.

(Dz. U. Śl. nr. 42, poz. 209).

Art. 1.

§ 2 ust. 3 rozporządzenia ministerjalnego z dnia 18 lutego 1902 r. otrzymuje brzmienie następujące:

Dom, w którym mieści się apteka, musi na zewnątrz nosić napis „Apteka“ i mieć obok wejścia do apteki przeznaczony dla niej dzwonek nocny z napisem „dzwonek nocny“. Oznaczenia w języku niemieckim są obok tego dopuszczalne.

Art. 2.

§ 31 powyższego rozporządzenia zmienia się jak następuje:

Wskazówka sygnatury musi zawierać w języku polskim wyraźnie i czytelnie:

- a) oznaczenie apteki, wydającej lekarstwo,
- b) dzień przyrządzenia lekarstwa,
- c) przepis użycia lekarstwa.

Przepis użycia wolno pozatem umieścić także w języku niemieckim. Prócz tego na wskazówce sygnatury muszą być podane części składowe lekarstwa oraz nazwisko chorego, o ile to z przepisu wynika.

Art. 3.

Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy przestaje obowiązywać rozporządzenie Wojewody z dnia 3 października 1922 r. (Dz. U. Śl. nr. 27, poz. 99).

Art. 4.

Wykroczenia przeciw art. 1 i 2 tej ustawy podlegają grzywnie do 10 000 000 marek polskich. W razie niemożności ściągnięcia grzywny stosuje się §§ 28, 29 niemieckiego prawa karnego.

Art. 5.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. 6.

Wykonanie niniejszej ustawy poleca się Wojewodzie.

ROZPORZĄDZENIE*)

z dnia 26 września 1922 r.

w przedmiocie zaprowadzenia każdorazowej
„Ogólnej Taksy Aptekarskiej“ na obszarze
Województwa Śląskiego.

(Dz. U. Śl. nr. 26, poz. 96).

*) Zatwierdzono ustawą z dnia 16 marca 1923 r. (Dz. U. Śl. nr. 16, poz. 102).

Na mocy ustępu 3 art. 40 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r. zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. U. Rz. P. z 1920 r. nr. 73, poz. 497), uzupełnionego ustawą z dnia 30 lipca 1921 r. (Dz. U. Rz. P. z 1921 r., nr. 69, poz. 449) oraz na mocy art. 4, ust. 3 tejże Ustawy Konstytucyjnej postanawiam w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką co następuje:

Art. 1.

We wszystkich aptekach Województwa Śląskiego obowiązują ceny za lekarstwa według:

- a) rozporządzenia Ministerstwa Zdrowia Publicznego z dnia 20 stycznia 1922 r., wydanego w porozumieniu z Ministerstwem b. Dzielnicy Pruskiej w przedmiocie wydawania z aptek środków leczniczych oraz określania ich ceny (Dz. U. R. P. z r. 1922, nr. 11, poz. 100, § 1—32);
- b*) rozporządzenia Ministra Zdrowia Publicznego w porozumieniu z Ministerstwem Pracy i Opieki Społecznej z dnia 19 maja 1921 r. w przedmiocie opustu od cen w taksie apte-

- karskiej za lekarstwa wydawane na koszt Kas Chorych i wydawania tych lekarstw (Dz. U. R. P. nr. 56, poz. 353), z ważnością dla cieszyńskiej części Województwa Śląskiego, a Niemieckiej Ordynacji o ubezpieczeniu (Reichsversicherungsordnung) dla górnośląskiej części Województwa Śląskiego;
- c) rozporządzenia Min. Zdrowia Publicznego z dnia 27 czerwca 1922 r. w przedmiocie taksy aptekarskiej (Dz. U. R. P. nr. 58, poz. 523) z załącznikiem Taksa za prace przy recepturze (Taxa laborum);
- d) rozporządzenia Min. Zdrowia Publicznego z dnia 12 lipca 1922 r. w przedmiocie taksy aptekarskiej (Dz. U. R. P. nr. 58, poz. 524) z załącznikiem taksa za środki lecznicze.

*) Litere „b“ art. 1 podano w brzmieniu ustawy z dnia 16 marca 1923 r. (Dz. U. Śl. nr. 16, poz. 102).

Art. 2.

Wszelkie zmiany powyższych taks zaprowadzone przez Min. Zdrowia Publicznego obowiązują również w Województwie Śląskiem z dniem ich ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 3.

Nie naruszając postanowień art. 306 i następnych Konwencji Genewskiej z dnia 15 maja 1920 roku, oraz § 244 niemieckiego Kodeksu Cywilnego zarządza się obliczanie ceny lekarstw w markach polskich.

Art. 4.

Recepta musi mieć podpis receptariusza i datę przyrządzenia lekarstwa.

Art. 5.

Przekroczenia cen Ogólnej Taksy Aptekarskiej karane będą grzywną do 3 000 marek niemieckich, względnie dwadzieścia tysięcy marek polskich lub aresztem do 14 dni.

W razie powtórnego przekroczenia zastosować można obydwie kary.

Art. 6.

Wojewoda jest władny zmieniać takse z uwzględnieniem cen hurtownych.

Art. 7.

Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Wojewodzie.

Art. 8.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

USTAWA*)

z dnia 16 marca 1923. r.

w przedmiocie zaprowadzenia każdorazowej „Ogólnej taksy aptekarskiej“ na obszarze Województwa Śląskiego.

(Dz. U. Śl. nr. 16, poz. 102).

*) Zmiany wprowadzone powyższą ustawą uwzględniono w tekście rozporządzenia z dnia 26 września 1922 r. (Dz. U. Śl. nr. 26, poz. 96).

Art. 1.

Zatwierdza się rozporządzenie Wojewody z dnia 26 września 1922 r. (Dz. U. Śl. nr. 26, poz. 96) z uzupełnieniem w artykule 1 ustęp b) jak następuje: po cyfrze 353 dodaje się: „z ważnością dla cieszyńskiej części Województwa Śląskiego, a niemieckiej ordynacji o zabezpieczeniu (Reichs-versicherungsordnung) dla górnośląskiej części Województwa Śląskiego“.

Art. 2.

Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Wojewodzie.

ROZPORZĄDZENIE*)

z dnia 26 września 1922 r.

**w przedmiocie uprzystępnienia ubogiej ludności
nabywania niektórych lekarstw.**

(Dz. U. Śl. nr. 26, poz. 97).

*) Rozporządzenie zatwierdza ustawa z dnia 16 marca 1923 r. (Dz. U. Śl. nr. 16, poz. 103).

Na mocy ustępu 3 art. 40 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. U. Rz. P. z 1920 r., nr. 73, poz. 497) uzupełnionego ustawą z dnia 30 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. z 1921 r. nr. 69, poz. 449) oraz na mocy art. 4 ust. 3 tejże Ustawy Konstytucyjnej postanawiam w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką co następuje:

§ 1.*)

Dla osób ubogich ustanawia się za lekarstwa poniżej wyszczególnione następującą takse aptekarską (Formulae magistrales polonicae):

Nr. 1.	Zinci sulfurici 0,12 Aq. dest. 30,0	70 Mkp.
„ 2.	Ac. acetylosalic. 0,5 d. t. d.	
	No. 10	60 „
„ 3.	Morphii muriat. 0,01 Sacchari albi 0,2 Mfp. d. t. d. No. 10 . .	140 „
„ 4.	Camphor 0,1 Sacch. 0,2 d. t. d. No. 6 in oblat	55 „
„ 5.	Hydrarg. chlor. mit. 0,015 Sacch. 0,3 d. t. d. No. 6	60 „
„ 6.	Opii puri 0,015 Sacch. albi 0,2 d. t. d. No. VI.	60 „
„ 7.	Calcii chlorati 10,0 Aq. dest. ad 200,0	100 „
„ 8.	Liq. Pearsoni 5,0 Tinct. ferri pom. 10,0	35 „
„ 9.	Inf. fol. Digitalis titr. e 1,0 ad 200,0	120 „
Nr. 10.	Inf. fol. Digitalis titr. e 0,5 ad 200,0	120 „
„ 11.	Kreosoti fagi 3,0 Tinct., Gentian. 12,0	220 „
„ 12.	Natrii sulfurici 10,0 Natrii bicarbon. 5,0 Natrii chlorati 3,0 Aq. dest. 200,0	100 „

*) Porównaj rozporządzenie M. S. Wewn. z dnia 10-go października 1924 r. (Dz. U. R. P. nr. 97, poz. 900).

§ 2.

Osobą ubogą w rozumieniu art. 1 jest z wyjątkiem osób, korzystających z bezpłatnej pomocy lekarskiej z tytułu ubezpieczenia społecznego lub z tytułu zajęcia w instytucjach, udzielających swoim pracownikom bezpłatnej pomocy lekarskiej, każdy, dla kogo poniesienie kosztów nabycia lekarstw po cenach zwykłej taksy aptekarskiej uniemożliwiłoby utrzymanie własne lub też najbliższej rodziny.

§ 3.*)

Każdy lekarz winien osobie, która przedłoży poświadczenie ubóstwa wystawione przez naczelnika gminy zapisać dla niej lekarstwa w formie i dżozach określonych w art. 1, o ile lekarstwa te są dla celów leczenia osoby ubogiej potrzebne, oraz oznaczyć receptę adnotacją „pro paupere“ oraz nazwiskiem i adresem chorego.

W nagłych wypadkach może dokładne stwierdzenie ubóstwa osoby leczonej nastąpić po wystawieniu recepty.

*) Art. 3 w brzmieniu ustawy z dnia 16 marca 1923 r. (Dz. U. Śl. nr. 16, poz. 103).

Art. 4.

Apteki obowiązane są wydawać na podstawie recept odpowiadających pod względem ich oznaczenia i treści warunkom art. 3 lekarstwa po cenach określonych w art. 1, przyczem naczynia i opakowanie (expeditio) mogą być jaknajprostsze.

Art. 5.*)

Rozporządzenie niniejsze należy wywiesić w każdej aptece w miejscu dla kupujących lekarstwa widocznem jakoteż w poczekalniach wszystkich lekarzy.

*) Art. 5 w brzmieniu ustawy z dnia 16 marca 1923 r. (Dz. U. Śl. nr. 16, poz. 103).

Art. 6.

Dotychczasowe przepisy, o ile są sprzeczne z postanowieniami niniejszego rozporządzenia, tracą moc obowiązującą.

Art. 7.*)

Przekroczenia przepisów niniejszego rozporządzenia będą karane grzywną do 100.000 marek niemieckich, względnie 200.000 marek polskich lub aresztem do 14 dni.

*) Art. 7 w brzmieniu ustawy z dnia 16 marca 1923 r. (Dz. U. Śl. nr. 16, poz. 103).

Art. 8.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Wszelkie zmiany powyższych takś zaprowadzone przez Ministerstwo Zdrowia Publicznego obowiązują również w Województwie Śląskiem z dniem ich ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej. *)

*) Porównaj rozporządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 10 października 1924 r. (Dz. U. R. P. nr. 97, poz. 900).

Art. 9.

Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Wojewodzie.

USTAWA*)**z dnia 16 marca 1923 r.****w przedmiocie uprzystępnienia ubogiej ludności
nabywania niektórych lekarstw.****(Dz. U. Śl. nr. 16, poz. 103).**

*) Zmiany zaprowadzone powyższą ustawą uwzględniono w tekście rozporządzenia z dnia 26 września 1922 r. (Dz. U. Śl. nr. 26, poz. 97).

Art. 1.

Zatwierdza się rozporządzenie Wojewody z dnia 26 września 1922 r. (Dz. U. Śl. nr. 26, poz. 97) z następującymi zmianami:

W artykule 3: zamiast słów: „Po stwierdzeniu ubóstwa osoby leczonej“ wstawia się zdanie: „osobie, która przedłoży poświadczenie ubóstwa wystawione przez Naczelnika Gminy“.

Artykuł 5: otrzymuje następujące brzmienie: „Rozporządzenie niniejsze należy wywiesić w każdej aptece w miejscu dla kupujących lekarstwa widocznem, jakoteż w poczekalniach wszystkich lekarzy“.

W artykule 7: zmienia się kwotę „trzech“ na „stotysięcy“ marek niemieckich, „20“ na „200 tysięcy“ marek polskich. Po słowie „dni“ dodaje się zdanie: „W razie potwórnego rozmyślnego przekroczenia zastosować można obydwie kary“.

Art. 2.

Wykonanie niniejszej ustawy poleca się Wojewodzie.

USTAWA**z dnia 23 maja 1923 r.****w przedmiocie przyznania kredytów na utrzymanie dzieci chorych na gruźlicę w sanatoriach i na kolonie wakacyjne dla młodzieży.****(Dz. U. Śl. nr. 22, poz. 135).****Art. 1.**

Przyznaje się Radzie Wojewódzkiej kredyt w wysokości 350 milionów marek polskich na utrzymanie w sanatoriach dzieci chorych na gruźlicę oraz na utrzymanie dzieci szkolnych na kolonjach wakacyjnych.

Art. 2.

Ustawa niniejsza obowiązuje z dniem ogłoszenia.

Art. 3.

Wykonanie ustawy porucza się Wojewodzie.

USTAWA**z dnia 26 października 1923 r.****w przedmiocie zmiany ustawy z dnia 14 lutego 1887 r. (Dz. Ust. i Rozp. nr. 16) o należytościach za oględziny zwłok.****(Dz. U. Śl. nr. 40, poz. 198).****§ 1.**

§ 1 ustawy z dnia 14 lutego 1887 r. (Dz. Ust. i Rozp. Kraj. nr. 16) o należytościach za oględziny zwłok zmienia się w ten sposób, że wysokość kwoty, do której podniesioną być może należy-

tość za oględziny zwłok przez lekarza, podnosi się z 1 fl. 50 kr. na pięćdziesiąt tysięcy marek polskich.

Upoważnia się Wojewodę do podnoszenia stawek w miarę spadku marki polskiej.

§ 2.

Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

§ 3.

Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Wojewodzie.

USTAWA

z dnia 16 września 1930 r.

o wyrażenie zgody Sejmu Śląskiego na wejście w życie na obszarze Województwa Śląskiego Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zapobieganiu chorobom zawodowym i ich zwalczaniu.

(Dz. U. Śl. nr. 16, poz. 25).

Art. 1.

Stosownie do art. 8 a ustawy konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r., zawierającej Statut Organiczny Województwa Śląskiego (Dz. U. R. P. nr. 73, poz. 497) w brzmieniu ustawy konstytucyjnej z dnia 8 marca 1921 r. (Dz. U. R. P. nr. 26, poz. 146) wyraża się zgodę na wejście w życie na obszarze Województwa Śląskiego Rozporządze-

nia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 sierpnia 1927 r. o zapobieganiu chorobom zawodowym i ich zwalczaniu. (Dz. U. R. P. nr. 78, poz. 676).

USTAWA

z dnia 23 stycznia 1929 r.

**w sprawie rozciągnięcia na Województwo Śląskie
mocy obowiązującej rozporządzenia Prezydenta
Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. (Dz. U.
R. P. nr. 38, poz. 361) o badaniu zwierząt rzeźnych
i mięsa.**

(Dz. U. R. P. nr. 1, poz. 6).

Art. 1.

Sejm Śląski wyraża zgodę na rozciągnięcie
mocy obowiązującej rozporządzenia Prezydenta
Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. (Dz. U.
R. P. nr. 38, poz. 361) o badaniu zwierząt rzeźnych
i mięsa na obszar Województwa Śląskiego.

Art. 2.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej
ogłoszenia.

Kultura krajowa

Rolnictwo.

ROZPORZĄDZENIE*)

z dnia 3 października 1922 r.

**w przedmiocie utworzenia Tymczasowej Izby
Rolniczej Śląskiej.**

(Dz. U. Śl. nr. 27, poz. 104).

*) Rozporządzenie zatwierdzone poniżej podaną ustawą, a zniesione ustawą z dnia 24 czerwca 1925 r. (Dz. U. Śl. nr. 10, poz. 23).

USTAWA

z dnia 18 stycznia 1923 r.

**w przedmiocie utworzenia tymczasowej Izby
Rolniczej.**

(Dz. U. Śl. nr. 7, poz. 44).

USTAWA*)

z dnia 2 kwietnia 1924 r.

**dotycząca zmiany rozporządzenia Wojewody
z dnia 3 października 1922 r. (Dz. U. Śl. nr. 27,
poz. 104) zatwierdzonego ustawą z dnia 18-go
stycznia 1923 r. (Dz. U. Śl. nr. 7, poz. 44)
w przedmiocie utworzenia Tymczasowej Izby
Rolniczej Śląskiej.**

(Dz. U. Śl. nr. 9, poz. 43).

*) Ustawa ta polecono Tymczasowej Izbie Rolniczej wypracować do dnia 31 grudnia 1924 r. projekt ustawy w przedmiocie Izby Rolniczej.

USTAWA

**z dnia 24 czerwca 1925 r.
o Śląskiej Izbie Rolniczej.**

(Dz. U. Śl. nr. 10, poz. 23).

I. Przepisy ogólne.**Art. 1.**

Do sprawowania samorządu gospodarczego w dziedzinie rolnictwa i leśnictwa na obszarze Województwa Śląskiego powołuje się zrzeszenie rolników pod nazwą Śląska Izba Rolnicza.

Art. 2.

Pojęcie rolnictwa w myśl niniejszej ustawy obejmuje wytwórczość roślinną, zwierzęcą, leśną, ogrodniczą, rybną oraz inne gałęzie wytwórczości, bezpośrednio związane z gospodarstwem wiejskiem.

Członkiem Śląskiej Izby Rolniczej jest każdy właściciel, dzierżawca lub użytkowca gospodarstw rolnych, położonych w Województwie Śląskiem o obszarze nie mniejszym, aniżeli 3 ha, lub których grunta wykazują więcej niż 12 talarów względnie 35 koron austriackich czystego dochodu katastralnego.

Art. 3.

Śląska Izba Rolnicza jest osobą prawną i ma siedzibę swą w Katowicach.

II. Zakres działania Śląskiej Izby Rolniczej.

Art. 4.

Do zadań Śląskiej Izby Rolniczej należy:

- a) przedstawicielstwo i obrona interesów rolnictwa,
- b) samodzielne przedsięwzięcie środków w zakresie wszechstronnego popierania rozwoju rolnictwa,
- c) wykonywanie czynności, powierzanych Izbom Rolniczym przez poszczególne ustawy.

Art. 5.

W celu urzeczywistnienia zadań wymienionych w art. 4, punkt a) Izba Rolnicza:

- a) ma prawo występowania do władz rządowych i samorządowych z wnioskami w przedmiocie potrzeb i obrony interesów rolnictwa,
- b) obowiązana jest do wydania opinii na życzenie władz rządowych i samorządowych,
- c) obowiązana jest do wydawania Wojewodzie Śląskiemu oraz Radzie Wojewódzkiej rocznych sprawozdań o stanie rolnictwa w swym okręgu.

Art. 6.

W zakresie samodzielnego popierania rozwoju rolnictwa (art. 5 punkt b) należy do zadań Śląskiej Izby Rolniczej w szczególności:

- a) zakładanie i utrzymywanie szkół rolniczych oraz szerzenie oświaty rolniczej poza-szkolnej,

- b) organizowanie doświadczalnictwa we wszystkich gałęziach gospodarstwa rolnego,
- c) badanie rentowności poszczególnych gałęzi produkcji rolnej i określanie istotnych kosztów produkcji,
- d) organizowanie rachunkowości gospodarstw wiejskich,
- e) organizowanie wystaw i pokazów rolniczych,
- f) udzielanie porad w sprawach rolnictwa,
- g) popieranie meljoracji rolnych, komasacji gruntów oraz eksploatacji torfowisk,
- h) współdziałanie w organizowaniu handlu nawozami sztucznymi, materiałem siewnym i paszami w celu zapewnienia należytej jakości nabywanych przez rolników produktów,
- i) kwalifikowanie nasion i innych ziemiopłodów, wprowadzanych w obrót handlowy, jako materiał uszlachetniony,
- j) badanie jakości nawozów sztucznych, materiału siewnego i pasz,
- k) współdziałanie w zaspakajaniu potrzeb rolnictwa, w zakresie kredytu,
- l) organizowanie pomocy rolnej dla gospodarstw zniszczonych wskutek klęsk żywiołowych,
- l) popieranie akcji ochrony roślin przed inwazją szkodników roślinnych i zwierzęcych,
- m) popieranie hodowli zwierząt domowych,
- n) nadzór nad hodowlą zwierząt w granicach obowiązujących w tej mierze przepisów,

- o) organizowanie leczenia zwierząt domowych oraz zwalczanie chorób nieobjętych państwową służbą weterynaryjną,
- p) popieranie gospodarstwa w lasach prywatnych oraz zalesienie nieużytków,
- r) współdział przy ustaleniu cen produktów rolnych, w szczególności na giełdach i targach,
- s) współdział przy przeprowadzeniu statystyki rolniczej.

Art. 7.

Do szczególnego zadania Izby Rolniczej należy współdziałanie z organizacjami rolniczymi o charakterze dobrowolnym i popieranie ich działalności.

Organizacje te podlegają kontroli Izby Rolniczej jedynie w wypadkach otrzymywania od Izby zasiłków w granicach zużytkowania tych zasiłków, oraz w wypadkach powierzenia im agend, należących do zakresu działania samej Izby w granicach wykonywania tych agend.

Art. 8.

Izba Rolnicza jest obowiązana do przeprowadzenia agend wyszczególnionych w art. 6 na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych oraz Rady Wojewódzkiej.

III. Organy Śląskiej Izby Rolniczej.

Organami Śląskiej Izby Rolniczej są:

1. Rada Śląskiej Izby Rolniczej,
2. Zarząd Śląskiej Izby Rolniczej,
3. Prezes Śląskiej Izby Rolniczej.

A. Skład Rady Śląskiej Izby Rolniczej.

Art. 10.

Rada Izby składa się:

1. z 20 członków wybranych,
2. z 10 członków kooptowanych.

Art. 11.

Członkami Rady nie mogą być:

- a) osoby nieposiadające obywatelstwa polskiego,
- b) osoby wymienione w art. 16.

Art. 12.

Urząd członka Rady wygasa:

1. z jego śmiercią,
2. z chwilą dobrowolnego ustąpienia,
3. w wypadkach utraty zdolności piastowania funkcji członka Rady Izby (art. 11).

Art. 13.

Członkowie Rady pełnią swe obowiązki bezpłatnie. Przysługuje im jedynie prawo do diet za dnię posiedzeń Rady i jej Komisji, oraz do zwrotu kosztów podróży w wysokości, ustanowionej przez Radę Izby.

Art. 14.

Kadencja Rady trwa lat 4.

B. Wybory do Rady Izby.

Art. 15.

Prawo wybierania członków Rady (czynne prawo wyborcze) przysługuje tym obywatelom Rzeczypospolitej Polskiej, bez różnicy płci, któ-

rzy w dniu ogłoszenia wyborów do Izby mają skończonych lat 25 i są prócz tego właścicielami, dzierżawcami lub użytkownikami gospodarstw rolnych, położonych w Województwie Śląskiem, o obszarze nie mniejszym, aniżeli 3 ha, lub których grunta wykazują więcej niż 12 talarów względnie 35 koron austriackich czystego dochodu katastralnego.

Jeżeli gospodarstwo oddano w dzierżawę lub użytkowanie, wtenczas prawo wybierania przysługuje nie właścicielowi, lecz dzierżawcy lub użytkowcy.

Art. 16.

Prawo wybierania nie przysługuje osobom nie mającym prawa wybierania do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej. (Art. 3 i 4 ustawy z dnia 28 lipca 1922 r. (Dz. U. R. P. nr. 66, poz. 599).

Art. 17.

W celu przeprowadzenia wyborów do Rady dzieli się wyborców na cztery grupy:

Do grupy I. należą właściciele, dzierżawcy lub użytkownicy gospodarstw, obejmujących 3 ha, lub których grunta wykazują więcej, aniżeli 12 talarów, względnie 35 koron austriackich czystego dochodu katastralnego do 8 ha.

Do grupy II. należą właściciele, dzierżawcy lub użytkownicy gospodarstw, obejmujących od 8 ha do 25 ha.

Do grupy III. należą właściciele, dzierżawcy lub użytkownicy gospodarstw, obejmujących od 25 ha do 100 ha.

Do grupy IV należą właściciele, dzierżawcy lub użytkownicy gospodarstw, obejmujących ponad 100 ha.

Przy ustalaniu wielkości poszczególnych gospodarstw uważa się lasy i wody, służące rybołówstwu, za równoznaczne z arealem rolnym.

Art. 18.

Grupa I i II wybiera po 6 członków, grupa III i IV po 4-ch członków Rady.

Art. 19.

Każdemu wyborcy przysługuje jeden głos. Głosować wolno tylko osobiście. Z pomiędzy kilku współwłaścicieli, współdzierżawców lub współużytkowców wolno tylko jednemu z nich głosować. Winien on w tym celu wykazać się pełnomocnictwem pozostałych współwłaścicieli, współdzierżawców i współużytkowców. Osoby prawne głosują przez osoby, zaopatrzone w piśmienne pełnomocnictwo.

Art. 20.

Wybory odbywają się w każdej grupie i bezpośrednio na podstawie proporcjonalnego prawa głosowania, przyjętego w ustawie z dnia 28 lipca 1922 r. (Dz. U. R. P. nr. 66).

Zarządy gmin zobowiązane są do współdziałania przy wyborach i do dostarczania lokali i urządzeń wyborczych.

Art. 21.

Bierne prawo wyborcze przysługuje osobom, które odpowiadają następującym warunkom:

1. skończyły w dniu ogłoszenia wyborów do Izby lat 30 i posiadają czynne prawo wyborcze do Rady Izby,
2. zamieszkują na obszarze Województwa Śląskiego.

Art. 22.

Sposób przygotowania i przeprowadzenia wyborów określi ordynacja wyborcza, wydana przez Wojewodę w porozumieniu z Radą Wojewódzką. Nadzór nad przygotowaniem wyborów sprawuje Wojewoda.

O nieważności mandatów zakwestjonowanych z powodu pogwałcenia postanowień niniejszej ustawy oraz ordynacji wyborczej lub z powodu stwierdzenia czynów karygodnych orzeka ostatecznie Sąd Administracyjny.

W razie wygaśnięcia lub unieważnienia mandatu do Rady Izby wstępuje wybrany zastępca.

Art. 23.

Koszta przeprowadzenia wyborów obciążają Izbę. Wydatki spowodowane przeprowadzeniem pierwszych wyborów pokryje Skarb Śląski.

Art. 24.

W ciągu dni 30 od dnia ustalenia wyniku wyborów Wojewoda albo jego zastępca zwoła wybranych członków Rady, którzy pod jego prze-

wodnictwem dokonają kooptacji członków Rady w myśl postanowień art. 10, punkt 2. Uchwała o kooptacji zapada zwykłą większością głosów przy obecności conajmniej $\frac{3}{4}$ ogółu członków Rady z wyboru.

Kooptować wolno:

1. 4 członków z pośród kandydatów przedstawionych przez śląskie organizacje rolnicze.
2. 2 członków z pośród kandydatów przedstawionych przez organizacje śląskich robotników rolnych,
3. 4 wybitnych specjalistów z dziedziny rolnictwa i leśnictwa lub dziedzin związanych z rolnictwem.

Art. 25.

W ciągu dni 14 od dokonania kooptacji Wojewoda, względnie jego zastępca zwoła wybranych i kooptowanych członków Rady Izby w celu jej ukonstytuowania się i dokonania wyboru z grona członków Rady prezesa i wiceprezesa Izby. Uchwała o wyborze prezesa i wiceprezesa zapada zwykłą większością głosów przy obecności większości ogółu Rady Izby.

Do chwili wyboru prezesa zebraniu przewodniczy Wojewoda lub jego zastępca.

Art. 26.

W razie potrzeby uzupełnienia ilości członków kooptowanych po ukonstytuowaniu się organów Izby wyboru dokonywa Rada Izby.

C. Kompetencja Rady Śląskiej Izby Rolniczej.

Art. 27.

Do właściwości Rady należy:

1. wydawanie postanowień i wykonywanie kontroli w sprawach należących do zakresu działania Izby,
2. wybieranie i zwalnianie prezesa, wiceprezesa i zarządu Śląskiej Izby Rolniczej,
3. szczegółowe określenie praw i obowiązków zarządu, prezesa i wiceprezesa,
4. zawieszanie w czynnościach członków Rady w wypadkach art. 12 punkt 3,
5. zatwierdzanie preliminarzy budżetowych i zamknięć rachunkowych Śląskiej Izby Rolniczej,
6. ustalanie etatu osobowego biura Izby,
7. określanie wysokości wynagrodzenia prezesa i wiceprezesa Izby oraz członków zarządu i wysokość uposażenia urzędników Izby,
8. określanie wysokości diet członków Rady oraz ulegających zwrotowi kosztów podróży,
9. uchwalanie wydatków, nieprzewidzianych w budżecie Izby ponad kwotę przekraczającą uprawnienia zarządu,
10. uchwalanie podatków na rzecz Izby zgodnie z postanowieniem art. 45,
11. zaciąganie pożyczek oraz przyjmowanie zobowiązań ponad kwotę przekraczającą uprawnienia zarządu, lokowanie kapitałów Izby ponad sumę, przekraczającą uprawnienia zarządu,

12. nabywanie, zbywanie, zamiana i obciążenie nieruchomości,
13. przyjmowanie na rzecz Izby darowizn i zapisów,
14. ustanawianie komisji specjalnych oraz uchwalanie dla nich regulaminów,
15. załatwianie spraw, które Rada zastrzeże do swej decyzji.

D. Posiedzenie Rady.

Art. 28.

Zebrania Rady zwołuje prezes Izby.

Art. 29.

Zebrania Rady Izby odbywają się przynajmniej dwa razy w roku.

Radę należy zwołać na nadzwyczajne zebranie:

1. na mocy uchwały zarządu Izby,
2. na piśmienny wniosek $\frac{1}{4}$ wszystkich członków Rady,
3. na żądanie Wojewody Śląskiego lub Rady Wojewódzkiej.

Art. 30.

Na posiedzeniach Rady przewodniczy prezes Izby.

Art. 31.

Do powzięcia uchwał potrzebną jest obecność większości ogółu członków Rady. Uchwały zapadają większością głosów.

Art. 32.

Posiedzenia Rady Śląskiej Izby Rolniczej są jawne.

Na żądanie Wojewody Śląskiego lub jego zastępcy (art. 40) posiedzenia będą uznane za tajne. Tajność posiedzenia może być również uchwalona przez Radę większością $\frac{2}{3}$ głosów na wniosek prezesa lub $\frac{1}{4}$ członków Rady.

Obrady nad budżetem i sprawozdaniami rachunkowymi winny odbywać się zawsze na posiedzeniu jawnem.

Art. 33.

Przewodniczący ma prawo usunąć z sali posiedzeń każdą osobę z publiczności zakłócającą porządek.

Art. 34.

Protokoły z posiedzeń Rady podpisuje prezes i przynajmniej jeden członek.

E. Zarząd Śląskiej Izby Rolniczej.

Art. 35.

Zarząd jest wykonawczym organem Izby.

Art. 36.

Zarząd Izby składa się z prezesa i wiceprezesa oraz 5 członków wybranych przez Radę Izby ze swego grona na czas trwania kadencji Rady.

Art. 37.

Do obowiązku zarządu Izby należy:

1. wykonywanie uchwał Rady Izby,
2. układanie preliminarzy budżetowych oraz zamknięć rachunkowych,
3. zarządzanie majątkiem Izby,
4. zawieranie umów i zaciąganie zobowiązań w imieniu Izby, w granicach określonych przez Radę,
5. ustalanie opłat za świadczenia i usługi, oddawane rolnikom przez Izbę,
6. przedstawianie Radzie wniosków z zakresu działalności Izby,
7. składanie Radzie Izby sprawozdań z swej działalności oraz z działalności przedsiębiorstw, prowadzonych przez Izbę,
8. załatwianie wszystkich spraw nienależących podług ustawy lub podług uchwał do właściwości Rady Izby, względnie prezesa,
9. przedkładanie Ministrowi Rolnictwa i Dóbr Państwowych, Wojewodzie Śląskiemu oraz Radzie Wojewódzkiej rocznych sprawozdań z swych czynności z stanu rolnictwa w swym okręgu.

Art. 38.

Do prawomocności uchwał zarządu potrzeba obecności prezesa lub wiceprezesa, oraz trzech członków zarządu.

Art. 39.

Uchwały zapadają zwykłą większością głosów — w razie równości głosów wniosek upada

Art. 40.

Po ukończeniu kadencji Rady Izby lub w razie jej rozwiązania zarząd Izby sprawuje swe czynności aż do ukonstytuowania się nowego zarządu Izby.

W razie rozwiązania Rady stanowi Wojewoda w porozumieniu z Radą Wojewódzką komisaryczny zarząd Izby.

F. Prezes Śląskiej Izby Rolniczej.

Art. 41.

Prezesa oraz wiceprezesa Izby wybiera Rada Izby na czas kadencji Rady.

O wyborze prezesa oraz wiceprezesa należy powiadomić Wojewodę.

Art. 42.

Prezes Izby:

1. reprezentuje Śląską Izbę Rolniczą na zewnątrz,
2. kieruje działalnością biura Izby,
3. zwołuje posiedzenia Rady i zarządu Izby i przewodniczy na nich,
4. wykonuje uchwały zarządu oraz czuwa nad wykonaniem uchwał Rady przez Zarząd,
5. przyjmuje i zwalnia urzędników i funkcjonariuszów Śląskiej Izby Rolniczej zgodnie z dotyczącymi przepisami Izby,
6. ogłasza w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego uchwalone przez Radę Izby preliminarze budżetowe oraz zamknięcia rachunkowe,

7. składa Wojewodzie Śląskiemu sprawozdania o stanie rolnictwa i działalności Izby.

Art. 43.

Wszelkie dokumenty zawierające zobowiązania Izby winne być podpisane przez Prezesa Izby oraz przez jeszcze jednego członka zarządu i być zaopatrzone w pieczęć Izby.

Art. 44.

W razie jeśli prezes Izby z jakichkolwiek powodów nie może być czynnym, zastępuje go wiceprezes.

IV. Dochody Izby.

Art. 45.

Dochody Śląskiej Izby Rolniczej składają się:

- a) z podatków od obszarów rolnych, leśnych i wodnych, wymierzonych w stopie procentowej od czystego dochodu katastralnego gruntów,
- b) z dochodów, z majątku Izby,
- c) z opłat za świadczenia i usługi oddawane rolnikom przez Izbę,
- d) z dotacji Skarbu Śląskiego w wysokości kosztów założenia i utrzymania niższych szkół rolniczych utworzonych za zgodą Rady Wojewódzkiej.

Art. 46.

Przewidziane w art. 45 dodatki do podatków gruntowych ciążą na obszarach wszystkich właścicieli, dzierżawców lub użytkowców, których wymiar gruntu względnie dochód katastralny podpada pod art. 15.

Art. 47.

Dodatki do podatków gruntowych na rzecz Izby ściągają się bezpłatnie razem z podatkiem gruntowym.

V. Nadzór państwowy nad Izłą Rolniczą.

Art. 48.

Bezpośredni nadzór nad działalnością Śląskiej Izby Rolniczej sprawuje Wojewoda.

Art. 49.

Wojewoda winien być w właściwym czasie zawiadomiony o terminach oraz porządku obrad posiedzeń Rady i Zarządu Izby, ma prawo uczestniczenia w tych posiedzeniach bądź osobiście, bądź przez swego delegata, — może przemawiać na tych posiedzeniach poza kolejną mówców zapisanych do głosu i uzupełniać porządek obrad przez stawianie odpowiednich wniosków.

Art. 50.

Uchwały Rady Izby, dotyczące spraw wyszczególnionych w art. 27, p. 5, 9, 11, 12 wymagają zatwierdzenia Wojewody, uchwały zaś dotyczące ustanowienia podatków zatwierdzenia Wojewody w porozumieniu z Radą Wojewódzką.

Uchwały te powinny być niezwłocznie po ich powzięciu zakomunikowane Wojewodzie.

Art. 51.

Wojewoda w porozumieniu z Radą Wojewódzką ma prawo rozwiązać Radę Izby.

Wybory do nowej Rady mają być w tym wypadku zarządzone w ciągu 30 dni od dnia powzięcia decyzji o rozwiązaniu.

Art. 52.

Decyzje Wojewody względnie Rady Wojewódzkiej, powzięte w wypadkach wyszczególnionych w art. 50 i 51 niniejszej ustawy, są ostateczne.

VI. Przepisy przejściowe.

Art. 53.

W chwili ukonstytuowania się Śląskiej Izby Rolniczej w myśl art. 25 niniejszej ustawy rozwiązuje się Tymczasowa Śląska Izba Rolnicza z mocy prawa. Jednocześnie tracą moc obowiązującą ustawa pruska z dnia 30 czerwca 1894 r. (Zb. U. Pr. str. 126) w przedmiocie Izb Rolniczych oraz rozporządzenia Wojewody Śląskiego z dnia 3 października 1922 r. (Dz. U. Śl. nr. 27, poz. 104), zatwierdzone ustawą z dnia 18 stycznia 1923 r. (Dz. U. Śl. nr. 7, poz. 44).

Wszystkie prawomocne postanowienia i zarządzenia rozwiązanej Tymczasowej Śląskiej Izby Rolniczej obowiązują nowopowstałą Izbę, na którą też przechodzą wszystkie wierzytelności i zobowiązania rozwiązanej Izby.

Art. 54.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. 55.

Wykonanie powyższej ustawy porucza się Wojewodzie.

USTAWA

z dnia 12 marca 1924 r.

w przedmiocie oddania szkół rolniczych w Międzywiciu i w Tarnowskich Górach, oraz żeńskiej szkoły gospodarstwa wiejskiego w Strumieniu w Zarząd Śląskiej Izby Rolniczej, a narazie Tymczasowej Śląskiej Izby Rolniczej.

(Dz. U. Śl. nr. 8, poz. 33).

Art. 1.

Upoważnia się Wojewodę w porozumieniu z Radą Wojewódzką:

1. do oddania szkół rolniczych w Międzywiciu i Tarnowskich Górach, oraz żeńskiej szkoły gospodarstwa wiejskiego w Strumieniu w zarząd Śląskiej Izby Rolniczej, a narazie Tymczasowej Śląskiej Izby Rolniczej,
2. do przeniesienia bezpłatnie własności inwentarza tych szkół na jej rzecz, o ile stanowią własność Skarbu Śląskiego.

Art. 2.

Upoważnia się Wojewodę do bezpłatnej cesji na rzecz Śląskiej Izby Rolniczej, a narazie Tymczasowej Śląskiej Izby Rolniczej praw i obowiązków, wynikających z kontraktów zawartych w dniu 24 czerwca 1922 r., a dotyczących wydzierżawionych od Państwowego Zarządu Przymusowego Komory Cieszyńskiej Fryderyka Habsburga przez Skarb Śląski folwarków: Mię-

dzyświeć, Iskrzyczyn i Strumień, które służą szkołom na pomieszczenie i na gospodarstwo naukowo-pokazowe, względnie fermy hodowlane.

Art. 3.

Nadzór nad temi szkołami przysługuje Wojewodzie. Unieruchomienie, zwinięcie lub wyzbycie się szkół przez Tymczasową Śląską Izbę Rolniczą może nastąpić tylko za zgodą Rady Wojewódzkiej.

Art. 4.

Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Wojewodzie.

Art. 5.

Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

USTAWA

**z dnia 10 grudnia 1924 r.
o ochronie roślin.**

(Dz. U. Śl. nr. 27, poz. 99).

Art. 1.

Celem zwalczania i tępienia szkodników i chorób roślin, chwastów oraz ochrony roślin, wystawionych na działanie zakładów przemysłowych tworzy się Śląską Stację Ochrony Roślin. Statut i miejsce urzędowania tej instytucji ustali Rada Wojewódzka.

Art. 2.

Wojewoda jest uprawniony wydać stosowne zarządzenia, mające na celu zwalczanie i tępienie

szkodników i chorób roślin oraz chwastów przy zastosowaniu środków zapobiegawczych.

Art. 3.

Każdy właściciel, posiadacz, dzierżawca lub użytkowca gruntu zobowiązany jest donieść w przeciągu trzech dni Śląskiej Stacji Ochrony Roślin o dokonaniem spostrzeżeniu pojawienia się szkodników i chorób roślin na gruntach będących w jego posiadaniu, dzierżawie lub pod jego zarządem.

Wojewoda, na wniosek Śląskiej Stacji Ochrony Roślin i po wysłuchaniu Izby Rolniczej, oznacza szkodniki i choroby roślin, podlegające zgłoszeniu.

Art. 4.

Osoby, upoważnione przez Wojewodę, mają prawo dokonywania oględzin wszelkich roślin lub ich części zarówno na otwartem polu, jak pod szkłem i w miejscach przechowania.

Art. 5.

Zarządy gmin zobowiązane są współdziałać przy zwalczaniu chorób i szkodników roślin oraz tępieniu szkodliwych chwastów.

Art. 6.

Wojewoda władny jest zobowiązać zainteresowane strony do zgłoszenia o nadejściu transportów przychodzących z zagranicy i zawierających

jących rośliny lub ich części, oraz zarządzić zrewidowanie na stacjach odbioru względnie granicznych wyżej wymienionych transportów przez upoważnionych rzeczoznawców na koszt zainteresowanych stron.

Art. 7.

Przekroczenie przepisów §§ 2—6 niniejszej ustawy lub rozporządzeń na tej podstawie wydanych będą karane w drodze administracyjnej grzywną do 100 zł lub aresztem aż do dwóch tygodni.

Oprócz tego władze administracyjne mogą zarządzić zwalczanie szkodników, chorób roślin i chwastów na koszt tego czynnika, na którym ciąży obowiązek do zwalczania chorób roślin i chwastów po myśli art. 3.

Art. 8.

Ustawa ta wchodzi w życie 30 dni po jej ogłoszeniu.

Art. 9.

Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Wojewodzie.

USTAWA*)

z dnia 16 grudnia 1924 r.

o popieraniu meljoracji rolnych.

(Dz. U. Śl. nr. 27, poz. 103).

*) Zmieniona niżej podana ustawa z dnia 4 maja 1932 r. (Dz. U. Śl. nr. 14, poz. 29).

USTAWA
z dnia 4 maja 1932 r.
o popieraniu meljoracyj rolnych.
 (Dz. U. Śl. nr. 14, poz. 29).

I. Instytucje meljoracyjne.

Art. 1.

Do popierania meljoracyj rolnych na obszarze Województwa Śląskiego powołane są Śląski Fundusz Meljoracyjny i Śląskie Biuro Meljoracyjne.

II. Śląski Fundusz Meljoracyjny.

Art. 2.

Śląski Fundusz Meljoracyjny jest osobą prawną o charakterze publicznym i służy do wszechstronnego popierania i rozwoju meljoracyj rolnych w Województwie Śląskiem.

Głównem zadaniem Śląskiego Funduszu Meljoracyjnego jest finansowanie meljoracyj rolnych, mających na celu osuszenie i nawodnienie gruntów oraz zakładanie łąk, pastwisk i stawów rybnych.

Art. 3.

Na Śląski Fundusz Meljoracyjny składać się będą:

- a) dotacje ze Skarbu Śląskiego,
- b) sumy, pochodzące ze zwrotu pożyczek, udzielonych ze Śląskiego Funduszu Meljoracyjnego wraz z odsetkami,
- c) inne dochody.

Art. 4.

Administrację Śląskiego Funduszu Meljoracyjnego sprawować będzie Zarząd, w którego skład wchodzi:

1. delegat Wojewody Śląskiego, wyznaczony przez Wojewodę Śląskiego, jako przewodniczący,
2. jeden urzędnik Śląskiego Biura Meljoracyjnego, wyznaczony przez Wojewodę Śląskiego, jako zastępca przewodniczącego,
3. przedstawiciel zawodu rolniczego, wybierany przez Śląską Radę Wojewódzką na czas przez nią określony,
4. dwóch przedstawicieli Śląskiej Izby Rolniczej, wybieranych przez Radę Śląskiej Izby Rolniczej z pośród osób, mających bierne prawo wyborcze do Rady Śląskiej Izby Rolniczej.

Wojewoda Śląski lub Wicewojewoda mogą każdorazowo objąć przewodnictwo na zebraniach Zarządu w miejsce delegata.

Art. 5.

Do obowiązków Zarządu należy administracja Śląskiego Funduszu Meljoracyjnego, a w szczególności:

1. udzielanie pożyczek i bezzwrotnych zasiłków na cele meljoracyj rolnych,
2. przedsięwzięcie innych czynności, mających na celu popieranie i rozwój meljoracyj rolnych na Śląsku,
3. przyjmowanie i zwalnianie pracowników Śląskiego Funduszu Meljoracyjnego oraz wyznaczenie im wynagrodzenia,

4. rewizja rachunkowości i biurowości Śląskiego Funduszu Meljoracyjnego,
5. uchwalanie preliminarzy, bilansów i sprawozdań rocznych Funduszu.

Do prawomocności uchwał Zarządu wymagana jest obecność przewodniczącego i przynajmniej dwóch członków. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów oddanych. W razie równości głosów uważa się za przyjęty wniosek, za którym oświadczył się przewodniczący.

Od uchwał Zarządu przysługuje stronom prawo odwołania się do Śląskiej Rady Wojewódzkiej.

Art. 6.

Przewodniczący Zarządu reprezentuje Śląski Fundusz Meljoracyjny na zewnątrz, wykonuje uchwały Zarządu i składa w imieniu Śląskiego Funduszu Meljoracyjnego oświadczenia woli. Przewodniczący i jego zastępca używa pieczęci urzędowej z napisem „Zarząd Śląskiego Funduszu Meljoracyjnego“.

Do ważności dokumentów, mocą których Śląski Fundusz Meljoracyjny zaciąga zobowiązania prawne lub zrzeka się służących mu praw, niezbędne jest wyciśnięcie pieczęci urzędowej przy podpisie osoby, składającej oświadczenie woli w imieniu Śląskiego Funduszu Meljoracyjnego.

Art. 7.

Śląska Rada Wojewódzka ustali w drodze uchwały normy diet i kosztów podróży, należ-

nych członkom Zarządu z tytułu uczestnictwa w posiedzeniach Zarządu i podróży służbowych oraz wynagrodzenie miesięczne, należne przewodniczącemu i jego zastępcy z tytułu stałego prowadzenia agend Zarządu.

Art. 8.

Zarząd udzielać będzie bezzwrotnych zasiłków i pożyczek na podstawie projektów technicznych urządzeń meljoracyjnych i ich kosztorysów, opracowanych lub zatwierdzonych przez Śląskie Biuro Meljoracyjne. Projekty te i kosztorysy powinny stwierdzać celowość i racjonalność pod względem technicznym oraz opłacalność zamierzonych urządzeń.

Art. 9.

Wysokość bezzwrotnych zasiłków nie powinna przekraczać 20% rzeczywistych lub zaprojektowanych kosztów urządzeń meljoracyjnych, w wyjątkowych jednak przypadkach wolno Zarządowi Śląskiego Funduszu Meljoracyjnego przyznać bezzwrotny zasiłek, przekraczający powyższą normę. W tych przypadkach wymagane jest zatwierdzenie uchwał Zarządu przez Śląską Radę Wojewódzką.

Art. 10.

Pożyczki ze Śląskiego Funduszu Meljoracyjnego mogą być udzielane na okres czasu od 5-ciu do 15-tu lat w zależności od przewidywanego okresu amortyzacji pożyczek przyznanych na urządzenia meljoracyjne.

Pożyczki te razem z bezzwrotnemi zasiłkami nie mogą przekraczać 95% rzeczywistych lub zaprojektowanych kosztów meljoracyjnych.

Pożyczki ulegają zwrotowi w ratach, których termin i wysokość określi Zarząd Śląskiego Funduszu Meljoracyjnego.

Pożyczki na meljoracje rolne podlegają oprocentowaniu w wysokości 2% w stosunku rocznym. Od zaległych kwot z tytułu odsetek oraz z tytułu nieuiszczonych rat amortyzacyjnych, pobierane będą odsetki za zwłokę w wysokości każdorazowej stopy dyskontowej Banku Polskiego, o ile zwłoka ta przekracza dni 30 od dnia terminu płatności.

W poszczególnych wypadkach Zarząd Śląskiego Funduszu Meljoracyjnego może umorzyć nałożone odsetki za zwłokę.

Art. 11.

Roboty meljoracyjne wykonywane przy pomocy Śląskiego Funduszu Meljoracyjnego podlegają nadzorowi Biura Meljoracyjnego.

Art. 12.

Właściciele gruntów meljorowanych przy pomocy Śląskiego Funduszu Meljoracyjnego obowiązani są do utrzymywania w należytych porządku urządzeń meljoracyjnych przez okres czasu, ustalony przez Zarząd Śląskiego Funduszu Meljoracyjnego.

W razie stwierdzenia zaniedbania pod tym względem Zarząd zawiadamia właściciela o spo-

strzeżonych uchybieniach i ustala termin naprawy uszkodzonych urządzeń. W razie niewykonania naprawy w czasie oznaczonym Zarząd Funduszu Meljoracyjnego ma prawo żądać zwrotu, bezzwrotnych zasiłków i pożyczek do trzech miesięcy bez względu na termin płatności.

Art. 13.

Osoby upoważnione przez Śląskie Biuro Meljoracyjne mają prawo wstępu w każdym czasie na grunt, podlegający meljoracji przy pomocy Śląskiego Funduszu Meljoracyjnego oraz prawo żądania potrzebnych wyjaśnień.

Art. 14.

Dla pożyczek wraz z należyciami ubocznymi będzie wpisana na wniosek Zarządu Śląskiego Funduszu Meljoracyjnego hipoteka zabezpieczająca na gruntach meljoracyjnych. Wysokość kwot hipotek, przypadających na poszczególne grunty, oznacza Zarząd Śląskiego Funduszu Meljoracyjnego. Wpisu dokonuje sąd na podstawie pisemnej odezwy Zarządu Śląskiego Funduszu Meljoracyjnego, oświadczenie zgody właściciela gruntu nie jest dla wpisu potrzebne.

Art. 15.

Sumy, zaległe z tytułu odsetek oraz zwrotu udzielonych pożyczek, ściągać się będzie od właścicieli gruntów trybem przepisany dla ściągnięcia bezspornych należności skarbowych.

Art. 16.

Podania o udzielenie pożyczki i bezzwrotnego zasiłku ze Śląskiego Funduszu Meljoracyjnego oraz akta i dokumenty, dotyczące tych zasiłków i pożyczek, wolne są od wszelkich opłat skarbowych i komunalnych.

Art. 17.

Do Śląskiej Rady Wojewódzkiej należy:

1. zatwierdzanie rocznych sprawozdań i bilansów Śląskiego Funduszu Meljoracyjnego,
2. zatwierdzanie uchwał Zarządu o nabyciu i pozbyciu nieruchomości,
3. zatwierdzanie uchwał Zarządu o udzieleniu bezzwrotnych zasiłków, przekraczających 20% rzeczywistych kosztów urządzeń meljoracyjnych,
4. zatwierdzanie regulaminu czynności Zarządu.

Ponadto do Śląskiej Rady Wojewódzkiej należy nadzór nad całą działalnością Śląskiego Funduszu Meljoracyjnego; w wykonaniu tego nadzoru Śląska Rada Wojewódzka może wstrzymać wykonanie uchwał sprzecznych z obowiązującymi ustawami albo szkodliwych dla interesów majątkowych Funduszu.

III. Śląskie Biuro Meljoracyjne.

Art. 18.

Śląskie Biuro Meljoracyjne jest instytucją wojewódzką, utrzymywaną ze Skarbu Śląskiego, i podlega bezpośrednio Wojewodzie Śląskiemu.

Zadaniem Biura Meljoracyjnego jest:

1. wypracowywanie projektów meljoracyjnych, mających na celu podniesienie produkcji rolnej przez osuszanie lub nawadnianie, zakładanie łąk i pastwisk, zakładanie stawów rybnych, oraz uprawę nieużytków,
2. nadzorowanie wykonania i utrzymania wyżej wyszczególnionych urządzeń meljoracyjnych pod względem finansowym i technicznym,
3. wydawanie opinii w sprawach meljoracyjnych.

Art. 19.

Stosunki prawne urzędników Biura Meljoracyjnego normują przepisy, dotyczące śląskich urzędników wojewódzkich. Do czasu wydania jednolitej ustawy o służbie tych urzędników i funkcjonariuszów Śląska Rada Wojewódzka dostosuje do funkcjonariuszów przepisy, normujące stosunki służbowe funkcjonariuszów w innych śląskich zakładach wojewódzkich. Śląska Rada Wojewódzka mianuje urzędników i funkcjonariuszów Biura Meljoracyjnego, ustala ich stopień służbowy oraz nadaje urzędnikom technicznym odpowiedni tytuł urzędowy.

Urzednicy Śląskiego Biura Meljoracyjnego, mianowani na stałe, są funkcjonariuszami śląskimi w myśl ustawy z 20 kwietnia 1926 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonariuszów śląskich (Dz. U. Śl. nr. 11, poz. 19).

Art. 20.

Dyrektor Biura Meljoracyjnego kieruje pracami Biura Meljoracyjnego i jest odpowiedzialny za należyte wykonanie poruczonych Biuru Meljoracyjnemu prac.

W razie niemożności pełnienia obowiązków służbowych przez Dyrektora Biura, zastępuje go urzędnik, któremu Wojewoda Śląski poruczy zastępstwo.

Art. 21.

Przy opracowaniu programu prac Śląskiego Biura Meljoracyjnego należy zachować porządek, w jakim zgłoszenia o wypracowanie projektów wpłynęły do Śląskiego Biura Meljoracyjnego, z tem jednak zastrzeżeniem, że przedewszystkiem należy uwzględnić w programie prac zgłoszenia z tych okolic, które najbardziej potrzebują meljoracji gruntów, oraz w których ruch meljoracyjny mało jest rozwinięty.

Art. 22.

Śląskie Biuro Meljoracyjne wykonuje swe czynności bezpłatnie. Jednakże Śląskie Biuro Meljoracyjne może żądać zwrotu kosztów opracowanego projektu w przypadku, gdy wnioskodawca po otrzymaniu projektu nie wykonuje go bez uzasadnionego powodu w terminie przez Biuro Meljoracyjne ustalonym.

IV. Przepisy ogólne i przejściowe.

Art. 23.

Cały majątek Śląskiego Funduszu Meljoracyjnego, utworzonego ustawą z dnia 16 grudnia 1924

roku o popieraniu meljoracyj rolnych (Dz. U. Śl. nr. 27, poz. 103) przechodzi na Śląski Fundusz Meljoracyjny, utworzony ustawą niniejszą.

Zarząd Śląskiego Funduszu Meljoracyjnego władny jest do wykonania uchwał, powziętych na podstawie ustawy z dnia 16 grudnia 1924 r. (Dz. U. Śl. nr. 27, poz. 103).

Art. 24.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie w trzy miesiące po jej ogłoszeniu. Równocześnie traci moc obowiązującą ustawa z dnia 16 grudnia 1924 roku o popieraniu meljoracyj rolnych (Dz. U. Śl. nr. 27, poz. 103).

Art. 25.

Wykonanie ustawy niniejszej powierza się Wojewodzie Śląskiemu i Śląskiej Radzie Wojewódzkiej stosownie do szczegółowych postanowień tej ustawy.

USTAWA

z dnia 16 marca 1927 r.

o przystąpieniu Skarbu Śląskiego do ogólnoużytecznego Przedsiębiorstwa Osadniczego na Śląsku.

(Dz. U. Śl. nr. 8, poz. 15).

Art. 1.

Skarb Śląski przystępuje jako udziałowiec do ogólnoużytecznego Przedsiębiorstwa Osadniczego na Śląsku, mającego charakter prawny spółki

z ograniczoną odpowiedzialnością, z udziałem w wysokości 2.000.000 złotych.

O ostatecznej nazwie przedsiębiorstwa zdecydować statut tegoż.

Art. 2.

Przewodniczący Rady Wojewódzkiej lub jego zastępca są upoważnieni do czynienia wszelkich działań prawnych, mających na celu założenie Przedsiębiorstwa Osadniczego, wymienionego w art. 1.

Art. 3.

Przewodniczący Rady Wojewódzkiej lub jego zastępca wykonywują prawa, wynikające z przy należenia Skarbu Śląskiego do tego przedsiębiorstwa.

Art. 4.

O zużytkowaniu dochodów z udziałów wymienionych w art. 1 decyduje Rada Wojewódzka.

Art. 5.

Przewodniczący Rady Wojewódzkiej względnie jego zastępca są na wewnątrz zobowiązani w wykonywaniu praw i obowiązków, wynikających z niniejszej ustawy, kierować się uchwałami i wskazówkami Rady Wojewódzkiej.

Art. 6.

Kwota wymieniona w art. 1 ma być pokryta z dochodów Skarbu Śląskiego, a mianowicie:

jeden milion złotych z dochodów uzyskanych w I-szym kwartale r. 1927, a drugi milion złotych z dochodów w roku budżetowym 1928/29.

Art. 7.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. 8.

Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Wojewodzie.

USTAWA

z dnia 23 listopada 1928 r.

**w sprawie utworzenia rezerw zbożowych
dla Województwa Śląskiego.**

(Dz. U. Śl. nr. 26, poz. 52).

Art. 1.

Uchwala się utworzenie rezerw zbożowych dla Województwa Śląskiego w wysokości 5000 ton żyta.

Art. 2.

Dla utworzenia powyższych rezerw zbożowych upoważnia się Śląską Radę Wojewódzką do zaciągnięcia pożyczki w Państwowym Banku Rolnym, oprocentowanej na 3% w stosunku rocznym.

Art. 3.

Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Śląskiej Radzie Wojewódzkiej.

Lasy.

USTAWA

z dnia 30 września 1925 r.

w przedmiocie rozciągnięcia mocy obowiązującej ustawy niemieckiej z dnia 14 sierpnia 1876 roku, dotyczącej zarządu lasów, należących do gmin i zakładów publicznych na lasy prywatne, położone na obszarze górnośląskiej części Województwa Śląskiego.

(Dz. U. Śl. nr. 16, poz. 38).

Art. 1.

Moc obowiązującą ustawy z dnia 14 sierpnia 1876 roku o zarządzie lasów, należących do gmin i zakładów publicznych w prowincjach Prus Zachodnich, Brandenburgji, Pomorza, Poznania, Śląska i Saksonji (Zb. U. Pr. str. 373) rozciąga się również na lasy prywatne, położone na obszarze górnośląskiej części Województwa Śląskiego.

Art. 2.

Paragrafy 8 i 9 tejże ustawy nie mają zastosowania do lasów prywatnych, o których mowa w art. 1.

Art. 3.

Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Wojewodzie.

Art. 4.

Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Łowiectwo.

ROZPORZĄDZENIE*)

z dnia 19 września 1922 r.

w sprawie opłaty od kart myśliwskich.

(Dz. U. Śl. nr. 24, poz. 85).

*) Rozporządzenie zniesione poniżej podaną ustawą.

USTAWA

z dnia 18 stycznia 1923 r.

w przedmiocie opłat od kart myśliwskich.

(Dz. U. Śl. nr. 7, poz. 38).

Art. 1.

Kto wykonuje polowanie winien mieć przy sobie kartę myśliwską opiewającą na swe nazwisko. Wydawanie kart myśliwskich należy do Starosty, w miastach Katowice, Królewska Huta i Bielsko do Dyrektora Policji tego powiatu, w którym ubiegający się o kartę myśliwską ma swą siedzibę lub uprawniony jest do wykonywania polowania.

Osobom, nie posiadającym obywatelstwa Rzeczypospolitej Polskiej i nie mającym siedziby na obszarze Województwa Śląskiego, karta myśliwska wydana być może poręczeniem osoby, mającej siedzibę w Województwie Śląkiem. Wydanie karty nastąpi przez władzę w myśl ustępu 1 właściwą dla poręczającego. Poręczyciel odpowiada za grzywny nałożone na odbiorcę karty myśliwskiej na zasadzie ustaw obowiązujących lub z powodu przekroczenia innych przepisów łowiecko-policyjnych oraz kosztu powstałe z powodu poczynionych dochodzeń.

Art. 2.

Karty myśliwskiej nie potrzebują:

1. osoby zbierające jaja czajek, mew,
2. naganiacze (obławnicy) i inne przy wykonaniu polowania do podobnych usług pomocniczych przeznaczone osoby,
3. osoby, wykonujące w wypadkach ustawa przewidzianych polowania na zlecenie lub z upoważnieniem władz łowiecko-policyjnych.

Urzędowe zlecenie lub upoważnienie służy jako karta myśliwska.

Art. 3.

Karta myśliwska ważna jest na całym terytorjum Województwa Śląskiego, wystawiona zaś bywa z reguły na przeciąg jednego roku (roczna karta myśliwska). Kto tylko przejściowo polować zamierza, może otrzymać kartę myśliwską z ważnością na trzy po sobie następujące dnię. (Dzienna karta myśliwska.)

Art. 4.

Za roczną kartę myśliwską uiścić należy kwotę 10.000 marek niem. względnie 20.000 marek polskich; za dzienną kartę myśliwską 1000 marek niem. względnie 2000 marek polskich.

Osoby nie będące obywatelami Rzeczypospolitej Polskiej i nie mające w Polsce stałej siedziby uiścić winne 100.000 marek niem., wzgl. 200.000 marek polskich za roczną kartę myśliwską a 10.000 marek niem. wzgl. 20.000 marek polskich za dzienną kartę.

Poza dodatkiem i opłatą stemplową, wygotowanie karty myśliwskiej jest bezpłatne. Sporządzenie duplikatu karty myśliwskiej nastąpić może za poprzedniem uiszczeniem 500 marek niem. względnie 1000 marek polskich.

Podatek od kart myśliwskich wpływa na rzecz powiatowej kasy samorządowej, w miastach Katowice, Królewska Huta i Bielsku na rzecz kasy miejskiej.

Reprezentacje odnośnych powiatów samorządowych decydują, na jakie cele mają być nadeszłe sumy obrócone.

Art. 5.

Osoby wykonywujące ochronę łownictwa, zaprzysiężone na zasadzie odnośnych ustaw, oraz osoby, znajdujące się w toku wykształcenia przepisanego dla państwa służby leśnej płacą za wystawienie karty myśliwskiej 1.000 marek niem. względnie 2.000 marek polskich.

Dla służby leśnej wynosi opłata 1.000 marek niem. względnie 2.000 marek polskich. Karty dla służby leśnej są wolne od stempla.

Karta dla wymienionych w art. 5 osób nie upoważnia do wykonywania na własnych lub dzierżawnym obszarze oraz także nie na gruntach, których właściciel ma dzierżawę polowania poza swym okręgiem służbowym.

Art. 6. *)

Upoważnia się Radę Wojewódzką do podwyższenia stawek wymienionych w art. 4 w miarę ewent. spadku waluty.

*) Patrz rozporządzenie Śląskiej Rady Wojewódzkiej z dnia 9 stycznia 1929 r. (Dz. U. Śl. nr. 1, poz. 2).

Art. 7.

Wszystkie przepisy sprzeczne z wymienionymi artykułami 1—5 niniejszej ustawy uchyla się.

Art. 8.

Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Wojewodzie.

Art. 9.

Ustawa obowiązuje od dnia 1 stycznia 1923 r. Stawki podatkowe wymienione w art. 4 obowiązują także te karty na rok 1923, które wydane zostały przed ogłoszeniem niniejszej ustawy.

USTAWA

z dnia 12 grudnia 1923 r.

w przedmiocie zmiany niektórych przepisów ordynacji łowieckiej z dnia 15. VII. 1907 r. (Z. U. str. 207) i ustawy łowieckiej z dnia 13. I. 1903 r. (Z. U. i R. Kr. nr. 42) wraz z zmieniającymi postanowieniami z dnia 3. IV. 1909 r. (Dz. U. i R. Kr. nr. 27) i z dnia 4. X. 1910 r. (Dz. U. i R. Kr. nr. 55).

(Dz. U. Śl. nr. 43, poz. 212).

Art. 1.

Wydzierżawienie polowania gminnego osobom, niemającym ani obywatelstwa Rzeczypo-

spolitej Polskiej ani stałego zamieszkania na obszarze Województwa Śląskiego, wymaga zezwolenia ze strony władz administracyjnych pierwszej instancji. Przeciw udzieleniu lub odmowie zezwolenia nie przysługuje prawo odwołania się do wyższej władzy administracyjnej.

Art. 2.

Drogą rozporządzenia wydanego w porozumieniu z Radą Wojewódzką Wojewoda jest władny zmienić czasy ochronne, ustalone obowiązującymi ustawami łowieckimi dla poszczególnych gatunków zwierzyny lub też zabronić całkowicie odstrzału poszczególnych gatunków zwierzyny, o ile tego domagają się względy na uprawę rolną lub pielęgnację zwierzostanu.

Przed wydaniem rozporządzenia, którego ważność winna być ograniczona każdorazowo na przeciąg jednego roku, należy wysłuchać zdania rzeczoznawców.

Art. 3.

Postanowienia przewidzianego w art. 2 rozporządzenia mogą dotyczyć równomiernie całego obszaru wojewódzkiego lub też traktować odmiennie poszczególne okręgi.

Art. 4.

Sprzeczne z tem przepisy § 22 ustęp 5 i 40 ordynacji łowieckiej z dnia 15. VII. 1907 r. (Z. U. str. 207) oraz § 18 ustęp 1, 47 i 88 ustawy łowieckiej z dnia 13. I. 1903 r. (Dz. U. i R. Kr. nr. 42)

wraz z zmieniającymi postanowieniami z dnia 3. IV. 1909 r. (Dz. U. i R. Kr. nr. 27) i z dnia 4. X. 1910 r. (Dz. U. i R. Kr. nr. 55) uchyla się.

Art. 5.

Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Wojewodzie.

Art. 6.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Woda.

USTAWA

z dnia 27 lutego 1924 r.

**w przedmiocie częściowej zmiany pruskiej ustawy
wodnej z dnia 7 kwietnia 1913 r. (Zb. U. 53).**

(Dz. Ust. Śl. nr. 7, poz. 27).

Na zasadzie art. 4, p. 11 ustawy konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r. stanowi się co następuje:

Art. 1.

Przewidziany w ustępie pierwszym § 380 pruskiej ustawy wodnej z dnia 7 kwietnia 1913 r. (Zb. U. str. 53) czasokres do zgłoszenia uprawnień wodnych przedłuża się do końca roku 1925, przewidziany zaś w ustępie drugim cytowanego § 380 czasokres do wydania urzędowego przypomnienia przesuwa się na rok 1924.

Art. 2.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. 3.

Wykonanie ustawy porucza się Wojewodzie.

USTAWA

z dnia 22 października 1925 r.

w sprawie przedłużenia czasokresów, przewidzianych w art. 1, ustawy z dnia 27 lutego 1924 r. (Dz. Ust. Śl. nr. 7, poz. 27) w przedmiocie częściowej zmiany pruskiej ustawy wodnej z dnia 7 kwietnia 1913 r. (Zb. ust. pr. str. 53).

(Dz. Ust. Śl. nr. 16, poz. 39).

Na zasadzie art. 4 p. 11 ustawy konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r. stanowi się co następuje:

Art. 1.

Prezwidziany w ustępie pierwszym § 380 pruskiej ustawy wodnej z dnia 7 kwietnia 1913 r. (Zb. U. str. 53) czasokres do zgłoszenia uprawnień wodnych przedłuża się do końca roku 1928, przewidziany zaś w ustępie drugim cytowanego § 380 czasokres do wydania urzędowego przypomnienia przesuwa się na rok 1927.

Art. 2.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. 3.

Wykonanie ustawy porucza się Wojewodzie.

Roboty publiczne

Regulacja rzek i potoków.

USTAWA

z dnia 9 lutego 1927 r.

**o regulacji rzek i potoków w Województwie
Śląskiem.**

(Dz. U. Śl. nr. 5, poz. 10).

Art. 1.

Postanowieniom niniejszej ustawy, mającej na celu przyspieszenie robót regulacyjnych na rzekach i potokach w Województwie Śląskiem, podlegają:

1. rzeka Wisła:

- a) bieg średni od ujścia Białki do ujścia Przemszy wraz z dopływami Gostynią z Mleczną i Pszczynką z Korzeńcem;
- b) bieg średni od ujścia Białki do mostu drogowego w Drogomyślu z dopływami: Iłownicą z potokiem Wapiennickim aż do punktu leżącego 1 km przed mostem na drodze ze Skoczowa do Bielska i potokiem Jasiennickim aż do ujścia Jasionki: Barierką, Młynówką, Zarzęcką, potokiem Zbytkowskim i Knajką;
- c) bieg górny od Drogomyśla do ujścia potoku Kopydło;

2. rzeka Brennica aż do ujścia potoku Bukowa,

3. rzeka Brynica dopływ Przemszy,

4. rzeka Białka wraz z Olszówką do ujścia potoku Straconka,
5. rzeka Mała Panew,
6. rzeka Ruda,
7. następujące potoki:
 - I. w dorzeczu Wisły:
 - a) potok Białka od ujścia Straconki z dopływami,
 - b) potok Wapiennica z dopływami,
 - c) potok Jasiennicki z dopływami,
 - d) potok Brennica z dopływami,
 - e) potok Poniwiec wraz z dopływami,
 - f) górny bieg Wisły z dopływami.
 - II. w dorzeczu Odry:
 - a) potok Kłodnica,
 - b) potok Birawka.
 - III. w dorzeczu Olzy:
 - a) potok Leśnica,
 - b) potok Szotkówka,
 - c) potok Piotrówka, z wyjątkiem części stanowiącej granicę Państwa,
 - d) potok Bobrówka,
 - e) potok Puńcówka.

Art. 2.

Regulacja rzek i potoków, podanych w art. 1 przeprowadzona będzie w myśl następujących zasad:

- a) Śląski Urząd Wojewódzki opracuje generalne projekty regulacji wraz z odpowiednimi kosztorysami w porządku, który uzna za wskazany ze względów publicznych;

- b) projekty te przedłożone zostaną do zatwierdzenia Śląskiej Radzie Wojewódzkiej.

Projekty regulacji rzek, stanowiących wspólną granicę Województwa Śląskiego z innymi województwami, przedstawi Śląska Rada Wojewódzka do ostatecznej aprobaty Ministerstwu Robót Publicznych.

- c) Koszta regulacji, przewidziane w projektach, pokryte zostaną w zasadzie przez Skarb Śląski.

- d) W ramach projektów generalnych opracowane zostaną przez Śląski Urząd Wojewódzki projekty szczegółowe, które ulegną zatwierdzeniu przez władze wymienione w poz. b) tego artykułu i w myśl tych samych zasad. Przy zatwierdzaniu tych projektów szczegółowych może Śląska Rada Wojewódzka pociągnąć do udziału w pokrywaniu kosztów regulacji strony interesowane, uwzględniając ich stan majątkowy, oraz korzyści, wynikające z przeprowadzenia regulacji.

- e) Obowiązki posiadaczy uprawnień wodnych co do utrzymywania zakładów wodnych, przeprowadzenia robót regulacyjnych i ochronnych na pewnych przestrzeniach lub pokrywania ich kosztów nie ulegają żadnej zmianie.

- f) Posiadacze gruntów nadbrzeżnych winni w razie, gdyby przeprowadzenie regulacji przyniosło im korzyści, bezpłatnie dozwolić przystępu i użycia tych gruntów do wywozu i przywozu, tudzież składania i obrabiania

materiałów potrzebnych do robót regulacyjnych. Tylko w razie uszkodzenia płonów należy im się odszkodowanie.

Art. 3.

Na pokrycie kosztów regulacji i konserwacji rzek i potoków, objętych niniejszą ustawą, będzie wstawiana do budżetu Województwa Śląskiego rocznie stała dotacja stosownie do przewidzianego na dany rok budżetowy program robót.

Śląska Rada Wojewódzka winna wraz z przedłożeniem budżetu podać corocznie sprawozdanie z postępu prac regulacyjnych, obejmujące część techniczną i finansową.

Art. 4.

Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Wojewodzie i Radzie Wojewódzkiej.

Art. 5.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Budowa kolei.

USTAWA

z dnia 8 lipca 1925 r.

**o budowie kolei normalnotorowej Ustroń—
Wisła—Głębiec.**

(Dz. U. Śl. nr. 11, poz. 25).

Art. 1.

Uchwala się budowę kolei lokalnej normalnotorowej z Ustronia przez Wisłę do Głębca, przeznaczonej dla publicznego ruchu osobowego i towarowego.

Budowa rozpocznie się w roku 1925 na podstawie projektu, zatwierdzonego przez Ministra Kolei.

Art. 2.

Kredyt niezbędny na budowę przyznaje się ze Skarbu Śląskiego.

Art. 3.

Kolej Ustroń—Wisła—Głębiec będzie oddana Zarządowi Polskich Kolei Państwowych na wieczyste utrzymanie i do eksploatacji własnym taborem i na własny rachunek.

Art. 4.

Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Wojewodzie Śląskiemu.

Art. 5.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

USTAWA
z dnia 8 lipca 1925 r.
o budowie kolei lokalnej normalnotorowej
Chybie—Skoczów.

(Dz. U. Śl. nr. 11, poz. 27).

Art. 1.

Uchwala się budowę kolei lokalnej normalnotorowej z Chybia do Skoczowa, przeznaczonej dla publicznego ruchu osobowego i towarowego.

Budowa rozpocznie się w roku 1925, na podstawie projektu zatwierdzonego przez Ministra Kolei.

Art. 2.

Kredyt niezbędny na budowę przyznaje się ze Skarbu Śląskiego, z powyższego kredytu wstawia się dodatkowo w budżet na okres budżetowy 1925 kwotę 1.000.000 zł (jeden milion złotych).

Art. 3.

Kolej Chybie—Skoczów będzie oddana Zarządowi Polskich Kolei Państwowych na wieczyste utrzymanie i do eksploatacji własnym taborem kolejowym i na własny rachunek.

Art. 4.

Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Wojewodzie Śląskiemu.

Art. 5.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

USTAWA**z dnia 16 września 1930 r.****o budowie kolei lokalnej normalno-torowej
Cieszyn—Zebrzydowice—Moszczenica.****(Dz. U. Śl. nr. 16, poz. 23).****Art. 1.**

Uchwala się budowę kolei lokalnej normalno-torowej użytku publicznego dla ruchu osobowego i towarowego, ogólnej długości około 32 km, od stacji Cieszyn przez Zebrzydowice do stacji Moszczenica na linii Wodzisław—Pawłowice, z łącznicą w stronę Wodzisławia. Budowa zostanie wykonana na podstawie projektu zatwierdzonego przez Ministra Komunikacji.

Art. 2.

Kredyt, niezbędny na budowę, przyznaje się ze Skarbu Śląskiego.

Art. 3.

Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Wojewodzie Śląskiemu.

Art. 4.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

USTAWA
z dnia 16 września 1930 r.
o budowie kolei lokalnej normalno-torowej
Strzebiń— Woźniki.
(Dz. U. Śl. nr. 16, poz. 24).

Art. 1.

Uchwala się budowę kolei lokalnej normalno-torowej użytku publicznego dla ruchu osobowego i towarowego, ogólnej długości około 14 km, od mijanki Strzebiń na linii Kalety—Herby do miasta Woźnik.

Budowa zostanie wykonana na podstawie projektu, zatwierdzonego przez Ministra Komunikacji.

Art. 2.

Kredyt, niezbędny na budowę, przyznaje się ze Skarbu Śląskiego.

Art. 3.

Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Wojewodzie Śląskiemu.

Art. 4.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Ubezpieczenie socjalne

Urzędy ubezpieczeń.

ROZPORZĄDZENIE*)

z dnia 28 czerwca 1922 r.

**w przedmiocie utworzenia Wojewódzkiego
Urzędu Ubezpieczeniowego.**

(Dz. U. Śl. nr. 4, poz. 13.)

*) Rozporządzenie zatwierdzono ustawą z dn. 23 maja 1923 r. w przedmiocie Wojewódzkiego Urzędu Ubezpieczeń (Dz. U. Śl. nr. 22, poz. 134) ze zmianami w art. 3 ustęp 4.

Na mocy ust. 3 art. 40 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r. zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. U. R. P. z 1920 r., nr. 73, poz. 497) uzupełnionego ustawą z dnia 30 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. z 1921 r., nr. 69, poz. 449) i art. 7 tejże Ustawy Konstytucyjnej stanowią w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką co następuje:

Art. 1.

Dla przeprowadzenia w części górnośląskiej Województwa Śląskiego zadań należących w myśl przepisów Ordynacji Ubezpieczeń Rzeszy Niemieckiej do Urzędu Ubezpieczeń Rzeszy tworzy się Wojewódzki Urząd Ubezpieczeniowy z siedzibą w Katowicach (Landesversicherungsamt).

Art. 2.

Na czele Wojewódzkiego Urzędu Ubezpieczeniowego stoi prezes i jego zastępca.

Art. 3.

Wojewódzki Urząd Ubezpieczeniowy składa się z jednego lub więcej senatów orzekających i uchwalających.

Senaty orzekające i uchwalające mają skład następujący:

Jeden urzędnik tego urzędu jako przewodniczący, jeden sędzia zawodowy, jeden ławnik wybrany przez Radę Wojewódzką oraz dwóch ławników wybranych po jednym z pośród pracodawców i ubezpieczonych.

*) Pierwszych ławników z pośród pracodawców i ubezpieczonych zamianuje Wojewoda na wniosek prezesa Wojewódzkiego Urzędu Ubezpieczeniowego. Termin wyborów określony zostanie osobnem rozporządzeniem Rady Wojewódzkiej. O ile niniejsze rozporządzenie nie postanawia inaczej, znajdują co do organizacji Wojewódzkiego Urzędu Ubezpieczeniowego odpowiednie zastosowanie przepisy Ordynacji Ubezpieczeń Rzeszy Niemieckiej o organizacji krajowych urzędów ubezpieczeń (Landesversicherungsämter). Ilość senatów oznaczy odpowiednio do potrzeby Wojewoda.

*) Ustęp 4 art. 3 podano w brzmieniu ustawy z dnia 23 maja 1923 r. (Dz. U. Śl. nr. 22, poz. 134).

Art. 4.

Sędziów zawodowych deleguje w porozumieniu z Prezesem Wojewódzkiego Urzędu Ubezpieczeniowego Prezes Sądu Apelacyjnego w Katowicach.

Art. 5.

Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Wojewodzie.

Art. 6.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

ROZPORZĄDZENIE*)

z dnia 28 czerwca 1922 r.

w przedmiocie Wyższego Urzędu
Ubezpieczeniowego.

(Dz. U. Śl. nr. 4, poz. 14.)

*) Rozporządzenie zostało zatwierdzone ustawą z dnia 12 grudnia 1922 r. (Dz. U. Śl. nr. 2 ex 1923 poz. 17).

Na mocy ust. 3 art. 40 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r. zawierającej statut organizacyjny Województwa Śląskiego (Dz. U. R. P. z 1920 r., nr. 73, poz. 497) uzupełnionej ustawą z dnia 30 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. z 1921 r., nr. 69, poz. 449) i art. 7 tejże Ustawy Konstytucyjnej stanowią w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką co następuje:

Art. 1.

Dla części górnośląskiej Województwa Śląskiego tworzy się Wyższy Urząd Ubezpieczeniowy w myśl §§ 61—82 Ordynacji Ubezpieczeniowej Rzeszy Niemieckiej z dnia 19 lipca 1911 r. (R. G. Bl. 1911 509 ff.) z siedzibą w Mysłowicach.

Art. 2.

Wyższy Urząd Ubezpieczeniowy działać będzie również jako sąd rozjemczy w sprawach funkcjonariuszów w myśl § 156 ustawy ubezpieczeniowej dla funkcjonariuszów z dnia 20 grudnia 1911 r., oraz jako sąd dla spraw rent wojskowych w myśl ustawy niemieckiej o zaopatrzeniu osób wojskowych z dnia 10 stycznia 1922 r.

Art. 3.

Aż do przeprowadzenia wyborów ławników, które winny być dokonane najpóźniej w okresie 8-miu*) miesięcy, będą ławnicy Wyższego Urzędu Ubezpieczeniowego mianowani przez Wojewodę na wniosek Dyrektora tego Urzędu.

*) Słowo „6-ciu“ zmienia na słowo „8-miu“ ustawa zatwierdzająca.

Art. 4.

Ilość Izb Orzekających i Uchwalających oznaczy odpowiednio do potrzeby Wojewoda.

Dyrektor Urzędu przydziela sprawy odnośnym Izbom.

Art. 5.

Odwołanie od orzeczeń Wyższego Urzędu Ubezpieczeniowego, o ile one są dopuszczalne w myśl obowiązujących ustaw, rozstrzyga w najwyższej instancji Wojewódzki Urząd Ubezpieczeniowy.

Art. 6.

Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Wojewodzie.

Art. 7.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

ROZPORZĄDZENIE*)

z dnia 28 czerwca 1922 r.

**w przedmiocie utworzenia Urzędów
Ubezpieczeniowych.**

(Dz. U. Śl. nr. 4, poz. 15.)

*) Rozporządzenie zostało zatwierdzone ustawą z dnia 12 grudnia 1922 roku (Dz. U. Śl. nr. 2, ex 1923 poz. 17) ze zmianą w art. 2.

Na mocy ust. 3 art. 40 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r. zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. U. R. P. z 1920 r., nr. 73, poz. 497) uzupełnionego ustawą z dnia 30 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. z 1921 r., nr. 69, poz. 449) i art. 7 tejże Ustawy Konstytucyjnej stanowią w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką co następuje:

Art. 1.*)

Dla przeprowadzenia zadań określonych w Ordynacji Ubezpieczeń Rzeszy Niemieckiej tworzy się na obszarach powiatów świętochłowickiego i rudzkiego Urzędy Ubezpieczeń w Świętochłowicach i Rudzie i przydziela się je do odnośnych starostw.

W obu tych Urzędach Ubezpieczeń starosta będzie miał stałego zastępcę.

*) Urząd Ubezpieczeń w Rudzie nie istnieje, gdyż powiat rudzki został zniesiony ustawą z dnia 15 lutego 1924 r. (Dz. U. Śl. nr. 5, poz. 20).

Art. 2.

Pierwszych ławników zamianuje na wniosek właściwego starosty Wojewoda na okres nie dłuższy niż siedm*) miesięcy. W ciągu tego czasu Wyższy Urząd Ubezpieczeniowy zarządzi wybory nowych ławników w myśl przepisów Ordynacji Ubezpieczeń Rzeszy.

*) Słowo „cztery“ zmienia na słowo „siedm“ ustawa z dnia 12 grudnia 1922 r. (Dz. U. Śl. nr. 2, ex 1923 r. poz. 17). Późniejsza ustawa z dnia 30 kwietnia 1924 r. (Dz. U. Śl. nr. 11, poz. 48) odracza ogólnie wybory ławników na czas nieokreślony.

Art. 3.

Urzędy Ubezpieczeń, istniejące na podstawie przepisów Ordynacji Ubezpieczeń Rzeszy w innych powiatach, będą nadal czynne dla całego terytorjum odnośnych powiatów, określonego w rozporządzeniu z dnia 17 czerwca br. (Dz. U. Śl. nr. 1, poz. 3).

Art. 4.

Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Wojewodzie.

Art. 5.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

USTAWA*)**z dnia 23 maja 1923 r.****w przedmiocie Wojewódzkiego Urzędu
Ubezpieczeń.****(Dz. U. Śl. nr. 22, poz. 134.)**

*) Patrz rozporządzenie z dnia 28 czerwca 1922 r. (Dz. U. Śl. nr. 4, poz. 13). Zmiany wprowadzone powyższą ustawą uwzględniono w tekście tego rozporządzenia.

Art. 1.

Zatwierdza się rozporządzenie Wojewody Śląskiego z dnia 28 czerwca 1922 r. (Dz. U. Śl. nr. 4, poz. 13) z następującymi zmianami:

W art. 3 w ustępie 4 skreśla się w pierwszym zdaniu słowa: „na okres nie dłuższy niż 8 miesięcy“, oraz skreśla się zdanie drugie: „Przed upływem tego okresu dokonane być muszą wybory“. W miejsce tego zdania stawia się: „Termin wyborów określony zostanie osobnem rozporządzeniem Rady Wojewódzkiej“.

Art. 2.

Ustawa wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. 3.

Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Wojewodzie.

USTAWA**z dnia 30 kwietnia 1924 r.****w przedmiocie odroczenia terminu wyborów do
Urzędów Ubezpieczeń, Wyższego Urzędu Ubez-
pieczeń i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.****(Dz. U. Śl. nr, 11, poz. 48.)****Art. 1.**

Termin wyborów ławników do Urzędów Ubezpieczeń, Wyższego Urzędu Ubezpieczeń i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w myśl Ordynacji Ubezpieczeń z dnia 19 lipca 1911 r. (R. G. Bl. str. 509) w brzmieniu ustawy z dnia 13 kwietnia 1922 r. (R. G. Bl. str. 455), ustawy o ubezpieczeniu funkcjonariuszy prywatnych z dnia 20 grudnia 1911 r. (R. G. Bl. str. 989), rozporządzenia z dnia 28 czerwca 1922 r. (Dz. U. Śl. nr. 4, poz. 12) w brzmieniu rozporządzenia z dnia 12 września 1922 r. (Dz. U. Śl. nr. 22, poz. 75) w przedmiocie utworzenia Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, rozporządzenia z dnia 28 czerwca 1922 r. (Dz. U. Śl. nr. 4, poz. 15) w przedmiocie utworzenia Urzędów Ubezpieczeniowych i rozporządzenia z dnia 28 czerwca 1922 roku (Dz. U. Śl. nr. 4, poz. 14) w przedmiocie Wyższego Urzędu Ubezpieczeniowego zostanie określony osobnem rozporządzeniem Rady Wojewódzkiej.

Aż do czasu przeprowadzenia tych wyborów sprawować będą funkcje przedstawicieli ubezpieczonych i pracodawców osoby, powołane przez Wojewodę.

Art. 2.

Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Wojewodzie.

Art. 3.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

USTAWA

z dnia 30 kwietnia 1924 r.

**w przedmiocie ustalenia przez Radę Wojewódzką
opłat ryczałtowych dla Wyższego Urzędu
Ubezpieczeń.**

(Dz. U. Śl. nr. 11, poz. 49.)

Art. 1.

§ 80 ustęp 3 zdanie pierwsze Ordynacji Ubezpieczeniowej z dnia 19 lipca 1911 r. (R. G. Bl. str. 509) otrzymuje następujące brzmienie:

„Opłaty ryczałtowe ustala Rada Wojewódzka dla każdego działu Ubezpieczeń, jednolicie dla całego Województwa“.

Art. 2.

Wykonanie ustawy porucza się Wojewodzie.

Art. 3.

Ustawa wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 15 czerwca 1922 roku.

USTAWA

z dnia 24 czerwca 1925 r.

o przekazaniu Wojewódzkiemu Urzędowi Ubezpieczeń w Katowicach czynności Wyższego Sądu Rozjemczego w sprawach z ubezpieczeń funkcjonariuszy prywatnych.

(Dz. U. Śl. nr. 10, poz. 24.)

Art. 1.

Wojewódzki Urząd Ubezpieczeń w Katowicach sprawuje na okręg górnośląskiej części Województwa Śląskiego czynności przekazane przepisem § 162 ustawy z dnia 20 grudnia 1911 r. o ubezpieczeniu funkcjonariuszy prywatnych Wyższemu Sądowi Rozjemczemu w Berlinie.

Art. 2.

W Wojewódzkim Urzędzie Ubezpieczeń tworzy się jeden lub kilka senatów orzekających i uchwalających dla spraw z ubezpieczenia funkcjonariuszy prywatnych.

Art. 3.

Senaty dla spraw z ubezpieczenia funkcjonariuszy prywatnych składają się ze stałych i niestałych członków Wojewódzkiego Urzędu Ubezpieczeń.

Art. 4.

Stałych członków Wojewódzkiego Urzędu Ubezpieczeń czynnych w senatach dla spraw z ubezpieczenia funkcjonariuszy prywatnych mia-

nuje Wojewoda. Powinni oni mieć specjalne wiadomości i doświadczenie w sprawach z ubezpieczenia funkcjonariuszy prywatnych.

Art. 5.

Liczba niestałych członków senatów dla spraw z ubezpieczenia funkcjonariuszy prywatnych Wojewódzkiego Urzędu Ubezpieczeń z grona ubezpieczonych i ich pracodawców wynosi dziesięciu i dziesięciu zastępców. Aż do czasu przeprowadzenia wyborów członków tych mianuje Wojewoda na wniosek prezesa lub kierownika Wojewódzkiego Urzędu Ubezpieczeń po połowie z każdej kategorii. Zamianowanymi być mogą tylko pełnoletni obywatele polscy. Przepisy §§ 111 ust. 3, 112 ust. 2, 113, 114, 116 ust. 1, 119, 135, ust. 1 i 2, 138, 139 i 140 ust. 1, 160 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniu funkcjonariuszy prywatnych z dnia 20 grudnia 1911 r. mają odpowiednie zastosowanie.

O nieprzyjęciu urzędu niestałego członka rozstrzyga Wojewoda ostatecznie. Na nieprzyjmującego urząd ławnika bez uzasadnionego powodu może Wojewoda nałożyć grzywnę do 600 zł.

Wojewoda może ławnika zwolnić z urzędu, gdy istnieje ważny powód.

Art. 6.

Rada Wojewódzka wybiera jednego niestałego członka i dwóch zastępców, którzy wstępują do senatów z ubezpieczenia funkcjonariuszy prywatnych.

Art. 7.

Senaty orzekające i uchwalające składają się z jednego urzędnika Wojewódzkiego Urzędu Ubezpieczeń (art. 4), z jednego sędziego zawodowego, z jednego członka wybranego przez Radę Wojewódzką (art. 6) i po jednym przedstawicielu z grona pracodawców i ubezpieczonych.

Art. 8.

Sędziów zawodowych powołuje Wojewoda w porozumieniu z prezesem Sądu Apelacyjnego w Katowicach.

Art. 9.

1. Za udział w posiedzeniach senatów otrzymują niestali członkowie lub ich zastępcy diety, a gdy mieszkają poza Katowicami zwrot kosztów podróży w wysokości półdziennych diet ustalonych dla urzędników państwowych piątego stopnia służbowego.

2. Ławnicy ze strony osób ubezpieczonych z ubezpieczenia funkcjonariuszy prywatnych otrzymują obok diet zwrot straconego zarobku, którego wysokość musi być wykazaną zaświadczeniem pracodawcy. Gdy ławnicy ci pobierają stałą płacę, otrzymują zwrot utraconego zarobku, jeśli wykażą, że byli zmuszeni przyjąć płatnego zastępcę.

Art. 10.

Uchyła się §§ 164, 165 i 292 ustawy o ubezpieczeniu funkcjonariuszy prywatnych. W przepisie § 291 wstawia się w miejsce cyfry „292“ cyfrę „293“.

Art. 11.

Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Wojewodzie, który ustali też tok czynności i postępowanie w senatach dla spraw z ubezpieczenia funkcjonariuszy prywatnych.

Art. 12.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

USTAWA*)

z dnia 14 kwietnia 1924 r.

w przedmiocie zmiany Ordynacji Ubezpieczeniowej z dnia 19 lipca 1911 r. (R. G. Bl. str. 509).

(Dz. U. Śl. nr. 10, poz. 45).

*) Ustawa powyższa została znowelizowana ustawą z dnia 16 marca 1927 r. (Dz. U. Śl. nr. 8, poz. 14).

USTAWA

z dnia 16 marca 1927 r.

o zmianie § 96 ordynacji ubezpieczeniowej z dnia 19 lipca 1911 r. w brzmieniu ustawy śląskiej z dnia 14 kwietnia*) 1924 r.

(Dz. U. Śl. nr. 8, poz. 14.)

Art. 1.

§ 96 ordynacji ubezpieczeniowej z dnia 19-go lipca 1911 r. (Dz. U. Rz. nr. 509) w brzmieniu ustawy śląskiej z dnia 14 kwietnia*) 1924 roku

*) W tytule ustawy oraz art. 1 poprawiono mylnie zacytowaną datę „14 maja 1924 r.“ na „14 kwietnia 1924 r.“

(Dz. U. Śl. nr. 10, poz. 45) otrzymuje następujące brzmienie:

„Niestali członkowie, względnie ich zastępcy, biorący udział w posiedzeniach Senatów Wojewódzkiego Urzędu Ubezpieczeń, otrzymują za udział w posiedzeniu po 20 zł za każde posiedzenie i zwrot rzeczywistych kosztów przejazdu. Te ostatnie tylko wówczas, o ile mieszkają poza Katowicami.

Powyższy przepis nie odnosi się do niestałych członków, biorących udział w posiedzeniach Senatów, którzy są powołani do pełnienia funkcji sprawozdawców. Wynagrodzenie bowiem tych ostatnich ustala Wojewoda.“

Art. 2.

Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Wojewodzie.

Art. 3.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

